ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\F\Forstchen Wiliam\Forstchen_W_R-Cestny nepritel.PDB

PDB Name: Feist - Forstchen - Cestny nepr
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 28.2.2005
Modification Date: 28.2.2005
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Když doběhl k okraji lesa, zastavil se a vklouzl za vzrostlou borovici. Teď měl Ohradu víc nablízku, a tak mohl rozeznat více podrobností, přestože se kouř rozptyloval velmi pomalu. Na severní straně leželo jen několik mrtvých Tsuranů, většina se nacházela u brány a poblíž stezky vedoucí na jihozápad do bezpečí jejich území.
Pomalu vykročil kupředu a vzápětí si všiml něčeho dole u bystřiny. Mezi stromy se tam zvedala temná hromada, téměř pokrytá sněhem. Dennisovi chvilku trvalo, než rozeznal, na co se to vlastně dívá, ale pak si to uvědomil: leželo tam nakupených několik tuctů mrtvých moredhel. Útržky obrazu v Dennisově mysli do sebe začaly zapadat.
Chytří parchanti. Odnesli své mrtvé a ukryli je, aby zmátli ty, kdo sem přijdou a budou zjišťovat, co se stalo. Dvě hodiny nato Dennis hleděl na druhou takovou hromadu posypanou sněhem. Byl-li jejich počet skutečně tak velký, jak odhadoval Tinuva, míří teď většina z nich na návštěvu k Tsuranům v Pevnosti Šíleného Waynea, ale je možné, že zbytek číhá někde poblíž, nejspíš na druhé straně mýtiny.

R. E. FEIST
&
W. FORSTCHEN

ČESTNÝ NEPŘÍTEL

RAYMOND E. FEIST & W. R. FORSTCHEN
HONOURED ENEMY

Published by agreement with the author and the author's agents.
Copyright (c) 2001 by Raymond E. Feist & W. R. Forstchen
Czech translation (c) 2003 by Jana Radková from Voyager (imprint of HarperCollins Publishers) 2001 edition
Cover illustration (c) 1993 by D. Maitz via Agentur Schlück
Czech Edition (c) 2003 by Václav Soukup - Wales

All Rights Reserved
ISBN 80-86390-50-0

Distribuce tel.: 241 741 952
e-mail: wales@volny.cz

PODĚKOVÁNÍ
Jako vždycky jsem zavázán mnoha lidem. Patři mezi ně:
Původní matky a otcové Midkemie i ti, kdo přispěli k rozvoji tohoto světa. Bez nich by byla krajina mnohem méně barevná.
Také bych chtěl poděkovat Richovi, Andymu, Jimovi, Rickovi a ostatním pravidelným pátečním hostům u Flemming's, díky jejichž humoru, citlivosti a laskavosti se mnoho mých týdnů během posledního roku stalo snesitelnějšími. A Miře za to, že mi vždycky byla tak dobrou společnicí a starala se o to, abych nemusel myslet na své problémy.
Jonathanu Matsonovi, jako vždycky.
A svým dětem, Jessice a Jamesovi, prostě za to, že jsou tím nejúžasnějším, co mě v životě potkalo.

Raymond E. Feist

Mnoho díků patří samozřejmě mému učiteli, Dr. Guntheru Rothenbergovi, opět jednomu příkladu cti a odvahy, Dr. Dennisu Showalterovi, velkému rádci v mnoha oblastech, Brianu Thomsenovi, Billu Fawcettovi a Eleanor Woodové.
A ještě chci poděkovat Brucovi, Gusovi, Johnovi a mým přátelům z Nomádů a univerzity v Ulánbátaru. Společně jsme putovali mongolskou stepí a odhalovali fascinující svět dobrodružství, krásy, ztracené historie čekající na znovuobjevení a kulinárních požitků, jako je kysané kobylí mléko a pečení svišti.

William R. Forstchen

VĚNOVÁNÍ

Tuto knihu věnuji Janny Wurtsové, která mi ukázala, že dvě hlavy jsou často mnohem lepší než jedna.

Raymond E. Feist

Když pomyslím na čest, vyvstanou mi před očima plukovník Donald V. Bennett, Fox-Green, pláž Omaha, a seržant Andy Andrew, Easy Red, pláž Omaha. Jakmile zavolala povinnost, sloužili neochvějně. Je mi ctí, že je mohu nazývat svými přáteli.

William R. Forstchen

prolog

Déšť ustal.
Lord Brucal, rytíř-maršálek armád Západu, vstoupil do velitelského stanu. Frkal jako válečný kůň a tiše si klel pod nosem. "Zatracené počasí," řekl nakonec. Postarší generál, který se stále ještě mohl pochlubit širokými rameny a

tělesnou zdatnosti, si přejel rukou v rukavici z čela na temeno, aby dostal ty zatracené vlasy z očí.
Borric, vévoda z Crydee a jeho zástupce, se na starého přítele suše usmál. Brucal byl nezlomný válečník a spolehlivý spojenec v politice Ostrovního království, stejně jako schopný polní velitel. Měl však poněkud sklony k marnivosti. Borric věděl, že ho bohatá hříva vlasů, nyní přihlazených k lebce, začíná rozčilovat.
"Pořád nemocný?" Borric byl velmi přitažlivý muž středního věku s vlasy a vousy stále ještě více černými než šedivými. Na sobě měl svůj obvyklý oděv černé barvy - jediné, kterou oblékal od smrti své manželky před mnoha lety - a přes něj hnědou tabardu Crydee ozdobenou výšivkou zlatého racka s korunkou, odznakem Borricovy královské krve. V černých pronikavých očích se mu v této chvíli zračilo mírné pobavení nad podrážděností dlouholetého přítele.
Přesně jak Borric očekával, starý vévoda nakvašeně zaklel. "Nejsem nemocný, zatraceně! Jen trošku nachlazený."
Borric si Brucala pamatoval jako mladíka, který navštěvoval jeho otce v Crydee, jeho burácivý smích a jiskru v oku. Dokonce i když mu rudohnědé vlasy a vousy zešedivěly, zůstal Brucal člověkem, jenž prožívá každý den naplno. Dnes to bylo poprvé, co si Borric uvědomil, že Brucal už je starý muž.
Na druhou stranu však bylo třeba říct, že Brucal je starý muž, který dokáže bleskurychle tasit meč a pořádně ublížit. A odmítal přiznat, že je nemocný.
Brucal si stáhl těžké rukavice a podal je sluhovi. Druhému dovolil, aby mu sňal z ramenou silný plášť, obšitý kožešinou, který si vzal ve svém vlastním stanu. Byl oblečen do prostých modrých kalhot a šedé tuniky; tabardu nechal ve stanu. "A tenhle zatracený déšť taky není žádná pomoc."
"Ještě jeden týden takového počasí a bude padat sníh."
"Podle našich zvědů už na severu kolem Nebeského jezera pořádně sněží," odpověděl Brucal. "Měli bychom zvážit, jestli nebude vhodné poslat záložní jednotky na zimu zpátky do Yabonu a LaMutu."
Borric přikývl. "Ale možná budeme mít ještě týden mírného počasí, než vypuknou zimní vánice. Právě dost času, aby si Tsurané něco začali. Myslím, že bychom si polovinu záložních jednotek měli ponechat nablízku, té druhé nařídím stáhnout se do LaMutu."
Brucal se podíval na vojenskou mapu rozloženou na velkém stole před Borricem. "V poslední době toho moc nedělali, že ne?"
"Stejně jako loni," řekl Borric a ukázal na mapu. "Potyčka tady, přepadení tamhle, ale nevyskytlo se mnoho známek, že by se chtěli rozpínat dál."
Borric se sklonil nad mapou; tsuranští vetřelci zabrali velkou část pohoří Šedé věže a Svobodných měst Natalu, ale v posledních pěti letech se zdálo, že jsou s ustálenou frontou docela spokojení. Vévodům se podařil jeden úspěšný útok údolím v horách, které Tsurané používali jako předmostí, a od té doby nedokázali vyzvědět nic z toho, co se odehrávalo za nepřátelskou linií.
Brucal se vysmrkal do hadříku používaného k olejování zbraní a pak jej odhodil do ohřívadla stojícího poblíž. Jeho velký nos se teď červeně leskl. Devítileté tažení si u něho vybíralo svou daň, všiml si Borric.
Borric si vzpomněl na okamžik, kdy se poprvé dozvěděl o tsuranských útočnících: dva chlapci z jeho vlastních držav nalezli u mysu nedaleko hradu v Crydee ztroskotanou tsuranskou loď. Později obdržel od elfské královny zprávu o cizincích v lesích mezi Elvandarem a vévodstvím Crydee.
Svět se změnil - skutečnost, že magickou branou vnikli do země nepřátelé z cizího světa, přestala být zdrojem údivu. Před Borricem vyvstala nutnost vést a vyhrát válku. Štětcem namočeným do inkoustu přidal ráno do mapy několik značek.
"Co je to?" zeptal se Brucal a ukázal na ně.
"Další pohyby Temných bratrů. Vypadá to, že velký oddíl schází k jižnímu úpatí Velkých severních hor úzkou stezkou kolem elfských lesů. Nechápu, proč v tomto ročním období přecházejí hory."
"Tahle černá srdce nepotřebují mít důvod," poznamenal Brucal.
Borric přikývl. "Můj syn Arutha hlásil srážku velké bandy s Tsurany, když před pěti lety obléhali můj hrad. Ale to byli Temní bratři vyhnaní Tsurany z Šedých věží; mířili na sever, aby se připojili ke svým druhům v Severních zemích. Od té doby je klid."
"Je tu jedna možnost."
Borric pokrčil rameny. "Poslouchám, starý příteli."
"Je to zatraceně dlouhá cesta na to, aby se trmáceli jen tak pro nic za nic," poznamenal Brucal a otřel si nos hřbetem ruky. "Nejsou to žádní hlupáci."
"Temné bratrstvo je všechno možné, jen ne hloupé," přikývl Borric. "Jestli se přesouvají v takovém množství, mají k tomu důvod."
"Kde jsou teď?"
"Poslední hlášení máme od zvědů poblíž Elfského lesa. Vyhýbají se trpaslíkům z Kamenné hory a elfským hlídkám. Míří na východ."
"Tak to jejich jediným cílem může být jen Nebeské jezero," řekl Brucal "Jestliže nezahnou na jih a nezaútočí na elfy nebo Tsurany."
"Proč Nebeské jezero?"
"Dává to smysl, pokud se snaží dostat na východní stranu Severních zemí. Je tam výběžek hor, který se táhne na severovýchod ze Zubů světa, stovky mil dlouhý a neprostupný. Ale za Nebeským jezerem nahoru na sever přes Zuby světa vede zkratka." Starý vévoda si prsty prohrábl stále vlhké vousy. "To je jeden z důvodů, proč s těmi parchanty máme tolik potíží nahoře v Yabonu."
Borric souhlasně zamručel. "V Crydee nás nechávají spíše na pokoji v porovnání s potyčkami, které s nimi musejí svádět tvoje jednotky."

"Já si jen přeju vědět, proč jich tak velký oddíl míří na východ těsně před zimou," zamumlal Brucal.
"Něco se děje," řekl Borric.
Brucal přikývl. "Bojuju s klanem Havrana už dob, kdy jsem byl kluk." Na chvíli umlkl. "Jejich nejvyšší náčelník je krvelačný pes jménem Murad. Pokud má tahle banda ze Severních zemí v úmyslu se k němu připojit..."
"Tak co?"
"Nevím, ale bude to zlé." Brucal si ještě jednou prohlédl mapu. "Máme v té oblasti někoho?"
"Jen posádkové pevnosti podél tsuranské fronty a několik posledních hlídek před zimou," odpověděl Borric.
Brucal se sklonil, aby zblízka prozkoumal každou inkoustovou značku na mapě, a pak vydal zvuk někde mezi odfrknutím a smíchem. "Hartraft."
"Kdo?" zamračil se Borric.
"Syn jednoho z mých poddaných. Dennis Hartraft. Vede pro barona Moyeta společnost rváčů a hrdlořezů zvaných Záškodníci. Je tam nahoře."
"Co dělá?" zeptal se Borric. "To jméno je mi povědomé, ale nevzpomínám si, že bych od něho četl nějaké hlášení."
"Dennis na papírování moc není," řekl Brucal. "To, co dělá je zatracené vraždění Tsuranů. Je to jeho osobní záležitost."
"Můžeme k němu dostat zprávu o tomto přesunu Temných bratří?"
"Je nezávislý. Příští nebo přespříští týden se vrátí do Moyetova tábora na zimu. Pošlu baronovi žádost, aby od Dennise vyzvěděl všechno, co ví." Pak se Brucal zasmál. "I když by mu velmi vyhovovalo, kdyby se s klanem Havrana dostal do křížku, pokud by na to přišlo."
"Proč?"
"Příliš dlouhá historie, než abych ti ji teď tady vyprávěl. Řekněme jen, že je toho víc mezi jeho rodinou a Muradovými krvežíznivci než mezi ním a Tsurany."
"Takže co se stane, když se tenhle Hartraft a Temní bratři potkají?"
Brucal si povzdechl a utřel si nos. "Spousta lidí přijde o život."
Borric odstoupil od stolu s mapou a vyhlédl ze stanu. V drobném mrholení se začaly objevovat první sněhové vločky. Po chvíli řekl: "Třeba se minou a Hartraft se vrátí do Moyetova tábora."
"Třeba. Ale jestli se ta banda ze severu dostane mezi Dennise a Moyetův tábor nebo se jim oddíl z klanu Havrana vydá naproti..."
Brucal ponechal myšlenku nedokončenou. Borric věděl, co chtěl říct. Jestliže by se tolik Bratrů dostalo mezi Hartrafta a jeho základnu, naděje královských vojáků na návrat domů by se blížila nule. Borric se na chvíli zamyslel nad chladným počasím v kopcích na severu a ledovou zimou, kterou už měli na krku, ale pak tyto úvahy zapudil. Musel se zabývat dalšími frontami a dalšími konflikty a Hartraftovi s jeho muži by nemohl pomoci, ani kdyby věděl, kde jsou. V této válce už zemřelo příliš mnoho mužů na to, aby ho připravila o spánek jedna bojová jednotka za nepřátelskou linií. Kromě toho, možná budou mít štěstí.

kapitola 1

SMUTEK

Země byla zmrzlá.
Kapitán Dennis Hartraft, velitel Záškodníků, tiše hleděl na mělký hrob vyhloubený v promrzlé hlíně. Zima přišla rychle, prudce a dříve než obvykle; po šesti dnech mrazu a lehkého sněžení se půda poddávala velmi neochotně.
Ten zatracený chlad, pomyslel si. Už to, že jim člověk nemůže poskytnout patřičný pohřeb na hranici, protože by kouř prozradil Tsuranům jejich polohu, je dost zlé, ale skutečnost, že uvízli tady za nepřátelskou linií znamenala, že nemohou mrtvé ani dopravit do tábora k řádnému zpopelnění. Jen díra v zemi, aby se k nim nedostali vlci. Je tohle skutečně všechno, co člověka čeká na konci, jen temnota a ledové sevření hrobu? Levou rukou - rukou, ve které držíval meč - si nepřítomně zamnul pravé rameno. Zdálo se, že stará rána bolela nejvíce, když na zemi ležel sníh.
Kněz bohyně Sung obcházel hrob, mumlal modlitby a žehnal mu. Dennis si všiml, že někteří muži se přežehnávají znamením jiných bohů - většinou Tith-Onaky, boha války, zatímco jiní stojí nehybně. Několik se ohlédlo na něho, spatřilo výraz jeho očí a odvrátilo zrak.
Muži cítili jeho potlačovaný vztek... a prázdnotu.
Kněz umlkl, sklonil hlavu a nenápadnými gesty rukou svěřil hrob do péče bohyně čistoty, aby chránila mrtvé před znesvěcením. Dennis podrážděně přešlápl z nohy na nohu a vzhlédl k obloze na hrozivá mračna, jež na západě vytvořila neproniknutelnou hradbu šedi. Na východě obloha potemněla.
Blížila se noc a s ní příslib dalšího sněhu, první větší vánice roku. Dennis, který žil v této oblasti dlouhá léta, věděl, že nastává dlouhá, tuhá zima a jeho úkolem nyní bude bezpečně dostat muže zpátky do tábora barona Moyeta. A pokud v příštích dnech napadne víc sněhu, může se tento úkol ukázat jako velmi obtížný.
Kněz odstoupil od hrobu, zvedl paže k šeré obloze a začal znovu zpívat.
"Pohřeb je u konce," řekl Dennis. Nezvedl hlas, ale jeho hněv prořízl mrazivý vzduch jako ostrá dýka.
Kněz překvapeně vzhlédl. Dennis mu nevěnoval pozornost a otočil se k mužům, kteří se shromáždili za ním. "Máte jednu minutu, abyste se rozloučili."

Někdo přistoupil k Dennisovu boku a odkašlal si. Dennis se ani nemusel ohlédnout, aby poznal, že je to Gregory z Natalu. A pochopil, že jeho nezdvořilý výpad vůči knězi Sung byl poněkud neuvážený.
"Jsme stále za nepřátelskou linií, Otče. Jakmile se vrátí zvěd, hned vyrazíme na další cestu," slyšel Dennis, jak Gregory říká knězi. "Zima už je tady a pro nás bude nejlepší, když případnou sněžnou bouři přečkáme v bezpečí Brendanovy ohrady."
Dennis se přes rameno ohlédl na vysokého, temně snědého natalského zálesáka, kterého měl pod svým velením. Gregory mu pohled oplatil a v očích mu přitom kmitl úsměv. Dennise jako vždycky podráždilo, že Gregory neomylně poznal, co si myslí a co cítí. Odvrátil se, ukázal na skupinu dvanácti mužů, kteří vykopali mělký hrob, a křikl: "Co tam tak stojíte a zíráte? Zasypejte jej!"
Muži se pustili do práce a Dennis přešel na okraj mýtiny, kde kdysi bývalo malé hospodářství, ale protože se nacházelo na okraji fronty, bylo nyní v devátém roce Trhlinové války už dávno opuštěné.
Zastavil se na okamžik pohledem na troskách domku, hnijících trámech, zčernalém zborceném krovu. Z rozvalin vyrůstaly mladé stromky, už teď vysoké jako dospělý muž. V mysli se mu vynořila vzpomínka na jiné trosky, ale ty se nacházely padesát mil daleko od tohoto místa. Rychle ji zapudil. Této vzpomínce se naučil vyhýbat.
Zadíval se do lesa, jako by čekal na návrat zvěda. Za normálních okolností by průzkumnou hlídku vedl Gregory, ale Dennis ho chtěl mít nablízku pro případ, že by se museli dát na rychlý ústup. Léta úspěšné činnosti za tsuranskou frontou ho naučila, kdy je dobré poslechnout intuici. Kromě toho zvěd, kterého vyslal, byl v jejich oddílu jediný, kdo se v lese dokázal pohybovat ještě nenápadněji než Gregory.
Dennis potlačil povzdech; namísto toho pomalu vypustil vzduch z plic a opřel se o kmen vysoké jedle. Zima, která se vznášela ve vzduchu, svěže voněla jehličím a čistým sněhem, ale on nic z toho nevnímal; jako by celý svět kolem něho byl skutečně mrtvý a on byl také jedním z mrtvých. Všechna jeho pozornost se namísto toho soustředila na zvuk zmrzlé hlíny dopadající do hrobu.
Kněz, vyplašený neuctivým zásahem do bohoslužby, chvíli sledoval, jak se Dennis vzdaluje od skupiny, pak přistoupil ke Gregorymu a podíval se na vysokého Natalana. Ten jen mlčky zavrtěl hlavou a rozhlédl se po ostatních. Všude vládlo ticho rušené jen nepravidelnými zvuky lopat nabírajících půdu ztvrdlou mrazem; všichni muži pozorovali svého velitele, jak odchází k okraji lesa, který je obklopoval.
Gregory si odkašlal ještě jednou, tentokrát hlasitěji, a jakmile si získal pozornost mužů, pokynul jim, aby pokračovali v práci.
"Nenávidí mne," řekl otec Corwin se stopou smutku v hlase.
"Ne, Otče. Nenávidí prostě tohle všechno." Gregory ukázal na pozůstatky bitvy, jež pokrývaly malou mýtinu: rozšlapaný sníh - z velké části zbarvený do růžová - polámané zbraně, šípy a dvaapadesát mrtvých Tsuranů, kteří zůstali ležet tam, kde padli, včetně zraněných, jež vítězové dorazili podříznutím hrdel.
Oči však nespustil z kněze. "To, že jsi příčinou tohoto boje byl náhodou ty, není tvoje vina."
Kněz unaveně zavrtěl hlavou. "Je mi to opravdu líto. Zabloudil jsem a nevěděl, že jsou Tsurané hned za mnou."
Gregory hleděl přímo do bledě modrých očí starého kněze, ale kněz mu pohled vyrovnaně oplácel a ani na okamžik nespustil zrak k zemi. Žebraví kněží všech řádů, dokonce i těch příslušejících Bohyni čistoty, museli být natolik odolní, aby dokázali vyžít jen z darovaných prostředků. Gregory nepochyboval, že palcát za knězovým opaskem už okusil svůj příděl krve a že otec Corwin čelil během let nejednomu nebezpečí. Kromě toho byl Gregory zkušeným posuzovatelem lidí, a zatímco se kněz zdál být na první pohled pokorný, skrývala se pod mírným zevnějškem zřejmá tvrdost.
"Kéž bych nikdy neopustil klášter, abych se sem vydal vypomáhat," povzdechl si kněz a teprve nyní sklopil oči.
"Ztratili jsme se, bratři Valdin, Sigfried a já. Mířili jsme do tábora barona Moyela, na stezce jsme špatně zahnuli a ocitli se za tsuranskou linií."
"Jen zálesáci a elfové chodí těmito stezkami beze strachu, že zabloudí, Otče," podotkl Gregory. "Tyto lesy jsou zrádné. Říká se, že někdy sám les zahladí stopy a vytvoří jiné, aby poutníka svedl z cesty."
"Bratři Valdin a Sigfried byli zajati," pokračoval kněz ve vyprávění. "Já jsem unikl. Sešel jsem ze stezky, abych si ulevil, a vtom je přepadla tsuranská hlídka. Utekl jsem opačným směrem, než kterým mé bratry odvlékali. Zachoval jsem se zbaběle."
Natalský zálesák pokrčil rameny. "Někdo by řekl, že ses zachoval spíše prozíravě než zbaběle. Připravil jsi Tsurany o třetího zajatce."
Kněz stále vypadal nejistě.
"Nemohl bys pro ně nic udělat," dodal Gregory důrazně, "s výjimkou toho, že bys s nimi sdílel jejich osud."
Zdálo se, že to Corwina přece jen trochu přesvědčilo. "Bylo ode mne hloupé, že jsem utíkal, s tím musíš souhlasit. Kdybych se pohyboval nenápadněji, nepřivedl bych je k vám. Když jsem uviděl jednoho z vašich mužů, jak se skrývá u stezky, rozběhl jsem se přirozeně rovnou k němu."
Gregory přimhouřil oči. "Ale kdyby si dal lepší práci s maskováním, pak bys ho nezpozoroval, je to tak?"
"Nevěděl jsem, že tamti -" kněz ukázal na mrtvoly Tsuranů "- byli přímo za mnou."
Gregory přikývl.
Co mělo být čistým, rychlým přepadením ze zálohy s mizivými ztrátami, se proměnilo v krvavou lázeň. Osmnáct mužů od Záškodníků - téměř čtvrtina celkového počtu - padlo a šest dalších utrpělo vážná zranění. Bitva sice skončila vítězstvím Království, ale za mnohem vyšší cenu, než bylo nutné.
Kněz pořád mluvil; začal svůj příběh znovu od začátku. Gregory ho dál pozoroval. Bylo jasné, že starý muž prožil hluboký otřes. Byl nedostatečně oblečen, namísto bot měl jen sandály. Několik prstů na nohou už vykazovaly známky omrznutí. Ruce se mu lehce třásly a hlas téměř selhával.
Kněz umlkl a dlouhou chvíli mu trvalo, než se ovládl. Nakonec si těžce povzdechl a ohlédl se na Dennise, který stál sám

na okraji mýtiny. "Co je vašemu veliteli?" zeptal se.
"V tom hrobě leží jeho nejstarší přítel," odpověděl Gregory tiše a kývl hlavou směrem k osmnácti tělům, vyrovnaným v úzkém příkopu vyhloubeném do zmrzlé půdy. "Jurgen sloužil už Dennisovu dědečkovi. Část země, kterou nyní zabrali Tsurané, kdysi patřila jeho rodině. Jeho otcem byl správce z Valinaru, poddaný lorda Brucala. Přišli o všechno hned na začátku války. Tsurané zaútočili na Valinar dřív, než tam stačila dorazit zpráva o jejich vpádu. Starý správce a jeho lidé zahynuli, aniž se dozvěděli, s kým vlastně bojují. Dennis a Jurgen patřili k hrstce těch, kdo přežili první srážku; Jurgen byl jeho posledním poutem s minulostí." Gregory se odmlčel a vrátil se pohledem k otci Corwinovi. "A teď je to pouto pryč."
"Je mi to líto," řekl kněz. "Přál bych si, aby se nic z toho nestalo."
"Ale stalo se, Otče," odpověděl Gregory klidně.
Kněz k němu vzhlédl a v očích se mu zaleskly slzy. "Je mi to líto," zopakoval.
Gregory přikývl. "Jak říkávala moje babička: ‚Lítost vajíčka nezcelí'. Prostě to tady uklidíme a půjdeme dál. Musíme ti taky najít nějaké boty, nebo do zítřka přijdeš o všechny prsty na nohou."
"Kde?"
"U mrtvých, samozřejmě." Gregory trhl bradou směrem k botám, zbraním a plášťům, které odňali mrtvým, než je uložili do hrobu. "Oni už je nepotřebují, ale živí ano," dodal věcně. "Ctíme jejich památku, ale je zbytečné pohřbívat s nimi dobré zbraně a boty." Ukázal na jeden pár. "Tyhle by ti mohly padnout."
Otec Corwin se otřásl, ale poslušně zvedl určené boty.
Zatímco si kněz rozšněrovával sandály, přistoupil k hrobu Alwin Barry, nově jmenovaný seržant oddílu, zvedl hroudu tvrdé hlíny a hodil ji dovnitř.
"Zamluvte mi místo v Tithově síni," zamumlal, odvolávaje se na starou vojenskou pověru, že statečné hostí bůh války celou noc nejlepším jídlem a vínem, než je odešle k Lims-Karmě, aby podstoupili poslední soud. Barry na okamžik uctivě sklonil hlavu, pak se odvrátil a zamířil ke stezce, která vedla středem mýtiny. Tam se zastavil a vydal rozkaz, aby se muži seřadili do pochodového útvaru.
Ostatní následovali jeho příkladu; spěšně přistupovali k hrobu, zvedali hrsti hlíny a házeli je dovnitř. Někteří se žehnali, jeden odzátkoval polní láhev, pozvedl ji jako k přípitku a napil se. Zbytek brandy vylil do hrobu a pak do něj hodil i láhev.
Uložení do země nebylo v Království nejobvyklejším způsobem pohřbu, ale v průběhu staletí nalezl nejeden válečník poslední místo svého odpočinku pod vrstvou hlíny, a tak si vojáci vytvořili své vlastní rituály rozloučení s mrtvými. Rituály, jež neměly nic společného s kněžími a bohy. Toto se netýkalo posílání druhů ve zbrani do síní Lims-Kragmy, protože už tam stejně mířili. Šlo zde jen o to, říct poslední sbohem mužům, kteří před pouhými několika hodinami prolili svou krev, když bojovali po jejich boku. Šlo o to, říct sbohem bratrům.
Richard Kevinsson, nejnovější přírůstek oddílu, přistoupil ke hrobu jako jeden z posledních. Mladý panoš z Landonare, jemuž se podařilo utéct, když Tsurané přepadli rodinnou usedlost, se k nim připojil plný žáru, odhodlání a myšlenek na pomstu. Teď byl bledý, v očích měl slzy a ze sečné rány, kterou utržil těsně pod okraj promáčknuté přilby, mu po tváři stékala krev. "Je mi to líto," vzlykl tiše. Poklekl a s očima upřenýma na starého seržanta, ležícího uprostřed hrobu a obklopeného mrtvými přáteli, sáhl po hroudě hlíny. Skupina hrobníků pilně pracovala, ale na Jurgena ještě žádná zemina nedopadla. Vypadalo to, jak když spí; nebýt tuniky prosáklé krví, mohlo by se zdát, že se každou chvíli posadí a vycení v úsměvu křivé zuby. Mladík často snil o své první bitvě, o hrdinských činech, jež vykoná. Namísto toho se ocitl na zemi, zíral na nepřítele jako ochromený králík, zoufale hmatal po upuštěném meči a ječel hrůzou. Jenže pak se přiřítil Jurgen a jedinou ranou Tsurana zabil.
Avšak při záchraně Richarda se Jurgen vystavil útoku nepřítele, který nezaváhal. Jurgen se díval Richardovi přímo do očí, když ho zbraň zasáhla; těsně předtím se jeho tváří mihl náznak úsměvu, jako by byl jen laskavým starým mužem, který pomáhá dítěti z menší nesnáze. Ale vzápětí se v jeho očích objevil užaslý, nechápavý výraz a pak se mu z hrudi vynořil hrot kopí.
Richard sledoval, jak mu z oči vyprchává život. Byl to jen okamžik, ale přesto se zdál jako celá věčnost; světlo v nich pohaslo a Richard věděl, že starý muž obětoval život, aby ho zachránil.
Teď se díval dolů na Jurgena. Oči mrtvého byly zavřené, ale v jeho mysli a zlých snech, které ho budou pronásledovat po zbytek života, zůstanou otevřené, upřené přímo na něho.
"Měl jsem to být já namísto tebe," zašeptal Richard, kterému žal sotva dovolil promluvit.
Tělo se mu otřáslo křečovitým vzlykem. Věděl, že se na něho ostatní dívají, soudí ho. Proč nepláčou? Napadlo ho a zastyděl se za všechna selhání, jichž se toho dne dopustil.
Nechal hlínu vypadnout z prstů a trhl sebou, když hlína dopadla na Jurgenovu tvář. V rozpacích couvl, svěsil ramena a rozechvělý marným úsilím potlačit slzy odešel.
Několik opozdilců, kteří většinou mlčky stáli za Richardem, hodilo do hrobu rituální hrst hlíny a s očima zbavenýma jakéhokoli výrazu se odvrátilo.
Alwin určil muže k nosítkům se zraněnými a oddíl se seřadil k odchodu.
Hrobníci už byli s prací téměř hotovi. Navzdory chladu měli tváře zbrocené potem a jejich horký dech vytvářel ve vzduchu obláčky páry, zatímco spěšně dokončovali svůj úkol.
Na okraji mýtiny Dennis dál upíral nezaostřený pohled do lesa. Náhle ho něco vytrhlo ze zamyšlení. Nad hlavou mu mezi větvemi proletěl osamělý pták a rozzlobeně zapištěla veverka.
Dennisova levá ruka sklouzla k jilci meče. Ohlédl se přes rameno. Gregory klečel u jednoho z Tsuranů a studoval jeho tvář, jako by se ze ztuhlých rysů mohl dozvědět něco o cizích vetřelcích. Vycítil totéž co Dennis - někdo se blížil.
Přenesl pohled na muže lemující stezku. Některé ze starších rukou už také sahaly po zbraních. Ostatní si toho všimli a

napodobili je.
Dennis sledoval Alwina a zklamalo ho, že nový seržant zareagoval o několik vteřin později než Gregory a on sám, ale nakonec přece jen zvedl levou ruku dlaní dopředu a zároveň si pravou přejel před hrdlem, což bylo znamení, aby všichni zmlkli a znehybněli. Dennis zatím nevydal žádný rozkaz a otočil se zpátky k lesu.
Gregory chvilku naslouchal a pak se uvolnil. Podíval se na Dennise, jednou kývl a usmál se.
V šeru lesa na stezce před nimi se mihl stín a Dennisovo napětí rovněž polevilo.
Stín vystoupil zpoza stromu, zvedl ruku a Dennis mu pokynul, aby k němu přišel. Zvěd se rozběhl. Byl oblečen do bílé tuniky se vzorem nepravidelných šedých a černých šmouh, stejnokroje Záškodníků, který Dennis vymyslel pro pohyb v zimním lese. Běžel lehce, jak umějí běhat jen elfové, o nichž se tvrdilo, že ve sněhu nezanechávají stopy.
Jakmile se přiblížil k Dennisovi, kývl mu na pozdrav a pokynul mu, aby ho následoval.
Tato část protokolu Dennise někdy rozčilovala. Zvěd byl Gregoryho přítel, nepodléhal oficiálně Dennisovu velení, a jako takový podával hlášení nejprve Gregorymu. To, kromě několika dalších věcí, byl také důvod, proč Dennis dával přednost tomu, aby na průzkum chodil Gregory; když se z výzvěd vracel natalský zálesák, hlásil se přímo Dennisovi.
Dennis se už poněkolikáté v duchu ujistil, že to je jen drobná nepříjemnost, ale přesto se neubránil podráždění.
"Tinuva," oddechlo si několik mužů, když se elf objevil na mýtině. Očividně se jim ulevilo. Meče se vrátily do pochev.
Elf všechny pozdravil kývnutím hlavy. Vrhl pohled na rychle zasypávaný hrob a na okamžik se zastavil, aby úklonou uctil padlé. Nakonec se otočil ke Gregorymu. "Měl jsi pravdu, dva z nich unikli," oznámil.
"A?" zeptal se Gregory.
"Dobří bojovníci, dlouhá honička," řekl Tinuva věcně.
"Takže jsi je dostal všechny?" otázal se Dennis.
Elf zavrtěl hlavou. Byl po dlouhém pronásledování očividně udýchaný.
Dennis vytáhl zpod tuniky čutoru a podal mu ji. Elf pokynem hlavy poděkoval, napil se a vrátil ji zpátky.
"Nevím určitě," odpověděl. "Jejich velitel mohl vyslat posla ještě před začátkem boje. Na stezce je příliš mnoho stop, než aby se to dalo říct s jistotou. Kdybych měl víc času a mohl jít dál směrem, odkud přišli, dozvěděl bych se to, ale trval jsi na tom, abych se vrátil co nejrychleji."
Dennis tiše zaklel.
"V tom případě musíme předpokládat, že někdo proklouzl," prohlásil Gregory.
"To předpokládám vždycky," řekl Dennis chladně.
Gregory neodpověděl.
"Cítím tady ještě něco jiného," pokračoval elf.
"Temné bratry?" zeptal se Gregory a elf přikývl.
"Viděl jsi nějaké známky jejich přítomnosti?" vložil se do řeči Dennis.
Elf sáhl do váčku, který se mu houpal u pasu, a vytáhl ulomený hrot šípu. "Tohle je jejich práce - klan Havrana. Necelou míli odsud. Narazil jsem na stopy, když jsem se vracel po tom, co jsem dostal ty dva Tsurany. Na sněhu byla krev. Někdo zabil jelena, rozčtvrtil ho a pak zamířil na sever. Byli čtyři, dnes časně ráno hodinu po tom, co začal padat sníh."
"Jen čtyři?" podivil se Dennis.
Elf zavrtěl hlavou. "Ne, je jich víc. Tohle byla jen lovecká skupina na výpravě za potravou. Les si o nich šeptá. Jsou tam; cítím neklid." Elf ukázal bradou směrem k horám na severu, sotva viditelným v houstnoucím šeru.
"Kolik?"
Tinuva na okamžik zavřel oči, jako by mu to pomáhalo při přemýšlení. "Těžko říct," zašeptal. "My eledhel a moredhel, to je dlouhý příběh."
Gregory rychle zavrtěl hlavou a dal tak Dennisovi varovné znamení, aby se už dál nevyptával.
"Vystopovat jejich oddíly je stejně těžké jako vystopovat nás, pokud nejsou blízko nebo jich není hodně." Znovu vzhlédl k severu. "Tam nahoře, v dálce, ale ve velkém počtu, řekl bych."
"Proč?" zeptal se otec Corwin, který stál na okraji skupiny.
Několik mužů se otočilo, aby se na něho podívalo. Kněz v náhlých rozpacích sklopil oči.
Nikdo mu neodpověděl. Nakonec si elf povzdechl.
"Svatý," řekl Tinuva tiše. "Mezi těmi, které vy nazýváte Bratrstvo Temné stezky, se začíná něco dít. Tato válka s Tsurany nás odvádí od hrozby temných na severu. Možná se domnívají, že by mohli těžit z toho, jak se lidé vraždí mezi sebou. Možná se chtějí vrátit na jih k Zelenému srdci a Šedým věžím - není těžké si představit, že po devíti zimách už nejsou mezi klany v Severních zemích tolik vítáni."
Gregory řekl: "Míří na jih?"
Tinuva pokrčil rameny. "Lovci, jejichž stopy jsem viděl, se mohou pohybovat před velkou skupinou nebo po jejím boku. Je těžké zjistit, jestli jdou na jih, nebo tímto směrem."
"O jeden důvod víc, proč bychom odsud měli co nejdřív vypadnout," prohlásil Dennis ostře. "Už takhle za frontou pracujeme zatraceně dlouho; chlapi si zaslouží strávit zbytek zimy v Tyr-Sogu opíjením a utrácením žoldu za kurvy."
Ohlédl se na četu hrobníků. Hrob už byl zasypán a několik mužů přivlékalo spadané větve, aby jej jimi zakryli. Ostatní si už zastrčili krátké lopaty do úchytů na batozích a zařadili se na svá místa v pochodovém útvaru. Vycvičené oko by čerstvý hrob snadno rozpoznalo, ale pokud bude dále padat sníh, už zítra hrob i mrtví Tsurané zmizí pod jeho pokrývkou. Na jaře, až sníh roztaje a z obohacené půdy vyraší svěží tráva, všechno splyne s lesem.
"Alwine, ať se muži dají na pochod."
"Pane, říkal jsi, že chceš ještě mluvit s tím chlapcem," odpověděl Alwin tiše.
Dennis přikývl a přelétl pohledem řady svých vojáků. Jeho zrak padl na Richarda Kevinssona. "Pojď sem," přikázal

úsečně.
Richard nervózně vzhlédl.
"Vy ostatní se dejte do pohybu," štěkl Dennis. "Ráno už chceme být v Brendanově ohradě a na naší straně."
Dva muži v úloze průzkumníků se rozběhli každý po jedné straně stezky. Lehce přeskakovali spadané větve a vyvrácené stromy a za několik okamžiků zmizeli v lese. Pak pomalým klusem vyrazila předsunutá hlídka v počtu šesti mužů.
Richard Kevinsson očividně celý nesvůj přistoupil k Dennisovi. "Kapitáne?" vypravil ze sebe roztřeseným hlasem.
Dennis se podíval na Gregoryho, Tinuvu a kněze a pohledem jim jasně naznačil, aby odešli. Tinuva se okamžitě otočil, ještě jednou uctivě sklonil hlavu před hrobem a připojil se k zástupu, ale Gregory s knězem zůstali.
"Otče, běž se postarat o zraněné," řekl Dennis ostře.
"Děkuji za záchranu, kapitáne," odpověděl otec Corwin, "ale cítím se zodpovědný za potíže, do nichž se dostal tento mladík, a přeji si setrvat po jeho boku."
Dennis se chystal vyštěknout strohý příkaz, ale výraz Gregoryho očí ho zadržel. Obrátil pozornost zpět k Richardovi.
"Až se vrátíme do tábora barona Moyeta, nechám tě propustit z mužstva."
"Pane?" Richardovi selhal hlas.
"Přijal jsem tě do oddílu, protože mi tě bylo líto kvůli tvojí ztrátě, chlapče. Asi mi to připomnělo tu moji. Ale udělal jsem chybu. Posledních čtrnáct dnů jsi při pochodu jen tak tak držel krok s ostatními. A slyšel jsem, že jsi předminulou noc usnul na stráži."
Na okamžik se zarazil. Byl to Jurgen, kdo mu tuto věc nahlásil a pak chlapce bránil s tím, že sám Dennis provedl totéž, když se před mnoha lety účastnil svého prvního tažení.
"To tebe uviděl kněz ze stezky, je to tak?"
Mladík zaváhal.
"Nebyla to jeho vina," prohlásil otec Corwin ohnivě. "Zastavil jsem se, protože mne běh vyčerpal. Hleděl jsem přímo na něho, prostě nebylo možné, abych ho neviděl."
"Na tom nezáleží," utrhl se Dennis a šlehl po černě oděném knězi pohledem, jímž mu dal zřetelně najevo, že už od něho nechce slyšet ani slovo. "Nuže?"
"Ano, pane," odpověděl Richard zdrceně. "Byl jsem to já."
"Proč?"
"Myslel jsem, že jsem se ukryl dobře."
"Jestliže si tě všiml tenhle starý muž, buď si jist, že tsuranský průzumník by tě zpozoroval taky. Jsi nebezpečný sobě samému i celému oddílu. Pošlu tě zpátky. Svým přátelům můžeš navykládat, co chceš. Navrhuju, aby sis někde v Krondoru našel pěkné pohodlné místo u jízdní jednotky. Tam nepotřebuješ přemýšlet, jen cválat, namířit kopí a zaútočit. Tam můžeš být hrdinou jako z písní a balad."
"Chtěl jsem sloužit u tebe, pane," špitl chlapec.
"No tak jsi sloužil a už jsi dosloužil." Odmlčel se, ale pak povolil uzdu hněvu. "Běž se ještě před odchodem naposledy podívat tam na ten hrob," zasyčel se sotva zadržovanou zuřivostí a jeho tichý hlas trestal mnohem více, než kdyby křičel kletby. "A teď mi zmiz z očí."
Mladík strnul s tváří bílou jako první vločky sněhu, které začaly vířit kolem nich. Pak přikývl a se svěšenými rameny se otočil. Když se zařadil do zástupu, muži kolem něho odvrátili zrak.
Kněz postoupil kupředu.
Dennis prudce zvedl ruku s prstem namířeným přímo do jeho tváře. "Nelíbíš se mi," prohlásil. "Jsi nemotorný hlupák, který se motá v místech, kde nemá co dělat. Zatraceně, copak nevíš, že je tady válka? A není to taková válka, o jakých si tlustí mniši a trubadúři vyprávějí u krbu. Doufám, že ti dnešek stačil, abys měl dost"
"Dva z těch ‚tlustých mnichů', jak je nazýváš, jsou teď tsuranskými zajatci," odpověděl otec Corwin a i v jeho hlase se ozval hněv. "Přihlásil jsem se do vojska dobrovolně jako ranhojič. Jen se modlím, abych jednou nemusel dostat do práce tebe. Sešívat maso, v němž není duše, je smutná práce."
Kněz se otočil na patě a odkráčel. Na pochod se právě dávala střední část zástupu, v níž šli i nosiči se zraněnými, a Corwin se k nim připojil.
Gregory se tiše zasmál.
"Co je tady k smíchu, zatraceně!" vyjel na něho Dennis.
"Teď tě dostal. Byl jsi na toho kluka trochu moc tvrdý."
"To si nemyslím. Mohli jsme kvůli němu zařvat všichni."
"Nedopustil se žádné chyby, byl jsem od něho snad deset stop. Dohlédl jsem na to, aby se pořádně zamaskoval."
Gregory se na okamžik zamyslel a pak dodal: "Ten kněz má mimořádně ostrý zrak."
"Ať je to, jak chce, kluk půjde."
"Udělal by to takhle Jurgen?"
Dennis se otočil s očima naplněnýma hořkostí. "Nemluv se mnou o Jurgenovi."
"Někdo musí. V celém oddílu není jediného muže, který by nesdílel tvoji bolest. A nejen pro ztrátu člověka, jehož si vážili, ale i proto, že tě mají rádi a teď s tebou nesou tvůj náklad smutku."
"Smutku? Jak víš, co cítím?"
"Vím to," odpověděl Gregory tiše. "Taky jsem viděl, jak se to stalo. Jurgen učinil rozhodnutí, úmyslně se vystavil útoku, aby zachránil toho chlapce. I já bych to udělal a ty taky."
"To bych neřekl."
"Z tebe i tvých Záškodníků se během let stali tvrdí muži, ale ne bezcitní. Pokusil by ses ho zachránit, a to dokonce i za

cenu vlastního života, jako to udělal Jurgen. V tom chlapci něco je. Možná sis toho nevšiml a já si nejsem jist, jestli on sám si pamatuje, jak zabil prvního Tsurana, který se k němu přiblížil. Ten, který ho málem vyřídil, přišel zezadu."
"I přesto půjde."
"Zničí ho to. Oba známe tyhle typy. V příští bitvě provede nějakou hloupost, aby získal zpět svou čest, a přitom zahyne."
"To je jeho věc, ne moje."
"A když na to doplatí životem další půltucet mužů? Co by na to řekl Jurgen?"
"Jurgen je mrtvý, proklatě," procedil Dennis skrz zaťaté zuby. "Už o něm nikdy nemluv."
Gregory couvl, zvedl ruce, smutně zavrtěl hlavou a přešel k hrobu. Podíval se na sytě hnědou půdu, na niž dopadal bílý sníh, a zašeptal: "Dokud spolu opět nebudeme stát na světle."
Pak vykročil směrem k oddílu. Tinuva se k němu připojil a oba se vydali po stezce na opačnou stranu, aby se ujistili, že je nikdo nesleduje.
Muži odpochodovali z mýtiny a Dennis konečně zůstal sám.
Na tváři mu přistávaly těžké vločky a roztávaly do ledových stružek, jež mu stékaly do zlatých vousů, v nichž se začínaly objevovat první šediny středního věku.
Jakmile mu všichni zmizeli z dohledu a on si byl jist, že se nikdo nedívá, přistoupil k hrobu a zvedl hroudu zmrzlé hlíny.
"K čertu s tebou," povzdechl si. "Proč jsi mě tady takhle nechal, Jurgene?"
Teď už mu nezbýval nikdo. Nic než proud vzpomínek.
Majetek Hartraftů nebyl nic, čím by se dalo vychloubat; lesnaté pozemky rozkládající se mezi Tyr-Sogem a Yabonem. Hrst vesniček rozptýlených podél hranic, venkovská tvrz, nad kterou by se vysoce urozená hrabata, baroni a vévodové z jihu a západu jen pohrdavě ušklíbli nebo vložili jako bezvýznamnou sázku do hry v kostky. Ale byl to jeho domov, domov jeho otce a otce jeho otce.
Jurgen sloužil jako mladý voják už Dennisovu dědečkovi, starému Angusi Hartraftovi, zvanému ‚Ostrovous', který obdržel pozemky na hranici za neochvějnou službu a boj proti temným bytostem, jež žily na severu. Jurgen byl také otcovým nejbližším přítelem. A když otec zahynul hned v prvních dnech Trhlinové války, kdy jejich zemi zaplavili Tsurané, byl to Jurgen, kdo tehdy Dennisovi zachránil život.
Dennis hleděl na hrob.
Bylo by lepší, kdybych té noci zemřel já, pomyslel si a na okamžik se v něm zvedla zášť vůči starému Jurgenovi. Gwynenth, která se před pouhými šesti hodinami stala jeho ženou, té noci zemřela. Otec mu přikázal, aby ji v doprovodu Jurgena a několika dalších mužů odvedl tajnou chodbou z rozběsněného zmatku hořící hlavní budovy tvrze. Vzpouzel se, chtěl zůstat a bojovat, ale někdo ho zezadu omráčil. Když se pak probral, ležel za hradbami na zemi a ona se nad ním skláněla. Už se zaradoval, že jsou na svobodě, a v tom okamžiku ji do zad zasáhla šipka z kuše. V třepotavém světle plamenů krátce zahlédl vraha a obraz onoho muže, který se vzápětí otočil a zmizel v temnotě, se mu vryl do paměti. Vzal její bezvládné tělo do náručí a odmítal jít dál, dokud ho Jurgen doslova neodvlekl k řece do bezpečí.
Krvavou řež přežilo z celé posádky pouhých patnáct mužů včetně Jurgena a Dennise. Předposlední z nich, Carlin, zemřel před měsícem na zápal plic. Nyní z oněch patnácti mužů zbýval jen Dennis.
Tak už jsi mrtvý, stařiku. Zemřel jsi kvůli zatracenému hloupému klukovi a starému tlustému knězi. To jsi celý ty, zemřít zrovna takhle, pomyslel si se smutným úsměvem.
Říkalo se tomu ‚Štěstí Hartraftů'. Žádná sláva, žádné peníze, žádná skvělá pověst. Jen služebník rodiny s nižším titulem a ničím víc. A pak skončíš s kopím v zádech kvůli nějakému nešikovnému usmrkanci.
Přesto věděl, že Jurgen, starý věčně rozesmátý Jurgen, by to jinak ani nechtěl, že by mnohem raději zemřel pro hloupého panoše než pro krále. Ve skutečnosti, kdyby opravdu šlo o šíleného krále ve vzdáleném Rillanonu, s největší pravděpodobností by se opřel o meč a neudělal by nic s poukazem na to, že tak vznešený a mocný muž by se měl umět o sebe postarat sám.
Zvedl se vítr, tiše zasvištěl mezi větvemi stromů. Sníh teď padal hustěji, vířil kolem něho a nutil ho sklonit hlavu.
Dennis rozevřel dlaň a nechal hlínu dopadnout na hrob. Z minulosti už nezbylo nic než napůl zapomenuté jméno a meč připásaný k jeho boku. Otec, Jurgen, Malena; všichni leželi v hrobech a hroby pomalu pohlcoval lhostejný les.
"Dennisi?"
Vzhlédl. Byl to Gregory.
"Za námi je čisto, ale měli bychom radši už jít."
Temnota houstla. Tinuva, který čekal o pár kroků dál na místě, kde se stezka nořila do lesa, už byl sotva vidět.
Dennis se ještě naposledy rozhlédl po mýtině. Tohle všechno nakonec zaroste lesem. Opřel se do něho vítr a on se zachvěl zimou.
"Ještě pořád máš Záškodníky," zašeptal Gregory.
Dennis přikývl a podíval se na těla Tsuranů rozesetá po mýtině. Všechno ostatní mi vzali oni, pomyslel si. Podíval se směrem, kterým odešli jeho muži, a vybavil si jejich tváře. Ani jeden z nich nepocházel z Valinaru, a přesto mu byli stejně blízcí jako jeho rodáci. Záškodníci stále žili a on za ně nesl odpovědnost.
Přikývl. "A válku," odpověděl chladně. "Ještě pořád mám válku."
Kapitán Dennis Hartraft se odvrátil od hrobu a bez jediného ohlédnutí zmizel v temnotě lesa.
Gregory se za ním chvilku díval, pak smutně zavrtěl hlavou a následoval ho stezkou, která je zavede k Brendanově ohradě.

Byla zima.

Velitel vojsk Asayaga přihodil do ohřívadla hrst dřevěného uhlí, stáhl si rukavice a zamnul dlaněmi nad ohněm.
"Prokletá země," povzdechl si.
Zvedl rozkaz, který mu byl doručen, a zadíval se na připojenou mapu.
Šílenství. Z oblohy se sype první hustý sníh zimního období, a od něho se přesto čeká, že se svým oddílem okamžitě vyrazí posílit jednotku, která má za úsvitu zaútočit na nějakou královskou pevnůstku.
Proč teď? Pochod za dne by byl snadný, ale nyní už se snášela tma. Venku svištěl vítr, třepotal zmrzlými plachtami stanu a z větví v lese kolem tábora shazoval těžký sníh.
Hra, vždycky je to Velká hra, uvědomil si Asayaga odevzdaně. Věděl s určitostí, že byl vyslán na marnou výpravu jen proto, aby pak hanba padla na jednoho z jeho vzdálených klanových bratranců. Jeho vlastní dům Kodeko nebyl natolik významný, aby k sobě přilákal pozornost sám o sobě, ale byl spřízněn s těmi, jež patřily ke klanu Kanazawai.
Odložil rozkaz, narovnal se na malé plátěné židli a nikoli poprvé zatoužil po tom, aby měla něco jako opěradlo. A nejen to, přál si, aby zmrzlá země zmizela pod silným kobercem, pokrytým měkce vycpanými polštáři, které mu doma poskytovaly takové pohodlí. Přejel si dlaněmi přes tvář a potřásl hlavou. Začíná být příliš podezřívavý. Toto nemusela nutně být další Minwanabiho intrika namířená proti politickým nepřátelům doma v Impériu; mohl to být prostě jen dobře míněný, ale špatně naplánovaný útok. Ať tak, nebo onak, jeho povinnost byla jasná.
Asayaga si dal zavolat Sugamu, svého nově jmenovaného zástupce.
"Nařiď mužům, ať se seřadí. Plná pochodová výstroj, zásoby na pět dnů. Postarej se, aby všichni měli ty nové kožešiny a onuce. Vyrazíme před setměním."
"Kam, kapitáne?"
Asayaga mu podal mapu a Sugama se do ní upřeně zahleděl.
Asayaga mlčel. Sugama bezpochyby neměl nejmenší tušení, na co to vlastně civí, ale přesto zíral tak soustředěně, jako by byl učenec, kterého právě napadají ty nejhlubší myšlenky.
"Malá královská pevnost. Měli jsme ji dobýt už dnes, ale velitel ve své jasnozřivosti rozhodl, že potřebuje víc mužů, a tak jsme se dobrovolně přihlásili."
"Je to čest, že nás velitel vybral."
Asayaga si odfrkl.
"Ano, čest. V jazyce Království se náš cíl nazývá ‚Brendanova ohrada'." Poslední dvě slova odslabikoval.
"Pak to bude jméno slávy pro Impérium."
"Ale jistěže," řekl Asayaga s rysy ve tváři ztuhlými do masky, jež neprozrazovala nic z toho, co si skutečně myslel.
"Další slavný čin ve slavné válce."

kapitola 2

OBJEV

Zemi bičoval ledový déšť.
Dennis Hartraft se tiše a opatrně proplétal řadami svých unavených mužů. V ranním lijáku všichni nehybně dřepěli mezi stromy, někteří s šípy nasazenými v tětivách luků. Díky špinavým šedým plášťům téměř dokonale splývali s okolním lesem. Dennis přesto cítil jejich napětí; něco nebylo v pořádku. Sledovali ho očima, zatímco přikrčený přebíhal od stromu ke stromu. Během noci se sněžení proměnilo v plískanici smíšenou s krystalky ledu. Noční pochod se tak stal utrpením, ale vnitřní hlas nutil Dennise pokračovat v cestě a Gregory s Tinuvou jeho rozhodnutí plně podpořili.
Zahnuli na východ od Pevnosti Šíleného Waynea, jíž se Tsurané zmocnili minulého jara, aby po stezce, která byla spíše jen pěšinou vyšlapanou zvěří, ze severovýchodu dorazili k Brendanově ohradě.
Zbývalo jim k ní sotva čtvrt míle, když Alwin Barry, který vedl předsunutou hlídku, dal pokyn zastavit. Dychtivé očekávání mnoha pint horké medoviny a studeného piva prolévaných hrdlem v útulné pevnostní hospodě náhle ustoupilo chmurné předtuše.
Hartraft v těchto lesích vyrostl, a proto je intuitivně znal. Tato intuice mu nejednou zachránila život tam, kde by ho přísná logika zabila.
Jurgen ho už dávno naučil pečlivě naslouchat rytmu starodávného lesa, ztišit se tak, aby se stal jeho součástí a ucítil tep jeho srdce. A cit mu napověděl, že se má připravit na nejhorší.
Jurgen... Zaplašil tuto myšlenku, zamířil do čela oddílu a opatrně se vydal po stopách předsunuté hlídky. Ohlédl se přes rameno a uviděl Gregoryho, jak se kradmo plíží lesem po jeho pravé straně.
Společně postupovali kupředu, zatímco déšť začal polevovat.
Dennis uslyšel zakníknutí veverky, podíval se do mírné stráně před sebou a zahlédl Alwina, jak se krčí za padlým kmenem těsně pod vrcholem stoupání. Vydal se za ním, ale posledních padesát stop se plazil, aby zůstal skryt před čímkoli, co by mohlo číhat na druhé straně hřebene.
Alwin nepromluvil, jen ukázal na Dennise, pak dvěma prsty na své oči a pokynul směrem k vrcholu stráně; dával Dennisovi znamení, aby se podíval sám.
Dennis přikývl, prolezl pod ležícím stromem a pokoušeje se nebrat na vědomí ledovou vlhkost pronikající jeho oděvem, pokračoval v Alwinových stopách, které se jasně rýsovaly v rozmoklé půdě.

Při pomalém pohybu kupředu si náhle uvědomil pach kouře, těžce se vznášející ve vzduchu. Dosud jej maskoval déšť. Za jasného dne by jej Dennis ucítil už na půl míle daleko. Páchlo v něm ještě něco jiného než dřevo - možná pečené maso?
Dospěl k vrcholu, našel si místo mezi dvěma balvany, připlazil se k nim a opatrně zvedl hlavu.
Většinu mýtiny halil kouř. Byl hustý, držel se při zemi a bylo jej mnohem víc, než aby pocházel z kuchyňských ohňů. Dennis věděl, co to znamená, ještě dřív, než poryv větru na okamžik vyčistil vzduch a dovolil mu pohled na celou několik set sáhů širokou mýtinu. Uprostřed, na vrcholu nízkého kopce nezbylo z Brendanovy ohrady nic než sežehnutá a ještě dýmající ruina. Dennisovi přejel po zádech mráz, když si uvědomil, že to, co pokládal za vůni pečínky, jsou ve skutečnosti spálená těla.
Co se tu stalo?
Těkal očima z místa na místo a snažil se načerpat co nejvíc informací, aby mohl posoudit možnou bezprostřední hrozbu pro své muže, aby zjistil, jestli nevlezli do pasti.
Na protější straně údolí se nic nehýbalo.
Brána dřevěné ohrady byla vyvrácena beranidlem na hrubě sbitých kolech. Po jejích stranách se o palisádu opile opíraly ztékací žebříky.
Vodní příkop si sotva zasloužil svoje jméno, ve skutečnosti to byla jen strouha plná vody, která v létě zahnívala a přes zimu zamrzala. Dennis viděl, že led je proražený, ale ještě se nestačil obnovit. Pevnost musela být přepadena minulého večera nebo během noci.
Holé svahy kolem pevnosti byty posety mrtvolami Tsuranů. Dennis odhadl, že jich je sto nebo i více. Mnoho z nich leželo kupodivu tváří po svahu dolů, jako by bojovníci padli na útěku - a Dennis věděl, že Tsurané nikdy neutíkají; v jihozápadním rohu mýtiny se jich vršila celá hromada. Očividně tam zaujali poslední obranné postavení - ale proti komu? Kdyby posádka byla natolik silná, aby Tsurany zahnala, nebyla by teď brána pevnosti vyražená a Záškodníci by už v této chvíli seděli uvnitř u teplého jídla.
Pokud Brendanova ohrada padla, kde jsou Tsurané? Dennis proti nim bojoval od začátku války a nikdy se nesetkal s tím, že by ponechali své mrtvé napospas rozkladu, pokud nebyli pobiti do posledního muže. V každém případě by teď vítězové měli hasit oheň a opravovat bránu, protože žádná ze stran by se této pevnosti nevzdala, kdyby jí padla do rukou.
Nikde se nic nehýbalo. Byla to pevnost mrtvých.
"Všechno je tady špatně."
Gregory se k němu připlížil tak tiše, že jeho šepot Dennise polekal. K čertu s ním, jeho to baví, takhle předvádět svoje schopnosti, ale Dennis nedal svůj hněv najevo.
"Brendan a jeho hoši jsou vyřízení," pokračoval Gregory šeptem, "ale Tsurané taky."
Dennis neodpověděl. Navzdory sněhu nad mýtinou kroužili supi. Už o míli nebo více zpátky si všiml nepřítomnosti vran a havranů - ptáci, kteří v noci spali, se obvykle hned za úsvitu hlučně pouštěli do shánění potravy - teď už věděl kam se poděli... Dopřávali si bohatou hostinu. Mezi dýmající trosky pevnosti se snesl sup a neodlétl odtamtud - další známka toho, že uvnitř nezůstal nikdo živý.
Mohli by Tsurané ustoupit kvůli příchodu Dennisova oddílu?
Ne. Pokud jich bylo dost, aby dobyli Ohradu, zůstali by a bojovali o ni. Její pád spolu se skutečností, že Tsurané dobyli i pevnost Šíleného Waynea, představoval dvacet mil širokou díru v obranné linii severní fronty. Proč by toto klíčové místo dobývali a pak opouštěli?
Léčka?
Podíval se přes rameno. Gregory se pozorně rozhlížel a Dennis si uvědomil, že natalský zálesák pátrá po jakémkoli náznaku, že by se kolem nich stahovala osidla.
Nic. Všichni havrani a vrány byli dole na mýtině a hodovali, takže se v lese neozývalo jejich hlučné krákorání. Ostatní zvuky zněly obvykle: stromy pokryté ledem vrzaly ve větru, drobný zmrzlý déšť jemně šustil, občas se ozvalo zapípání nebo zaštěbetání jiných ptáků, ale jinak nic.
Tohle nebyla past: ta už by v této chvíli sklapla.
Jejich oči se setkaly a oba dospěli ke stejnému závěru.
"Temní bratři," zašeptal Dennis.
Gregory přikývl na souhlas. "Pokud se poslední královský voják a poslední Tsuran nedohodli, že se v jednom a tomtéž okamžiku navzájem zabijí, sázím na tuhle možnost."
Všechno do sebe začalo zapadat. Tsurané zaútočili na pevnost. Na kraji mýtiny Dennis viděl rozšlapaný sníh a zbytky asi tuctu roztrhaných stanů napůl pohřbených ve zledovatělém blátě. Obléhací tábor byl zřízen na okraji lesa necelých sto sáhů daleko. Nad vyhaslými ohništi stále visely kotlíky a o zlomenou stanovou tyč se opíral válečný praporec. Podle pařezu čerstvě poraženého stromu Dennis dokonce poznal místo, kde stloukli beranidlo.
Tsurané možná právě dobyli pevnost nebo podnikali útok, když je napadli Temní bratři a zároveň s nimi pobili i Brendanovy obránce. Rozmístění těl naznačovalo, že se Tsurané pokusili o průlom směrem k jihozápadnímu koutu mýtiny a stezce, která vedla přímo na území, které ovládali. Ale poslední z většího počtu mrtvých, kteří se v oněch místech nacházeli, ležel dobrých padesát sáhů před stezkou.
Dennis na ni chvíli hleděl se sevřeným žaludkem. Tak často po ní jako chlapec chodíval; vedla k usedlosti jeho rodiny... Přinutil se odvrátit pozornost od hořkých vzpomínek zpět k přítomnosti.
Brendan měl v posádce padesát mužů, takže Tsurané by se nepustili do útoku, kdyby jich nebylo aspoň dvě stě. Jestliže se do tohoto boje vložili Temní bratři, znamenalo to, že jich bylo tři sta, možná víc. Neriskovali by šarvátku tohoto rozsahu, kdyby neměli výhodu početní převahy. Dennis se to musel dozvědět. Zůstalo mu jen šedesát pět

mužů, ze zraněných přežili noční pochod jen čtyři, a ti se ještě stále nedokázali postavit na nohy. V této situaci by přítomnost moredhel v této oblasti mohla být jeho oddílu osudná.
Zachytil Tinuvovu vůni. Vždycky mu to připadalo zvláštní; na tělesném pachu elfů bylo něco odlišného, nikoli ve smyslu čichového vjemu, spíše se zdálo, jako by v něm bylo obsaženo teplo, životní síla, něco jako první jarní ráno. Ucítil elfův dech.
"Jsou tady. Moredhel," zašeptal Tinuva tak tiše, že se jeho hlas nenesl dále než na dvě stopy.
Dennis přikývl. "Kolik?"
Tinuva zvažoval jeho otázku velmi dlouho, nebo to tak Dennisovi alespoň připadalo. Elfové vnímali čas mnohem velkoryseji než lidé. Po dlouhé chvíli řekl: "Nejméně dvě stě, možná víc."
"Víš to určitě?" zeptal se Dennis.
"Ne," odpověděl elf. "Ale vidíš tam dole nějaká moredhelská těla?"
"Ne," připustil Dennis.
"Všechny mrtvé nebo zraněné odnesli. Museli přijít v tak velkém počtu, že rychle přemohli posádku i Tsurany, jinak by tady po nich zůstalo více stop. Podívej."
Dennis chvíli hleděl, kam elf ukazoval, ale nakonec se nechápavě zeptal: "Na co se mám dívat?"
"Nejsou tam žádné moredhelské šípy. Zahladili všechny známky své přítomnosti. Nechtěli, abychom se dozvěděli, že tady byli."
Gregory přikývl a ukázal na dýmající trosky, které bývaly pevností. "Ale tohle se dá těžko přehlédnout, příteli."
Tinuva řekl: "Kdybys ji objevil až na jaře, nepomyslel by sis, že ji dobyli Tsurané a nechali ji tak?"
Dennis nezaváhal. "Ne, Tsurané by ji okamžitě zabrali. Na severu je opuštěná důlní cesta, která vede do hor. Na východě jsou mokřiny a hory. Jestliže Tsurané už ovládají pevnost Šíleného Waynea a většinu území odtud na západ... Odsud by mohli útočit na jih za naše linie, dokud bychom je nevyhnali." Najednou poplašeně vzhlédl. "Temní bratři jsou pořád blízko!" zasyčel tiše.
"Pravděpodobně ošetřují raněné a čekají, až přestane pršet, aby se vrátili a zbavili těl Tsuranů," zašeptal Gregory. "Ale nemyslím si, že vědí o naší přítomnosti." Podíval se k obloze. Déšť pomalu ustával.
"Ale nesázej na tu myšlenku život, příteli." Tinuvův sotva slyšitelný hlas opět připomínal jen lehký poryv vánku.
"Kruh," šeptl Dennis.
Sklouzl od balvanů zpátky na svah. Vyhledal očima Alwina, pokynul mu, aby zůstal na místě, a naznačil, že oni tři obejdou kolem pevnosti kruh a že nablízku jsou moredhel. Během devíti let boje většinou za nepřátelskou linií Záškodníci vyvinuli promyšlený systém signálů a gest, jimiž byli schopni pokrýt většinu situací. Alwin dal znamení, že rozumí a poslechne.
K pevnosti se přiblížili ze západu a Dennis se nyní vydal podél nízkého hřebene na sever. Území moredhel se nacházelo na severu, ale to nemuselo nutně znamenat, že právě odtamtud přišli. Kromě toho na severozápadní roh mýtiny ústila další stezka, která spojovala Brendanovu ohradu a Pevnost Šíleného Waynea. Možná tam najde stopy, které mu pomohou rozluštit záhadu.
Zatímco se pomalu plížil podél hřebene, nespouštěl z oči Brendanovu ohradu. Další pouto s minulostí, o které jsem během včerejšího dne přišel, pomyslel si.
Ohrada byla jednou z tuctu podobných, které se táhly podél Yabonské fronty, zásobovaných z Tyr-Sogu. Na rozdíl od hor na východě, jejichž velké průsmyky - Železný pas, Severní stráž a Vysoký Hrad - střežili pohraniční baroni, západní hory byly protkány stezkami a malými průsmyky. Pašeráctví bylo na západě běžné, ale žádný z těchto průsmyků se nehodil k rozsáhlejší invazi na jih. Proto byly během let vybudovány tyto malé pevnosti.
Každou z nich vlastnil obchodník nebo hostinský, který ji ze svých zisků opravoval a udržoval, zatímco baron z Tyr-Sogu a hrabě z LaMutu platili vojenskou posádku, jež v ni sídlila. Pravidelně se v nich zastavovali kupci a karavany mířící do srdce Království, a jako takové přinášely tyto pevnůstky značné zisky. Ta Brendanova náležela k nejúspěšnějším zastávkám na obchodních cestách; dalo se odsud zahnout na jih do vlastního Království, na západ do Ylithu nebo LaMutu nebo na sever ke zkratce vedoucí do Yabonu. A teď Brendan a jeho rodina leží uvnitř mrtví.
Dennis při své obchůzce nepolevoval v pozornosti, ale cítil smutek. Brendan byl dobrý chlap, vstřícný k těm, které měl rád, vždycky ochotný nabídnout pintu piva a kus masa tomu, kdo byl zrovna bez peněz. Jako chlapec se tady Dennis často zastavoval s otcem a Jurgenem, když lovili v okolních lesích. Brendan byl typem člověka, na němž se neprojevovalo stáří, vypadal neustále na střední věk, byl podsaditý, měl silný, drsný hlas, mohutné břicho se mu přelévalo přes široký kožený pás. Byl prvotřídní rváč a také zatraceně dobrý přítel všech, kdo vedli nejistou existenci podél hranice.
A byl rovněž nenapravitelný podvodník, pokud šlo o hazardní hry; Dennis byl očitým svědkem, když ho při tom nachytal Jurgen. Souboj, který následoval, se stal legendou, Jurgen z něj vyvázl s rozbitým nosem, který už mu zůstal zkřivený na stranu, a Brendan přišel o kus ucha.
Jejich přátelství to nenarušilo, oba stále dokázali ocenit dobré vlastnosti toho druhého, ale už nikdy si nezahráli ani kostky, ani novou hru s kartami, na nichž byla namalována čísla a obrázky. Během nočního pochodu Dennis na Brendana vzpomínal a přemýšlel, jak přijme novinu, že Jurgen nežije. Teď už se tím trápit nemusel. Napadlo ho, kdo koho přivítá u brány do Lims-Kragminy síně. Třeba si spolu konečně zahrají, jsou tam takové hry povoleny, aby si ukrátili čekání na závěrečný soud Bohyně mrtvých.
Po asi dvou stech sáhů stoupání terén klesl k úzké, částečně zamrzlé lesní byštřině. Vedla podél ní stezka k Pevnosti Šíleného Waynea, která se nyní nacházela v rukou Tsuranů. Dennis se zastavil a shora se na ni podíval.
Byly tam stopy... a u bystřiny na vzdálenější straně stezky leželo tělo, Tsuran s podříznutým hrdlem.
Trojice několik minut čekala a pozorně si prohlížela stezku, bystřinu a okolní lesy. Nakonec Dennis pohlédl na Tinuvu,

který přikývl, vytáhl zpod pláště luk, nasadil šíp a napůl napnul tětivu
Dennis se zhluboka nadechl a sklouzl na stezku. Dopadl do podřepu jako kočka a lehce sebou trhl, když pod ním zledovatělé bláto tiše zapraskalo. Nejdřív se podíval na severovýchod směrem k Pevnosti Šíleného Waynea. Stezka mizela v ranní mlze.
Nic.
Gregory skočil za ním a namířil šíp v luku na stezku, napjatý a připravený.
Pořád nic.
Dennis se podíval pod sebe a zastavilo se mu srdce. Země byla rozšlapaná do bahnité kaše, která rychle zamrzala. Pomalu se vydal podél stop a pátral po podrobnostech. Po stezce prošel velký počet nohou směrem k Ohradě; viděl zamrzlé šlépěje, které se tam musely otisknout během noci.
Stopy nebyly vytvořeny těžkými sandály a onucemi Tsuranů, ale botami moredhel, mužů a hlubšími otisky kopyt koní a horských skřetů.
Co ho však polekalo, byly stopy vedoucí zpět na opačnou stranu a ty byly čerstvé, tak čerstvé, že do nich stále ještě stékaly kapky vody, zatímco se kolem tvořil led. Ale nebylo jich tolik jako těch prvních - Dennis je odhadl tak na padesát mužů a žádné koně.
Válečné ztráty? Ne, kolem pevnosti neležely žádné mrtvoly moredhel. Měli by tady být aspoň nějací zranění, krůpěje krve, stopy nohou vlečených po zemi, ale tito moredhel běželi. Nač ten spěch?
Dennis se podíval nahoru na sráz. Tinuva tam stále stál na stráži. Dennis ukázal na stezku, pak na severovýchod, udělal gesto pro moredhel a poklepáním špičkami prstů na hrdlo naznačil, že uběhlo jen několik minut od doby, co tam procházeli.
Tinuva přikývl a stáhl se. Dennis pohlédl na Gregoryho, který přeběhl na druhou stranu stezky a vstoupil do bystřiny, kudy mohl jít, aniž zanechal stopy.
Dennis se přesunul k mrtvému Tsuranovi a dotkl se jeho nohy. Tělo ještě nebylo úplně ztuhlé, smrt musela nastat nanejvýš před několika hodinami; kdyby zemřel dřív, mráz už by vykonal svou práci. Rozhlédl se po zemi a rychle pochopil, o co tady šlo. Tento muž stál na hlídce, zatímco ostatní Tsurané útočili na pevnost. Byl zabit tiše, zezadu, čistým řezem od ucha k uchu, nikde nebyly vidět žádné známky zápasu kromě posmrtných křečí.
Dennis pohlédl k severovýchodu a spatřil Gregoryho, který se na něho díval. Ukázal na sebe a pak k Ohradě. Gregory přikývl a zmizel v lese zahaleném mlhou.
Dennis dal přednost rychlosti před opatrností, vrátil se zpět na stezku a dal se do lehkého klusu.
Jeho úkolem teď bylo zjistit, kterým směrem se vydali zbývající moredhel. Jestliže se jejich banda po útoku rozdělila, aby znesnadnila pronásledování, pustí se on se svými muži za skupinou mířící k Pevnosti Šíleného Waynea, zlikviduje ji a pak obsadí Brendanovu Ohradu. Gregoryho a Tinuvu pošle do základního tábora lorda Brucala požádat o posily, zatímco on sám se svými muži opraví Ohradu. Ale pokud se moredhel opravdu chystají vrátit ve velkém počtu, aby odstranili mrtvé Tsurany, jak se dohadoval Tinuva, pak chtěl být od tohoto místa co nejdále, než se zde objeví. Bránit opravenou Ohradu byla jedna věc; bojovat v popelu na holém kopci obklíčený ze všech stran je něco úplně jiného.
Když doběhl k okraji lesa, zastavil se a vklouzl za vzrostlou borovici. Teď měl Ohradu víc nablízku, a tak mohl rozeznat více podrobností, přestože se kouř rozptyloval velmi pomalu. Na severní straně leželo jen několik mrtvých Tsuranů, většina se nacházela u brány a poblíž stezky vedoucí na jihozápad do bezpečí jejich území.
Pomalu vykročil kupředu a vzápětí si všiml něčeho dole u bystřiny. Mezi stromy se tam zvedala temná hromada, téměř pokrytá sněhem. Dennisovi chvilku trvalo, než rozeznal, na co se to vlastně dívá, ale pak si to uvědomil: leželo tam nakupených několik tuctů mrtvých moredhel. Útržky obrazů v Dennisově mysli do sebe začaly zapadat.
Chytří parchanti. Odnesli své mrtvé a ukryli je, aby zmátli ty, kdo sem přijdou a budou zjišťovat, co se stalo. Dvě hodiny nato Dennis hleděl na druhou takovou hromadu posypanou sněhem. Byl-li jejich počet skutečně tak velký, jak odhadoval Tinuva, míří teď většina z nich na návštěvu k Tsuranům v Pevnosti Šíleného Waynea, ale je možné, že zbytek číhá někde poblíž, nejspíš na druhé straně mýtiny.
Zatraceně chytří. Pak ho napadla ještě pravděpodobnější možnost.
Pokud bychom tady s Tsurany svedli bitvu my, přemýšlel Dennis, obě strany by už dávno povolaly posily. Došli k mýtině a zastavili se, stejně jako my. Dennise napadlo, jestli právě v tomto okamžiku nepozorují pevnost ještě jiné oči, tsuranské oči, jejich majitelé teď možná také přemýšlejí, co by měli udělat dál. Zvědavost však nakonec zvítězí a zavede je na prohlídku pevnosti. A jakmile se ocitnou na nechráněném území, past sklapne. Dennis si s chladnou jistotou uvědomil, že moredhel, kteří odešli po stezce, neměli v úmyslu zaútočit na Wayneovu pevnost nebo utéct. Byli zadní voj, jemuž vběhnou do náruče ti, kterým se podaří uniknout z prvotní pasti. Ukrývali se možná jen pár set sáhů daleko, rozhodně ne dále než čtvrt míle. A jako ničím jiným si náhle byl jist tím, že ho pozorují moredhelští zvědové. Pokud nezahlédli Tinuvu nebo Gregoryho, mohli by ho pokládat za průzkumníka, který se brzy vrátí směrem, odkud přišel, aby podal zprávu svému veliteli; pak počkají, až se dostaví celý oddíl královských vojáků, a sklapnou past.
Co teď?
Chytit do pasti ty, kdo ji zde připravili a skrývají se patrně na vzdálenější straně mýtiny, pustit se za menší skupinou kroužící za ním, nebo vzít nohy na ramena a co nejrychleji odsud zmizet?
Nikdy nemůžeš být dost opatrný, když máš co do činění s těmi parchanty, říkával Jurgen. Starý přítel by mu poradil, aby odsud co nejrychleji zmizel. Jestliže smetli Brendanovy i tsuranské vojáky, bylo jich pravděpodobně tolik, že by pro ně Dennisův malý oddíl nepředstavoval větší hrozbu. A kdyby moredhelský zvěd, který ho nyní bezpochyby sledoval, věděl, že nedaleko sedí šedesát promrzlých, unavených a hladových královských vojáků, už by s touto zprávou běžel ke svým velitelům. Dennis věděl, co musí udělat.
Dostat se odtud, obloukem tohle místo obejít a varovat případné královské jednotky, které by mohly přicházet od jihu.

Teď bude muset vstát, rozhlédnout se, jako by byl spokojen, že neobjevil žádnou hrozbu, a rychle se vrátit ke svému oddílu. Ať si moredhel myslí, že je jen osamoceným průzkumníkem. Dennis už po této stezce znovu nepůjde a ani žádná královská jednotka, pokud ji bude moci zadržet. Ať Temní bratři a Tsurané chvíli bojují mezi sebou. Moredhel lidskou pevnost neobsadí. Jestliže se Tsuranům podaří obrátit je na útěk, vévoda Brucal, hrabě Vandros z LaMutu a baron Moyet vymyslí způsob, jak je příští jaro odsud a z Wayneovy pevnosti vyženou.
Dennis a jeho zvědové měli i pro tuto situaci příslušné signály. Svlékne si těžký plášť a zatřepe s ním, jako kdyby z něj chtěl vytřást vodu. Tím dá Tinuvovi a Gregorymu na vědomí, že je sledován a že se mají stáhnout, aniž by byli viděni.
Dennis už vstával, když najednou spatřil nepřítele. Z lesa na jihozápadní straně mýtiny vystoupil osamělý Tsuran, lehce zpozorovatelný ve svém jasně modrém lakovaném brnění.
Dennis se ušklíbl. Zatracený pitomec, to jsou celí oni. Hlavně předvést svoji neochvějnou statečnost. V hlavě se mu okamžitě zrodil nový plán. S výjimkou několika elitních jednotek se Tsurané po zdejších lesích motali jako slepí hlupáci. Moredhel museli vědět, že tady Tsurané jsou. Ve skutečnosti se tím snižovala pravděpodobnost, že si všimli Dennisova oddílu. Past byla nastražena na Tsurany. Tak ať si klidně navzájem podřezávají krky, zatímco my se tiše odplížíme. Nebo s trochou štěstí Tsurané oslabí moredhel tak, že je pak budeme moci dorazit a obsadit pevnost sami. To by dokonce mohlo být zábavné, pomyslel si s vlčím úsměvem a pak zaslechl, jak praskla větvička.

"Je to past," sykl velitel vojsk Asayaga a pokynul k dýmajícím troskám pevnosti.
Sugama neřekl nic, ale Asayaga uměl odhadnout, co si jeho zástupce myslí a co udělá.
Noční pochod byl zářnou ukázkou hlouposti a zbytečnosti. Za dne by se na toto místo dostali po dvou hodinách zrychleného pochodu, ale oni se místo toho museli plahočit mrazivou nocí. Muži byli vyčerpaní, třásli se zimou a k tomu na ně zvrácení bohové tohoto světa sypali koše sněhu a zmrzlého ledu.
A teď tahle prokletá pohroma. Bylo jasné, že velitel vojsk Hagamaka z Gineisa podnikl útok, aniž počkal na posily, které mu vedl Asayaga. Pomyšlení, že Minwanabiho spojenec tak uboze a veřejně selhal, mohlo Asayagu mírně potěšit, kdyby před sebou neviděl tolik skvělých císařských vojáků, pobitých ve zbytečné řeži. Další tragicky zmarněné životy dobrých mužů. Ale proč tedy ten naléhavý příkaz nočního pochodu nebezpečným územím, když Hagamaka nemínil na posily čekat?
Nejprve ho napadlo, že ho chtěl Hagamaka zostudit tím, že mu nařídil přivést posily, pak nepočkal a zaútočil s tím, že by ho pak obvinil z pozdního příchodu.
Ale když si prohlížel jatka před sebou, přemýšlel: bylo jasné, že se útok proměnil ve zdrcující porážku. Hromada asi dvou desítek mrtvých ležela na pozvolně se zvedajícím svahu asi sto kroků daleko od okraje mýtiny a další řada mrtvých se táhla až k pevnosti.
Tohle nemohla udělat posádka padesáti královských vojáků. Měli v té nyní rozbořené pevnosti ukryto víc mužů, nebo čekala v lesích záloha, která Hagamakovi odřízla cestu? Ale pokud tomu tak bylo, proč je pevnost opuštěná?
Království ji přece považovalo za klíčový článek v řetězci podobných opevnění střežících severní frontu. Od východního břehu Nebeského jezera k nejsevernějšímu štítu Šedých věží bránila Tsuranům v pohybu na východ a pak na jih do Tyr-Sogu a dalších královských měst Yabonu pouze tato řada pevností. Dříve tohoto roku císařští vojáci obsadili Pevnost Šíleného Waynea na severozápadě. Jestliže by dobyli a udrželi i Brendanovu ohradu, ovládli by dostatečně velké území, aby mohli na jaře připravit vpád do Yabonu. Pokud by zároveň udeřili i na Svobodná města na jihozápadě, do roka by jim Yabon padl do rukou. Království si bylo tohoto nebezpečí vědomo, a proto usilovně zásobovalo tyto malé pevnosti vojáky i vším potřebným. Jestliže porazili Hagamaku, už teď by zahrazovali bránu, opravovali, co se dalo... a obírali mrtvé. Na jih už by putovala žádost o posily.
Asayaga zavrtěl hlavou. Ne. Na celé téhle situaci bylo něco úplně špatně. Ohlédl se na Sugamu, ale věděl, že od něho se rozumné rady nedočká. Pocházel koneckonců z domu Tondora a nastoupil k Asayagově jednotce údajně proto, aby zde získal zkušenosti, neboť se očekávalo, že se dům Tondora na jaře připojí k Vojevůdcovu vojsku. Mít na výcvik mladšího důstojníka ze spřáteleného rodu byla věc sice neobvyklá, ale nikoli nevídaná. Každý však věděl, že tohle je pouhá fraška. Tondora, který veřejně ve Velké radě zaujímal "politicky neutrální" postoj, náležel ke klanu Šonšoni a fakticky podléhal domu Minwanabi, takže nedělal nic bez jeho svolení nebo přímého rozkazu.
Přestože se zde stal Sugama jeho podřízeným, ve skutečnosti mu jeho rodokmen a postavení u domácích dvorů zajišťovaly tak vysoké místo, na jaké Asayaga nemohl ani pomýšlet. Proto měla jeho přítomnost pouze jediné logické vysvětlení: měl dohlížet na Asayagu. Asayaga byl synem domu Kodeko, méně významného rodu, který však náležel ke klanu Kanazawai, a Shinzawaiové byli s největší pravděpodobností dalšími na seznamu protivníků, jež se Minwanabi chystal rozdrtit. Minwanabi by příliš chytrý na to, aby se otevřeně postavil proti domu Keda, nejmocnějšímu rodu z klanu Kanazawai a jedné z Pěti velkých rodin Impéria. Ale Shinzawaiové, stará a ctihodná rodina s váženým lordem Kamatsuem v čele, se s ostatními členy strany Modrých kol z války náhle stáhla a způsobila tak Vojevůdci značné potíže. Tento tah v podstatě pomohl Minwanabiho věci, ale zároveň ukázal, že Shinzawaiové jsou politickou silou, s níž je třeba počítat. A Minwanabiové nikdy neopomíjeli tak významné soupeře. Zostuzením domu Kanzawai by se Minwa-nabimu podařilo oslabit Kedu a jeho spojence. Byla to jen další intrika Velké hry.
Navzdory této možnosti klanoví velitelé přikázali Asayagovi z domu Kodeko, aby zůstal ve válce. Jakožto člen strany Žlutého květu - stále spojené s Vojevůdcem - byl Asayaga logickou volbou, aby sledoval další Minwanabiho počiny. Někdo to musel dělat, protože intriky a pikle neměly konce.
Asayaga si vzpomněl na znechucení, které ho přepadlo, když se dozvěděl o ztrátě lorda Sezua z Acoma; Sezu sice náležel ke klanu Hadama, přesto však byl čestným mužem hodným úcty. Jeho smrt měl na svědomí důstojník domu Minwanabi, který dorazil s posilami ‚příliš pozdě' na to, aby Sezua a jeho syna Lanakotu zachránil. Nyní zůstala jen jediná dcera Mara, aby se postarala o zachování rodu; podle zpráv, které přicházely z domova, si však vedla nadmíru

zdatně.
Asayaga si své znechucení nechal pro sebe. Tento pozdní příchod na místo boje však páchl stejnou intrikou jako zrada, jejíž obětí se v prvním roce války stal lord Sezu, a to ho znepokojovalo. Válčit s vojáky Království byla jedna věc, dokonce i čelit Lesním démonům, jimž nepřátelé říkali Temní bratři, znamenalo prostě jen svádět boj. Ale proradnost Velké hry, která dosahovala z domova přes Trhlinu až na tuto vzdálenou ledovou frontu, to byl nepřítel, jemuž nebylo možné se přímo postavit. Kromě toho Asayaga neměl politiku rád ani doma. Následoval v tomto směru svého otce a to byl také hlavní důvod, proč dům Kodeko zastával v klanu Kanazawai tak bezvýznamné postavení.
Asayagův zrak sklouzl k prvnímu veliteli útoku Tasemuovi, jeho skutečnému zástupci, zkušenému veteránovi od prvního
roku války. Jednooký válečník kývl na souhlas, že je třeba, aby si nikým nerušeni promluvili, a pokynul jim, aby se stáhli.
Sugama si všiml jejich znamení a odkašlal si. "Musíme zjistit, co se tady stalo, veliteli. Možná se obě strany pobily navzájem. Můžeme nyní obsadit pevnost a získat tak velkou slávu. Pomysli, co by nám řekli, kdyby tato královská pevnost skutečně zůstala opuštěna a my jednoduše utekli. Jestliže zmeškáme tuto příležitost, naše hanba se roznese po celém vojsku."
A ty budeš jedním z nejpřičinlivějších roznašečů, pomyslel si Asayaga kysele. Tímto prostým prohlášením ho Sugama přinutil jednat. Jeho poznámka sice zněla jen jako přátelská rada, ale kdyby ji Asayaga nevzal na vědomí, Sugama by se postaral, aby se nadřízení dozvěděli, že navrhoval nejčestnější řešení, a získal by tak bod ve Hře. Teď už nebylo možné ustoupit, aniž by do pevnosti vyslali někoho na průzkum a tím prozradili svoji přítomnost.
Asayaga v duchu zaklel. Ohlédl se na Tasemua, který mu pohled bezvýraně oplácel.
"Co si o tom myslíš ty, veliteli útoku?" zeptal se Asayaga.
Prostá skutečnost, že se velitel vojsk ptá velitele útoku na názor, očividně Sugamou otřásla; ale bez ohledu na to, k jakému klanu náležel, se bude muset naučit, že chce-li bojovat po boku velitele vojsk Asayagy, bude muset zapomenout na tsuranský kodex chování. Tato válka probíhala na cizím světě a člověk by nepřežil příliš dlouho, kdyby lpěl na zvycích a zásadách.
"Tohle provedla třetí strana," oznámil Tasemu.
"Kdo?"
Ale Asayaga už znal odpověď: vynořila se mu v mysli už v prvních minutách, kdy se plížili k okraji mýtiny.
"Lesní démoni."
"Démoni? Tvorové z mýtů! Nemožné!" vykřikl Sugama.
"Jsou smrtelní," řekl Asayaga, "ale ti, kdo sem přišli první, je nazvali démony, protože se k nim skoro nedá přiblížit. Vznášejí se mezi stromy jako mlha a útočí bez varování. Zdejší lidé jim říkají ‚Temné bratrstvo'. Domníváme se, že jsou spřízněni s těmi, kteří se nazývají ‚elfové'."
Tasemu dodal: "A bojují jako démoni, když chtějí. Jsou... nebezpeční."
Pouhá zmínka o nich způsobila, že nejednomu z Asayagových mužů přeběhl po zádech mráz. Byl to cizí, neznámý prvek na tomto světě. Logika přikazovala, že by se tito tvorové měli spojit s Královstvím, aby mu pomohli zbavit se nepřátelských vetřelců, jako to udělali elfové a lidé malého vzrůstu zvaní "trpaslíci". Oni to však očividně neučinili. Často po nich nebylo celý rok ani vidu a pak náhle zmizela hlídka nebo byl přepaden tábor. A jakmile se ujasnilo, že v tom nemělo prsty Království, dala se vyvodit pouze jediná věc: byli to Temní bratři. Tento třetí hráč v dramatu působil všem velitelům na severu starosti, protože činy Lesních démonů nebylo možné předvídat.
Ale nebyla to jen jejich nevypočitatelnost, co zneklidňovalo jeho muže. Byli to koneckonců vojáci, připraveni v případě nutnosti zemřít; takové místo zaujímali v pořádku věcí. Ano, válka proti Království - obzvlášť na severní frontě - byla krutá a nelítostná. Často nezbýval čas na ošetření zraněných, jimž pak byla poskytnuta čestná smrt ostřím, aby nepadli do rukou nepřítele a nepřinesli svému domu hanbu tím, že by se z nich stali otroci nebo hůře, že by byli oběšeni jako sprostí zločinci.
Ale královští vojáci byli alespoň lidé. Bojovali se ctí, která Asayagu u těchto barbarů zpočátku překvapovala. Při obléhání Crydee, jemuž velel Asayagův bratranec Kamatsu ze Shinzawai, platila nevyslovená úmluva. Obě strany několikrát v klidu a tichu posbíraly své mrtvé, připravily jim čestný pohřeb na hranici a pak se bez vzájemných potyček vrátily ke svým jednotkám, aby následujícího dne obnovily boj. Obléhání skončilo, když síly strany Modrých kol ukončily svoji účast ve válce.
Přesto se tehdy Asayaga naučil, co může od vojáků Království čekat. Temní bratři však zabíjeli jinak. Nejednou byla nalezena těla Tsuranů i místních děsivě zohavená a v takovém stavu, že oběti musely být očividně podrobeny strašlivému mučení. Dokonce i mrtvé znetvořovali: uřezávali uši jako trofeje, napichovali useknuté hlavy na kůly. Jako by doslova milovali zabíjení lidí a dělali to jen pro čisté potěšení.
A člověk je skoro nikdy neviděl přicházet. Mezi vojáky na severu se rozšířila pověra, že pokud zemřou a budou pohřbeni podle starobylých rituálů, jejich duchové se nějakým způsobem vrátí domů na Kelewan. Ale aniž o tom mluvili, dospěli zároveň k závěru, že bude-li nějaký Tsuran zabit Démony a jeho tělo ponecháno napospas mrchožroutum, bude pakjeho duše navěky bloudit tímto cizím studeným světem. Žádný kněz žádného řádu nedokázal tuto víru vykořenit. Asayaga stejně jako všichni ostatní velitelé na severu věděl, že tato pověra poskytuje Temným bratrům výhodu, kterou ani nepotřebovali.
Podíval se na Sugamu, jestli na něho Tasemuova slova nějak zapůsobila.
"Mám se vydat do pevnosti, veliteli, a prohlásit ji za naši?" otázal se Sugama klidně, jako by Tasemuova slova byla jen hvízdáním větru.
Asayaga měl chuť mu říct, ať se vydá ke všem ďáblům podsvětí, ale ovládl se. Ocitl se v pasti. Hlavou se mu mihl plán.

Přikáže oddílu, aby se stáhl, zadrží Sugamu vzadu, podřízne mu hrdlo, a tak ho konečně umlčí.
Věděl, že muži by se nikdy nezeptali, kam se Sugama poděl, až by je dohonil. Velitelé v hlavním táboře nepatřili k domu Kodeko a zcela jistě by ho začali podezřívat ze zrady, kdyby se z celého oddílu nevrátil pouze Sugama.
Vyhovět Sugamovi a poslat ho tam? Ne, zatraceně. Pokud bitva skutečně skončila vzájemným vyvražděním nebo zde byla sebemenší možnost, že královské síly po boji ustoupily, jeho dům by neunesl tu hanbu, kdyby dovolil Sugamovi zabrat pevnost. Vypadal by jako zbabělec, který nařídí jinému podstoupit riziko, zatímco by měl sám jít příkladem.
Co ho přivádělo k tajené zuřivosti, bylo vědomí, že Sugama uvažuje stejným způsobem a tím mu vlastně diktuje pravidla hry, kterou tu právě teď hráli.
Asayaga se ještě jednou podíval na Tasemua, ale nebylo třeba nic dalšího říkat. Z osmdesáti mužů jeho oddílu tvořili většinu noví rekruti; sotva odrostlí chlapci, povolaní ke službě domu
Kodeko, protože s ním byli pokrevně spříznění. Ti by bez váhání uposlechli jakýkoli rozkaz, ale neměli žádné bojové zkušenosti. Asayaga se bude muset spolehnout na jádro dvaceti veteránů vedených Tasemuem, který dobře znal záludnosti této války. Velitel útoku přikývl, zvedl ruku a pokynul. Vashemi, služebně nejstarší velitel hlídky a Tarku, nejprohnanější veterán oddílu se zvedli a vydali se po stezce zpátky, aby zajistili týl, zatímco on vyrazí na mýtinu.
Asayaga šlehl po Sugamovi mrazivým pohledem. "Zůstaň tady."
Zhluboka se nadechl a vykročil z lesa na volné prostranství. Kráčel spíš jako na poklidné ranní procházce kolem rodinné usedlosti, než jako by postupoval sám, nechráněný, směrem k opuštěným dýmajícím troskám.
Minul hromadu těl a při bližším pohledu na ně se mu sevřelo srdce. Všichni byli mrtví, většinou zastřeleni šípy, jejichž dříky však ulámal někdo, kdo si přál utajit totožnost útočníků. Ale způsob, jakým někteří zemřeli, nenechával Asayagu na pochybách o tom, kdo je zabil. Nejeden z válečníků byl nejprve pouze zraněn; vojáci Království by však zasadili konečnou ránu z milosti s jistou dávkou úcty vůči čestně bojujícímu nepříteli. Vojákům obou stran byla často poskytnuta chvíle na poslední modlitbu před čistým a rychlým podříznutím hrdla. I jemu samotnému často připadl tento úkol, a to jak u nepřátelských vojáků, kteří utrpěli příliš vážná zranění na to, aby mohli být vzati do zajetí jako otroci, tak i u vlastních mužů, jež byl nucen nechat na bitevním poli.
Tito umírající byli zavražděni krutě. Někteří měli useknuté hlavy. Na okamžik zpomalil; zahlédl povědomou tvář důstojníka, kterého občas potkával v táboře. Jeho zohavení bylo strašlivé, takové, jakého se děsil každý muž. Výraz bolesti a hrůzy v obličeji mrtvého svědčil dostatečně jasně o tom, že ještě žil, když odřezávání začalo.
Asayaga těžce polkl a pokračoval v chůzi. K pevnosti už to měl jen asi sto kroků: ocitl se na hranici pohodlného dostřelu šípem. Brána vyvrácená z pantů umožňovala pohled na dvůr
pokrytý mrtvolami. Na mohutném břiše jedné z nich seděl sup.
Možná je pevnost nakonec přece jen opuštěná?
A přesto...
Zpomalil. Něco nebylo v pořádku. Supové. Nežrali, jen dřepěli mezi těly a hleděli nikoli na něho, ale na něco uvnitř pevnosti, na co on neviděl.
Zastavil se a ruka mu sklouzla k jílci meče.
Téměř ve stejném okamžiku se staly dvě věci. Supi, vyplašení něčím uvnitř pevnosti, se s těžkým máváním křídel a odporným křikem pokusili rychle vznést do vzduchu, a zezadu se ozval varovný výkřik. Byl to Tasemu.
"Je to past!" zařval Asayaga.
V první vteřině ho napadlo rozběhnout se do pevnosti, ale ve chvíli, kdy supové vzlétli, pochopil, že se v dýmajících troskách někdo skrývá a že jich tam patrně bude dost na to, aby udrželi bránu a zaútočili střelbou z luků.
Otočil se a rozběhl se zpátky ke svým mužům. Tasemu stál na okraji mýtiny a ukazoval na stezku, po níž právě přišli.
"Za námi!" křičel Tasemu. "Lesní démoni jsou tady!"
Asayaga se zastavil na půli cesty mezi pevností a lesem.
Zatraceně! Vlezli jsme jim přímo do chřtánu. Bylo jasné, co se bude dít. Sugama už přikazoval vojákům ustoupit do pevnosti.
Ne! Přesně tohle nepřítel chce! Zatarasí bránu a my zůstaneme na volném prostranství vystaveni jejich šípům.
Potřeboval přemýšlet. Ohlédl se zpátky k pevnosti. Nebylo to ani tucet úderů srdce, co se od ní odvrátil. Supové se sotva vynořili nad ohradou. Útočiště vypadalo tak lákavě: příliš lákavě.
Jeho muži vybíhali z lesa a se Sugamou v čele mířili k pevnosti. Pak jeden z nich náhle klesl k zemi a z hrdla, kam ho zasáhl šíp, mu vytrskl proud krve.
Sugama se rychle blížil.
"Jsou jich stovky!" vykřikl hlasem poznamenaným panikou.
Navzdory zmatku Asayaga nedokázal potlačit škodolibý úsměšek. Možná v příštích minutách všichni zemřou, ale bylo dobré vidět, že Sugama ještě před tím okusí realitu tohoto světa.
Asayaga zamával mečem nad hlavou, a jakmile muži přiběhli blíž, ukázal jím k severozápadnímu okraji mýtiny.
"Ne k pevnosti! Past! Za mnou!"
Sugama na okamžik zpomalil a trhl sebou, když kolem něho prosvištěl šíp. Pak se otočil, aby následoval Asayagu.
Asayaga se dal do zběsilého běhu. Urazil sotva tucet sáhů, když se z lesa na jihu ozvalo zatroubení rohu, jemuž odpovědělo podobné z pevnosti.
Utíkal. Brána mu zmizela z dohledu, po pravici teď měl západní zeď pevnosti. Vedl svůj oddíl přes mýtinu tak, aby mezi pevností a lesem zachoval stejnou vzdálenost. Prolétl kolem něho šíp a zaryl se do země, odkud se rozprskla sprška mokrého sněhu. Asayaga vrhl rychlý pohled k pevnosti. Nad ohradou se tyčily temné stíny s pozvednutými luky. Byli to Lesní démoni; jasně rozeznával jejich tváře. Nikdy je neviděl tak zblízka a v tak velkém počtu; dříve to vždycky byl jen okamžik, letmo zahlédnuté postavy, jež se vzápětí rozplynuly mezi stromy jako duchové.

Asayaga během posledního roku kolem tohoto místa několikrát pátral, a proto je znal. V severozápadním rohu ústila na mýtinu stezka vedoucí k pevnosti, kterou jeho vojsko dobylo na jaře. Byly to k ní čtyři míle.
Stezka bude s největší pravděpodobností střežena, ale zkusit to musí. Na východě se rozprostíralo území Království a několik mil široké neproniknutelné močály, smrtelná past. Přímo na sever vedla cesta do říše Lesních démonů, kamenité, téměř nepostřehnutelné chodníky skrz vysoké průsmyky, rovněž smrtelná past.
Asayaga zamířil ke stezce, která mohla být jak další pastí, tak únikem do bezpečí, a pak spatřil postavu, která se potácela po stezce a tiskla si dlaně k hrudi. Mezi prsty jí prýštila krev. Tsuranský válečník překvapeně zpomalil. Umírající na něho upřel nevidoucí pohled a padl na zem.
Asayaga zůstal stát. Na okamžik nevěděl, co má dělat. Podíval se doleva, přímo mezi stromy. Možná by bylo lepší jít tudy namísto po stezce, protože na ní se očividně něco děje.
Znovu se rozběhl, jeho muži za ním. Během několika vteřin dospěl na kraj stezky a vzápětí z lesa vylétla sprška šípů a zkosila půl tuctu tsuranských vojáků.
Asayaga se s mečem zvednutým vysoko nad hlavu rozběhl k lesu a modlil se přitom, aby s sebou vzal alespoň jednoho ze svých trýznitelů.

Dennis Hartraft zíral do očí lučištníka stojícího ani ne padesát kroků daleko. Temný elf měl nataženou tětivu a mířil přímo na něho. Moredhel zlomil zmrzlou větvičku, když vystoupil zpoza stromu, aby vystřelil - musel být poměrně mladý, že udělal takovou hrubou chybu.
Byla to přinejlepším vteřina poté, co Dennis uslyšel ono prasknutí.
Čas se zkřivil a zpomalil; Dennis zahlédl, jak se prsty uvolnily a pustily tětivu. Odstrčil se od stromu a s očima stále upřenýma na útočníka uskočil. Uviděl, jak tětiva rozvířila mlhu, pak šmouhu šípu a potom ucítil ostré škrábnutí per, když se mu šíp otřel o tvář.
Vrhl se k zemi, překulil se přes stezku a narazil do balvanu. Uplynuly dvě, možná tři vteřiny. Vyskočil na nohy a všiml si, že elf odhrnuje plášť, pod nímž měl toulec.
Instinkt ho postrčil kupředu. Jediným skokem se přenesl přes úzkou bystřinu, uklouzl na zledovatělém svahu, ale hned se začal šplhat vzhůru. Moredhel vytáhl šíp z toulce, obrátil jej a nasazoval na tětivu.
Dennis vytrhl od pasu dýku, rozběhl se kupředu, špatně došlápl na kámen pokrytý ledem, téměř upadl a málem dýku upustil, ale rychle se napřímil. Temný elf natáhl tětivu a Dennis poznal, že tento závod prohrál.
Švihl paží a vypustil dýku z ruky. Ale neroztočila se správně a udeřila elfa do hrudi rukojetí napřed. Náraz ho však vyvedl z rovnováhy, takže pustil tětivu předčasně a šíp Dennise minul.
Dennis skočil kupředu ve stejném okamžiku, kdy elf pustil luk a sáhl po vlastní dýce. V plné rychlosti se natočil a vrazil mu pravým ramenem do hrudi. Bolest ve staré ráně jím otřásla, ale uslyšel, že i nepřítel hekl, jak mu vylétl vzduch z plic.
Oba dva padli k zemi na jednu hromadu. Dennis uchopil temného elfa za paži, aby mu zabránil vytasit dýku. Začali se převalovat z jedné strany na druhou. Moredhel se pokusil vykřiknout a Dennis mu přitiskl dlaň k ústům. Elf kousl a Dennis zaťal zuby, aby sám nevykřikl bolestí.
Zmítali se v napůl zmrzlém blátě, kopali a zápasili v prvotním boji o přežití. Dennis měl možnost podívat se svému nepříteli zblízka do očí - tak zvláštních, podobných Tinuvovým, a přece jiných, naplněných nenávistí a vražedným vztekem.
Jakoby z velké dálky zaslechl výkřiky, ale celý jeho svět se nyní smrskl na temného elfa, který se svíjel jako rozzuřený had ve snaze uniknout z jeho sevření. Znovu se převrátili a Dennis tentokrát uvěznil nepřítele pod sebou. Jejich tváře se ocitly jen několik palců od sebe. Moredhel uhodil Dennise čelem do nosu. Rána královského vojáka na okamžik ochromila a rozostřila mu zrak.
Skutáleli se ze svahu do ledové vody potoka. Dennis povolil stisk. Moredhel toho okamžitě využil, vymanil se z jeho sevření a vytasil dýku. Rozpřáhl se, ale pak sebou křečovitě škubl. Do hrudi se mu zaryl šíp a hladce projel jeho tělem. Ze zad mu vytryskla sprška krve.
Moredhel se s bublavým zasténáním vrávoravě zvedl na nohy a dal se do běhu, přestože mu z obou ran proudem prýštila krev. Dennis zalapal po dechu. Nahoře na stezce stál Tinuva, který už měl nasazen druhý šíp a mířil jím na temného elfa, ale pak spustil luk, když Temný bratr zamířil k mýtině.
Tinuva shlédl dolů na Dennise.
"Pohni se!" sykl.
Dennis se s bušícím srdcem a rozbolavělým ramenem vyškrábal na nohy a vyšplhal po svahu k Tinuvovi.
"Past, jsme v pasti!" oznámil mu Tinuva.
Dennis zahlédl, jak smrtelně zraněný moredhel klesl k zemi přímo před oddílem Tsuranů. Předtím tam byl jen jeden Tsuran a teď možná až stovka. Uvědomil si, že jeho zápas s temným elfem musel trvat několik nebezpečně dlouhých minut.
Příliš mnoho se toho přihodilo příliš rychle. Dennis se předklonil, opřel si ruce o kolena a několikrát se zhluboka nadechl.
Otřes z náhlého boje o život si vybral svoji daň a Dennis musel přemáhat nutkání zvracet. Tinuva ho popadl za paži a odtáhl ze stezky.
"Síť moredhel je široká," řekl rychle. "Čekají na stezce asi dvě stě sáhů odsud. Připravili léčku. Nevěděli, že jsme tady. Ten, kterého jsi zabil, byl jedním z jejich křídelních zvědů. Za několik minut budou tady a narazí na stopy, které náš oddíl zanechal ve sněhu. Gregory mě poslal, abych ti to sdělil."
V té chvíli uviděl, že Tsurané nezahýbají na stezku, ale utíkají přímo do lesa směrem k místu, kde se ukrývali jeho vlastní muži. Jejich pohyb vyvolal odezvu: z lesa vylétl déšť šípů. Zatraceně! Teď jsme prozrazeni.

Rozběhl se do kopce s Tinuvou v patách. Vzdálenost, na kterou předtím potřeboval minuty, teď urazil za několik vteřin.
Zahlédl Alwina Barryho s tuctem mužů, jak se kryjí za balvany a střílejí dolů na Tsurany. Někteří Tsurané drželi své neobvyklé krátké luky, kryli se za padlými kmeny a střelbu opláceli.
Všude kolem teď zněly rohy. Z východní strany mýtiny viděl útočit postavy v tmavých pláštích, bylo jich sto nebo i víc, a další proudily z pevnosti. A ještě jiné přicházely z jihu. Dokonalý zmatek. Potřeboval mít jasnou hlavu, aby mohl rychle přemýšlet, ale stále se ještě pořádně nevzpamatoval z úderu temného elfa. Podíval se dolů na Tsurany a spatřil jednoho z nich necelých sto stop daleko, jak se s mečem zvednutým nad hlavu žene kupředu. Připadal mu neurčitě známý, jako by se s ním už někdy střetl.
"Přestaňte bojovat!"
Dunivý výkřik se odrazil od lesa ozvěnou. Byl to Gregory, který přibíhal lesem, jak nejrychleji dokázal. Vyskočil na balvan, za nimž se kryli, když si poprvé prohlíželi mýtinu, a zuřivě zamával rukama, aby ho viděli i Tsurané dole.
"Přestaňte bojovat! Temní bratři jsou tady!" křičel. "Naše spory
si vyřídíme později!" Pak řekl ještě něco a Dennis si uvědomil,
že mluví tsuransky. "Budeme-li bojovat mezi sebou, zemřeme!
Není nic čestného na tom, zahodit své životy!"
Tsuransky válečník, který vedl útok, zpomalil a pak zůstal stát.
Gregory dodal ještě něco a ukázal na druhou stranu mýtiny. "Ti, které nazýváme Temným bratrstvem, se blíží a jsou v přesile."
Velitel se otočil a podíval se.
Gregoryho slova přinutila Dennise soustředit se.
Já tady velím, vzpomněl si a pocítil osten hněvu vůči Gregorymu, že opět překročil své hranice a opět měl pravdu. Budeme-li teď bojovat s Tsurany, všichni zemřeme. Obrátil svůj hněv proti sobě samému. Měl jsem to pochopit hned; Gregory si to uvědomil. Jurgen by na to přišel taky.
Otočil se kolem své osy, posuzoval zvuky, vzdálenosti; Tsuranům nevěnoval pozornost. Z jižní stezky se vynořila řada jezdců na koních. Jeden z nich držel praporec - byli to lidští odpadlíci, kteří sloužili moredhelským pánům. Den-nisovi se sevřely útroby; moredhel si najímali žoldnéřskou jízdu, pouze když chystali velký útok, jinak neměli pro lidi žádné využití.
Zp praporečníkem se tlačil asi tucet trollů jako smečka psů čekajících, až budou puštěni z vodítka. Z lesa na vzdálené straně mýtiny vybíhali další pěšáci.
Tam je hlavní útočná síla, uvědomil si Dennis.
Zezadu, ze západu a severozápadu slyšel rohy. Zadní voje se rozvinovaly do šířky a zatahovaly síť. Jestli nás zdrží ještě pár minut, budou jezdci a ty stvůry, které je doprovázejí, u nás a začnou jatka.
Bylo jasné, že plánovali zahnat je na stezku, kde by vběhli přímo do náruče smrti.
Na severu nic, jen několik hlídek. Jak domýšlivé: tamtudy vedla cesta zpátky na moredhelské území, a tak ji nechali otevřenou.
Takže na sever, to je jediné východisko!
Ohlédl se zpátky na mýtinu a Tsurané už byli pryč; rychle se přesouvali k severu. Viděl už jen jejich záda.
Zatraceně, oni měli sloužit ke zdržení moredhel a teď tu k tomu namísto nich sloužil on!
Rozzuřený sám na sebe zvedl ruku, zakroužil jí, pak ji prudce spustil dolů a dal se do běhu. Jeho muži se rozběhli za ním.
Hnal se zpátky na stezku k Wayneově pevnosti a doufal přitom, že možná Tsurané zahnuli stejným směrem a vběhli do mor-edhelské pasti.
Ocitl se na kraji stezky a bez váhání seskočil dolů. Během několika vteřin klouzali jeho muži po svahu za ním.
Rozhlédl se. Žádné tsuranské stopy.
Zatraceně! Proklouzli nějakou jinou cestou.
Muž vedle něho, starý veterán Beragorn, najednou hekl a chytil se za břicho, z něhož trčel šíp s černými pery.
Viděl, jak se z mlhy vynořuje půl tuctu moredhel. Další se objevili mezi stromy po obou stranách stezky. Instinktivně se přikrčil a nad hlavou mu proletěl šíp. Zbývající muži jeho oddílu sklouzávali na stezku a otáčeli se, připraveni k boji.
Ne. Za minutu tady budou ti z mýtiny.
"Alwine! Krycí střelba. Pak přes potok!" křikl. "Ostatní za mnou, na sever!"
Na okamžik zaváhal a podíval se na Beragorna, který klesl na kolena. Sáhl po dýce, aby mu prokázal poslední službu, jakou by nikdo neodepřel svému příteli, pokud byli nablízku moredhel.
Zatraceně, dýka byla pryč.
Beragornovy oči se zakalily. Padl naznak, ale jeho záda zadržel kmen stromu. Dennis se zhluboka nadechl, vytrhl šíp z rány a vrazil jej svému starému spolubojovníkovi přímo do srdce. Muž sebou jednou trhl a zemřel.
Dennis seběhl ze stezky, přeskočil potok a vyšplhal do svahu, kde předtím svedl zápas s moredhelskou hlídkou. Tentokrát neuklouzl. Ohlédl se.
Týl jeho oddílu právě překračoval stezku.
Alwin ho slyšel. Povolal půl tuctu mužů, kteří se rozestavili po stranách stezky a střelbou z luků zpomalovali útok temných elfů. Dalších několik mužů padlo, když moredhel-. střelbu opětovali. Dennis zahlédl Tinuvu, jak přeskočil bystřinu, hned při dopadu se otočil, napjal luk a vystřelil směrem k Brendanově ohradě. Bylo to daleko, ale přesto šíp zasáhl koně, který se objevil na stezce. Zvíře padlo a shodilo jezdce. Kolem Dennise proběhl Gregory a kličkoval dál mezi stromy.
"Za Gregorym!" vykřikl Dennis a ukázal směr.
Počkal ještě několik vteřin. Zachytil za rameno muže, který začal klouzat zpátky ze svahu, a vytáhl ho k sobě. Byl to

kněz. Postrčil ho kupředu a drsně pobídl k běhu. Už chtěl zařvat na Alwina, aby se stáhl, ale seržant znal svoji práci. Šest mužů u stezky přeskočilo potok a rozběhlo se za zbytkem oddílu. Lučištníci kolem Dennise je kryli střelbou a zabili dva moredhel, kteří seje pokusili pronásledovat. Tinuva se přehnal kolemjako vítr a jeho ústup byl jasným signálem ke spěchu. Na stezce už byli jezdci. Z mýtiny se valily stovky nepřátel. Ale co ti druzí nepřátelé, Tsurané? Teď nebyl čas o nich přemýšlet. Teď byl čas utíkat.
Za ním se mýtinou a lesem nesly krvelačné výkřiky moredhel.
Hon začal.

kapitola 3

MOREDHEL

Asayaga zalapal po dechu.
"Kupředu, kupředu, kupředu..."
Tato slova byla mantrou, modlitbou, která ho oddělovala od vlastní bolesti a vyčerpání.
Jeden z mužů se zhroutil; padl na zem přímo uprostřed blátivé stezky. Asayaga zpomalil. Velitel útoku Tasemu se nad mužem sklonil a pokusil se ho zvednout.
"Kupředu," štěkl Asayaga a uhodil ležícího válečníka plochou meče přes lopatky.
Muž vzhlédl. Byl to Sugama.
"Zatraceně. Jsi důstojník!" zasyčel na něho Asayaga tak tiše, aby to ostatní neslyšeli. "Tak se tak chovej. Čeká se od tebe, že poběžíš vpředu se zvědy!" Jakkoli tondorským psem pohrdal, nemínil podkopat jeho autoritu u mužů. Nikoli poprvé Asayaga proklel tuto válku, kam nebyli vysláni důstojníci jeho domu, aby sloužili s jeho podřízenými.
Sugama se vyhrabal na nohy a ztěžka se rozběhl. Tasemu se podíval na Asayagu a zavrtěl hlavou. Asayaga neřekl nic. Ohlédl se přes rameno. Oddíl byl roztažen na stezce daleko dozadu. Ti, kteří nebyli plně zaujati svoji vlastní únavou, viděli jejich rozhovor, pokoření důstojníka jednoho domu jiným. Samozřejmě nic nepoví, protože velitel vojsk jim svým chováním
dával jasně najevo, že se mají tvářit, jako by se nic nestalo. Přesto o tom budou přemýšlet a někteří se možná na stráži nebo u kuchyňského ohně tiše zmíní těm, kdo nebyli svědky této události. A mnoho mužů se pozastaví nad jednou věcí: že jeden z těch, jehož rozkazy měli bez váhání uposlechnout, byl nezpůsobilý muž, který byl poslán na frontu z důvodů, jež neměly nic společného s jeho vojenskými schopnostmi. Byl to buď Minwa-nabiho špeh, nepohodlný člověk, kterého si někdo výše postavený v klanu přeje vidět mrtvého, nebo obojí. To znamenalo nebezpečí, že muži v kritickém okamžiku zaváhají, a Asayaga věděl, že následkem toho mohou jiní muži zemřít.
Kéž by zůstal naživu ještě alespoň jeden důstojník domu Kodeko. Doma na Kelewanu zůstal jen jediný další syn lorda z Kodeko, a kdyby zde Asayaga zahynul, plášť vládce domu by připadl jeho mladšímu bratrovi Tacumbemu; ten by sem však jako poslední potomek rodu nebyl nikdy poslán. Asayaga opět proklel krutý osud, který mu neponechal žádné další schopné důstojníky, a Minwanabiho intriky, jejichž vinou dostal jako svou pravou ruku tohohle idiota. Jestliže tuhle noční můru přežije, povýší na svého zástupce Tasemua a to i přesto, že se lépe hodí pro své současné postavení, a Sugamu pošle s hanbou zpátky k jeho rodině. Odevzdaně si pomyslel, že mu dům Tondora nemůže být větším nepřítelem, než už je. Mohou mě koneckonců zabít jen jednou, usmál se v duchu hořce a ohlédl se na své muže. Pokynem poslal Sugamu před sebe a pak ho následoval vzhůru po stezce. Zatímco spěšně kráčel kupředu, pozoroval jeho záda a přemýšlel, jestli by Tasemu přijal Sugamovo velení, kdyby on sám padl. Další dobrý důvod, proč se v dohledné době nedat zabít, pomyslel si ironicky.
Vánice v průběhu dne mírně polevila. Za ohybem stezky uviděl, že se do hřebene hor zařezává úzká soutěska. Vrcholky po jejích stranách mizely v nízkých šedých mračnech.
Asayaga se na okamžik zastavil a zadíval se na stezku. Ještě nikdy se neocitl tak daleko na severu; obrys horského hřebene pro něho býval vždy jen vzdáleným, tajemným pozadím války.
Jeho první zvěd Hakaxa klečel na zemi, lapal po dechu a Sugama se skláněl nad ním. Hakaxa vzhlédl k přicházejícímu Asayagovi.
"Vrchol stezky přímo před námi."
Tasemu zamručel. "Vrchol. V té soutěsce, něco tam mají."
Asayaga přikývl. Znovu se ohlédl. Jeho muži odevzdaně klopýtali do příkrého svahu.
"Pět minut odpočinku," oznámil. "Já půjdu na průzkum."
Tasemu lehce naklonil hlavu k rameni a upřel na něho významný pohled svého jediného zdravého oka. "Ne. Půjde se mnou Sugama."
Tasemu nadějeplně povytáhl obočí, ale Asayaga už mu nevěnoval pozornost. Ne, nebude žádný nůž v zádech.
"Sugamo," řekl tiše a pokračoval v chůzi. Slyšel namáhavý přerývaný dech, jak se s ním jeho zástupce snažil udržet krok.
Vítr jim dul od severu přímo do tváří a hvízdal mezi zakrslými stromy v soutěsce před nimi.
Asayaga dal zvednutím ruky Sugamovi znamení, aby zůstal stát, otočil se, dotkl se nosu a rozšířil chřípí. Sugama se zmateně zamračil, ale pak si uvědomil, co má Asayaga na mysli. Začichal ve vzduchu a užasle vytřeštil oči.

Dobře, ať se naučí, že musí používat všechny smysly.
Asayaga sešel na okraj stezky a opatrně vykročil kupředu, ale hned za další zatáčkou se mu zastavilo srdce. Sugamovi za ním unikl z hrdla zoufalý sten.
Asayaga zjistil, že hledí na vysokou zeď. Cesta na druhou stranu hor vedla skrz soutěsku, jejíž stěny se zvedaly téměř kolmo do výšky sta nebo i více stop. Průchod byl přehrazen kamennou stěnou vysokou tucet stop s hrubou dřevěnou branou uprostřed. Za zdí viděl střechu budovy, bezpochyby kasáren. V duchu si závistivě povzdechl při pomyšlení na pohodlí, které musí panovat uvnitř.
Neviděl nikoho, ale kouř všechno prozrazoval. Tato kasárna tak daleko na severu mohla patřit pouze moredhel.
"Můžeme to obejít?" zeptal se Sugama šeptem.
Asayaga zavrtěl hlavou. "Není čas. Nevíme, jak blízko jsou naši pronásledovatelé - ti královští vojáci nám získali trochu času, ale nevíme, jak mnoho. Jestliže se pokusíme přelézt přes hřeben hory s moredhel v patách, budeme zničeni. Projdou průsmykem, počkají na nás na druhé straně, odříznou nám cestu..."
"Ale jestli zaútočíme a ti, co jsou za námi, královští vojáci nebo moredhel, nás tu zastihnou, budeme zničeni také."
Asayaga se nucené usmál. "Dobudeme toto místo rychle a obsadíme je. A pak necháme ty parchanty z Království seděl venku a počkáme, až Temní bratři přijdou a vyřídí je. Se čtyřiceti dobrými muži se tady ubráním třem, čtyřem stům. A kromě toho," dodal, "je tam teplo. Potřebujeme odpočinek, teplé jídlo a místo, kde bychom si mohli usušit věci."
Umlkl, protože zahlédl pohyb. Zpoza zdi vyhlédla stráž s kapuci na hlavě. Asayaga měl pocit, že se muž dívá přímo na něho. Znehybněl. Uplynulo několik dlouhých vteřin a pak hlava zmizela.
Asayaga se vyplížil zpoza stromu a vydal se po stezce zpátky k čekajícímu oddílu. Sugama ho rychle doběhl.
"Co jsi to tam dole udělal, uhodil jsi mne," zasyčel Sugama. Vyrážel ze sebe slova mezi prudkými, trhanými nádechy.
Asayaga zpomalil a upřel na něho pronikavý pohled. "Pokud mne vyzýváš na souboj, tak na to teď není čas. Není čas na tsuranskou čest, není čas dokonce ani na Velkou hru, ty minwanabský psíčku. Je čas jen na holé přežití. Jestliže tady zemřeme, nebudu se moci vrátit domů, abych viděl svého mladšího bratra vyrůstat, a ty nebudeš moci pokračovat ve službě svým pánům. Mrtví neposloužíme nikomu. Rozumíš tomu?"
Sugamův hněv pozvolna ochabl. Pomalu se rozhlédl kolem sebe. Asayaga na něm skoro viděl počínající pochopení toho, jak odlišný je tento svět, jak daleko od domova tady jsou a jak podružné jsou v tomto okamžiku otázky cti a politiky. Asayaga také věděl, že Sugama v životě nezakusil takovou zimu jako teď.
"V noci bude ještě chladněji, tak chladno, že když usneš, zemřeš."
Sugama nakonec přikývl.
"Dobře," řekl Asayaga. "Potřebuji, abys mi pomohl při velení. Máme-li přežít, nesmí nikdo zpochybnit tvoje rozkazy. Muž, který zaváhá, který se podívá na mne nebo Tasemua, aby zjistil, jestli tě má poslechnout, nás může všechny uvrhnout do zkázy. Potřebuji, abys v celé této situaci stál za mnou tak pevně, jako bych byl vládnoucí lord tvého domu. Jestliže přežijeme a vrátíme se v bezpečí domů, vyřešíme náš spor, jak si budeš přát; veřejným soubojem nebo můžeš běžet za Minwanabim a požádat ho, ať na mne pošle nájemné vrahy. Cokoli ti tvoje čest přikáže. Ale dovolím ti, aby ses vrátil domů svobodný a nezadlužený, pokud teď budeš sloužit mužům, kteří podléhají našemu velení."
Surama na něho hleděl ohromen přímočarostí Asayagových slov.
"Nemáme čas," zopakoval Asayaga. "Budeš spolupracovat?"
Po chvíli Sugama znovu přikývl. Asayaga mu bez dalších řečí odpověděl jediným kývnutím hlavou a pokračoval ve zpáteční cestě. Věděl, že je Sugama Minwanabiho špeh, ale byl to také tsuranský šlechtic a nikdy by neporušil daný slib. Asayaga se teď od něho nemusel ničeho obávat až do okamžiku, kdy se ocitnou v bezpečí na své straně fronty. Pak přijde odplata.
Když se vynořili za zatáčkou, jeden z lučištníků polekaně strnul, ale pak spustil luk. Paže se mu třásly. Zima, vyčerpání a skutečnost, že všichni byli promoklí až na kůži, si vybíraly svoji daň. Musejí dobýt tu zeď, jinak nikdo z nich nepřežije noc.
Došli k němu poslední muži. Asayaga se na ně tázavě podíval.
"Nejsem si jist, veliteli vojsk," oznámil jeden z nich, "několikrát jsem měl pocit, že jsem něco zaslechl..." Pokrčil rameny. "S tím větrem je těžko říct."
"Jsou blízko," prohlásil Tasemu tiše.
Asayaga k němu vzhlédl. Starý velitel útoku na něho upíral pohled jediného zdravého oka. Tasemu měl ‚čich'.
Asayaga přikývl a přikázal vojákům, aby se seřadili.
"Dobré zprávy," řekl. Ve tvářích mužů, kteří se třásli zimou a vyčerpáním, se objevila naděje.
"Tam vpředu jsem našel hezký teplý srub. Pořádný oheň, suché místo na spaní, spousta vařeného jídla a horké víno, které opět rozehřeje vaše útroby."
Někteří si dovolili porušit zásady tsuranské netečnosti a mírně se usmáli.
"Ale nejprve musíme pobít majitele. Lesní démony."
Shlukli se do houfu, když jim začal vysvětlovat, co musejí udělat. Díval se jim do očí a snažil se odhadnout, kolik jim zbylo sil a také kolik se v nich nashromáždilo zoufalství potřebného k útoku na nedostatečně prozkoumané místo.
Muži se přeskupili; těch pár, kteří nesli štíty, se přesunulo dopředu, lučištníci dozadu a na křídla. On sám zaujal postavení uprostřed první pětice, jak žádala tradice.
Nebylo nutné vydat rozkaz, prostě jen vykročil kupředu a malý šik se zavlnil, aby srovnal krok. Zpočátku nasadil pomalé tempo, aby se nezadýchali ještě více, zatímco postupovali do příkrého svahu.
Konečně zahnuli za poslední zatáčku a zeď byla přímo před nimi. Pokračoval v pochodu ještě několik vteřin s nadějí, že se stráž dívá jiným směrem, ale sotva mu tato myšlenka prolétla hlavou, ozval se pronikavý zvuk rohu.
"Do útoku!"

S Asayagou v čele se rozběhli přímo k bráně, jejich statné nohy dusaly v rozbředlém sněhu. Vzdálenost se zmenšovala, padesát kroků, čtyřicet, pak už jen třicet. Osamělá stráž zvedla luk, namířila a vypustila šíp. Asayaga zaslechl klepnutí, jak hrot zasáhl štít muže vedle něho.
Najednou se před nimi tyčila brána a Asayaga se připravil na náraz. Aniž zpomalil, udeřil celý šik do dřevěné bariéry, více než čtyři tuny lidského masa a zbroje v úloze beranidla.
Asayaga doufal, že dřevěná závora nebude zastrčená nebo bude tak slabá, že se zlomí. Ucítil pod ramenem, jak se lehce prohnula dovnitř. Muži nepolevovali v tlaku, ale nohy jim klouzaly po zmrzlé zemi.
Brána držela.
Válečník po jeho levici se mlčky zhroutil. Kámen velikosti lidské hlavy mu roztříštil lebku. Asayaga vzhlédl. Přímo nad ním se přes zeď nakláněl asi tucet moredhel, někteří házeli kameny, jeden mířil lukem dolů přímo na ně. Vzhůru vylétla kopí, jednoho zasáhla, ale ostatní pustili svůj smrtící náklad a několik dalších mužů padlo.
Úsilí u brány bylo marné, ale teď už nemohli ustoupit.
"Rozptylte se podél zdi!" vykřikl Asayaga. "Zůstaňte u ní. Lučištníci! Ostřelujteje!"
Jeho muži se roztáhli do řady. Zahlédl Tasemua, jak vleče ke zdi zraněného nováčka. Přitisknuti těsně ke zdi byli v poměrném bezpečí; lučištník by se musel hodně vyklonit, aby mohl účinně střílet, a jeho vlastní lučištníci rozmístění po stranách stezky úspěšně drželi protivníky v šachu.
Asayaga chvilku počkal a pokoušel se uhodnout, kolik mužů je na nepřátelské straně. Kdyby jich byl tucet nebo méně, mohli by většinu vyřídit jeho lučištníci. Pomalu uplynuly další dvě minuty.
Shora slétlo ještě několik kamenů, ale jeho vojáci zůstali přitisknuti ke zdi a byli v bezpečí. Boj uvízl na mrtvém bodě.
"Nemůžeme tu takhle trčet věčně. Myslím, že naši pronásledovatelé se blíží. Pokud nás tady zastihnou, skoncují to s námi během okamžiku."
Byl to Tasemu.
Asayaga přikývl. "Utvořte dvojice!" vykřikl. "Každý první . vystrčí druhého nahoru. Připravit!"
Tasemu zastrčil meč do pochvy.
"Ne, nahoru jdu já."
Starý válečník se tiše zeptal: "Co kdyby ses přestal pokoušet nechat se zabít?"
"Je to moje povinnost."
"A co když opravdu padneš a naším velitelem se stane Sugama?"
Asayaga potřásl hlavou a upřel na Tasemua pevný pohled. "Nemám v úmyslu zemřít, ale pokud přece jen padnu, ty rozhodneš, kdo bude velitelem. A teď sepni ruce."
Tasemu zabručel, ale nakonec se předklonil a poslechl.
"Připraveni?"
Rozhlédl se podél zdi. Většina mužů už stála přichystána ve dvojicích a čekat na váhavé nebyl čas.
"Teď!"
Zapřel pravou nohu do Tasemuových spojených dlaní a ve stejném okamžiku ho uchopil za ramena. Tasemu se s heknutím napřímil.
Asayaga se vymrštil vzhůru a zachytil se horního kraje zdi. Zaškrábal nohama po stěně a s námahou se vytáhl nahoru.
Spatřil jednoho moredhel otočeného zády k němu, jak se rozpřáhl sekerou a roztříštil lebku muži, který šplhal po jeho pravici.
Asayaga se převalil přes zeď a doskočil na násep. Moredhel pustil sekeru, když jeho oběť padla, a otočil se. Vytrhl od pasu dýku, zasyčel jako had a vrhl se na Asayagu. Srazili se a společně se skutáleli z náspu.
Dopad Asayagou trochu otřásl, ale pověsil se na svého protivníka a předloktím zavinutým do pláště odrazil ránu dýkou namířenou do oka.
Levou rukou pak vytasil vlastní dýku a trhl jí přímo vzhůru, takže ostří vniklo temnému elfovi pod žebra. Bleskurychle se zvedl na nohy, sáhl za rameno a vytáhl z pochvy meč.
Z toho, co uviděl, se mu zastavilo srdce. Před srubem stála asi třicítka moredhel, většinou ozbrojených luky a připravených zastřelit každého, komu se podaří proniknout za zeď. Zvedl meč nad hlavu a vrhl se do útoku.

Dennis seděl na vrcholku útesu a pozoroval řež pod sebou.
"Prohrávají," poznamenal Gregory.
"Na to nepotřebuju tebe, abys mi to říkal," odpověděl Dennis klidně.
Nedokázal si pomoci, aby neobdivoval šílený nápad zaútočit na bránu v podobě lidského beranidla. Pokus však dopadl neúspěšně a okamžik překvapení pominul.
Sledoval, jak se Tsurané rozptýlili podél zdi, zatímco na druhé straně se ze srubu vyhrnuli moredhel a zaujali bojové postavení, připraveni zabít každého, kdo se objeví nad zdí.
"Je jich kolem třiceti," zašeptal Gregory.
Dennis přikývl.
Zatraceně.
Toto území důvěrně znal. Zeď tam dole vybudoval jeho otec jako součást vnější linie severního pomezí. Moredhel očividně obrátili bránu a násep a postavili si vlastní srub - kasárna. Původní stála na opačné straně zdi, ale byla vypálena, když byl Dennis ještě dítě. Z taktického hlediska to nebylo dobré místo; kdokoli zdejší krajinu dobře znal, mohl soutěsku obejít přes hory pěšinkami, které pravidelně používali pašeráci zbraní a jiného zboží. Právě z tohoto důvodu je Dennisův otec nakonec opustil a postavil malou pevnost, jež se posléze stala Brendanovou ohradou.
Právě jednu z oněch pašeráckých stezek si vybral i on sám, když se asi míli zpátky dostal se svým oddílem do

nebezpečné blízkosti Tsuranů.
Ve chvílích, kdy Tsurané váhali a pak se připravovali k útoku, on a jeho muži šplhali do příkrého svahu na východní straně soutěsky. Bouře zahnala moredhel do srubu, jak doufal, takže nikde nečekaly hlídky, aby jim připravily další léčku.
"Podívej."
Gregory ukázal k jihu. Výhled byl špatný, protože je tu a tam zahalil cár mraku, ale když se roztrhl, uviděl Dennis kus hlavní stezky na hřebeni nižšího kopce ve vzdálenosti asi dvou mil.
Jezdci; pohybovali se opatrně, ale vytrvale kupředu. Pak jim mrak opět zakryl výhled.
Dennisovi muži se shromáždili za nimi. Byli vyčerpaní, prokřehlí a promáčení.
"Doufal jsem, že jedna strana vybije druhou," zamumlal Dennis, "a my pak dorazíme ty, co zbudou. Potřebujeme ten srub a zajištěnou bránu, jinak je po nás."
Gregory se na něho mlčky podíval a přikývl.
"Ale ksakru," zasyčel Dennis s pohledem upřeným dolů. "Tohle je šílené."

První z moredhelských lučištníků vystřelil a šíp šikmo sklouzl po Asayagově přilbě. Tsuranský velitel slepě sekl před sebe s nadějí, že pokud zde zahyne, vezme s sebou alespoň jednoho z nepřátel.
A pak si všiml, že jeden z moredhel klopýtl kupředu a z hrudi mu trčí hrot kopí. Vzápětí klesl k zemi další a pak ještě jeden.
Vzduch prořízl pronikavý válečný křik, mrazivé ječeni, které znělo jako vytí vlků blížících se ke své kořisti.
Asayaga vzhlédl a uviděl královské vojáky, jak kloužou dolů po téměř kolmých stěnách soutěsky. Někteří z nich ztratili na zledovatělém srázu vládu nad tělem a s křikem se zřítili na zem. Jeden dopadl přímo na temného elfa a zabil přitom sebe i jeho. Většina vojáků však dokázala zbrzdit sestup tím, že se chytali zakrslých keříků, které rostly na srázu, na okamžik se zastavili, zase kousek sklouzli, opět se chytili, a tak zpomalovali sestup, dokud se bezpečně neocitli na zemi.
První z nich vytasil z pochvy na zádech těžký obouruční meč a s vražedným řevem se vrhl kupředu. Jeden z temných elfu se otočil, couvl a zoufale se pokusil použít luk jako štít. Jediná rána mečem ho téměř přesekla napůl.
Velitel odskočil jako kočka a přikrčil se před dalším moredhel, který na něho zaútočil kopím. V nádherné ukázce šermířského umění máchl mečem vnějším obloukem v pokleku na jednom koleni a rozsekl protivníkovi stehno. Hned nato vyskočil a běžel dál.
Na místo boje se spouštěli další a další královští vojáci, někteří dopadali na střechu srubu, a teprve z ní seskakovali na zem.
Asayaga se ohlédl ke zdi. Na náspu bojoval s moredhel asi tucet jeho mužů, zatímco jiní se ještě stále pokoušeli dostat dovnitř a několik dalších tam leželo mrtvých.
Otočil se zády ke královským vojákům a rozběhl se k bráně, kterou střežili dva moredhel s tasenými meči. Trvalo sotva několik vteřin, než odrazil výpad prvního. Otočil se, zasáhl druhého do podpaží, když ten zvedl meč k seku shora, pak odskočil, vodorovně máchl mečem ve výši obličeje a ranou přes oči oslepil prvního. Moredhel klesl k zemi a Asayaga rychlým sekem do týla ukončil jeho trápení.
Popadl závoru, která zajišťovala bránu, zvedl ji a odhodil stranou. Brána se okamžitě rozlétla dokořán a jeho muži s napřaženými meči vběhli dovnitř.
Ale při pohledu na královské vojáky dobíjející poslední moredhel zmateně zpomalili. Asayaga se připravil.

Dennis se vzpamatoval z mohutné rány, jíž přesekl stehno svého protivníka, vyskočil a rozhlédl se po dalším nepříteli.
Temný elf k němu přiskočil se zvednutou válečnou sekerou, ale vzápětí padl naznak se šípem v hrdle. Pak stál Dennisovi po boku Tinuva á nasazoval další šíp.
Dennis zahlédl Gregoryho, jak tvrdě dopadl na střechu srubu, seskočil a vběhl do dveří.
V této chvíli se několik moredhel otočilo a dalo na útěk. Dennis hvízdl na Alwina a ukázal na ně. Alwin přikývl, štěkl rozkaz a s půltuctem mužů vyrazil na hon.
Dennis se otočil, uviděl, jak se otevírá brána, a strnul při pohledu na houf Tsuranů, který se do ní nahrnul.
V záblesku vzpomínek spatřil otcovu usedlost přepadenou hned na začátku války, Tsurany ženoucí se dovnitř roztříštěnou branou, svého otce, který padl se šípem v oku.
Při vzpomínce na onu dobu, na Jurgena, na všechny mrtvé pocítil chlad, ledový vražedný hněv.
Zvedl meč a postoupil kupředu, připraven k boji.
Jeden z Tsuranů, ten, který zaútočil na moredhel střežící bránu a díky skvělému šermířskému umění oba během několika vteřin zabil, mu připadal neurčitě povědomý. Právě on nyní křikl něco na válečníky kolem sebe, přestože také vykročil a pozdvihl meč. Dennis okamžitě poznal jeho gesto; byla to chaka, rituální postoj, jaký zaujímá účastník souboje muže" proti muži, kdy drží meč svisle oběma rukama a hrot čepele mu směřuje nad levé rameno. Dennis už jej jednou viděl, když tsuranský voják vzal příliš osobně poznámku svého druha a vyzval ho na souboj. O dva roky později osvobozený tsuranský otrok Dennisovi vysvětlil význam všeho, co tehdy viděl.
Dennis nevěřícně zavrtěl hlavou. Ten zatracený parchant chtěl souboj! Někteří z jeho mužů se nahlas zasmáli a jeden už zvedal luk, aby Tsurana zastřelil, ale navzdory Dennisovu cynickému postoji vůči celému tomu divadýlku bylo na onom gestu něco, co ho zaujalo.
Tohle všechno se stalo v průběhu několika vteřin a už v okamžiku, kdy tsuranský velitel udělal první krok, se Dennisovi muži po pobití moredhel přeskupili a chystali se postřílet Tsurany v bráně a na zdi. Rychlý pohled ukázal, že tsuranští lučištníci jsou ještě venku za branou.
A přesto... Dennis náhle pochopil, že ho Tsuran nevyzývá k boji, ale spíše mu dává najevo, že je připraven s ním

bojovat, jestliže si to bude přát sám Dennis. Podíval se na tsuranské vojáky, kteří klidně čekali, jak se situace vyvine, a uvědomil si, že co se týká zuboženosti a vyčerpanosti, jsou zrcadlovým obrazem jeho vlastních mužů.
S rozmyslem se otočil k tsuranskému veliteli zády.
"Zavřete bránu," křikl v královském jazyce a pak se pokusil zopakovat totéž tsuranský. Jeho znalost tsuranštiny byla dost omezená, jen pár slov a frází, které se naučil od Gregoryho, ale jedním z nich byl naštěstí rozkaz "zavřete!"
Tsuranský velitel spustil meč k boku a štěkl podrážděnou odpověď.
Dennis si uvědomil, že velitel si jeho povel vyložil jako úmysl ponechat za branou jeho válečníky, kteří se ještě nestačili dostat dovnitř. V tomtéž okamžiku se od jihu ozvalo zlověstné zatroubení rohu. Branou proběhl Tsuran s levým okem potaženým mléčně bílou blánou a tváří zohavenou jizvou, která se mu klikatila od obočí až k bradě. Při pohledu na královské vojáky se prudce zastavil.
"Moredhel!" vykřikl slovo stejné ve všech jazycích a ukázal ven.
Všichni ztuhli. Dennis upřeně hleděl na Tsurana a ten mu pohled oplácel. Pak vycítil, jak se Tinuva po jeho boku uvolnil, a koutkem oka zahlédl, že elf spustil luk k boku.
Dennis si uvědomoval, že ho Tsuran odhaduje, věděl, že nenávist a nedůvěra je oboustranná, a přesto u něho pozoroval jistý strach; nikoli přímo ze smrti, ale z toho, že by mohl padnout do rukou moredhel. Toto nebyla profesionální zášť jednoho válečníka ke druhému v žáru bitvy, kde se pod povrchem nenávisti skrývala určitá zdráhavá úcta. Byl to prvotní strach, odpor, uvědomění, že v srdcích nepřátel, kteří se blíží, číhá duše temného vesmíru.
Dennis spustil meč, až se jeho hrot dotkl země.
"Příměří," zavolal na své muže. "Budeme bojovat s moredhel a spor s Tsurany vyřídíme později."
Někteří z mužů zareptali, ale většina přivítala jeho slova souhlasným zamručením. Meče, kopí a luky se začaly sklánět.
Tsuranský velitel něco vykřikl a Dennis viděl podobnou odezvu i na druhé straně. Ukázal na část zdi východně od brány a pak na sebe. Tsuran přikývl, ukázal na sebe, pak na západní část zdi a vyštěkl další povel.
"Lučištníci!" křikl Dennis. "Nahoru ke zdi a nevystrkujte hlavy. Střílet na povel!"
Rozběhl se ke stále ještě otevřené bráně. Dovnitř vbíhali poslední tsuranští opozdilci. Jeden z nich při pohledu na Dennise divoce zařval, zvedl meč a vrhl se na něho. Tsuranský velitel něco zakřičel, skočil před Dennise a ránu odrazil. Útočící Tsuran šlehl po Dennisovi nenávistným pohledem a protlačil se kolem něho.
Jako poslední vešli dva Tsurané vlekoucí zraněného druha a jejich velitel se opřel do brány. Dennis se k němu připojil. Společně ji zabouchli, zvedli závoru a zasunuli ji na místo.
Dennis vyhlédl škvírou mezi trámy. O několik vteřin později se ze zatáčky vynořil lidský odpadlík na koni, vedle něhož běžel půltucet lesních trollů. Muž prudce přitáhl uzdu. Dennis si všiml, že další jezdci se zastavili v zatáčce. Jezdec vpředu se začal otáčet.
"Zabijte ho!" rozkázal Dennis.
Jeho lučištníci se napřímili a během několika vteřin se jezdec, kůň i trollové skáceli k zemi.
Tsuranský velitel vrhl na Dennise kosý pohled a pochvalně zabručel.
Ze stezky se ozvaly vzteklé výkřiky. Pak někdo vyštěkl rozkaz a rozhostilo se ticho. Dennis napjatě vyhlížel škvírou a doufal, že se ta špína venku odváží zaútočit: pokud ano, nastanou jatka.
Uplynulo několik minut.
Tinuva sklouzl ze zdi a přistoupil k Dennisovi. Tsuran na elfa hleděl rozšířenýma očima. Tinuva kývl hlavou a řekl cosi tsuranský. Očividně překvapený Tsuran mu rychle odpověděl.
"Cos mu to povídal?" zeptal se Dennis.
',Čest jeho domu', tradiční tsuranský pozdrav. Pak jsem pochválil jeho šermířské umění. Nevím, jestli sis toho všiml, ale ty dva strážce u brány vyřídil mistrovským způsobem."
Dennis přikývl.
"Kde je Gregory?" zeptal se.
"Kdosi říkal, že když vběhl do srubu, vrazil čelem přímo do trámu: chvíli byl omráčený, ale už je v pořádku."
"Na to, abych se pobavil touhle příhodou, si najdu čas, až přežijeme noc," řekl Dennis tiše.
Tinuva zmlkl. Vyhlédl škvírou mezi trámy a pak se obrátil k Dennisovi.
"Nějakou dobu nebudou útočit. Myslím, že tohle je jen předsunutá hlídka. Nakladli jsme cestou dost pastí, abychom je zpomalili. Nejprve počkají na zbytek oddílu a pak se roztáhnou a obklíčí nás."
Dennis se ohlédl do soutěsky. Mlha padala stále níž a vanul ostrý vítr. Vánice nejvíce zuřila na druhé straně hory. Z mlhy se vynořil vracející se Alwin. Seržant na okamžik zpomalil, když uviděl Tsurany, ale pak došel až k Dennisovi.
"Dostali jsme je."
Dennis si oddechl úlevou. Aspoň jedna věc se podařila. Nikdo odsud nevynese zprávu o jejich přítomnosti.
Ohlédl se na Tsurana.
Zatraceně, tohle je ale situace.
"Uděláme to takhle," zašeptal Alwinovi a Tinuvovi. "Polovina mužů dostane volno, půjde do srubu. Rozdělají pořádný oheň. Svléknou se, usuší si šaty, dají si teplé jídlo. Ať se podívají, jestli se dají pobrat nějaké suché věci od těch parchantů, co tady byli. Dvě hodiny, pak se prohodí s druhou polovinou."
Ukázal na obě stěny soutěsky.
"Tinuvo, ty určíš tucet lukostřelců a odvedeš je nahoru na svahy, aby nás hlídali před moredhel a jejich trolly - nechci, aby nás přepadli stejným způsobem jako my je. Hádám, že ti mizerové jsou stejně unavení jako my. Jakmile zjistí, že tam nahoře máme hlídky, tak to pro dnešní noc vzdají. Asi míli dolů po svahu jsou nějaké opuštěné trpasličí důlní šachty. Vsadil bych se, že se tam stáhnou, zapálí ohně, aby se zahřáli, a počkají do rána, aby nás obklíčili a uzavřeli do pasti. Jenže my odsud vypadneme už několik hodin před úsvitem, usušení a odpočinutí."

"A naši přátelé?" zeptal se Tinuva a vrhl kradmý pohled na tsuranského velitele.
Zatraceně, pomyslel si Dennis.
"Předpokládám, že to vyřešíme ještě před odchodem. Široká řeka, pamatuješ si na ni?"
Tinuva s úsměvem přikývl a Dennise napadlo, že ji elf bezpochyby znal už sto let předtím, než se on sám narodil. Znovu si uvědomil, jak starodávná je elfská rasa a s tím přišlo i poznání, jak mnoho její příslušníci riskují, když čelí bitvě: nebyla to otázka pouhých let, co se zde ocitalo na vážkách, ale desetiletí. Elfský pár mohl mít v průběhu sta let jen dvě děti. Každá smrt tak pro rasu znamenala větší ztrátu, než jakýkoli člověk dokázal pochopit.
"V téhle vánici by řeka měla být rozbouřená. Vydáme se ke Garthovu brodu. Přejdeme na druhou stranu a tam budeme moct zaujmout takové postavení, že se na nás neopováží zaútočit ani tisíc Temných bratrů. Je tam malá pevnost; pěkně v teple počkáme, až vzdají pronásledování, a pak najdeme cestu domů."
"Dobrý plán," zašeptal Tinuva. Znovu se podíval na Tsurana, kývl hlavou a vrátil se ke zdi.
Muži už se začali stahovat ke srubu, zatímco Tinuva vybíral nešťastníky, kteří se budou muset vyšplhat nad soutěsku, aby střežili bezpečí ostatních.
Tsuran se otočil a řekl něco rozkazovačným hlasem. Jednooký válečník vyštěkl povel a polovina Tsuranů rovněž zamířila ke srubu. Dennis se díval, jak jednooký zastavuje několik svých mužů a něco jim šeptá. Oslovení přikývli a vrátili se na svá
původní místa, zatímco jiné, kteří se očividně nacházeli na pokraji zhroucení z vyčerpání, jednooký pobízel pod střechu. Jakmile se obě skupiny k sobě přiblížily, zpomalily; bylo jasné, že se v mužích odehrává svár mezi touhou dostat se do tepla a nervozitou z nepříjemné blízkosti zapřísáhlých nepřátel.
Jeden z Tsuranů cosi řekl, ukázal na královské vojáky a vytasil meč. Jednooký mu zbraň okamžitě vyrazil z ruky.
"Je tu teplo, parchanti. Pojďte dovnitř!"
To byl Gregory; stál v otevřených dveřích a za jeho zády vesele plápolal oheň. Dennise napadlo, jestli natalský zálesák rozdělal oheň úmyslně, aby muže snadněji nalákal.
Ani jedna ze skupin se však nepohnula.
Gregory opět promluvil, tentokrát tsuransky a učinil gesto vyjadřující formální pozvání. Jednooký válečník se drsně zasmál a prošel dveřmi, do nichž se za ním nahrnuli jeho krajané následovaní královskými vojáky.
"Jeho tsuranština je opravdu dobrá."
Dennis se překvapeně otočil. Byl to tsuransky velitel.
Dennis se na něho zamračil. "Nevěděl jsem, že mluvíš naší řečí."
"Nezeptal ses."
"Zatraceně, mohl jsi něco říct."
"Opravdu? Pověz, jak daleko je ta Široká řeka?"
"Zjisti si to sám, jestli mě přežiješ."
Tsuran se usmál. "Ať se naši muži nejprve zahřejí, i ty a já, a pak můžeme rozhodnout, kdo koho zítra přežije."
Dennis neodpověděl. Podíval se na jednoho z mrtvých moredhel ležících u brány, sehnul se, strhl z něho plášť a přehodil si jej přes ramena.
Tsuran totéž zopakoval u druhého mrtvého a s očima upřenýma na Dennise se bez dalších slov opřel o bránu, zatímco se kolem nich snášela noc.

## kapitola 4

## ÚČELNOST

Oheň příjemně hřál.
Richard Kevinsson seděl se zutými botami v rohu u ohniště a vychutnával si až bolestný pocit rozmrzání vlastních nohou. Zamnul si ruce a natáhl je k plamenům.
Gregory a jednooký Tsuran se prodrali tlačenicí kolem ohniště a přihodili do hučících plamenů náruče dřeva. Z těžkého železného kotlíku naplněného hustou masovou polévkou, který visel nad ohněm, se kouřilo. Několik mužů včetně Richarda ji zpočátku odmítalo jíst, protože tam zůstala po moredhel a kdoví co všechno v ní bylo. Tinuva sice královské vojáky přesvědčoval, že příběhy o tom, jak si moredhel pochutnávají na věcech, které jsou pro lidi nestravitelné, jsou jen báje, ale staré pověry se vyvracejí těžko. Nakonec ale přece jen zvítězil vlčí hlad nad vybíravostí a všichni muži - království i tsuranští - se shromáždili kolem a natahovali ruce s plechovými hmky a hliněnými miskami, aby obdrželi svůj příděl.
Za srubem také našli viset čerstvě zabitého jelena. Okamžitě ho rozporcovali, a jak rychle se daly kousky masa na otevřeném ohni upéct, tak rychle je muži spořádali; bylo to první teplé pečené maso, které po několika dnech obě strany okusily.
Mnoho mužů už tvrdě spalo na prkenné podlaze. Z těch, kteří zůstali vzhůru, někteří kouřili, několik hrálo karty a jiní jen tak seděli a hleděli do plamenů.
Richard sledoval dva Tsurany, kteří hráli hru se složitě vyřezávanými figurkami, jež posouvali po čtverečkovaném kusu

látky. Jeden z hráčů, jako by vycítil jeho pohled, zvedl hlavu. Na okamžik si hleděli do očí.
Aniž z Richarda spustil zrak, sklouzl Tsuran rukou k jílci dýky. Mladík rychle odvrátil pohled a vzápětí se ozval drsný smích, který však pocházel nikoli od Tsurana, ale od královského vojáka, jenž seděl vedle něho a všechno viděl.
"Podřízne ti hrdlo od ucha k uchu, chlapče."
Byl to Darvan, jeden ze ‚starých', přijatých do oddílu v době, kdy Dennis a ostatní z Valinaru dávali dohromady Záškodníky. Svlečenou košili si sušil nad ohněm, a tak byly zřetelně vidět jizvy, jež mu po předešlých bojích zůstaly na pažích a hrudi. Vinou zlomené klíční kosti, která špatně srostla, měl jedno rameno pokleslejší.
Darvan plivl do ohně.
"Právě jsi ztratil tvář, hochu. Uhnul jsi očima. V jejich pojetí cti to znamená, že nejsi nic než zbabělý červ. Ti parchanti se ti teď smějí."
Richard se kradmo ohlédl na oba Tsurany, kteří se nakláněli nad svojí hrou a tiše si šeptali. Ani jeden se nesmál, ale Richarda napadlo, jestli mluví o něm.
"Vsaď se, že si teď vykládají, že tam dole pod opaskem na tobě není nic mužského. Já bych to tak nenechal, hochu: je to špatné pro nás všechny. Už jednou ses projevil jako zbabělec; chceš si to zopakovat i před těmi Tsurany?"
Richard se nervózně ošil.
Tsurané zaslechli, jak pod ním zapraskala dřevěná lavice, a vzhlédli.
"Darvane!"
Mezi ně a Tsurany vstoupil Alwin Barry. "Zavři tu zatracenou držku," zasyčel téměř šeptem.
Darvan se ušklíbl.
"Už takhle jsme v pěkné bryndě a nepotřebujeme, abys ještě toho kluka podněcoval k nějaké nepředloženosti."
"Celé to tady zasmradili," zavrčel Darvan. "Já říkám, pozabíjejme ty, co jsou tady, a pak půjdeme ven a vyřídíme zbytek."
"Kapitánovy rozkazy. Přes noc dodržujeme příměří."
"Kapitán -" Darvan chtěl pokračovat v řeči, ale Alwin ho bleskurychle popadl pod krkem a tím ho umlčel.
"Chceš bojovat, až přijde ráno?" zašeptal. V jeho hlase zněl výhružný tón a oči mu zlověstně žhnuly. "Dobře. Uděláme to, až kapitán vydá rozkaz, ne dřív. A teď necháš toho chlapce na pokoji. Zkus ho použít k vyvolání nějakých potíží, a já tě osobně zabiju!"
Otočen zády k Tsuranům, kteří sledovali rozhovor s otevřeným zájmem, dokázal Darvan sotva sípat, protože mu Alwin stále svíral hrdlo. "Toho chlapce?" zeptal se a stáhl jeho ruku dolů. Stále šeptem dodal: "Všichni víme, že je to zbabělec. Jurgen zemřel, aby tomu zmetkovi zachránil život. A k čemu?"
Richard zrudl. Měl pocit, jako by se náhle všechny zraky v místnosti stočily k němu. Teď byla v sázce čest. Rozbušilo se mu srdce, a přestože seděl přímo u ohně, rozlil se jeho nitrem chlad. A pak se dostavila vzpomínka na všechny ty mrtvé na zmrzlé zemi mýtiny, rozzlobený kapitánův pohled, Jurgenovy oči, z nichž vyprchal život.
S roztřesenými koleny sáhl po dýce a chystal se vstát. Přestože byl vyděšený, musel přijmout výzvu.
"Teď ne!" zavrčel Alwin. "Zatraceně, chlapče, sedni si, nebo celé tohle místo vybuchne!"
Richard se ohlédl na oba Tsurany. Oba už také vstávali a jeden sahal po vlastní dýce. Richard si náhle uvědomil, že Tsurané, kteří nerozuměli jejich rozhovoru, dospěli k názoru, že se výměna pohledů obrací ve výzvu k souboji. Ostatní, jak Tsurané tak královští vojáci, se začali přesunovat do dvou skupin a v místnosti se rozhostilo ticho.
Alwin rychle položil ruku Richardovi na rameno a přinutil ho posadit se zpátky na lavičku. Pak se obrátil k Darvanovi.
"Jestli se z tohohle dostaneš živý, tak tě osobně proženu bičem z jedné strany tábora na druhou!" Rozmáchl se a uhodil ho hřbetem ruky do obličeje tak silně, že muž padl naznak.
Darvan narazil hlavou do dřevěné stěny, zatímco jeho nohy zůstaly přehozeny přes lavičku. Všichni muži ve srubu v této chvíli stáli s tasenými zbraněmi a pouze skutečnost, že se do boje pustili dva muži Království, zabránila Tsuranům, aby se vrhli na nejbližšího nepřítele. Darvan vzhlédl, ušklíbl se a otřel si krev z rozraženého rtu. "Později, Barry. Tohle si budu pamatovat."
Alwin se napůl obrátil ke dvěma Tsuranům, kteří klouzali pohledem z Darvana na Richarda a zpátky, a v uklidňujícím gestu zvedl ruce s dlaněmi obrácenými dopředu. Přistoupil k nim jednooký Tsuran a řekl něco nesrozumitelného. Ukázal na Darvana a krátce, drsně se zasmál. Napětí polevilo, oba jeho podřízení se posadili a znovu se pustili do hry. I ostatní Tsurané ve srubu se vrátili ke svým předchozím činnostem. Darvan pomalu vstal a nenávistně přimhouřil oči na Tsurana, kterého pokládal za seržanta. Jednooký válečník mu věnoval letmý pohled a netečně se odvrátil.
Alwin a tsuranský velitel útoku se podívali jeden na druhého, ale nepromluvili, jen kývli hlavou. Oba chápali, co se tu právě odehrálo... a co se nakonec bude muset odehrát. Ale v tomto okamžiku byl důležitější oheň, teplé jídlo, sucho a několik minut spánku.
Richard, který se už ve svém koutku u ohně necítil příjemně, vstal a vydal se na opačnou stranu místnosti. Nikdo z jeho oddílu se na něho nepodíval ani nedal najevo, že by si všiml sporu, který právě proběhl, ale Richard cítil jejich lhostejnost nebo mnohem hůře, pohrdání.
Rozhlédl se po přeplněném srubu. Na nízkých trámech visely přehozené pláště, přikrývky, košile, vesty, boty a onuce a vrhaly v třepotavém světle ohně podivné stíny na stěny i strop, jehož část, probořená při útoku, byla narychlo vyspravena roztrhanou stanovou plachtou, z níž na podlahu crčel neustálý pramínek ledové
vody. Pryčny předchozích obyvatel byly zbaveny přikrývek, oděvů, všeho teplého a suchého. Místnost páchla vlhkou vlnou, kůží potem, výpary z jídla a - Darvan nebyl daleko od pravdy, Tsurané měli skutečně odlišný tělesný pach - nádechem pižma. Richard viděl, jak dva Tsurané vytáhli ze svých vaků malý sáček a přidali z něho do misky s polévkou špetku koření. Usoudil, že ta podivně dráždivá vůně pochází z tohoto zdroje, ale přesto mu připadala znepokojivá, jako by zvýrazňovala jejich cizí povahu.

Gregory, Alwin a muž, kterého Richard pokládal za ‚tsuranského seržanta', chodili sem a tam a bedlivě se rozhlíželi, připraveni uhasit jakýkoli počínající spor ještě dříve, než skutečně vypukne.
Richard si všiml otce Corwina, klečícího ve vzdálenějším koutě místnosti, kde leželi ranění. Během posledních dvou dnů utržil různá zranění tucet mužů z oddílu. Z osmi zraněných v boji na mýtině už nebyl naživu ani jeden. Čtyři, kteří přežili namáhavý noční pochod k Brendanově ohradě, museli nechat za sebou s prořízntými hrdly jako poslední službou, aby nepadli do rukou moredhel živí.
Richard přistoupil ke knězi a podíval se dolů. Neznal jméno vojáka, kterého kněz ošetřoval. Byl to mladík, ne o mnoho starší než on sám, na zbledlé tváři mu vyrážel pot. Při útoku ze srázu spadl a zlomil si nohu. Corwin s pomocí dvou mužů kost srovnal a teď k noze přivazoval dlahu. Tiše přitom hovořil, jako by utěšoval dítě.
"Budu moct zítra chodit?" zeptal se voják.
"O to se budeme starat ráno, synu."
Mladý voják vzhlédl k Richardovi.
"Mohl bych mu pomáhat," nabídl se Richard.
"Zeptáme se kapitána," odpověděl kněz, ale Richard z jeho tónu poznal, že odpověď bude ne. Chlapec buď půjde sám, nebo zemře.
Corwin ho chlácholivě poplácal po rameni, vstal a podíval se na Tsurana, který ležel hned vedle s šipkou z kuše zarytou hluboko do stehna. Dřepěl u něho jeden z jeho druhů a pokoušel se mu vnutit trochu jídla.
"Chudák," povzdechl si Corwin a bez váhání poklekl po jeho boku. Oba Tsurané k němu zvedli tváře ztuhlé do masek, v nichž se nezračil vůbec žádný výraz. Dívali se skrz Corwina a Richarda, jako by ti vůbec neexistovali.
"Pěkně jsi to dostal," řekl Corwin tiše a ukázal na šipku.
Tsurané mlčeli.
"Dříve nebo později to bude muset ven."
Opět žádná odpověď.
"Zatraceně, oni se nestarají o svoje raněné?" zeptal se Richard.
"Je jasné, že s sebou nemají ranhojiče," odvětil Sunžin kněz. "Ta šipka je pěkně hluboko. Patrně se rozhodli, že ho tady nechají - nemá smysl, aby se trápil při snaze udržet s nimi krok. Richarde, přines mi trochu vařící vody a vezmi s sebou tyhle dva nože. Jeden podrž v ohni minutu nebo dvě, ten druhý vlož do ohně a nech jej tam."
Vytáhl od pasu dvě malé dýky a podal je Richardovi. Mladík poslechl a za chvilku se vrátil s konvicí horkého čaje a s jemně žhnoucí dýkou.
"Voda nebyla, jen čaj."
Kněz se usmál. "To postačí." Sáhl do záňadří svého roucha a vytáhl štůček bílého plátna. Odtrhl z něj dva kusy, které namočil do horké tekutiny. Pak ukázal na šipku a učinil gesto, jako že ji vytahuje.
Zraněný muž na něho pohlédl rozšířenýma očima a zavrtěl hlavou, zatímco jeho přítel něco řekl a zamával rukou nad šipkou, jako by Corwinovi bránil dotknout se jí.
"Říká, že už se ji pokoušeli vytáhnout, ale zadrhla se o kost," ozval se nad nimi Gregory, který k nim přistoupil. "Nech ho být, knězi, je vyřízený. Nevytáhneš ji, aniž bys toho ubohého parchanta nerozřezal na kusy. Tyhle zatracené moredhelské šipky mají čtyři zpětné háčky."
"Prostě zmlkni a ustup mi z cesty," odsekl Corwin. Vyňal z roucha malé kožené pouzdro a rozvinul je. Objevilo se několik jehel s už navléknutou nití, pinzeta a drobné mosazné svorky.
Zadíval se zraněnému Tsuranovi přímo do očí a začal tiše zpívat podivnou neznámou řečí. Všichni kolem ztichli, protože v jeho slovech zněla moc, jež jako by nepocházela z tohoto světa. Richard ucítil, jak mu po zádech přejíždí mráz. Zpěv trval několik minut. Pak Corwin pomalu vztáhl ruku, položil ji na Tsuranovo čelo a lehčeji posunul tak, aby mu zakryl oči. Když ji pak odtáhl, zůstaly mužovy oči otevřené, ale jeho pohled se rozostřil.
Corwin uchopil šipku levou rukou a velmi opatrně za ni zatáhl. Ani se nehnula.
"Zadrhnutá o kost, přesně jak řekl," zašeptal kněz. "Richarde, pomoz mi otočit ho na bok a pak ho pevně drž."
Richard udělal, jak mu bylo přikázáno. Oči zraněného muže byly stále kalné. Richard si ho přitáhl do klína a vzhlédl ke knězi, který pečlivě zkoumal ránu a přejížděl prsty po zadní straně mužova stehna.
Corwin zvedl stále ještě horkou dýku, umístil její hrot na zadní stranu stehna přímo naproti ráně, vbodl ji do poloviny čepele do masa a otočil jí.
Zraněnému muži uniklo ze rtů zasténání. Richard se mu podíval do očí a zjistil, že se mu vrací vědomí: zornice se rozšířily.
"Drž ho!" vyštěkl kněz.
Levou rukou uchopil dřík šipky a začal ji vytlačovat ve stopě dýky, kterou zároveň vytahoval ven. O vteřinu později se v otvoru vytvořeném dýkou objevil hrot.
Zraněný Tsuran zanaříkal a začal se zmítat, ale Richard ho pevně sevřel do náruče. "Je to v pořádku; všechno bude v pořádku," mumlal přitom pořád dokola.
"Zatraceně, knězi, vždyť vykrvácí!" vykřikl Gregory.
"Přestaň mi tu ječet a přines z ohně tu rozžhavenou dýku!"
Kněz uchopil hrot šipky, a protože její konec s pery už byl odlomený, hladce ji vytáhl z rány a odhodil stranou. Znovu zvedl dýku, rozšířil výstupní ránu a s použitím mosazné svorky ji rozevřel. Pokynul příteli zraněného, aby svorku podržel, vzal pinzetu, vsunul ji do rány a vytáhl tepnu, z níž stříkala krev.
"Není to ta hlavní, díky Bohyni," zamumlal. Vzápětí k němu přiklekl Gregory s doruda rozpálenou dýkou, jejíž rukojeť byla ovinuta kusem doutnající plachtoviny.
Kněz si dýku vzal, zaklel, protože si přitom popálil prsty, ale pak obratně přitiskl čepel k tepně. V ráně zasyčel obláček

páry ze spálené krve.
Muž sebou zaškubal a pokusil se kopnout, ale Richard ho nepustil. Uvědomil si, že má z nějakého důvodu v očích slzy. Vždyť je to Tsuran, zatraceně! Pocítil vlnu hněvu vůči tomuto muži, přestože ho stále svíral v náručí a snažil se ho utěšovat.
"Už jsme skoro hotovi," ohlásil kněz.
Zvedl dýku, přenesl ji na opačnou stranu nohy a vypálil vstupní ránu. Nakonec vyždímal namočené hadříky, přitiskl je k oběma ránám a pevně obvázal.
"Zašiju ho později, chci tu ránu nechat otevřenou, abych se mohl rychle dostat k tepně, kdyby začala zase krvácet."
Celý zákrok netrval déle než několik minut. Kněz se napřímil, pak uchopil Tsurana, který mu dosud pomáhal, za ruku a zavedl ji k tlakovému bodu nad ranou, aby pomohl zpomalit krvácení.
"Dobře, Richarde, vedl sis výborně, chlapče."
Roztřesený Richard se podíval na Tsurana, který mu stále spočíval v klíně. V koutcích očí měl slzy a Richard si najednou uvědomil, jak mladý je vlastně jeho nepřítel: přibližně stejně starý jako on sám a voják se zlomenou nohou. Tsuran očividně bojoval o sebevládu, vzhlížel k Richardovi se zmatkem, svářila se v něm vděčnost a nenávist k nepříteli.
Kněz tiše zamumlal modlitbu, požehnal ránu a nakonec se opět lehce dotkl mužova čela.
Pak otřel už vychladlé dýky, sbalil si lékařské nástroje a zvedl šipku pokrytou krví. Na zpětných háčcích ještě lpěly kousky tkáně.
"Zlá zbraň," povzdechl si. "Ale kost není poškozená; má naději, že bude v pořádku."
Odhodil šipku na zem. Celá místnost byla ztichlá: všichni hleděli na něho.
"Jsem zavázán léčit," řekl, "a nezáleží na tom, koho." Usmál se na Richarda. "Jsi statečný chlapec, že jsi mi pomohl."
Přistoupil k němu tsuranský velitel útoku, uklonil se a něco řekl.
Corwin se tázavě ohlédl na Gregoryho.
"Říkal, že ten zraněný, Osami, je ti teď dlužen za pomoc a jeho klan musí tento dluh ctít. Budeme-li bojovat a oni tě nezabijí, budou tě muset učinit svým otrokem. Takže až mezi námi vypukne boj, nechají tě odejít ještě předtím, než nás všechny pobijí, aby tě nemuseli zajmout nebo zabít," vysvětlil mu Gregory. Corwin chvilku mlčel a pak se tiše rozesmál.
"Ksakru, řekni mu, že jste všichni blázni," odpověděl. "Až se navzájem povraždíte, posbírám vaše peníze a to, co Tsurané používají místo nich, a budu je pokládat za dar chrámu."
Gregory jeho slova přeložil a tentokrát se zasmál Tsuran. Napětí v místnosti na okamžik polevilo.
Gregory ukázal na balíček s lékařskými nástroji. "Jsi ranhojič?" Kněz pokrčil rameny. "Jako chlapec jsem byl u jednoho učedníkem."
"Co se stalo?" zeptal se zálesák. "Uslyšel jsi boží hlas?" "Ne, to přišlo později. Nějakou dobu jsem byl žoldnéř."
Gregory si vzpomněl, jak vyděšeně kněz vypadal, když se poprvé setkali, a překvapeně povytáhl obočí. "Žoldnéř?"
Corwin přikývl. "Všichni žoldnéři nemusí být šermíři, zálesáku. Neumím zacházet s mečem ani s lukem. Vydělával jsem si na živobytí s oddílem stavitelů dobývacích strojů. Dej mi dva muže se sekerami a za necelý den ti sestrojím beranidlo, které tu kamennou zeď venku rozbije za méně než deset minut. Přidej pár kladiv a obloukovou pilu, a budu s tím hotov do šesti hodin." Odmlčel se, jako by na něco vzpomínal. "Většinu bojů jsem sledoval z dálky, i když jsem byl několikrát přivolán přímo ke hradbám, abych se pokusil rozbořit jejich základy." Usmál se, když viděl Gregoryho nechápavý výraz. "Byl jsem i schopný ženista." Povzdechl si a zvážněl. "A měl jsem více než dost příležitostí zdokonalit svoje ranhojičské umění, to ti můžu říct." Vstal a Gregory vstal také. "Teprve pak jsem uslyšel hlas boží a vstoupil do řádu."
Gregory pokýval hlavou. "Myslel jsem, že vy kněží užíváte k léčení magii."
Corwin pokrčil rameny. "Jako ke všemu ostatnímu je i k léčitelské magii zapotřebí nadání. Někteří bratři by dokázali uzdravit všechny tady během několika dnů. Existují i takoví, jimž stačí přiložit ruku a rána se zahojí nebo kost scelí během hodiny, ti se ale vyskytují velmi vzácně. Já se musím spolehnout jen na své nástroje a modlitbu. Ta troška ‚magie', kterou jsem použil, abych toho chlapce utišil, je jen prostý léčitelský trik; může se jej naučit každý."
K tomu Gregory neučinil žádnou poznámku.
Corwin si vyčerpaně povzdechl. "Kromě toho jsem nikdy netvrdil, že jsem nějak obzvlášť dobrý kněz."
"Výměna stráží za pět minut!"
Gregory s Corwinem se ohlédli ke dveřím, kde stál Dennis společně s Asayagou, který křičel totéž tsuransky. Jejich rozkaz byl přivítán sborem kleteb a nevrlého mručení.
Richard se protlačil mezi muži k místu, kde měl pověšen plášť, vestu, boty a ponožky. Ty ještě měly daleko do úplného usušení, a tak se zasklebil odporem, když si nazouval promáčené boty na vlhké vlněné ponožky. Vedle něho seděl Tsuran, který si také něco tiše mumlal, zatímco si kolem nohou oviíjel onuce a zavazoval těžké sandály. Jejich zraky se na okamžik setkaly a tentokrát Richard neuhnul očima.
Opět ten neproniknutelný pohled. Prošel kolem nich jednooký velitel, vyštěkl cosi na Tsurana a pokračoval dál. V mužových očích se objevil výraz a Richard poprvé zakusil pocit, že alespoň něco může na těchto cizích vetřelcích pochopit, protože poznal směs úcty a nenávisti, kterou všichni vojáci chovají k dobrým seržantům. Téměř se té reakci usmál. Jejich pohledy se opět střetly a zdálo se, že i Tsuran je na kratičký okamžik připraven usmát se.
A pak si oba uvědomili, kdo je ten druhý.
Odvrátili se od sebe, vstali, opásali se meči a připojili se ke svým oddílům.
"Všichni poslouchejte."
To byl Dennis.
"Venku je klid až na to zatracené počasí - už to trochu polevuje, ale májový podvečer to ještě zdaleka není. Čety jedna a dvě ke stěně, ostrá hlídka a držte ty svoje zatracené hlavy dole. Oni můžou zahlédnout vaše siluety mnohem snadněji,

než vy uvidíte je; pamatujte, že moredhel vidí v noci lip než my.
Třetí četa pod Gregoryho velením zajistí úbočí hory po levé straně. Gregory určí několik z vás k dalšímu průzkumu. Tinuva stopoval Temné bratry. Zahrabali se v opuštěném dolu asi míli zpátky, ale rozestavili hlídky.
Další výměna stráží bude za dvě hodiny. Ti, kteří budou určeni k průzkumu a předsunutým hlídkám, dostanou hodinu odpočinku navíc, až se vrátíte. Tsurané se stejným způsobem postarají o pravou stranu."
"A kdy budem bojovat s nimi?" zeptal se Darvan ze zadní části místnosti. Někteří muži zabručeli na souhlas, zatímco jiní zamumlali, ať ksakru zavře hubu.
"Až ti řeknu a ani o vteřinu dřív, ty zatracený pitomče," utrhl se Dennis. "A teď ať už jste venku!"
Richard se připojil ke své jednotce a následoval muže ven do noci. Vichřice stále zuřila a tak zalapal po dechu, když se do něho opřel ledový vítr. Kolem něho se do srabu prodírali promrzlí nešťastníci, kteří drželi první hlídky.
"Třetí četa."
Gregory se postavil do čela skupiny a pokynul k odchodu. O dvacet pět sáhů hlouběji v soutěsce se nacházel úzký chodníček, klikatící se vzhůru po zledovatělém srázu. Muži se namáhali, aby neuklouzli, vzdorovali nárazům větru, který svištěl soutěskou a hrozil smést je z příkré stěny. Noc byla inkoustově černá. Muži kleli a dokonce i staří veteráni si stěžovali, že je šílenství být za takového počasí potmě venku.
Skupina pomalu postupovala vzhůru. Na vrcholu se setkali s Tinuvou a několika muži. Gregory si s elfem vyměnil několik slov a pak první hlídka zamířila dolů do teplého přístřeší. Gregory pokynul mužům, aby se shromáždili kolem něho.
"Zdá se, že máme projednou štěstí," oznámil Gregory. "Bouře je všechny zahnala do starého dolu, ale to není důvod, proč bychom měli rušit hlídky. Může to být dokonce léčka. Rozptylte se, muž každých třicet kroků a neztraťte se. Nepolevujte v pozornosti. Já jdu dopředu a prosím vás, nezabijte mě, až se budu vracet."
Muži se nevesele zasmáli.
"Pohyb!"
Četa se rozptýlila po lese těsně pod hřebenem hory. Richard vykročil za ostatními, ale Gregory ho zadržel.
"Ty půjdeš se mnou na průzkum."
"Já?"
"Ano, ty. Máš nějaké potíže se sluchem, chlapče?"
Richard těžce polkl, ale neodpověděl.
Gregory bez dalších slov začal sestupovat ze svahu. Přebíhal od stromu ke stromu a Richard se musel snažit, aby s ním udržel krok. Podíval se doprava a zahlédl dno soutěsky pod sebou, zář plamenů, která probleskovala komínem, a zatoužil být zpátky uvnitř, sedět u sálajícího ohně nebo ještě lépe ležet u něho a spát.
Na okamžik zapomněl na Gregoryho a vzápětí ho zachvátila panika, když odvrátil oči od ohně a uvědomil si, že natalského zálesáka ztratil z dohledu. Zamrkal ve snaze pročistit si zrak a klopýtl kupředu. Pod nohou mu zapraskal led a to ho vyděsilo ještě více. V příštím okamžiku se mu kolem hrdla sevřela ruka. Chystal se vykřiknout, ale ruka ho pustila a on hleděl do Gregoryho očí.
"První lekce. Nikdy neztrácej kontakt s partnerem, když jdeš v noci na průzkum," zašeptal Gregory. Jeho hlas zněl klidně, po hněvu nebo káravosti v něm nebylo ani stopy. Jako by s ním jen vedl nezávazný rozhovor na příjemné procházce lesem.
"Díval ses, jak oheň plápolá, přál sis být u něj a zapomněl jsi na mě."
Richard přikývl a najednou si všiml, že navzdory vlídným slovům drží Gregory ve druhé ruce dýku.
"Ano, mohl jsem tě zabít snadno jako nemluvně v kolébce. Zapamatuj si to chlapče, protože přesně tohle s tebou udělají."
Richard nevěděl, co na to říct, a tak jen přikývl.
"Druhá lekce: nikdy se na noční hlídce nedívej přímo do ohně. Zničí ti to noční vidění. Dívej se tak, aby se ti oheň nedostal do středu zorného pole. Na hlídce stůj zády k němu. Jestliže dovolíš, aby tě jen na okamžik oslepil, může tě to stát život. A teď vytas dýku. Tahle noc není vhodná pro šerm nebo střelbu z luku."
Gregory se otočil, aby pokračoval v cestě. Tentokrát Richard zůstal přímo za ním a pokoušel se napodobit jeho pohyby, plavný skluz kroků, všímal si rytmu, který zachovával... půl tuctu rychlých kroků, zastávka, rozhlédntí, pak opět kupředu, ale v lehce pozměněném úhlu; další zastávka. Jednou se zastavil a ukázal dolů. Richard se podíval a spatřil ve zmrzlém blátě stopy a mokrou skvrnu v místě, kde si někdo ulevil.
"Troll," zašeptal Gregory. "Dá se to poznat podle pachu."
Richard přikývl. Lesní trollové jižního Yabonu, kde žil jako chlapec, byli sotva víc než pouhá zvířata, neovládali řeč a nepředstavovali větší nebezpečí než lev nebo medvěd. Pro skupinu ozbrojených mužů byli jen nevelkou obtíží. Horští trollové měli však jazyk a zbraně, se kterými uměli zatraceně dobře zacházet. A teď se nacházeli v lese kolem nich.
Richard pevně sevřel dýku v dlani.
"Noční stráže," zašeptal Gregory. "Moredhel je nazývají spojenci, ale zacházejí s nimi jako s otroky; a stejně tak lidští odpadlíci, kteří se připojili k téhle bandě. Ti všichni sedí schovaní v dole u teplého ohně, zatímco trollové mrznou tady venku." Chvíli mlčel a pak tiše dodal: "Je to hloupé rozhodnutí; trollové nemají kázeň potřebnou pro noc, jako je tahle."
Opět se pohnul kupředu. Sešli z úbočí a pak začali šplhat na další hřeben. Pohybovali se nyní souběžně se stezkou, podél níž dříve toho dne běželi. Richard dokonce poznal místo, kde skupina seběhla ze stezky, označené rozpadlým balvanem, z jehož středu vyrůstal strom.
Gregory se zastavil a zvedl ruku. Pak ukázal na návětrnou stranu balvanu a vztyčil dva prsty.
Richardovi se rozbušilo srdce. K balvanu se tiskly dvě postavy schoulené nad blikotavým ohníčkem... dva trollové.
Richard sáhl za rameno pro luk, ale Gregory zavrtěl hlavou. Ukázal na dýku v Richardově ruce a přejel si prstem po

hrdle.
Richard ucítil, jak mu slábnou kolena. Ten šílenec mu tady naznačoval, že se budou plížit ke trollům, aby jim podřízli hrdla!
Gregory se několik minut ani nepohnul, jako by byl vrostlý do země. Roztřesený Richard se krčil za ním. K jeho úžasu se Gregory napřímil a téměř bezstarostně vykročil směrem k trollům. Richard zůstal na místě. Gregory mu bez ohlížení pokynul, aby šel za ním.
Richard poslechl, přestože ho podlamující se nohy sotva nesly. Trollové seděli necelých třicet kroků daleko. Pomalu se k nim přibližovali. Nakonec se jeden z trollů přece jen zavrtěl a zvedl hlavu. Richard si najednou uvědomil, že oba spali a Gregory to věděl. První z trollů začal něco říkat a Gregory mu hrdelním hlasem odpověděl. Pak se jediným skokem přenesl přes vzdálenost posledních šesti kroků a v záři ohně se zableskla dýka.
"No tak, chlapče," zasyčel. "Zabij toho druhého!"
Richard zůstal jako přimražený a s hrůzou sledoval, jak Gregoryho dýka bodla. Druhý troll se začal zvedat.
Ani si neuvědomil, jak se tam dostal, ale najednou stál troll před ním a vyplňoval celý jeho svět. Tvor byl menší než normálně vysoký muž, ale zato dvakrát širší v ramenou. Znetvořenému čelu vévodilo černé křovinaté obočí, pod nímž blýskala drobná tmavá očka. Mohutná čelist trčela dopředu a úšklebek odhaloval ostré zuby; dlouhé špičáky mu vyčnívaly daleko za dolní i horní ret. Těsná kožená přilba zakrývala velké špičaté uši.
Troll narazil do Richarda, přitiskl ho k balvanu a dýka, kterou držel mladík v ruce, přitom vnikla netvorovi do břicha. Ozvalo se bolestné zaskučení, Richarda ovanul odporný dech a před obličejem mu zašermovaly drápy. Mladík se rychle sehnul a smrtící spáry zaskřípaly na balvanu za ním.
"Hrdlo, chlapče, hrdlo!"
Richard vytrhl dýku z rány a pokusil se zasáhnout hrdlo, ale troll, bojující ve slepé panice, ho odrazil. A tak sekal po jeho pažích a zasazoval mu další a další rány. Zoufale se snažil trolla zabít a přitom si uvědomoval vlastní zděšení a hnus, cítil hrůzu a bolest své oběti.
"Umři! Tak už k sakru umři!" vykřikl a pokračoval v bodání, dokud hrot dýky nepronikl pod bradou trolla vzhůru do mozku. Tvor zachrčel a klesl k zemi. Richard ustoupil, rozvzlykal se, pak se obrátil a začal zvracet.
"Nikdy nesmíš váhat, chlapče."
Richard, stále ohnutý v pase, vzhlédl. Gregory stál vedle něho a upřeně pozoroval stezku.
Richard si uvědomil, že Gregory vyřídil svoji oběť během několika vteřin, a namísto aby mu pak pomohl, klidně čekal a díval se, až si se svým úkolem poradí sám. Zaplavila ho vlna hněvu, ale také hanby. Nabral hrst sněhu a otřel si ústa a ruce. Třásl se; náhle ho s úlekem napadlo, že mohl ztratit vládu nad tělem a znečistit se.
"To je v pořádku," zašeptal Gregory. "Jedna věc je zabít v zápalu boje, jak jsi to udělal před dvěma dny. Tohle je jiné, dokonce i když jde jen o trolla. Možná je válka, ale toto už se blíží chladnokrevné vraždě." Konejšivě poplácal Richarda po rameni. "Vedl sis dobře, chlapče. Nejeden muž by se prostě otočil a utekl."
I když mluvil, nepřestával přejíždět pohledem po stezce a okolním lese. Po chvíli čekání, jestli šarvátka nevyburcovala ostatní, řekl: "Dobře. Rozmístili se příliš řídce, choulí se nad ohni a usínají vyčerpáním. Nikdo nás neviděl. Pojď."
Gregory ustoupil, uchopil jednoho trolla za nohy a odtáhl ho za balvan. Richard zaváhal, pak se sehnul a odvlekl svoji oběť za ním. Tělo bylo těžké; cítil jeho teplo i přes silné onuce. Nechal je ležet vedle toho druhého. Gregory trolla napůl otočil a stáhl z něho těžkou přikrývku, kterou měl ovinutou kolem ramenou.
"Vezmi i tu jeho."
Richard se snažil nedívat na tělo, když vykonával příkaz, ale zbavil druhého trolla přikrývky a přehodil šiji přes ramena a hlavu, jak to udělal Gregory. Obešli balvan. Gregory vzal hrst nalámaných větví, přiložil je na oheň, posadil se a stáhl si přikrývku víc do obličeje. Richardovi pokynul, ať si také sedne.
"Teď už nemá smysl se tady dál potulovat. Je odsud dobře vidět štola, ve které se ukryli."
Ukázal přes stezku a Richard zahlédl slabou mihotavou zář, vstup do štoly a obrysy několika stráží.
"Můžeme si na hlídce udělat pohodlí. Za nějakou dobu přijde někdo vystřídat tyhle dva. Vyřídíme je stejným způsobem."
Richard těžce polkl a nervózně se rozhlédl po stezce a lesích. Bouře stále burácela kolem nich a bičovala je ledovou směsí deště a sněhu. Stromy pod jejím náporem sténaly a vrzaly. Tu a tam se ulomila větev a její prasknutí se ostře rozlehlo do vytí bouře. Občas klesl mrak tak nízko, že v něm záře z dolu zmizela, a pak se zvedl a opět jim umožnil výhled na místo, kde se před nepřízní počasí ukrýval nepřítel.
"Kdybychom neměli na krku Tsurany, možná bych neodolal pokusu zvrátit situaci v náš prospěch," přerušil ticho Gregory.
"Jak?"
"Nalíčit past. Bylo by to ale těžké." Upřel pohled do dálky, jako by i v temnotě viděl vrcholy hor. "Doly v této oblasti jsou všechny stejné - spousta žil železa, stříbra, někdy i zlata. Určitě je tam několik dalších vchodů, které musejí hlídat, a ještě k tomu musejí mít vnitřní kruh stráží. Přesto by bylo dobré nenechat tohle hnízdo vrahů naživu."
Gregory sáhl k hromadě paliva, vzal další větev a hodil ji na oheň, který na okamžik vzplál do větší výšky.
Richard strnul.
"Neboj se, chlapče. Jen měj hlavu schovanou pod tím pláštěm. Budou si myslet, že patříme k nim."
Richard přikývl.
"Zvládneš to."
"Já nevím," odpověděl mladík hlasitějším šeptem.
"Poprvé je to vždycky těžké, když někoho zabíjíš takhle zblízka. Vidíš jeho oči, vidíš, jak v nich hasne světlo. Dokonce i trollové mají v očích tohle světlo. Zneklidnilo by mě, kdybys po takovém zážitku nic necítil. Nerad lovím s člověkem,

který zabíjí bez jakéhokoli citu."
"Jsou to přece nepřátelé," namítl Richard drsnějším tónem, než jak se ve skutečnosti cítil.
Gregoryho hlas zněl zamyšleně, když se zeptal: "Opravdu?"
"Trollové a moredhel? Jistěže; jsou to nepřátelé."
Gregory pokýval hlavou. "Hm, stvořili je ti samí bohové, kteří stvořili i nás; taková je skutečnost. Možná že kdyby se některý z nich narodil v našem městě nebo vesnici a vyrostl spolu s ná-
mi, byl by teď naším přítelem. Nevím." Tiše se zasmál. "Mor-edhel, možná. Vypadají hodně jako elfové, ačkoliv bych ti neradil říkat to nahlas před Tinuvou. Ale trollové, nevím. Nedovedu si představit, že by některý z nich hnal krávy na trh, jestli chápeš, co tím myslím." Klackem prohrábl oheň. "Jsou lidé, kteří tvrdí, že se s nenávistí vůči nám už rodí. Každopádně, ať už je jejich nenávist vrozená, nebo naučená, musíme proti nim bojovat. Ale nikdy se nesmíš stát stejným jako oni, Richarde. Nikdy si nesmíš myslet, že vzít někomu život je snadná věc. Jestli to uděláš, bude to svým způsobem znamenat jejich vítězství."
Richard byl překvapen. Byl u oddílu jen krátce, ale dospěl k přesvědčení, že Gregory je jen muž lesů, stopař, ceněný pro své schopnosti a zdánlivě nevyčerpatelnou sílu; ale filozof?
"Mluvíš jako můj starý učitel."
"Bratr Vasily?"
"Ty ho znáš?"
Gregory se uchechtl.
"Pamatuj si, hochu, že znám tvoji rodinu. Bojoval jsem po boku tvého otce, když se quegský císař pokoušel dobýt Přístav Natal. Vasily a já jsme spolu vypili mnoho číší. Byl to vzácně skvělý myslitel."
Richard mlčel. Jeho otec. Gregory znal jeho otce. A co by měl říct?
"Chlapče, pokud ti nevadí, že to tak říkám, tvůj otec je vynikající voják, ale já bych ho za otce nechtěl. Je to velmi náročný muž."
Richard sklonil hlavu. Výprasky. Zdálo se, že to byl jediný způsob, jaký jeho otec používal k výchově synů. Pokud si vedli dobře, odměnou jim bylo přinejlepším mlčení; ale za sebemenší chybou následoval výprask. Jako nejstarší přeživší syn Richard cítil, že s ním otec nebude nikdy spokojen. Příliš často slýchával poznámky o Quentinovi, o dvacet let starším bratrovi z otcova prvního manželství, který padl v poslední válce. Otec o něm vždycky mluvil jako o dobrém synovi, který měl zdědit všechno, zatímco Richard byl jen chabá náhražka.
"Quentin byl dobrý chlap," řekl Gregory.
Richarda opět přepadl znepokojivý pocit, že natalský stopař dokáže číst myšlenky druhých. "Podobáš se mu."
Richard prohrábl oheň. Chvíli mlčel a pak nesměle řekl: "Náš kapitán si to podle všeho nemyslí."
Gregory se usmál. "Dennis je na povrchu tvrdý chlap, stejně jako tvůj otec. Musí se umět postarat nejen sám o sebe, ale i o přežití těch, kdo pod ním slouží. Ale v nitru je úplně jiný. Pokud má nějakou chybuje to ta, že své muže miluje až příliš. Každá smrt mu drásá duši. Jurgen byl jako jeho starší bratr, nejbližší přítel, jakého kdy měl. Ty ses tam jen náhodou připletl."
"Zapříčinil jsem jeho smrt."
"Tak tohle už nikdy neříkej. Válka je krutá. Muži umírají. Jurgen udělal to, co by udělal každý: šel zachránit kamaráda."
"Přál bych si, abych místo něho umřel já."
"Proč?"
Richard na okamžik vzhlédl. "Protože," opět sklopil hlavu, Jeho život za můj. Kdo si víc zasloužil žít? Koho oddíl potřeboval víc? Vím, že si kapitán přeje, aby to bylo naopak."
"Jurgen prožil dobrý život. Bylo mu padesát nebo víc a tobě je jen osmnáct. Myslím, že je to spravedlivý obchod. Dal ti roky, které bys teď už neměl naději prožít. Prostě si to pamatuj a přestaň se cítit provinile. Neudělal to, protože jsi synem šlechtice. To si taky pamatuj. Udělal by totéž pro syna sedláka nebo zloděje. Tak prožívej každý den, jako by to byl Jurgenův dar, a až jednoho dne nadejde čas, předáš tento dar stejným způsobem zase někomu jinému."
Richard se podíval na Gregoryho neschopen slova. Pochopil, že ho stopař vzal s sebou na hlídku proto, aby se s ním mohl podělit o tyto myšlenky.
Nevěděl, co by měl odpovědět.
Gregory zpozorněl a ve stejném okamžiku i Richard zaznamenal zvuky, čvachtání rozbředlého sněhu, pohyb na stezce.
"Skloň hlavu," zašeptal Gregory, "a dělej všechno po mně."
Richard poslechl, svěsil ramena, ohnul záda a koutkem oka pozoroval. Přicházeli tři, dva trollové... a moredhel.
Neměli bychom utéct? napadlo ho, ale Gregory se ani nepohnul.
Trojice se přiblížila a zpomalila. Moredhel pokynem naznačil trollům, aby se zastavili. Trojice zůstala stát ani ne deset stop daleko. Temný elf vyštěkl rozkaz.
Gregory zamručel a zakýval hlavou, jako by se probouzel. Zavrčel nějakou poznámku a jeden z trollů jakoby pobaveně zafrkal.
Do skupinky se opřel poryv větru, který rozdmýchal oheň. Moredhel s hněvivou poznámkou na rtech přistoupil o krok blíž a pak se v Richardových očích jako by všechno posunulo, čas zpomalil.
Moredhelovo chování se změnilo, jako by si najednou uvědomil, že něco není v pořádku, že před sebou nemá dva trolly, kteří usnuli na hlídce.
Gregory začal vstávat, plášť mu klouzal z ramenou a zároveň se v záři ohně zaleskla vířící dýka. V příštím okamžiku moredhel umíral s dýkou vbodnutou do hrdla. Pak Gregory stál s taseným mečem v ruce.
Richard popadl svoji dýku a skokem kupředu napodobil Gregoryho. Všechno se odehrálo během vteřiny, tak dokonalé to bylo překvapení. Gregory rozrazil lebku jednoho z trollů, kteří jen s otevřenými ústy užasle zírali na temného elfa,

který si tiskl dlaně k hrdlu a marně se snažil zadržet krev, jež mu tryskala mezi prsty.
Richard se vrhl na druhého trolla a tentokrát se mu útok téměř podařil správně. Jediným švihem rozřízl trollovi hrdlo, ale přišel o dýku, která se vzpříčila pod čelistí jeho oběti a vyklouzla mu z ruky, když tvor padl k zemi.
Richard couvl a pak polekaně nadskočil, protože šlápl přímo do ohně.
Gregory se sklonil nad temným elfem a jedinou přesně mířenou ranou ukončil jeho trápení. Pak opatrně vzhlédl a přikrčil se k zemi. Richard sledoval jeho pohled. Gregory ukázal: po stezce někdo kráčel. I u vstupu do štoly zaznamenali pohyb, stíny, od nichž se odrážely záblesky ohně zevnitř.
"Je čas se vrátit," zašeptal Gregory. "Myslím, že se chystají k nočnímu útoku; asi předpokládají, že budeme spát. Musíme to oznámit Dennisovi."
Sáhl do váčku u boku, vytáhl několik kovových ježků, rozhodil je po stezce a botou na ně nahrnul sníh.
"Tak pojď, chlapče, máme nejvyšší čas zmizet. To, co tu najdou, je možná trochu zpomalí, ale raději bychom si měli pospíšit." Podíval se k obloze. "Přestává sněžit. Zítra se vyjasní. No, to už bychom měli být někde daleko odsud."
Odvrátili se od stezky a Gregory přitom poplácal Richarda po rameni.
"Nakonec z tebe ještě uděláme stopaře, chlapče."
Hned nato se Natalan rozběhl, rozplynul se v temnotě a Richard, který zůstal pozadu, měl co dělat, aby ho dohonil.

## kapitola 5

## PŘIZPŮSOBENÍ

Přestalo sněžit.
Asayaga se odvážil vyhlédnout zpoza zdi. Mlha se rozplynula; teď už bylo možné přehlédnout úzkou mýtinu, ozářenou bledým půlměsícem, který vyhlédl z roztrhaných mraků. Ve studeném větru, ostře vanoucím ze severozápadu, Asayaga cítil pokles teploty.
Dobře a špatně, pomyslel. Budeme víc v suchu, ale chůze po zledovatělé zemi bude obtížnější. Než se ocitl v Midkemii, nikdy neviděl "zmrzlou vodu", protože jeho svět byl v porovnání s tímto mnohem teplejší. Ale poté, co strávil na této frontě devět zim, se stal stejným odborníkem na zimní počasí jako každý jeho druh ve zbrani; neměl je rád, ale už mu rozuměl.
"Veliteli vojsk."
Shlédl dolů. Byl to Tasemu. Nařídil veliteli útoku, aby zůstal ve srubu a hlídal, protože nedůvěřoval Sugamovi, že udrží pořádek.
Asayaga kývl a pokynul mu, aby vylezl nahoru na násep a připojil se k němu.
Tasemu si dřepl vedle něho.
"Veliteli vojsk, co se chystáš udělat?"
Asayaga se usmál a posadil se ke svému veliteli útoku.
Udělat? V tomto okamžiku neměl na tuto otázku odpověď. Strašlivý nepřítel jim odřízl cestu zpek k vlastním jednotkám a oni se teď po neuvěřitelném vývoji událostí dělí o jídlo a místo na spaní se šedesáti královskými vojáky.
"Smím se opovážit vyjádřit domněnku, že si můj velitel vojsk není jist budoucí cestou?" pronesl Tasemu formálně, ale dal tak Asayagovi příležitost požádat ho o názor.
Byli spolu od začátku této války a Asayaga bez ohledu na hodnost pokládal Tasemua spíš za přítele, než jen za oddaného podřízeného. Pokud se někdy vrátí domů, přijmou zpět staré role, ale tady to bylo jiné.
"Pověz, co si myslíš, Tasemu. Jakou budoucnost vidíš ty?" zeptal se a přijal tak nabídku velitele útoku.
Tasemu se opřel o zeď a vzhlédl. Mezi protrhanými mračny se objevily hvězdy. Promnul si pásku přes slepé oko, což byl jeho zvyk, když usilovně přemýšlel.
"Ten s tmavou kůží, ten Natalan, je nesmírně nebezpečný nepřítel, stejně jako jejich kapitán," odpověděl po chvíli. "Několikrát jsem je zahlédl při boji. Jen zahlédl, ale vím, že jsme s nimi už dříve bojovali a prohráli. Zabít ty dva by byl velký čin, ve skutečnosti tak velký, že by stálo za to obětovat při něm celý tento oddíl. Později by to zachránilo životy mnoha našich vojáků."
Asayaga si posměšně odfrkl. "Netušil jsem, že budeš mít starost o kůže ostatních, obzvlášť z klanu Šonšoni. Toto nezní jako tvoje vlastní myšlenka. Tohle by řekl Sugama a ne starý veterán jako ty."
Tasemu se usmál. "Přesně tohle právě v tomto okamžiku šeptá ostatním," kývl hlavou směrem ke srubu, "a nejeden muž mu naslouchá."
"A ty? Co si myslíš ty, veliteli útoku Tasemu?"
Tasemu zaváhal. "Víš, on má pravdu."
"Kdybychom byli zpátky v táboře a on sám tady, rád bych na něho tuhle radu křikl," odpověděl Asayaga rozčileně. "Křičel bych na něho, ať pobije tolik královských vojáků, kolik dokáže, a sám přitom zahyne slavnou a čestnou smrtí. Ale my nejsme v táboře, uvízli jsme tady s těmi barbary a ti zatracení Temní bratři čekají, aby nás povraždili." Použil místní pojmenování namísto tsuranského ‚Lesní démoni', jako by je to činilo méně děsivými a více smrtelnými. "Za prvé musíme přijít na způsob, jak přežijeme, a teprve pak začneme přemýšlet, jak vyřídit královské vojáky. Pokud se nám podaří tyto cíle sloučit, tím lépe. Pokud ne..."

Umlkl a stejně jako Tasemu se opřel o zeď, zvedl oči ke hvězdám a podobně jako mnoho tsuranských vojáků se zamyslel, která z nich by mohla být jejich domovem. Nebo jestli odtud vůbec je viditelná žlutozelená hvězda, jež byla sluncem Kelewanu.
"Takže neplánuješ zabít královské vojáky nebo se pokusit o odstranění jejich vůdců?" naléhal Tasemu.
"Jen pokud to bude mít cenu," odpověděl Asayaga ostře. "Pokud to bude mít cenu pro naši rodinu, udělám to. Ale tady? Předpokládejme, že zabijeme Natalana a jejich kapitána. Kolik z nás asi přežije následnou bitvu?"
"Mnoho ne," připustil Tasemu. "Ta zima, tahle prokletá zima; příliš mnoho mužů už je vyčerpaných do krajnosti."
"A i kdybychom vyhráli, přijde ráno..." Asayaga ukázal směrem za zeď a přejel si prstem po hrdle. Odmlčel se a potřásl hlavou. "Pro ty, kdo zůstali doma, jsme už tak jako tak ztraceni," pokračoval sotva hlasitěji než šeptem.
"Opozdili jsme se. Jestli se v táboře vůbec dozvědí, že jsme padli v marné bitvě, nebude to pro náš klan znamenat žádnou čest. Náš dům bude obviněn ze ztráty celého oddílu. Pokud po mnoha měsících najdou naše vybělené kosti třicet nebo více mil daleko od místa, kde jsme měli být, bude se hledat někdo, na koho bude možné svalit vinu. Mně už na tom záležet nebude, budu mrtvý stejně jako ty, ale bude na tom záležet našemu domu a klanu. Sugamova rodina..." Zavrtěl hlavou. Ve tváři se mu na okamžik objevilo znechucení, než opět nabyla obvyklého netečného výrazu. "Minwanabiové, ti vyhrají v každém případě. Jestliže se Sugama vrátí živý, bude hrdinou. Zmizí-li, pak se zbavili jednoho tondorského hlupáka, ale stejně ho prohlásí za hrdinu a nás potupí. Klan Shonshoni se pozvedne. Dům Minwanabi se pozvedne. Ale my sami nezískáme nic."
Tasemu se zeptal: "Myslíš si tedy, že zvěsti z domova jsou pravdivé? Že lord z Minwanabi má v úmyslu nahradit Almeča na místě Vojevůdce?"
Asayaga si dlouze tiše povzdechl. "Almečo by nebyl prvním Vojevůdcem, kterého by vystřídal ctižádostivý soupeř. A Minwanabi nedrží svého bratrance Tasaia tady v tomhle strašlivém počasí pro nic za nic."
"Ale on je zástupcem, veliteli vojsk."
"V tom je ten vtip. Pokud zvítězíme, připadne mu podíl na slávě. Ale jestliže neuspějeme, nahradí mocného protivníka..." Asayaga se zarazil a pak se tiše zasmál. "Jsme Tsurané jak polena, Tasemu." Ukázal kolem sebe. "Sedíme na tomhle náspu, opíráme se o promrzlé kameny v téhle zatracené zimě, obklopeni nepřáteli, možná jen hodiny vzdáleni od téměř jisté smrti na světě, který není náš, a co děláme? Rozebíráme politickou situaci u nás doma."
"Velká hra je Impérium, veliteli vojsk."
Asayaga se najednou zatvářil sveřepě. "A Impérium je na jiném světě! Ne. Musíme najít způsob, jak se odsud dostat. Sebevražedná bitva o čest by možná měla smysl doma, mohla by pomoci rodině nebo klanu ve Velké hře, ale abych takovou bitvu plánoval tady, musel bych být idiot."
Tasemu se na něho podíval a usmál se. Asayagovi bleskla hlavou vzpomínka na dobu před téměř deseti lety, kdy byli oba mladí vojáci, plní snů o cti a slávě, připraveni věřit všemu, co se naučili o tsuranských zákonech správného chování v boji.
Pak přišla zpráva o neúspěšné výpravě proti Thurilské konfederaci a ukončení výpadů do vysočiny na východě Impéria. Jen málo lidí se opovážilo otevřeně mluvit o porážce, ale poprvé od opuštění Tsubaru - Ztracené země za Krvavým mořem před několika staletími - někdo zmařil plány Impéria Tsuranuanni na rozšíření svého území.
Strana pro válku se ocitla ve zmatku a koalice Strany modrých kol a Strany pro pokrok byla na vzestupu; pak došlo k objevu Trhlinové brány vedoucí na tento svět bohatý na kovy a obývaný barbary. Vojevůdce Almečo se chopil příležitosti uspořádat válečnou výpravu, aby si vylepšil značně pošramocené postavení ve Velké radě. Zavlály válečné zástavy a zaznělo volání do boje.
Za mohutného víření bubnů a troubení rohů pochodovali stateční mladí muži před císařovou přehlídkovou tribunou. Nebeská záře osobně požehnala celému podniku a Asayaga si byl jist rychlým vítězstvím. Byl velitelem vojsk svého domu, ale jeho dům patřil k těm menším, a tak co do vážnosti stál dokonce za velitelem hlídky jednoho z Pěti velkých domů. Získá si ovšem slávu a vyšší postavení a přinese čest svému domu a klanu.
Válka ho však naučila něčemu úplně jinému: skutečnosti.
Asayaga zašeptal: "Pokud chceme zabít jejich kapitána a stopaře, musíme si vytvořit takovou situaci, aby se do tábora dostala zpráva, že jsme to byli my, že to byl náš klan, kdo tento čin vykonal; že to byla naše oběť, jinak Sugamova rodina a klan rozšíří jiný příběh. I kdyby nás to stálo životy celého oddílu, to, že ukončíme řádění Hartraftových Záškodníků, přinese nehynoucí slávu našemu domu. Ale jen pokud bude tato zásluha připsána domu Kodeko."
"Což bude dost obtížné vzhledem k tomu, že zprávy domů procházejí Minwanabiho rukama," poznamenal Tasemu.
"A to je dobrý důvod, příteli," odpověděl Asayaga suše, "abychom se odsud dostali živí. Pak tu zprávu odneseme domů sami."
"Ale spojenectví s královskými vojáky, veliteli?" zavrtěl Tasemu hlavou. "Při všech bozích, jestli se do tábora dostane tahle zpráva, bude to stejně zlé, jako by se tam nedostala žádná. Budeš prohlášen za zbabělce, protože jsi je nepřipravil o život v okamžiku, kdy se ti naskytla první příležitost, nebo to budou brát tak, že jsme se vzdali." Tsuranští vojáci se nikdy nevzdávali; v jejich domovském světě to znamenalo otroctví a doživotní zneuctění. Lépe zemřít s mečem v ruce než prožít zbytek života v hanbě.
"Opravdu tak dychtíš po smrti, veliteli útoku Tasemu?"
Tasemu se zatvářil, jako by se mu dostalo smrtelné urážky.
Asayaga se tiše zasmál a stiskl mu rameno. "Jsme stejní," zašeptal. "Chceme se odsud dostat s hlavou stále pevně na krku. Mrtvý muž slouží svému domu jen velmi omezenou dobu."
Tasemu s úsměvem potřásl hlavou. Jeho přítel hrál starou hru, mířil oklikou k jednomu cíli, ale ve skutečnosti hledal odpověď, kterou už obdržel. "Pravda. Necením si takových mužů, jako je Sugama, který mě nabádá, abych se nechal zabít kvůli cti," odpověděl a zamnul si pásku na slepém oku. "Kdybych měl na vybranou, s radostí bych tu čest

přenechal jemu a sám prožil dlouhý spokojený život v zapomnění." Jeho úsměv pohasl. "Ale on už na svou stranu získal nejednoho horkokrevného mladíka, připraveného vytasit zbraň a pod jakoukoli záminkou ji použít. Ať uděláš cokoli, udělej to raději co nejdříve, veliteli vojsk."
Asayaga si povzdechl. "Drž hlídku."
Pak sklouzl z náspu a vrátil se do srubu. Přestože by se k tomu nikdy nepřiznal, byl rád, že má tento úkol, protože to znamenalo několik minut navíc v teple.
To byla jedna z věcí na tomto prokletém světě, na niž si nedokázal zvyknout. Ze všech míst, na kterých se mohla otevřít Trhlina, to muselo být zrovna tady, kde voda mrzla ve vzduchu. Umínil si, jako skoro každou noc od začátku války, že jakmile válka skončí a on se vrátí domů, ze všeho nejdříve si najde nějakou prosluněnou pláž u Krvavého moře, bude se brodit v teplých vlnách, ležet v písku a nechá slunce, aby důkladně prohřálo jeho utýrané kosti. Jeho rodina vlastnila malý domek na útesech nad mořem v provincii Lash nedaleko města Xula. Od chvíle, kdy začal s výcvikem, tam nebyl, ale jestli se vůbec ještě někdy dostane domů, hned poté, co nějakou dobu pobude se svým mladším bratrem, povede jeho cesta tam.
Když došel ke dveřím srubu, napadlo ho, jestli vůbec ještě někdy zakusí slanou spršku v horkém suchém větru, prosyceném těžkou sladkou vůní ostře oranžových květů jicanji, chaluhy vznášející se na vlnách hned za příbojem, která kvetla jen několik dnů v roce.
Otevřel dveře a vešel dovnitř. Vzduch, ztěžklý pachem teplých těl a vlhké vlny, vařící se polévky, onucí a otevřených ran, okamžitě vypudil z jeho mysli všechny vzpomínky na vůni květů a soli. Vrhl rychlý pohled na zraněné ležící v rohu místnosti. Osami, jeden z nejmladších vojáků, k němu vzhlédl. Pokoušel se tvářit netečně. Asayaga poklekl k jeho boku.
"Jejich kněz vytáhl šipku," řekl chlapec.
"Já vím."
"Proč by dělal takovou věc?"
"Možná jsou to blázni," nadhodil Asayaga.
"Já budu chodit, veliteli vojsk. Udržím s vámi krok."
Asayaga mu konejšivě položil ruku na rameno a stiskl. Neřekl nic. Nebylo vhodné vzbuzovat falešné naděje a chlapec by si to měl uvědomit. Nebude-li moci běžet, pak musí zemřít. Kdyby měl dost odvahy, mohl by počkat na nepřátele a pokusit se alespoň jednoho z nich zabít. Pravděpodobnost zajetí a mučení, které by následovalo, byla tak velká, že se podobné hrdinství nedalo žádat od žádného muže, natož od tohoto chlapce. Nebo by mohl zavřít oči, nastavit hrdlo a nechat některého z přátel, aby mu poskytl poslední službu.
Asayaga věděl, že v případě nezbytnosti by tento úkol připadl jemu. Chlapec měl mnoho přátel, protože mnoho starých veteránů v něm vidělo někoho jako mladšího bratra, dychtivého mladíka, stále ještě toužícího po slávě. Právě proto, že ho měli tak rádi, by pro ně bylo velmi těžké podříznout mu hrdlo, třebaže by ani jeden z nich nezaváhal, kdyby o to byl požádán; byli Tsurané. Ale žádný z nich by tento úkol nepřivítal, i kdyby tím chlapce a jeho rodinu ušetřili hanby.
Asayaga tyto myšlenky zaplašil. Postačí, když s chlapcem probere správný a vhodný způsob smrti až před úsvitem.
Zpozoroval Sugamu, jak obklopen houfem mužů dřepí u ohně a šeptá. Občas některý z těch, kdo mu naslouchali, zvedl hlavu a vrhl pohled na královské vojáky. Touha dostat se co nejrychleji k jídlu a do teplaje promíchala, ale teď se obě strany rozdělily a Asayaga cítil vzrůstající napětí.
"Brzy to vybuchne."
Nevšiml si Dennise, který seděl na jedné z pryčen. Na kolenou měl položen vytasený meč a nenuceně přejížděl čepel naolejovaným hadříkem. Ale péče o zbraň byla jen zástěrka: chtěl mít meč připraven pro okamžité použití.
Asayaga zaváhal. Byl v pokušení vytasit vlastní zbraň, než k němu přistoupí, ale věděl, že by takové gesto způsobilo pohromu. Zradí ho tento muž? Mohla to být past; jakmile se jednou ocitne v dosahu jeho meče, může ho kapitán jediným úderem vyřídit. Tihle Záškodníci byli pověstní podobnými uskoky.
Uvědomil si ale, že nemá na vybranou. Kdyby se otočil a utekl, považovali by to všichni za projev strachu.
Dennis na něho upřeně hleděl.
"Až tě vyřídím, bude to v čestném a otevřeném boji," pronesl velitel královského oddílu tak hlasitě, že všichni ve srubu umlkli a otočili k němu hlavy.
Někteří z Asayagových mužů vstali, protože nerozuměli tomu, co Dennis řekl, a pokládali jeho slova za výzvu.
"Teď," zasyčel Sugama. "Naše čest je v sázce!"
"Pověz tomu svému chlapci tamhle, ať se uklidní," ztišil Dennis hlas, "nebo ho můj seržant umlčí natrvalo."
Asayaga vrhl rychlý pohled za Dennise. O vzdálenější stěnu u ohniště přímo za Sugamou se opíral nevysoký podsaditý voják. Tvářil se lhostejně, ale v pravé ruce, kterou skrýval za zády, bezpochyby držel dýku.
Asayaga pomalu zvedl ruku na znamení, aby jeho muži utichli. Všichni poslechli až na Sugamu, který vstal.
Asayaga viděl Dennise koutkem oka. Muž zpozorněl a Asayaga věděl, že stačí pouhé kývnutí hlavou, nenápadný pokyn, a seržant u stěny zaboří dýku až po rukojeť do Sugamových zad.
"Zástupče velitele vojsk," zasyčel s pohledem upřeným přímo do Sugamových očí. V jeho hrozivém hlase znělo varování a Sugama zaváhal.
"Pomalu se otoč a podívej se za sebe."
Sugama spustil pohled z Asayagy a opatrně se obrátil. Královský seržant nepatrně kývl a přes zjizvenou tvář mu přelétl stín úsměvu.
"A teď si pomalu sedni, Sugamo. Jestli se pokusíš na něho zaútočit, budeš mít tu dýku, kterou skrývá za zády, v břiše dřív, než stačíš udělat první krok."
Asayaga věděl, že udělal chybu, ale neměl jiné východisko. Sugama právě utrpěl další veřejné ponížení. Pro tuto chvíli sice Asayaga zabránil ozbrojenému střetu, ale Sugama bude chtít obnovit svoji čest. Sugama zůstal nehybně stát, jako

by nevěděl, co dál, zatímco Alwin Barry pomalu vytáhl zpoza zad ruku s dýkou, kterou si začal nenucené čistit nehty. Po bolestně dlouhém okamžiku Sugama zamumlal: "Ano, veliteli vojsk." Asayaga se otočil zpátky k Dennisovi, který se po celou dobu této události ani nepohnul.
"Jak už jsem řekl, bude to otevřený boj mezi námi dvěma," zopakoval Dennis.
Asayaga jen neurčitě zabručel a vstoupil do kruhu dosahu Dennisova meče.
Dennis k němu vzhlédl. "Pojď se na chvíli projít, Tsurane." Vstal, a aniž počkal, jestli bude Asayaga souhlasit, vyšel ze srubu. Zalitoval, že se opět ocitl v zimě, ale to, o čem chtěl mluvit, nebylo určeno uším mužů z obou stran.
Jakmile se za nimi zavřely dveře, přešel Dennis k prázdnému sudu na vodu, který stál nedaleko, posadil se na něj a vzhlédl k tsuranskému veliteli. "Ti z druhé hlídky by se měli každou chvíli vrátit," pronesl pomalu, aby mu Asayaga rozuměl.
"Já vím. Bouře utichla."
"Temní bratři se pokusí o noční útok. Měli několik hodin na to, aby se usušili a najedli teplého jídla. Zlepšilo se počasí, takže nebudou čekat. Vědí, že tu jsme my i vy, a usoudili, že jsme se navzájem povraždili. Budou se těšit na to, jak snadno dorazí ty, co přežili." Při posledních slovech se lehce usmál.
"Tak je překvapíme," odpověděl Asayaga. "A potom, ty a já, budeme bojovat."
Dennis zavrtěl hlavou. "Typicky tsuranské. Vždycky připraveni bez rozmyslu vyskočit a bojovat."
"Proto zvítězíme."
Dennis zvedl ruku.
"Poslouchej, Tsurane. Tohle místo nedokážeme udržet ani společnými silami. Tu zeď vybudoval můj otec a měl dobrý důvod, proč ji opustil." Ukázal nahoru do tmy. "Rozmístí na útesech lučištníky a my se ocitneme ve smrtelné pasti."
"Tak tam postavíme muže."
"Kdybychom jich tam měli postavit dostatečný počet, nezbude nám jich dost na obranu zdi. Ne, jestli chceš, tak si tu zůstaň. Ve skutečnosti ti to vřele doporučuju."
"Ale ty utíkáš?"
Dennis přikývl a mávl k severu. "Jsou jich tři stovky, možná víc, přinejmenším dvacet na koních. Jediná cesta odsud vede na sever."
"A pak kam?"
Dennis se ušklíbl. "To bys rád věděl."
Asayaga ho probodl zkoumavým pohledem. "Sám nevíš," řekl pak tiše, aby ho neslyšeli královští vojáci na hlídce u stěny.
Dennis chvilku mlčel. "Byl jsem tady naposledy před lety," zaváhal, "než jste přišli vy. Od té doby ne."
"Ten stopař s tmavou kůží?"
"Natalský stopař," odpověděl Dennis bezvýrazně, "Gregory. S ním je to stejné. Tohle je země, která nepatří nikomu. Pomezní území, která nás oddělují od zemí Temných bratrů a jejich spojenců - nazýváme je Severní země."
"Půjdeme jeden den po hřebeni hory na západ. Pak zahneme na jih k našim jednotkám."
Dennis zavrtěl hlavou.
"Byli bychom snadný cíl. Hřebeny jsou po té bouři vysoko zaváté sněhem. Uvízli bychom tam, oni by nás obklíčili, odřízli nám ústup a postarali se, aby nikdo z nás nevyvázl živý."
"Proč mi tohle říkáš?"
"Protože, Tsurane, to je jedna ze dvou možností. Buď si naše účty vyřídíme hned, nebo půjdete s námi. Nemyslím si, že jste takoví blázni, abyste tady zůstali sami, takže ti to ani nenabízím jako třetí možnost, i když mě to mrzí."
"Ty mi nabízíš možnosti?" vyštěkl Asayaga. "Snad by to mělo být naopak, pse!"
Dennis na okamžik stiskl rty a pevně sevřel jílec meče. "Kdo je tady vetřelec?" zeptal se zlověstně syčivým hlasem. "Ty se opovažuješ nazývat mě psem, ty vrahu?"
Asayaga se chystal odpovědět, ale zarazil se. Co mohl na tohle říct? Na kratičkou chvíli pochopil hněv královského vojáka. "Nenabízím omluvu," prohlásil pak a zvedl ruku dlaní dopředu, "ale nabízím rozhovor."
"No," ušklíbl se Dennis opovržlivě, "to už je něco, když to řekne Tsuran."
Asayaga chvíli mlčel, jako by zvažoval své možnosti. Nakonec řekl: "Slyšel jsem, jak jeden ze tvých mužů vyslovil tvoje jméno. Vím, kdo jsi, veliteli Hartraftových Záškodníků."
"Ano." V Dennisově hlase zazněl ostře pyšný tón. "Toho, co zbylo z posádky Hartraftovy usedlosti ve službě mého pána, barona z Tyr-Sogu. Proč je to pro tebe tak důležité?"
"Přišel jsem tvojí vinou o nejednoho muže. Nacházeli jsme je ráno s podříznutými hrdly, žádné známky čestného boje. Přikrádáte se jako zloději a pak mizíte zpátky v lese."
"Žere vás to, co?" Dennis se jízlivě usmál.
"To není válka, to je vražda."
"Nemluv přede mnou o vraždě!" utrhl se Dennis, stěží ovládaje vztek. "Byl jsi při obléhání Valinaru?"
Asayagovi, přestože neznal důkladně intonaci jazyka Království, neuniklo napětí v jeho hlase.
"Ne, účastnil jsem se s klanem Kanazawai pod velením Kasumiho ze Shinzawai tažení proti princi Aruthovi u Crydee. Těžký boj, můj první v této válce. Ale slyšel jsem o Valinaru; to byl také těžký boj."
"To byla usedlost mojí rodiny." Dennis učinil široké gesto, do něhož zahrnul muže na zdi i ty ve srubu. "Tento přepadový oddíl vznikl kolem hrstky mužů, kteří přežili Valinar. Necelá dvacítka nás zůstala, jinak jste všechny zabili. A teď jsem z nich zbyl já jako poslední." Probodl Asayagu pohledem, který se nedal nazvat jinak než vražedný. "Můj otec, moje matka, můj mladší bratr a dvě sestry a moje nevěsta, ti všichni tam byli té noci, kdy jste vy Tsurané zaútočili." Hlas mu klesl do šepotu.

"Byl to den mojí svatby. Je to už devět let, Tsurane, ale pamatuju si to, jako by to bylo včera. Držel jsem svoji nevěstu v náručí, když zemřela. Ani nevím, jestli jsou naživu moje sestry a bratr."
Asayaga strnul. Zajatí královští vojáci byli přepraveni na Kelewan a prodáni do otroctví. Až do smrti se pak lopotili pod krutým tsuranským sluncem na polích nebo při vysušování Velkého močálu. Ženy... ty starší do kuchyní, mladé, jako Dennisovy sestry... Pomyslel si, že bude nejlepší nezmiňovat se o tom Dennisovi. Pak si vzpomněl na jednu věc.
"Ty jsi ten, kdo propustil vězně, je to tak?"
Na Dennisově tváři se objevil tak zlý úsměšek, jaký Asayaga dosud na žádném smrtelníkovi neviděl. Někdy na začátku války došlo k přepadení předsunuté hlídky a všichni muži byli pobiti s výjimkou jednoho. Mladý tsuranský voják byl omráčen, a když nabyl vědomí, zjistil, že se ocitl v zajetí. Ale namísto, aby se stal otrokem, jak očekával, byl poslán k vlastním jednotkám se vzkazem: každý, kdo se podílel na dobytí Valinaru, bude dopaden a zabit. Zpočátku to všichni pokládali za prázdnou výhrůžku, ale o devět let později už zbývala naživu jen hrstka těch, kdo si pamatovali valinarskou bitvu.
"Jsme přepadový oddíl a působíme v týlu nepřítele. Jsme k službám vévodovi z Yabonu a podléháme hraběti z LaMutu a baronovi z Tyr-Sogu, ale způsob, jakým sloužíme, si volíme sami. Pokud se nacházíme za frontou, mám možnost jednat, jak uznám za vhodné. Záškodníci jsou osten ve vašem zadku, Tsurane." Podíval se Asayagovi přímo do očí. "Jsme tady, protože se vracíme z přepadení jedné z vašich týlových pozic. Takže věz, že se nevychloubám, když ti řeknu tohle: toto je můj svět, Tsurane, ne tvůj. Ale nechci být lakomý, a tak ti z něj kousek dám, když budeš chtít; jen takový, aby se na něj vešel tvůj hrob."
Asayaga se zhluboka nadechl. "Tady v této chvíli válku neukončíme, Hartrafte," řekl rychle, jako by pro něho bylo obtížné vypustit tato slova z úst. "Čas utíká a ty jsi říkal, že brzy přijde útok."
Dennis se dál usmíval beze stopy vřelosti. "Ano. Možná bychom tady měli dál sedět a hádat se, dokud nepřijdou a neprokážou mi tu laskavost, že tě zabijí."
Asayaga se zarazil a na okamžik zauvažoval, jestli je nenávist tohoto muže vůči němu tak hluboká, že by něco takového udělal. "Říkáš tedy, že ty budeš velet a my tě máme poslouchat?" zeptal se nakonec.
"Tak nějak, aspoň dokud se nezbavíme těch zatracených moredhel. Potřebuju vaše meče, aby moji muži přežili, ale ne tak moc, jako ty potřebuješ moje vědomosti, aby přežili ti tvoji. Smrt z rukou moredhel neposlouží nám ani vám. Podřídíš se?"
"Nikdy. Svým mužům velím jen já." Pronesl tato slova pomalu, důrazně. Bylo neuvěřitelné, jak málo znal tento královský voják své nepřátele. Copak nemá žádný smysl pro správný řád věcí, když předpokládá, že by Tsuran přijímal rozkazy od úhlavního nepřítele?
Dennis na něho vrhl zkoumavý pohled a Asayaga vycítil, že ho studuje a pokouší se něco vymyslet. Nakonec zabručel a přikývl.
"Tak tedy příměří. Nazývej si to, jak se ti k sakru zlíbí. Půjdeme spolu, dokud si nebudeme jisti, že jsme setřásli Temné bratry. Jakmile toho dosáhneme, postavíme se proti sobě a budeme bojovat."
"Budu pochodovat stejnou cestou jako ty jen proto, že rozkážu svým mužům, aby to udělali," odpověděl Asayaga zvolna. "Ale ty a já budeme mít dohodu. Pokud mi jen předáš... návrhy, zvážím je a možná s nimi budu souhlasit. Ale vydej přímý rozkaz některému z mých mužů, a vyvoláš tím boj."
Dennis se na něho díval, jako by se rozhodoval.
Asayaga chvatně pokračoval: "V našem světě slouží znepřátelené domy společně, jestliže jim to nařídí klan; ale někdo nižšího postavení, z jiného domu, je..." Zapátral po vhodném pojmu. "Bude lépe, když mi prostě řekneš, co si přeješ. Moji muži nebudou poslouchat někoho, kdo má... podřadnější krev."
"Nezačnu se s tebou hádat o to, čí krev je lepší," odpověděl Dennis chladně. "Viděl jsem jí dost na obou stranách, abych věděl, že ji máme všichni stejně červenou." Přikývl. "Dobře. Návrhy. Ale pokud řeknu ‚kupředu' nebo ‚zaujměte postavení na křídle', měl bys raději slyšet moje... návrhy a rychle se podle nich zařídit. Jestli dojde k boji s Temnými bratry, strč si tu svoji tsuranskou čest někam. Pokud chceš, aby tvoji muži přežili, poslouchej, co říkám."
"Nebudu od tebe přijímat rozkazy. Ale zvážím tvoje návrhy."
"Říkej si tomu, jak chceš, Tsurane," odsekl Dennis se zřetelnou stopou podrážděnosti v hlase. "Říkej tomu, návrh, rada, maminčiny pohádky na dobrou noc, to je mi jedno, ale já znám tyhle lesy a znám Temné bratry tak, jak je ty nikdy nepoznáš, když budeš mít štěstí. Beru tě s sebou, protože nevidím žádné jiné řešení, ale ať se propadnu, jestli moji muži zahynou jen kvůli tvým hloupým chybám."
"Hloupým chybám? Já nenazývám posledních devět let hloupou chybou. Pokud děláme hloupé chyby, proč v této válce vítězíme?"
Dennis unaveně sklopil hlavu a zavrtěl jí. "Možná bychom to měli vyřídit hned," povzdechl si. Vstal. "U všech bohů, buď to, nebo mi prostě řekni, že souhlasíš, abychom pochodovali společně a bojovali jako jeden oddíl, budeme-li napadeni." Znovu se podíval na Asayagu. "Nebo si prostě podřízni hrdlo, abys už konečně zmlkl."
"Co to bylo?" utrhl se Asayaga, který si nebyl jist, co Hartraft řekl, protože poslední slova vyřkl tiše a rychle.
"Nic, Tsurane, vůbec nic."
"Žádné ‚Tsurane'. Říkáš to jako nadávku. Jsem velitel vojsk Asayaga z Kodeko, poddůstojník Vojevůdcových vojsk na východě, příslušník klanu Kanazawai, syn lorda Ginji z domu Kodeko, bratr -"
"Dobře, dobře. Tak tedy Asay."
"Asayaga."
"V pořádku, Asayaga." Tiše si zaklel pod vousy a otočil se ke srubu. "Pojďme to říct mužům."
Asayaga věděl, že je všichni ve srubu sledovali, když s Dennisem odcházeli ven. Jeho vlastní vojáci se určitě obávali, že ho královský barbar mohl vylákat, aby na něho mohl zrádně zaútočit; čeho se obávali nepřátelští vojáci, netušil, ale

napětí během jejich nepřítomnosti zcela jistě vzrostlo.
Vešli do srubu a opět je přemohlo horko a puch tak protikladné k čistému ledovému vzduchu venku.
Asayaga se rozhlédl po místnosti. "Dnes v noci vyrazíme na další pochod. "Temní zaútočí před rozbřeskem. Královští vojáci jsou našimi... spojenci, dokud se nezbavíme toho druhého nepřítele. Nebudete s nimi mluvit, nebudete si jich dokonce ani všímat a máte zakázáno s nimi bojovat, dokud vám nenařídím opak. Jakmile unikneme Temným, bude dost času na to, aby bylo cti učiněno zadost."
Viděl, že napětí u nejednoho z jeho mužů polevilo. Tasemu měl pravdu: vojáci byli tělesně vyčerpaní až na pokraj zhroucení. Boj bylo to poslední, co si v této chvíli přáli. Pokud bude třeba bojovat, chtěli si ušetřit co nejvíce sil a spolubojovníků pro střetnutí s Temnými bratry.
Sugama k němu vzhlédl, ale naštěstí měl dost rozumu, aby zůstal zticha a nevznesl námitku proti jasně vyřčenému rozkazu.
"Kapitáne."
Asayaga se ohlédl přes rameno a zjistil, že je to natalský stopař, který oslovil Dennise. Ani on, ani Hartraft si nevšimli, že se zálesák se svým mladým společníkem vrátili z výzvěd. Tak byli zaujati svým rozhovorem.
"Přicházejí," řekl Dennis tiše a Gregory souhlasně přikývl.
Gregory začal vysvětlovat, ale Asayagy zvedl ruku na znamení, že porozuměl.
"Máme hodinu, možná dvě," řekl Gregory. "Postupují pomalu, ale jejich křídelní skupiny už začaly šplhat po svazích, aby se dostaly nad nás. Tinuva je sleduje. Cestou zpátky jsme zabili několik jejich hlídek, a proto jsou moredhel opatrní; bojí se pasti. Máme málo času, a tak bychom se měli sebrat a rychle odsud vypadnout, aby nám to vůbec k něčemu bylo."
Dennis vyštěkl rozkaz na Alwina Barryho, který pořád stál za Sugamou, a místnost se náhle naplnila ruchem, jak se královští vojáci začali připravovat k odchodu. Rozkaz byl předán i ven a během několika vteřin se dovnitř nahrnuli zbylí vojáci a shromáždili se kolem ohně, aby se ještě trochu ohřáli a chvatně dojedli poslední zbytky polévky.
Asayaga vydal vlastní rozkazy a Tsurané se rovněž pustili do příprav k odchodu.
"Vidím, že došlo k dohodě," prohodil tsuransky Gregory, který přistoupil k Asayagovi.
Ten pouze přikývl.
"Chytrý tah od vás obou."
"To neznamená, že boj mezi námi je u konce, Natalane."
Gregory se ušklíbl. "To mě ani na okamžik nenapadlo. Ale jsem rád, že byl odložen."
Asayaga zamířil k místu, kde leželi jeho čtyři ranění. Dva z nich už vstávali a navlékali na sebe zbroj, ale třetí, Ulgani, byl sotva při vědomí. Několik přátel klečelo se skloněnými hlavami kolem něho; ruce měli položené na jeho hrudi a šeptali modlitbu za umírající.
Zdálo se, jako by se při všem tom hluku a shonu kolem této skupiny rozprostíral kruh ticha. Dokonce i královští vojáci, kteří stáli jen několik stop daleko, mlčeli. Ulganiho velitel hlídky zakryl oči svého spolubojovníka dlaní a vytasil dýku. Za vteřinu bylo po všem a jeden z Tsuranů zahalil mrtvého přikrývkou.
Asayaga shlédl na Osamiho, který sledoval rituál rozšířenýma očima. Poklekl k chlapcovu boku. "Pochod, který nás čeká, je velmi tvrdý. Tvrdý dokonce i pro staré zdravé veterány. Pamatuj, že řetěz je jen tak silný jako jeho nejslabší článek."
Chlapec se na něho podíval, přikývl a vrátil se pohledem k Ulganimu. Přikrývkou prosakovala krev.
"Dokážu běžet," zašeptal Osami. Sáhl po kalhotách, ale ty ležely opodál roztrhané na cáry a ztvrdlé zaschlou krví. V panice se rozhlédl.
Někdo mu hodil kamaše z vyčiněné kůže, patrně svléknuté z moredhelské mrtvoly. Byl to královský kněz.
"Postarám se o něho," řekl bratr Corwin.
"Nemíchej se do toho, černoplášťníku."
"Budu se míchat; vložil jsem do toho chlapce hodně úsilí. Půjde s námi, stejnějako tamten." Kývl hlavou směrem ke královskému vojákovi se zlomenou nohou. Mladík s bolestnou grimasou na tváři se opíral o berlu vyrobenou z větve.
"Bude-li třeba běžet, oba zemřou."
Dennis, který k nim přistoupil, aby se zapojil do hovoru, vrhl na Corwina chladný pohled.
Corwin se usmál. "To budeme řešit, až nastane čas běžet, ne? Prozatím je ponechte v mé péči."
"Tak se o ně starej, knězi, ale kvůli nikomu nebudeme zpomalovat."
Corwin mu pokynul, ať ustoupí stranou, a sehnul se, aby Tsuranovi pomohl s oblékáním. Osami jeho nabídku odmítl, ačkoliv bylo jasné, jakou bolest mu působí každý pohyb zraněné nohy.
"Všichni ven!" křikl Dennis. "Seřadit se!"
Asayaga, který nechtěl, aby někoho jen na okamžik napadlo, že se podřizuje Dennisovi, okamžitě vydal vlastní rozkaz, aby jeho muži byli venku první, seřazeni k pochodu.
Vypukl závěrečný shon: muži odřezávali pruhy kouřícího masa z jelení kýty, která se stále opékala na ohni, hrnky a miskami nabírali ze dna kotle poslední zbytky polévky, strhávali z pryčen přikrývky, aby je použili jako pláště, plnili měchy vodou a zastrkávali si je za tuniky, aby voda nezmrzla.
Asayaga zamířil ke dveřím. Sugama ho dohonil.
"Víš, co řeknou doma o této dohodě?" zašeptal.
"Proč, co bys o ní řekl ty?" Asayaga na něho upřel pronikavý pohled. Sugama couvl.
"Jsou to nepřátelé, ale máme příměří; to nám prozatím vyhovuje," vysvětloval Asayaga trpělivě. "Jen jsme, jak se vyjádřil natalský stopař, náš boj odložili."
Ostrý vítr mu sebral poslední slova od úst, když vyšel na volné prostranství před srubem. Jeho muži se rychle řadili do

útvaru. Poslední z těch, kdo se vrátili z hlídky na horském hřebeni, vklopýtali na svá místa, vděčni za nabídnutý kus teplého masa nebo suchou přikrývku, kterou jim některý z přátel přehodil přes ramena.
Asayaga měl skoro pocit, jako by sledoval závod, který oddíl se seřadí jako první a tím prokáže svoji lepší kázeň.
Poslední královští vojáci ještě vybíhali ze srubu, zatímco Tasemu už kráčel podél vyrovnaných řad. Jakmile došel na konec, vyštěkl rozkaz a muži se postavili do pozoru.
Asayaga se ohlédl na Hartraftovy muže, kteří stáli jen několik stop daleko. Ti se nestavěli do pozoru, když je míjel jejich kapitán. Dennis se u několika z nich zastavil, zkontroloval jejich vaky, jednoho poplácal po rameni, s druhým si vyměnil pár slov, jež vyústila v krátký výbuch smíchu. Někteří se ohlédli na Asayagu a toho napadlo, jestli nežertovali na jeho účet.
"Dejte rozkaz k pochodu," vyzval je Gregory, který vstoupil mezi obě skupiny.
"Dalších pár mil je stezka dost široká, abyste mohli jít ve dvou zástupech. Já půjdu vzadu a budu klást pasti, abych je zpomalil. Rád bych si vzal pár Tsuranů na pomoc." Podíval se na Asayagu a uviděl Dennise, který se postavil vedle něho. Asayaga povytáhl obočí v nevyslovené otázce. "Odhaduju hodinu, nanejvýš dvě, než se pokusí přepadnout tohle místo. Za tu dobu už bychom měli být nejméně tři míle daleko. Pak sejdeme ze stezky do lesů. Máš více mužů a jsou svěžejší pro případ, že budeme muset utíkat jako o život, abychom vás dohnali. Pokud je to pro tebe přijatelné, veliteli vojsk," dodal Gregory s úsměvem.
Asayagu jeho přístup překvapil. Natalan vydal rozkaz, ale předložil jej jako žádost. Byl to dobrý diplomat. Asayaga přikývl, zopakoval jeho žádost tak, že z ní učinil rozkaz, a vybral čtyři nejlepší běžce, aby zůstali vzadu s Gregorym.
Dennis se podíval na Asyagu. "Dohlédni na to, aby se tvoji muži nepřibližovali k mým. Žádné zbraně v rukou kromě luků. Budeme-li přepadeni ze zálohy, ty si vezmeš na starost levou stranu stezky, já pravou. A postarej se, aby tvoji muži drželi krok."
"Ty se postarej, aby jej drželi ti tvoji!" utrhl se Asayaga.
"Uvidíme."
"Tak dobře, vy parchanti, padáme odsud."
Asayaga nadskočil, připraven vybuchnout hněvem nad urážkou svého rodokmenu, ale pak si uvědomil, že se Hartraft obrací na vlastní muže.
Jsou zvláštní, tihle lidé z Království, pomyslel si. Ta neformálnost, nenucenost, s jakou spolu mluví, dokonce i způsob, jakým pochodují.
Asayaga vykročil do čela zástupu, když se za nim ozval proud nadávek. Otočil se a viděl, jak se jeden z královských vojáků vrhl na velitele hlídky Fukizamu a srazil ho k zemi.
Asyaga nerozuměl příliš dobře slovům, které přitom královský voják křičel, ale zněla jako: "...ty zlodějský parchante!"
Fukizama se překulil, vytrhl z opasku dýku, sekl a zasáhl královského vojáka do stehna. Ten uskočil a vytasil meč.
Z obou stran se ozvalo svištění čepelí vytahovaných z pochev. Nepřátelští vojáci se k sobě začali obracet čelem, připraveni k boji.
Asayaga se rozběhl mezi řadami a křičel rozkazy, Dennis po jeho boku srážel napřažené meče stranou.
Fukizama odhodil dýku a vytasil meč.
"Moje jméno!" vykřikl. "Urazil moji čest!"
Vykročil kupředu, ale Asayaga ho odstrčil zpět.
"Uhodil mne. Copak jsme zbabělci, veliteli vojsk? Jsme psi, abychom se nechali bít bez odplaty? Dožaduji se práva bránit svoji čest!"
Asayaga strnul. Tasemu, stojící za Fukizamou, mlčel, ale ostatní muži si tiše šeptali.
Otočil se k Hartraftovi. Ten stál před vlastním rozzuřeným vojákem, který ječel na Fukizamu oplzlé nadávky.
"Ten tvůj chlap," prohlásil Dennis a ukázal na Fukizamu, "ukradl Wilhelmovi tobolku. Wilhelm ho právě viděl, jak si ji ukládá do váčku."
Asayaga se ohlédl na Fukizamu a neřekl nic. To by se mu podobalo, udělat něco takového; většina jeho spolubojovníků mu nedůvěřovala při žádné hazardní hře. Byl prohnaný a patřil ke skupině okolo Sugamy.
Ale byl si vědom toho, že není naděje vyřešit tuto záležitost smírem, protože Fukizama uplatnil svoje právo na obranu cti.
"Bude souboj," řekl chladně. "Tvůj člověk udeřil mého jako první." Pak totéž zopakoval tsuransky.
"U všech démonů," utrhl se Dennis. "Temní bratři nám dýchají za krk."
Asayaga se na Dennise zpříma podíval. "Bude souboj," řekl neústupně, "nebo budeme bojovat, tady a teď. Jak to tedy bude, kapitáne?"
Gregory se postavil mezi ně. Dennis vrhl na Asayagu pohled plný stěží zadržovaného vzteku, ale nakonec znechuceně přikývl. "Vy bohy prokletí Tsurané. Vy a ta vaše zatracená čest."
O krok ustoupil.
Asayaga pokynul Fukizamovi. Jeho vojáci se přitom rozestoupili tak, že vytvořili půlkruh.
Oba soupeřil pozvedli meče, královský voják těžký jedenapůl-ruční, Fukizama lehčí jednoruční zbraň. Tsuran zaujal rituální postoj s oběma rukama na jílci a čepelí zvednutou nad levé rameno.
Wilhelm zvedl meč nad hlavu a bez otálení zaútočil prudkým sekem šikmo shora. Během následující vteřiny bylo po všem. Fukizama mrštně odskočil, udržel si na zledovatělé zemi pevný postoj, a než se královský voják vzpamatoval, jedinou vodorovně vedenou ranou mu téměř oddělil hlavu od těla.
Vytryskla temná krev a voják se skácel na zem. Tsurané zajásali.
Asayaga se podíval na zbylé královské vojáky. Meče zůstaly taseny a zvedlo se hněvivé mručení. Tohle byla spíše vražda než skutečný souboj. Asayaga se ohlédl na své muže a náhle mu bylo všechno jasné. Fukizama si svoji oběť

pečlivě vybral; vyhlédl si někoho mladého, unaveného a očividně nezkušeného a pak ho vyprovokoval.
Fukizama se otočil ke královskému oddílu a chystal se pronést nějaký posměšek. Královští vojáci neměli daleko k tomu, aby ztratili sebeovládáni a zaútočili.
"Fukizamo!"
Triumfující voják se k němu obrátil.
"Odhoď zbraň!" štěkl Asayaga.
Vrozená tsuranská kázeň způsobila, že muž pustil meč z ruky dříve, než si uvědomil, že tento rozkaz pro něho nevěstí nic dobrého. "Veliteli vojsk?"
"Tasemu."
Velitel útoku přistoupil ke strnulému vojákovi, odtrhl mu od pasu váček a otevřel jej. Sáhl dovnitř, vytáhl koženou tobolku a zvedl ji.
"Ta je Wilhelmova," zašeptal jeden z královských vojáků.
Asayaga přikývl, vzal si tobolku a vysypal si její obsah do dlaně. Napočítal tucet měděných mincí - na Midkemii pakatel, ale na Kelewanu, kde se kovy téměř nenacházely, celé jmění. Asayaga se podíval na Fukizamu a řekl: "Zneuctil jsi svoji rodinu a klan. Víš, jaký je trest za krádež."
Muž vytřeštil oči, když Tasemu pokynul dvěma vojákům, kteří uchopili odsouzence za paže. Další vytáhl z vaku provaz, přistoupil ke stromu nedaleko stezky a přehodil jej přes silnou větev, nacházející se v dostatečné výšce.
Za okamžik bylo po všem. Roztřesený, vyděšený voják byl odveden pod větev a na šíji mu byla navlečena smyčka. Další půltucet Tsuranů zatáhl za provaz a Fukizama vylétl vzhůru, jako by ho vymrštila obří ruka. Jeho vaz slyšitelně praskl, když Tsurané o několik stop povolili a pak opět prudce vytáhli, a dokonce i bojem zocelení královští vojáci-sebou při onom zvuku trhli. Popravený zůstal ještě asi minutu viset a pak byl spuštěn na zem.
Asayaga hodil mince do sněhu.
"Ještě někdo?" zeptal se svých mužů výhružně.
Nikdo nepromluvil.
"Nebudu tolerovat ani krádeže, ani neposlušnost. Fukizama se dopustil obojího. Teď se opět seřaďte."
Ohlédl se na Dennise. Muži za ním stáli mlčky, otřeseni rychlostí, s jakou byla poprava vykonána. Nevěděli, jak by měli reagovat, a Asayaga viděl v jejich očích nedůvěřivost a ohromení, jež jeho čin vyvolal.
"Můj voják učinil špaatnou věc. Zaplatil za ní životem a já se omlouvám. Ale Hartrafte, řekni svým mužům, ať už se nepřibližují k mým." Dennis neodpověděl; chvíli se díval na dvě těla ležící v rozbředlém sněhu a nakonec zasyčel: "Tvůj voják nás připravil o dva meče."
"Ten tvůj ukvapenec alespoň zemřel jako válečník, ostřím meče. Fukizama zemřel nečestnou smrtí zločince a toto je naposledy, co kdokoli z domu Kodeko pronesl jeho jméno. Jeho předkové se od něho odvrátí."
Dennis ještě okamžik užasle hleděl na mrtvolu a pak řekl: "Ztrácíme čas."
Gregory se postavil mezi oba velitele a vylil na stezku velký džbán polévky. "Oba ztrácíte čas." Tinuva už odvlékal královského vojáka mezi stromy a pak se postará i o Tsurana. Zahladí všechny stopy, z nichž by se Temní bratři mohli dozvědět, co se tady stalo.
Dennis se otočil a zamířil do čela svého oddílu.
Dvojitý zástup se dal do pohybu a Asayaga se rozběhl, aby zaujal své místo.

Pochodovali asi míli, až dorazili na malou mýtinu, kde se zastavili.
Za necelých deset minut je dohnal Gregory. Obešel čekající muže a ukázal na téměř neviditelnou pěšinku, vedoucí na severozápad. "Musíme jít tudy," řekl. Pak vytáhl z vaku malou nádobku a začal po mýtině rozlévat kouřící tekutiny.
Dennis na něho vrhl tázavý pohled a natalský zálesák vysvětlil: "Muži si nesou dost teplého jídla, že by vystačilo na malou hostinu. Moredhel je dokážou ucítit na míle daleko. Tohle jim trochu znesnadní zjišťování, kudy jsme se vydali dál." Pokynul čtyřem Tsuranům, kteří přišli s ním, a naznačil jim, aby se připojili ke svému oddílu. "Já tady počkám na Tinuvu," oznámil. "Měl by se tady objevit každou chvíli a pak uděláme, co budeme moct, abychom zamaskovali vaše stopy."
Asayaga a Dennis si vyměnili pohledy a pak bez dalších poznámek kývli na své muže, aby pokračovali po určené pěšině.
Vítr se jim opíral do zad, zmrzlá země jim křupala pod nohama. Stromy lemující vrcholky hřebenů po obou stranách se kývaly a praskaly pod tíhou ledového nákladu. Mraky už odpluly a na obloze svítily hvězdy. Hory a stezku před nimi ozařoval měsíc.
Mířili na sever, do neznáma.

## kapitola 6

## PRONÁSLEDOVÁNÍ

Soutěsku halila mlha.
Bovai sesedl z koně a hodil otěže lidskému žoldnéři. Jako většina příslušníků své rasy neměl koně příliš v lásce; ať se o

ně starají lidé, kteří je přivedli na sever.
Moredhelští zvědové, kteří se shromáždili před branou, se rozestoupili, když se k nim přiblížil. Jejich nejisté chování a lehké přenášení váhy z nohy na nohu - znamení naprosto nepostřehnutelná pro lidské odpadlíky, kteří přijeli s Bovaiem - moredhelskému vůdci okamžitě prozradily, že se tu stalo něco strašlivého. V otevřené bráně zůstal stát.
Temnýma očima přelétl celý tábor a neunikla mu jediná podrobnost: těla jeho válečníků ležící tam, kde padla, krvavé skvrny na sněhu, stužka kouře stále stoupající z komína srubu a skutečnost, že je toto místo prázdné. Nepřítel utekl.
Podnáčelník klanu Havrana zvedl hlavu a začichal ve vzduchu. Nic: jen vůně ostrého větru, kouře, pach mrtvých těl, ale kromě jeho vlastních následovníků žádná živá bytost.
Vrátil se k bráně a poklekl, aby si prohlédl dvě bezhlavé mrtvoly.
Čisté, přímé rány, stříkance zmrzlé krve naznačující, že útočník srazil hlavu jednomu, otočil se tak prudce, že mu z meče odlétla sprška krve, a jediným plynulým pohybem zabil druhého.
Mistrovské.
Skutečnost, že jedním z mrtvých byl jeho vlastní synovec, se ho vůbec nedotkla. Jestliže byl tak hloupý, že se nechal takto odpravit, pak bylo lepší, že je mrtvý; a kromě toho, jeho otec byl hlupák.
Nepřítomně šťouchl špičkou boty do mrtvoly. Už byla ztuhlá, začínala mrznout ve zledovatělém sněhu; smrt musela nastat už předchozího večera.
K otevřené bráně dorazila skupina lesních skřetů. Jakmile spatřili scénu před sebou, zastavili se, spustili kopí a kyje k zemi, sklopili hlavy a ustrašeně odvrátili zrak. I ve svých prostých myslích věděli, že moredhel nemají rádi, když někdo civí na jejich mrtvé.
Nevěnoval jim pozornost. V šedé mlze zahlédl jednoho ze svých jezdců, vracejícího se z průzkumu opačného konce soutěsky. Kůň těžce oddechoval, od nozder mu odlétávaly obláčky páry. Seděl na něm Tancred, jeho mistr lovu, a nevypadal potěšené.
Seskočil a přistoupil k němu. Oči mčl studené jako ranní mráz.
"Spojili se." Tancred ukázal na těla královských vojáků a tsuranských válečníků.
Bovai přikývl. "To je jasné," odpověděl. Mluvil pomalu a tiše, skoro šeptem, jak bylo jeho zvykem. Lehce naklonil hlavu směrem k masakru: dvaatřicet mrtvých bratrů a jen jedenáct těl lidí a cizích Tsuranů.
Golun, jeho zástupce a velitel zvědů, stál mlčky s pažemi založenými na hrudi, očima těkal sem a tam a sledoval jejich rozhovor. Bovai na něho vrhl rychlý, varovný pohled. Golun téměř neznatelně přikývl a odvrátil se, aby pokračoval v prohlídce stop.
"To, že se spojili a zaútočili na toto místo společně, je nanejvýš zajímavé," pokračoval Bovai. Přes tvář mu přelétl stín úsměvu. "Jejich hrůza z nás překonává i tu malichernou nenávist, kterou k sobě chovají."
"Vůdcem lidí je Hartraft," oznámil Tancred.
Viděl, jak několik spolubojovníků, postávajících v uctivé vzdálenosti, se zájmem vzhlédlo jeho směrem. Golun, který klečel
na zemi a prstem přejížděl po okraji šlépěje otisknuté ve sněhu, sotva zvedl oči, ale v jeho pohledu se zračil souhlas.
"Jsi si jist?" zeptal se Bovai Tancreda.
"Myslím, že jsem ho poznal, když jsme je pronásledovali po stezce od pevnosti."
"Myslíš, nebo to víš určitě?"
"Jsem si jist, můj náčelníku. Znám jeho stopy, způsob, jakým se pohybuje. Sledoval jsem ho skoro pět mil." Tancred kývl hlavou ke hřebeni hory.
"Pochodují odděleně ve dvou zástupech, Tsurané v jednom, královští vojáci v druhém. Položili pasti, projevili lstivost."
"Kde je Kavala?" Bovaiův hlas zněl nenucené. "Odjel s tebou."
Tancred zaváhal.
"Mluv."
"Uvidíš jeho tělo, až obnovíme pronásledování. Skolil ho eledhelský šíp."
Bovai cítil jeho zraněnou pýchu. Tak dokonce i jeho mistr lovu se nechal překvapit a překonat. Usídlil se nyní v jeho srdci i strach?
Upíral na Tancreda pronikavý pohled, zkoumal jeho myšlenky. Vůdce lovu nesmí projevit strach ani dovolit, aby zůstal uvězněn v jeho nitru, protože by jej ostatní brzy vycítili, okusili by tento strach a nechali se jím ovládnout. Pak by mohli zaváhat při plnění rozkazu a nejistota by je připravila o život stejně jako nepřátelská zbraň.
Golun se postavil za něho, upřel oči na Tancreda a čekal na odpověď.
"Chceš pomstu, že ano? Tvoje hrdost utrpěla, protože tě překvapili a tamten byl zabit." Vyhnul se vyslovení jména padlého bojovníka.
Tancred přikývl.
"Dvoje stopy se oddělily od odstatních a já jsem seskočil z koně, abych si je prohlédl. Jedním z nich byl eledhel, druhým člověk, myslím, že to byl ten Hartraftův společník s tmavou kůží, natalský zálesák. Měl jsem je vycítit; nedokážu pochopit, proč mi jejich přítomnost unikla."
"A pak byl tvůj společník zabit."
"Kdyby ten, který mířil na mne, vystřelil o vteřinu dřív, už bych tady nebyl. Ukryl jsem se za koně. Použil jsem ho jako štít a tak jsem unikl."
"Takže tě překvapili?"
Tancred zdráhavě zamručel na souhlas. "Byla hustá mlha a vítr svištící mezi stromy mi znemožňoval zaslechnout jiné zvuky."

"Aha. Co ještě jsi zpozoroval?"
Tancred se zahleděl přímo před sebe; neodvážil se podívat Bovaiovi do očí. "Napočítal jsem stopy šedesáti královských vojáků a asi sedmdesáti cizinců. Tři, možná čtyři zranění byli neseni nebo podpíráni."
"Zvláštní. Možná zasáhl soucitný kněz." Bovai se tiše zasmál.
Většina jeho skupiny vešla za bránu, někteří z moredhel s luky připravenými ke střelbě. Pohled na masakr za zdí je ohromil a několik vystoupilo z řady, aby se sklonili nad padlými. Jeden obnažil paži, vytasil dýku a provedl rituální řezy žalu nad smrtí otce, jehož mrtvolu pak skropil vlastní krví.
Velitel čety vydal rozkaz, aby byla těla přenesena na jedno místo, a pěvec modliteb začal vysokým jasným hlasem vyprovázet duše padlých na cestu do věčné země na nebesích.
"Uvědomuješ si," zašeptal Bovai, když přistoupil blíž k Tancredovi, "že se tohle dalo předvídat. A přesto jsi mne ujistil, že počet obránců, které jsme tady ponechali, bude schopen odrazit i desetinásobnou přesilu.
Zůstalo tady dvaatřicet našich bratrů, aby střežili tuto soutěsku, zatímco jsme byli na honu, a teď jsou mrtví. Příbuzní mnoha z těch, kdo mne následují, jsou mrtví. Toto zatemňuje všechno, čeho jsme během uplynulých dnů dosáhli. Radost z našeho zabíjeni je u konce a naše vítězství nebudou opěvována; toto zůstane v naší paměti namísto nich."
"Dosud nikdo neslyšel o tom, že by královští vojáci někdy uzavřeli spojenectví s Tsurany," odpověděl Tancred spěšně. Vrhl na Bovaie obezřetný pohled. "Říkal jsi, že nám nahraje jejich vzájemná nenávist," prohlásil nakonec, "že ji budeme moci využít ve svůj prospěch." V jeho hlase zněl vyčítavý tón.
Bovai viděl, jak jeho následovníci nervózně odvracejí zrak. Tancred hovořil v rámci svých práv bratra. Nemohl proti tomu nic namítnout a kromě toho měl pravdu, což bylo v této chvíli nebezpečné. Semeno pochybnosti bylo zaseto a Bovai je musel rozdrtit dřív, než vykličí.
"Věci se změnily. Toto je jeden z důvodů, proč jsme sem přišli: pozorovat, učit se -" odmlčel se "- a pozabíjet je. Měl jsi na to pomyslet také," Bovai ztišil hlas do sotva slyšitelného šepotu. "Jsi mistr lovu. To, co se tady stalo, je naprostá pohroma. Co ti tam vzadu, co si myslí při pohledu na tolik mrtvých bratrů? Náš pán brzy svolá radu na setkání - za necelý rok, pokud všechno půjde podle předpokladů - a máme-li uzavřít velké spojenectví, nesmíme být slabí, jinak bychom mu způsobili hanbu."
Na okamžik se ponořil do myšlenek na velký plán, připravený ve starodávném městě Sar-Sargothu. Zatímco moredhelští náčelníci věděli, že uplynou ještě dva či tři roky, než dojde k jeho uskutečnění, jeho ovládal pocit naléhavosti. Každá chyba, kterou teď učiní, se může ukázat jako osudná. Podíval se na Tancre-da.
"Klany, jež se navzájem neviděly celá staletí, se brzy setkají na pláni u Sar-Sargothu - dospěla k nám zpráva, že se dostaví i Liallan a její Sněžní leopardi, a už to, že ona a její manžel Delekhan dokážou pohlédnout jeden na druhého, aniž by se pokusili navzájem zabít, je dost významné."
Bovai si krátce vzpomněl na téměř bolestný svatební obřad, kde zapřísáhlí nepřátelé uzavřeli sňatek, aby zpečetili příměří, o něž žádná strana nestála. Delekhan a Liallan by se s radostí navzájem podřízli, a přesto se stali manželi. A pak na ještě kratší okamžik připustil, že by dal přednost tomu, aby v boji o moc zvítězila Liallan, protože by se tím zbavil soupeře v klanové radě a mnohem více se přiblížil Muradovi, velkému náčelníkovi klanu. Postavení samotného Murada bylo neotřesitelné, když se teď stal Vyvoleným Pána, ale kdyby přece jen padl...
Bovai se přinutil vrátit v myšlenkách zpět k současnosti. "Slyšel jsem, že dokonce Gorath přivede své Ardanieny z ledových hor
na dalekém severu, aby se přesvědčil, jestli jsou pověsti o návratu Pána pravdivé."
Pán se nejprve ukázal šamanovi během rituálu vidění jedné noci, když byl onen muž sám na vrcholku hory. Vynořil se ze stínu a vstoupil do ohně. Měl posvátné znamení a znal tajné obřady. Tři dny a tři noci se spolu se šamanem postil a zpíval. Šaman pak oznámil, že Pán řekl: ‚Brzy se vrátím', a pak zmizel v kouři a plameni. Jako stepní oheň se rozšířila zpráva, že šaman měl věštecké vidění a ohlásil návrat největšího moredhelského hrdiny.
O měsíc později přišel Pán k Muradovi a temným krvavým obřadem ho k sobě připoutal jako svého služebníka. Murad si na důkaz své oddanosti vyřízl vlastní jazyk, aby se už nikdy nemohl zříct dané přísahy. Pán se pak s Muradem po boku objevil na radě náčelníků klanu Havrana a usedl na nejvyšší křeslo s Muradem po pravici a po levici s podivným tvorem se šupinatýma rukama a planoucíma očima zahaleném v dlouhém rouchu.
Nyní se šířila zvěst, že se o příštím letním slunovratu uskuteční shromáždění všech klanů, kde se za nejsvětějšího příměří bude projednávat velké spojenectví, jehož účelem bude vyhnat z Království všechny lidi.
Bovai stále mluvil šeptem. "Ne, tohle bude shromáždění, jaké nikdo neviděl po dlouhé věky, a jestliže tady selžeme, Murad žádnému z nás nedovolí usednout v prvním kruhu náčelníků kolem poradních ohňů; a až nadejde čas války proti lidem, dostaneme za úkol hlídat dodávky zásob a popohánět skřety."
Kývl k otevřené bráně, v níž stál zástup lesních skřetů. Vypadali nervózně a ustrašeně. To, co podle slibů mělo být snadným přepadením s bohatou kořistí, dopadlo špatně. Skřeti byli prostí tvorové a jejich mysli naplňovala sotva ovládaná hrůza. Kdyby se nacházeli ve své domovině, už teď by se rozutíkávali na všechny strany a hledali úkryt.
Bovai dodal: "Za předpokladu, že nás nechá naživu. Jestliže nezastavíme strach, který v nás roste, nezískají naše rodiny žádnou čest, náš oddíl žádnou slávu, žádné podíly na kořisti. Budeme nuceni spokojit se s tím, co vyhrabeme z trosek po těch, kdo půjdou v čele, kdo budou vybráni, aby stáli po boku Pána a Mura-da."
"Můžeme tohle všechno změnit během jediného dne," odpověděl Tancred spěšně. "Hartraft a jeho spojenci jsou uvězněni na sever od horských průsmyků. Musejí pokračovat v cestě k mostu u Vacosy, to je jediný způsob, jak se dá v této roční době dostat na druhou stranu Široké řeky. Naše posádka tam je dobře opevněná a zadrží je."
"Aha, takže teď znáš jejich strategii?"
Tancred nervózně polkl. "Je to jejich jediná naděje. Dobýt most, zničit jej, pak zahnout na východ a předstihnout nás. Tamní posádka ale vydrží a my je napadneme zezadu."

"Děkuji ti za radu," zašeptal Bovai.
Odvrátil se od Tancreda a vešel do srubu. Vzduch uvnitř byl těžký pachem těl, potem, podivnou vůní koření, které cizinci s takovou oblibou přidávali do svého jídla. V koutě leželo půl tuctu těl: pět moredhel a Tsuran s prořízntutým hrdlem. Poloha těla naznačovala, že ho raději zabili jeho vlastní spolubojovníci, než aby ho tu ponechali naživu. Bovaie to lehce pobavilo. Někteří moredhel velice rádi mučili lidi k smrti, ale on na to neměl dost trpělivosti; dával přednost rychlému dovednému zabití v boji. Kromě toho spěchali, takže by onoho válečníka patrně podřízl úplně stejným způsobem.
Přistoupil k ohništi, sňal si rukavice a natáhl ruce k ohni, aby si je ohřál. Tohle bylo zajímavé dilema a jako u všech dilemat se i tady může vynořit nečekaná příležitost. Jak nejlépe obrátit tuto nepříznivou situaci ve výhodu, přemýšlel tiše. Strach přinutil dva nepřátele, aby si navzájem padli do náruče. Usmál se tomu. Bojí se více mne než jeden druhého a to je dobře.
Tohle začalo jen jako obyčejné přepadení, výcvik pro to, co teprve přijde. Chtěl bratrům poskytnout příležitost okusit krev a získat kořist. Od okamžiku, kdy se objevili Tsurané, se na hranici všechno změnilo; neustálý tlak lidí, trpaslíků a eledhel se rozplynul, protože všichni zaměřili pozornost na vypuzení vetřelců. Pokud někdy existovala chvíle pro znovunabytí všeho, co bylo ztraceno, nastala nyní. Právě toto ho sem jeho pán poslal zjistit a on věděl, že teď je nejlepší okamžik k útoku.
Ale když se rozhlédl po srubu, pocítil osten pochyb. Co když se Tsurané a královská vojska dohodnou na příměří a obrátí se společně proti nim? Nepravděpodobné, ale kdo by ještě včera uvěřil tomu, že dvaatřicet bratrů z klanu Havrana padne na místě, které měli podle předpokladů snadno ubránit, že tsuranský válečník snad jediným máchnutím meče zabije dva z jeho nejlepších a pak se spojí s královským oddílem a společně odtáhnou na sever. Pouze génius by mohl předvídat takový vývoj událostí; Bovai měl sice o svých schopnostech velmi vysoké mínění, ale za génia se přece jen nepovažoval.
Jaký bude jejich další tah? Teď už jsou za hraniční čarou, ocitli se na území, které patří nám. Ať měla naše výprava do této země jakýkoli cíl, nyní se změnil, uvažoval Bovai.
Vzal pohrabáč a nepřítomně jím poklepal po žhnoucích uhlících, až vylétly jiskry. V jejich tanci nad ohništěm a třepotání plamínků hledal nějaké vidění, vnuknutí, které by mu řeklo, co dál. Ale po chvíli přestal týrat oheň pohrabáčem. Schopností věštit z plamenů byli obdařeni šamani a on nepatřil k odříkávačům posvátných slov.
Získat vítězství z chaosu, to byla jeho výzva. Všechny takové výzvy - bez ohledu na to, jak ponuré - mohou být obráceny ve výhodu, pokud jsou přijaty se vztyčenou hlavou a překonány. Tsurané a královští pohromadě. Nacházel v tom i určitý zábavný prvek, a kdyby se celá věc neodehrávala na jejich hranici, možná by neodolal a následoval je, aby se díval a pozoroval a čekal na okamžik, kdy nabude vrchu vzájemná nenávist.
Věděl o Hartraftovi dost, aby pochopil, že toto spojenectví nebude mít dlouhého trvání. Dokonce i za hranicí kolovaly příběhy o přepadení Hartraftovy tvrze, o posedlosti Dennise Hartrafta a o jeho přísaze pomsty všem Tsuranům. Údery, které Hartraftovi Záškodníci zasazovali Tsuranům, by dělaly čest i podnáčelníkovi klanu Havranů. Hartraft si vysloužil Bovaiův zdráhavý obdiv; byl to důstojný protivník, stejně jako jeho děd: Hartraft Jednooký, nelítostný nepřítel. Setkali se jednou v bitvě před téměř padesáti lety a Bovaiovi zůstala na památku jizva na levé paži po ráně, která téměř oddělila končetinu od těla. Přídomek „Jednooký' pak byl dárek na oplátku. Potomek Jednookého měl v žilách tutéž ohnivou krev, a proto zabít ho bude velká čest a zasloužená pomsta za zkázu, kterou rozséval mezi jeho lidem.
Uslyšel Goluna, jak venku křičí rozkazy. Na místě bude ponechána malá skupina, aby odnesla mrtvé do jednoho z dolů, kde jejich pozůstatky mohou zůstat ukryty.
Pokud je Hartraft na severu, musí zemřít. Čest si to žádala a Pán by nic jiného neočekával. Bude to dobrý lov. Hartraftova smrt ukončí strach, který jeho jméno vyvolávalo nejen mezi lesními skřety, ale dokonce i mezi některými moredhel.
Vstoupil Golun. "Jsme připraveni, pane."
Bovai přikývl, ale Golun neodešel. Bovai se otočil a podíval se na svého oddaného společníka. "Co je?"
Golun se k němu naklonil a důvěrně mu sdělil: "Tancred ti to neřekne, ale je přesvědčen, že ten Hartraftův zálesák je Gregory z Natalu."
Bovai strnul, i když by změnu v jeho postoji poznal jen příslušník jeho vlastní rasy. "Gregory!" zašeptal. Pokud byl s Hartraftem Gregory z Natalu, pak Tinuva nebude daleko. Tvář se mu téměř zkřivila potlačovaným vztekem.
Ze všech smrtelníků na tomto světě se Tinuva nacházel nejvýše na seznamu těch, kdo musejí zemřít jeho rukou. Už jen jeho samotná existence byla pro Bovaie urážkou, skvrnou na cti rodiny a klanu. Možná se právě teď naskytne příležitost konečně se s ním střetnout a vyřešit krevní mstu, která užírala jeho duši celá staletí.
Jestliže to byl Tinuva, s kým se Tancred potkal na stezce, pak věděl, proč Tancred neřekne jeho jméno. Žádný člen klanu Havrana se neodváží vyslovit před Bovaiem toto jméno, s výjimkou Goluna.
Bovai věděl, kdo zabil Kavalu. Spor mezi Tinuvou a Kavalou byl dlouhý, táhl se více než století a očividně byl ukončen dnes ráno. Ale můj spor je delší, hlubší, přemýšlel Bovai, a já budu tím, kdo jej ukončí.
Třikrát se během let setkal s Tinuvou, když klan Havrana vyrážel na jih přes mechem pokryté mokřiny Yabonu a útočil na západ podél hranic Elvandaru. Třikrát se on a Tinuva na sebe dívali přes řeku, údolí a z opačných stran hluboké strže. Při svém posledním střetu oba vyprázdnili toulce, když po sobě stříleli přes propast. Oba se ocitli nablízku smrti a skončili s prázdnými toulci a jen drobnými zraněními. Když Muradovi předloží Hartraftovu hlavu, získá tím slávu, ale zabít Tinuvu byla věc osobní cti, která neměla se slávou nic do činění. Tinuva musí zemřít, aby mohla být konečně zapomenuta nejtemnější urážka Bovaiovy rodiny.
Bovai se vytrhl ze zadumání. Golunovi řekl: "Tím se nic nemění. To, jestli je mezi nimi Tinuva, moje rozhodování neovlivní. Právě teď musíme jednat podle plánu a dostat se jim do zad dříve, než se jim podaří uniknout. Jdi."

Golun odešel, ale Bovai ještě okamžik hleděl do plamenů. Pak se napřímil. Čas snů o pomstě byl minulostí; teď nastal čas činů. Odhodil pohrabáč stranou a vyšel ze srubu.
Mrtví byli přeneseni ke stěně budovy a zahaleni přikrývkami, aby skřeti a lidští odpadlíci neviděli jejich ostatky, když procházeli branou. Golun už pobízel zástup, aby pokračoval dál, a půltuctů jezdců přecválalo dopředu, zatímco jeho vlastní bratři se postavili stranou.
Všechny oči se upíraly na něho, zatímco tiše stál s černým pláštěm ovinutým kolem štíhlého těla a sledoval, jak je zástup míjí. Poslední ze skřetů prošli branou a rozplynuli se v mlze. Oni budou pokračovat v pronásledování: jeho vlastním bratrům musela být poskytnuta chvíle k rozloučení s padlými, než se vydají dál.
Kruh moredhel se shromáždil kolem něho a se sklopenými hlavami začali zpívat žalozpěv za mrtvé, volající duchy Starých, aby si přišli pro duše zabitých a odvedli je do Nesmrtelných zemí na nebesích, kde se setkají s Matkami a Otci. Jejich hlasy byly jen šepotem, ztraceným ve větru vanoucím mezi stromy, ztlumeným hustou mlhou.
Jeden bojovník vybraný z družiny si stáhl kapuci pláště přes obličej, aby nikdo neslyšel šeptaná jména padlých, s nimiž se takto za všechny loučil a vyprovázel je na poslední cestu. Jeho tichá slova zanikala ve zpěvu ostatních. Od onoho okamžiku už nikdo nahlas nevysloví jejich jména, protože jinak by je přivolal zpátky a odsoudil jejich duše k nepokojnému bloudění po tomto světě.
Zpěv umlkl, až jedinými zvuky zůstalo jen kvílení větru a skřípání zmrzlých větví, jež se kývaly v jeho póry věch.
Bovai zvedl hlavu. "Přišli jsme lovit nepřítele," řekl, "a až do tohoto okamžiku to byl dobrý lov."
Ostatní přikývli na souhlas.
"Do tohoto okamžiku jsme se radovali, smáli jsme se, když jsme pronásledovali nepřítele, který před námi prchal jako králík před liškou."
"Do tohoto okamžiku," odpovědělo několik bratrů, kteří se připojili k jeho slovům a rituálu vyhlášení ‚savaty', krevní msty.
"Do tohoto okamžiku byla naše srdce plná radosti, radosti z lovu, ze zabíjení nepřátel, jež jsme před sebou hnali."
"Do tohoto okamžiku!" přidali se další.
Odmlčel se, pomalu se otočil a podíval se na každého v kruhu kolem sebe.
"Ti, kdo kráčejí po tomto smrtelném světě jen kratičkou chvíli, kdo neznají dotek věčnosti, kdo nám ukradli naši zemi, nám nyní vzali i naše bratry a poslali je do temných zemí, odkud se nikdo nevrátí. Naši bratři nás opustili, ale jejich duše nás volají."
Jeho slova zasáhla srdce ostatních, protože ve vytí větru v soutěsce se nesl děsivý, nepozemský tón, jako by se v něm skutečně ozýval pláč duší ztracených v noci, a nejeden z bratrů se nervózně ohlédl.
"Kdo to byl, kdo takto potupil naše bratry?" vykřikl pěvec mrtvých.
Bovai ukázal na stezku do kotoučů mlhy, kde před chvílí zmizeli skřeti a lidé. "Tsurané a ti, kdo následují Hartrafta."
Rozhostilo se ticho, protože jeho jméno znali všichni.
"Tinuva, jako vždycky."
"Tinuva." Toto jméno bylo proneseno šeptem a hlavy se opět sklonily. Několik válečníků si vyměnilo pohledy a někteří
odvážnější se podívali na Bovaie. Zmínil jméno nenáviděného elfa a tím porušil nevyslovený, ale mocný zákaz, který platil u klanu Havrana.
"Hartrafta a Tinuvu chci pro sebe, protože s nimi mám nevyřízené účty. Ostatní přenechávám vám, bratři. Dostaneme jejich hlavy! Pošleme jejich duše do světa temnot! Naplníme svoji pomstu a tím získáme zpět svoji čest! Přísahejte se mnou."
"Přísaháme."
Promluvili tiše, a přesto každého, kdo nenáležel k jejich rase a slyšel toto jediné prosté slovo, naplnila hrůza, jako by se spolu s přísahou probudila k životu nějaká prvotní síla z dávných časů.
Bovai se náhle dal do pohybu. Jednoduchým pokynem nařídil, aby mu byl přiveden kůň. Vyskočil na něj s lehkostí, jež popírala jeho nechuť k jízdě, a pobídl zvíře kupředu. Předjede svého mistra lovu a lidské jezdce, kteří mu sloužili, a sám povede útok proti Hartraftovi a jeho tsuranským spojencům.
Kopyta koně zaklapala na kamenech a zvuk ledu praskajícího pod železnými podkovami naplnil studený vzduch jako polnice zkázy.

## kapitola 7

## ŘEKA

Řeka byla rozvodněná.
Tinuva s Dennisem a Asayagou za zády pomalu vystoupil z lesa, přikrčil se, sklouzl k rozbahněnému břehu a zmizel ve vysokém uschlém rákosí, pokrytém lesklým povlakem ledu.
Propletl se mezi hnědými stvoly až ke stezce, která vedla podél řeky. Pamatoval si doby před mnoha staletími, kdy po ní mohl bezstarostně kráčet, procházet se za teplých letních večerů a lovit během podzimů, kdy stromy hýřily barvami.
Ale to bylo před staletími a elfové, kteří s ním ony okamžiky sdíleli, se už téměř všichni odebrali na Blažené ostrovy,

zabiti v hořkých potyčkách s moredhel. Snažil se příliš nezabývat svou smrtelností, ale přesto se náhle cítil starý. Napadlo ho, jestli to není předtucha, varování.
Vzpomněl si na Kavalu. Konečně dosáhl vyrovnání starého dluhu. Ačkoliv věděl, že smrt není nic, z čeho by se měl radovat, přesto zažil strašlivý okamžik uspokojení, když viděl, jak Kavala vychází z mlhy, aniž tuší, že vzápětí zemře. Ale teď nebyl čas nad tím hloubat, dovolit podobným myšlenkám rozptýlit jeho pozornost a odvést ho od hrozícího nebezpečí. Vnímavý ke všem odstínům zvuků a pachů zvedl hlavu a podíval se na druhou stranu řeky. Hladina byla vysoká a rákosí se kymácelo, jak se vlny ledové vody přelévaly na břeh.
Jelen stojící na protějším břehu začenichal ve vzduchu, zadíval se Tinuvovým směrem a pak sklonil hlavu k vodě, aby se napil. Za ním vystoupilo z lesa několik laní a připojilo se k němu.
Dobře, na druhé straně na nás nic nečeká.
Dennis se připlížil za ním až k stezce. Kdysi to byla široká cesta, ale nyní z ní zbyla jen zarostlá opuštěná pěšina. Pokrývala ji neporušená ledová kůra, na níž nebyly patrné žádné stopy kromě otisků kopýtek několika jelenů, kteří sem také přišli uhasit ranní žízeň. Dennis opatrně vstal a Tinuva s ním.
"V létě tady můžeš přejít na druhou stranu a sotva si přitom namočíš kolena," zavrtěl Tinuva hlavou s pohledem upřeným na ledové kry, plynoucí v prudkém proudu.
"Chceš říct, že tohle je místo, kde máme přejít na druhou stranu?" zeptal se Asayaga a Tinuva si všiml znepokojení v jeho hlase.
"Buď přejdeme tady, nebo se budeme muset pokusit probojovat si cestu přes most," odsekl Dennis a ukázal po proudu řeky.
"Ještě jsme se tam nepodívali," odpověděl Asayaga. "Zahnal jsi nás z hezké rovné stezky, nutil běžet skoro míli ledovým potokem a nakonec nás přivedeš sem."
"Most bude střežen," řekl Tinuva trpělivě. "Za starých časů tam byla celá moredhelská vesnice; řeka byla bohatá na ryby stejně jako lesy na zvěř. Kdysi tento kraj ovládal klan Havrana; vždycky si dávali pozor na nepřátele z jihu i ze severu. Na obou stranách mostu postavili zábrany a vybudovali pevnůstku. Ti, kdo nás pronásledují, patří ke klanu Havrana, takže musíme předpokládat, že se moredhel vrátili k mostu a je jich tam hodně."
"Pak tedy zaútočíme a rozprášíme je," prohlásil Asayaga. "Jako jsme to udělali včera."
"To bylo večer, v mlze a měli jsme výhodu okamžiku překvapení," zavrčel Dennis. Pokynul k oblakům převalujícím se nad jejich hlavami. Jakmile vyšli ze soutěsky, sestoupili pod jejich úroveň, a tak už neměli možnost ukrýt se v mlze.
"Nemáme záruku, že někdo přece jen neunikl, když jsme přepadli soutěsku. Mohli být varováni. A i kdyby ne, všude kolem mostu je otevřené prostranství široké na dolet šípu." Odmlčel se a dodal: "A jestli má Tinuva pravdu, nebude tam na nás čekat malý oddíl, ale celý vojenský tábor." Podíval se na Asayagu. "Vím, že vy Tsurané neznáte strach, ale ani vy byste nezaútočili v šedesáti mužích přes otevřené pole na opevnění, kde na vás čekají tři stovky válečníků."
"Tak pojďme po stezce podél řeky," naléhal Asayaga.
"Proč nechceš překročit řeku tady?" zeptal se Dennis.
Tsuran se naježil. "Voda je ledová. Vy možná máte studenou krev, ale moji muži ne. Zabijeje to."
"Tak zůstaňte tady," utrhl se Dennis. "Jděte proti proudu řeky po téhle stezce. Končí asi půl dne pochodu odsud nad vodopádem. A pak si pro mě za mě skočte do toho zatraceného vodopádu, ale moji muži přejdou tady."
"Setřásli jsme je ze stopy jen na chvíli," připomenul Tinuva, "brzy je budeme mít zase v patách. Jestli se tady zdržíme, dopadnou nás. Ale jestli tady přejdeme na druhou stranu, budou se muset vracet dobrých deset mil zpátky k tomu mostu a za tu dobu už budeme dávno pryč."
"Šílenství," povzdechl si Asayaga.
Dennis se ušklíbl. "Máš strach, Tsurane?"
Asayaga se otočil a položil dlaň na jilec meče.
Dennis neřekl nic, ale Tinuva viděl jeho sotva potlačovanou touhu po tom, aby Asayaga skutečně tasil.
"Asayago. Dovolil bys, aby se říkalo, že královští vojáci měli odvahu udělat něco, co by tsuranští válečníci nedokázali? Vím, že jste z tužšího těsta," řekl elf.
Asayaga si ho změřil zkoumavým pohledem; očividně si nebyl jist, jestli se mu elfský stopař nevysmívá.
"Hovořím k tobě s úctou k vaší zdatnosti," pokračoval Tinuva. "Přechod bude těžký, ale dá se provést. Přetáhneme na druhou stranu lano, kterého se budete přidržovat. Všichni muži se svléknou do nahá, sbalí si oblečení a zbraně a pověsí je na hole, které budou při přecházení držet nad vodou. První, kteří se ocitnou na druhé straně, zapálí ohně, aby se ohřáli. Dennis a já půjdeme první, poneseme lano."
Asayaga vypadal, že váhá.
"Je to jediná cesta, Tsurane," řekl Dennis klidně. Najednou ztratil chuť dráždit nepřítele. Pomalu zopakoval: "Je to jediná cesta."
Asayaga nakonec zdráhavě přikývl. "Oznámím to svým mužům."
Otočil se a vydal se po svahu zpátky ke kraji lesa, kde čekaly oba oddíly.
"Tsurane?" křikl za ním Dennis.
Asayaga se ohlédl.
"Nech mě hádat. Vy neumíte plavat, že je to tak?"
Asayaga se s vzteklým zavrčením odvrátil a Dennis se usmál. "Možná bychom je mohli všechny utopit," zašeptal a začal si svlékat plášť, kalhoty, boty a tuniku.
"Budeme je potřebovat na druhé straně," odpověděl Tinuva. "Šedesát mečů navíc může v nadcházejících dnech znamenat rozdíl mezi životem a smrtí. Budeme muset předstihnout moredhel a pak je obejít k volnému průsmyku. Pochybuji, že toho dosáhneme bez boje."

"A pak co?"
"To budeme řešit potom."
Tinuva se svlékl, krátkým mečem uťal mladý stromek a osekal jej do podoby hole, k níž přivázal raneček svého šatstva. Sešel k nim seržant Barry, který ve své nahotě působil poněkud nepatřičně a už se třásl zimou. Nesl lano - kusy dlouhé třicet stop, které měl u sebe každý pátý člen Dennisova oddílu, svázané dohromady.
"Doufám, že je dost dlouhé. Přivázal jsem jeden konec k tamtomu stromu," řekl Barry a hodil druhý konec Dennisovi, který si jej upevnil kolem pasu.
Tinuva se ohlédl na Dennise. Toto byl jeden z mála okamžiků, kdy ho viděl nahého, a opět ho ohromilo, kolik jizev dokáže jeden člověk utržit během tak krátkého života. Přes Dennisovu hruď se táhl ošklivý bílý šrám a těsně pod levou klíční kostí měl hvězdici růžové lesklé tkáně po šípu, který ho zasáhl při přepadení ze zálohy v létě minulého roku. Dlouhé jizvy křižovaly i obě jeho paže a sval na levém lýtku měl sukovitě pokroucený po ráně mečem, která ho před třemi roky téměř připravila o nohu.
Dennis bez řečí vešel do vody. Tinuva zaslechl, jak se prudce nadechl a vydal se za ním; uzavřel své myšlenky a začal si v duchu zpívat ‚Islunu', meditační zpěv, jeho účelem bylo odvrátit bolest, odpojit tělo od mysli.
I přesto ale ucítil, jak se mu srdce sevřelo a na okamžik zastavilo, když ho obklopil ledový chlad. Během několika vteřin mu voda sahala k pasu a on se musel naklánět proti rychlému proudu a odstrkovat kry, které do něho narážely. Opřel se o hůl a skoro upadl, když mu noha sklouzla do díry a voda mu vy-šplouchla až na prsa.
Dennis vedle něho neustále nadával, při každém kroku proklínal počasí, bohy, kteří je seslali, Tsurany a moredhel. Došli doprostřed proudu a Tinuva začal pociťovat, že ho řeka obírá o sílu, jako by byla nějaký zlomyslný duch, který mu zaťal do duše ledové pařáty. Zakopl a skoro zmizel pod hladinou, ale Dennis ho popadl za rameno a pomohl mu narovnat se.
"Pojď," procedil skrz jektající zuby.
Nakonec se dno řeky začalo zvedat. Z jejich těl stoupala pára, zatímco se brodili ke břehu porostlému rákosím. Dennis si odvázal od pasu lano a podařilo se mu najít zakrslý strom, kolem něhož je upevnil.
Tinuva se ohlédl. Na protějším břehu uviděl tucty mužů a všechny nahé. Navzdory bolesti si nemohl pomoct, aby se při té podívané nezasmál.
Dennis, sám také ještě nahý, hodil svůj ranec na zem, rozbalil jej a sáhl do torny pro pazourek, ocílku a troud. Tinuva vytrhl náruč rákosí a oddrolil z nich suché, chmýřovité semeníky. Dennis rychle získal doutnající jiskru, kterou rozfoukal k životu. Tinuva začal plamínek opatrně přikrmovat chmýřím z rákosí, pak nalámal duté stvoly a přiložil je na drobné jazýčky ohně. Dennis odběhl k nejbližší borovici, ulomil pár suchých větví a přinesl je jako další palivo. Jakmile se oheň rozhořel, oba se roztřesenýma rukama se ztuhlými prsty neohrabaně oblékli.
Tinuva se podíval zpátky k řece. První klející a prskající muži, všichni z Dennisova oddílu vedení seržantem Barrym, už byli skoro u nich.
"Gregory se právě vrátil s týlovou hlídkou," vyhrkl Barry. "jsou nám v patách."
"Zatraceně. Kolik nám zbývá času?" zasípal Dennis, jemuž stále ještě cvakaly zuby.
"Nanejvýš hodinu, nejspíš jen půl."
"Co se děje s těmi zatracenými Tsurany?" vyštěkl Dennis, zatímco se pokoušel natáhnout si boty.
I seržant Barry se musel snažit, aby mu přes jektající zuby bylo rozumět. "Hádají se pořád dokola. Ten zatracený mizera s potměšilým pohledem - jejich zástupce velitele - je očividně proti přechodu řeky. Upřímně řečeno, myslím, že se ti malí parchanti bojí a nechtějí to přiznat."
"Dobře, tak ať tam zůstanou."
"Pokud ale nejprve přejde přes řeku příliš mnoho našich lidí, může nastat problém," poznamenal Tinuva.
"A to?"
"Jakmile dostaneme všechny naše muže sem a Tsuraně zůstanou na druhé straně, mohli by se začít bát, že je zradíme a postřílíme je, když budou uprostřed řeky. Nebo, až tam našich zbude jen hrstka, mohou na ně Tsuraně zaútočit."
"Ke všem démonům s tím vším," povzdechl si Dennis. Natáhl se, aby pomohl jednomu z mužů na břeh.
"Ať všichni, kdo sem přebrodí, začnou snášet dříví na oheň. Nestarejte se o kouř, důležitější je pořádný zdroj tepla," poradil Tinuva. "Vzpomínáš, viděli jsme jelena a laně. Odběhli do lesa. Dobrý lovec by mohl jednu dostat. Muži potřebují i teplé jídlo."
"Kam jdeš?" zeptal se Dennis.
"Zpátky."
"Cože?"
"Myslím, že by mi mohli důvěřovat."
"A proč, proklatě?" vyštěkl Dennis. "Jestli se jich tady zbavíme, já nejsem proti."
"Mohli by pobít poslední z našich, kteří tam zůstanou, a jedním z nich je Gregory."
"Jsi blázen, jestli se chceš brodit zpátky." Dennis se při pomyšlení na ledovou vodu řeky otřásl.
Tinuva se neobtěžoval s odpovědí. Shodil ze sebe plášť, jediný kus oděvu, který si stačil obléct, a vstoupil do vzduté řeky. Chytil se lana a ručkoval na druhý břeh. Míjel přitom Dennisovy muže, kteří se přidržovali lana na straně, která byla po proudu. Dvakrát ho pomocné ruce podepřely, když ucítil, jak mu ledová voda vysává sílu ze svalů. Když nakonec dospěl na místo, z něhož před chvílí vyšel, vděčně přijal Gregoryho ruku a nechal se vytáhnout z vody. Sotva mohl chodit, nohy měl úplně ztuhlé.
"Proč ses ve jménu všech bohů vracel?" zeptal se Gregory. "Někdo musel. Co se tady děje?" zašeptal Tinuva. Jeho dech vytvořil ve vzduchu bílý oblak.
Gregory si stáhl z ramenou vlastní plášť a Tinuvu do něj zabalil. "Jsou za námi jezdci. Lidé." "A moredhel?"

"Zatím ne. Myslím, že si ještě vyřizují jisté věci v soutěsce." Tinuva neřekl nic.
"S Tsurany se něco děje," zašeptal Gregory. "Nemáme na to čas."
Tinuva přikývl, vděčný za plášť, který kolem něho Gregory ovinul.
Když se přibližoval k houfu Tsuranů, vycítil napětí mezi nimi. Někteří se už svlékli, ale jiní očividně váhali. Asayaga se od nich oddělil a vyšel dvojici vstříc. "Co se děje?" zeptal se Tinuva šeptem. Asayaga jakoby zahanbeně sklopil hlavu. "Jde o to, že většina tvých mužů neumí plavat, je to tak?" Asayaga přikývl. "Můj svět. Ti, kdo žijí u moře, se naučili. Ostatní..." Hlas se mu na okamžik vytratil. "Mám moc vydat rozkaz, ale mnozí to považují za sebevraždu a žádají právo zůstat zde a bojovat."
"Víš, že dojde k boji mezi námi, jestli to bude pokračovat."
Tinuva pokynul hlavou směrem k asi třicítce Dennisových mužů, kteří stále čekali na přechod. Vrhali na Tsurany podezřívavé pohledy a někteří si mezi sebou šeptali.
"Možná bychom měli vyřešit náš spor hned teď," řekl Asayaga.
"A Gregory ti nepochybně sdělil, že lidští odpadlíci, kteří slouží moredhel, nám jsou v patách."
"Opravdu?"
"Nemám důvod ti lhát. Vlastně bych ti měl říct, že vám nic nehrozí, a nechat vás tu," odpověděl Gregory klidným, lhostejným hlasem.
"Tak proč mi říkáš pravdu?"
"Protože aby měl kdokoli z nás naději na přežití, musíme teď putovat společně," řekl elf. "My potřebujeme vás a vy potřebujete nás." Upřel na Asayagu pevný pohled a tiše dodal: "Ty víš, že je to pravda."
Asayaga zdráhavě zabručel na souhlas.
Tinuva pokračoval: "V této chvíli nepůjdou na druhou stranu žádní další Hartraftovi muži. Pošleš polovinu svých. Zbytek půjde střídavě, jeden tvůj, jeden Hartraftův - tak udržíme vyrovnané síly na obou stranách řeky. Ale na další hádky už nám nezbývá čas."
Asayaga si založil ruce v bok a zadíval se Tinuvovi do očí.
"Dosud nikdy jsem se nesetkal s příslušníkem tvé rasy," řekl. "Je pravda, že jste nesmrtelní?"
Gregory se nadechl k námitce, ale Tinuva vycítil, že pro Asayagu je tato otázka něčím důležitá. Nepatrně pohnul rukou a jeho starý přítel umlkl. Elf řekl: "Všichni jsme nesmrtelní. Naše duše nikdy nezahynou a nezáleží na tom, jak dlouhý čas je nám vyměřen na tomto světě. Můj čas je delší než tvůj, ale oba budeme žít dál na onom světě, i když naše zásvětí je asi jiné než vaše, myslím.
Na tomto světě mohu zemřít stejně jako ty a věř mi, že za hodinu budeme oba docelajistě mrtví, jestli si teď nepospíšíte."
"Vrátil ses. Proč?"
Jak tohle vysvětlit? Mohl by se odvolat na věrnost příteli Gregorymu. To by byla pravda, ale ne úplná. Celá tahle válka byla šílená; možná že Tsuran, který stál před ním, zabil některé z jeho příbuzných. A přesto byl zvědav na to, jak se toto dobrodružství vyvine, a zároveň cítil, že by nemělo skončit zde tímto hloupým handrkováním.
"Protože chci žít a největší naději na přežití v této chvíli mám, když budeme pokračovat společně. Věř mi. Znám moredhel tak, jakje ty nikdy nepoznáš. Nevzdají toto pronásledování, protože v jejich očích jsme jim strašlivě ukřivdili. Jejich čest žádá, aby nás dopadli a zabili, ať to stojí, co to stojí. Později ti povím víc, Tsurane, ale teď na to není čas. Nařiď svým mužům, ať jdou."
Asayaga zaváhal a pak přikývl. Šlo-li o čest, lhostejno čí, dokázal to pochopit. Otočil se a zamumlal ve vlastním jazyce něco, co Tinuva odhadl jako smutnou kletbu. Pak si svlékl tuniku a kamaše a vyštěkl řadu rozkazů. Ostatní stále otáleli, až jeden ze starších vojáků zavrtěl hlavou a se smíchem se začal svlékat. Na své společníky zavolal: "Moje mužství je scvrklé zimou. Jakou výmluvu máte vy?"
O několik minut později vedl Asayaga své muže k řece.
"Běž s nimi," řekl Gregory. "Já půjdu poslední."
Tinuva přikývl. Vrátil Gregorymu plášť a vydal se za Asayagou, aniž bral na vědomí zvědavé pohledy Tsuranů. Jakmile jejich velitel vstoupil do vody, vojáci ho bez váhání následovali, třebaže se to neobešlo bez kleteb a lapání po dechu při styku s ledovou vodou. V polovině cesty muž před Tinuvou zakopl a pustil svoji hůl. Tinuva ho zachytil a pomohl mu vstát, ale všechny jeho věci uplavaly.
Zezadu se ozvaly výkřiky. Tinuva se ohlédl a uviděl, že dalším dvěma mužům vyklouzlo lano z ruky. Jeden se neohrabaně pokoušel doplavat zpátky, ale druhý prostě zmizel pod hladinou.
Po třetím překročení řeky Tinuva zjistil, že se skoro nedokáže pohnout. Barry mu pomohl na břeh a v podstatě ho dovlekl k hučícímu ohni, kde už čekala přikrývka rozložená na zemi. Tinuva se na ni zhroutil a chvíli se jen neovladatelně třásl. Seržant Barry podržel u ohně plášť, aby jej zahřál, a pak jím Tinuvu přikryl. Dotek látky na promrzlé kůži ho téměř přinutil vykřiknout, ale její teplo stačilo k tomu, aby se vzpamatoval. Pomalu se nadechl, přiměl paže a nohy k pohybu a nakonec vstal.
Kolem něho se tísnili nazí muži; všichni se třásli a cvakali zuby. Vzplanul druhý oheň a ti Dennisovi muži, kteří už se stihli obléknout, přinášeli náruče dříví. Lesem se rozléhaly údery seker. A brzy se od ohňů začala linout vůně pečeného masa. Někdo podle Tinuvovy rady vystopoval jelena a složil jej. Tři muži ho teď porcovali a kusy masa házeli přímo do plamenů, kde je další obraceli zašpičatělými klacky.
Jakmile se mu vrátil do rukou cit, natáhl na sebe Tinuva kalhoty, boty a tuniku. Pohyboval se ještě trochu neohrabaně, ale záchvaty třesu už jeho tělo pomalu opouštěly.
Stále nahý Asayaga stál na břehu, podával ruku svým mužům, kteří vrávorali ven z vody, a pobízel je k ohňům, aby se usušili.

Bratr Corwin trval na tom, že si svůj hábit nesvlékne, ale aspoň si jej vykasal a uvázal kolem pasu. Navzdory otylosti byl dost silný na to, aby společně s mladým Richardem pomáhal při přechodu řeky dvěma zraněným.
Gregory pořád stál na vzdáleném břehu, oblečený a s napjatým lukem. Ze stromu nedaleko něho se vznesla vrána a hlasitě zakrákorala. Tinuva viděl, jak Gregory zpozorněl.
"Jsou tady," sykl.
Vzápětí u něho stál Dennis a podával mu toulec a luk. Tinuva ohnul zbraň a nasadil na ni tětivu, kterou před přechodem řeky pečlivě zabalil do kusu naolejované látky.
Poslední z mužů se nacházeli uprostřed řeky. Gregory najednou přesekl lano, přivázané ke stromu na jeho břehu. S lukem stále v ruce se rozběhl k řece a skočil do ní. Vynořil se nad hladinu a začal napůl plavat, napůl se brodit vodou, která mu sahala po prsa.
Tinuva spatřil záblesk odraženého světla, jež jak se ukázalo, pocházelo od vyleštěného štítu, zavěšeného na levém rameni jezdce, který se vynořil mezi stromy. Tinuva bez váhání vystřelil šíp. I kdyby nezasáhl, mohl muže zdržet o několik vzácných vteřin, jež ti v řece potřebovali k bezpečnému přechodu.
Z lesa vyjel další jezdec, tentokrát lučištník, který okamžitě namířil na Gregoryho.
Tinuva opět zvedl svoji zbraň, ale tentokrát natáhl tětivu naplno. Zaváhal, když ucítil na tváři závan vzduchu, posoudil dráhu šípu a odchylku způsobenou větrem a teprve pak jej vypustil z luku.
Jezdec vystřelil dřív. Gregory se ponořil pod vodu a šíp narazil do hladiny v místě, kde se před okamžikem nacházela jeho hlava. Pak přilétl Tinuvův šíp, zasáhl koně a zvíře se s bolestným zaržáním vzepjalo na zadní.
Dorazili další jezdci a rozptýlili se podél břehu. Gregory zatím uprostřed řeky dostihl bratra Corwina a pobídl ho k většímu spěchu, zatímco jim kolem uší svištěly šípy. Jednomu ze zraněných se do zad zaryla šipka z kuše. Vykřikl a zhroutil se. Richard se ho pokusil zvednout, ale Gregory ho postrčil kupředu a ponořil ho pod vodu, když přilétla další střela.
Dennisovi nejzkušenější lučištnici se rozestavili na břehu vedle Tinuvy, pečlivě namířili a vypustili šípy.
Vzhledem k tomu, že lano na vzdáleném břehu řeky bylo odříznuto, začal muže v řece strhávat proud. Jeden z Tsuranů se pustil a zmizel pod hladinou. Asayaga skočil do řeky a vydal se svým mužům naproti. Dennis rozzlobeně zaklel a následoval ho.
Společně dospěli ke Corwinovi, Richardovi, Gregorymu a několika posledním Tsuranům.
Najednou Dennis šlápl do díry a propadl se pod hladinu. Tinuva, který právě mířil na muže, o němž se domníval, že je to jeden z velitelů jezdecké skupiny na druhém břehu, sklonil luk, připraven ještě jednou vstoupit do řeky. Ozvaly se polekané výkřiky a do ledového proudu naskákalo půl tuctu mužů.
Dennis se nakonec vynořil podpírán Asayagaou a společně s ním vystoupil na souš. Gregory, který v řece přišel o luk, s klením a prskáním vytáhl na břeh kněze a Richarda.
Asayaga postrčil Dennise výš na pevnou půdu, i když už byl sám obklopen Tsurany, kteří se nahrnuli ke svému veliteli.
Dennis vyčerpaně zaklel a vyškrábal se po zledovatělém svahu.
"Šlechetné gesto," podotkl Tinuva.
Dennis zvedl ruku, aby ho umlčel. "Už ani slovo," zasípal skrz zaťaté zuby a protlačil se kolem Tinuvy k ohni.
Po protějším břehu popojížděl tucet jezdců; někteří se pokoušeli přestřelit řeku, ale nevyzpytatelné póry vy větru nedovolovaly šípům nalézt cíl. Namísto toho létaly přes řeku posměšky a urážky, jimiž se obě strany častovaly, když nemohlo dojít k boji.
Rozhořely se další ohně, kolem nichž podupávaly skupinky mužů, kteří se oblékali a hltavě pojídali kusy sotva opečeného masa.
Gregory, z jehož šatů stoupala pára, přistoupil ke svému příteli. "Měl jsem ten luk skoro deset let. Bude mi scházet."
"Za to jsi zachránil kněze."
"Já vím. Ale teprve se bude muset ukázat, jestli jsem při tom obchodu neprohloupil."
Tinuva na něho vrhl tázavý pohled.
"Ne, nic. Jen tak přemýšlím, to je všechno."
"Zatím se projevuje jako čestný člověk."
"Já vím."
Gregory kývl hlavou k protějšímu břehu.
"Bude jim trvat hodinu, než se vrátí k hlavní skupině. Dvě hodiny, ale spíš tři, než dospějí k mostu, a pak další dvě hodiny sem. Necháme tu tucet lučištníků pro případ, že by se zbláznili a pokusili přebrodit za námi. Myslím, že bychom měli vyrazit tak za hodinu."
"Ale nejdřív se běž usušit. Po bouři se vyjasní, takže se dnes určitě ochladí."
Promodralý Gregory přikývl a vrátil se k ohni.
Jeden z jezdců už se obrátil a zmizel mezi stromy. Ostatní se stáhli ke kraji lesa, sesedli a rozdělali oheň.
Tinuva si všiml Asayagy, který stál u ohně s rukama vztaženýma k plamenům a divoce se třásl. Tinuva přešel ke druhému ohni, v němž se škvařily kusy masa, osekanou větví jeden z nich vytáhl, vrátil se ke Tsuranovi a maso mu nabídl. Asayaga je beze slova přijal.
"Proč jsi to udělal?"
"Myslel jsem, že je to někdo jiný, jeden z mých mužů."
Tinuva se tiše zasmál.
"Je opravdu těžké splést si Hartrafta s Tsuranem."
"Říkám ti, že to byl omyl."

"Omyl v tom, že jsi ho zachránil, nebo v tom, koho jsi zachránil?"
Asayaga se zakousl do napůl syrového masa. "Nenávidí mne."
"A ty ho nenávidíš?"
"Je mojí povinností ho zabít. A má pravdu, celá léta byl ostnem v našem zadku. Když ho zabiju, přinese to čest mému klanu."
"Nechal bys ho utonout?"
Asayaga zaváhal.
"Nechal?"
"Ne."
"Proč ne?"
"Až ho zabiju, chci, aby to bylo v čestném souboji. Nechat ho utonout by nepřineslo čest nikomu z nás. A to by byla škoda. Kromě toho má pravdu i v tom, že teď potřebujeme každý meč, abychom přežili."
"Řeknu ti tohle, Asayago: Dennis je skvělý válečník, jeden z nejlepších vaší rasy, jaké jsem kdy znal. I on má svoji čest, i když ji pravděpodobně nepojímá v takovém smyslu jako vaši lidé. Myslím, že by pro tebe udělal totéž. Ve skutečnosti se teď bude užírat, protože ti dluží vlastní život." Tinuva se tiše zasmál. "Pěkně jsi mu zamotal hlavu. Aby tě mohl zabít, bude ti nejdřív muset splatit tento dluh."
"Nevím, co je na tom zábavného."
Přistoupil k nim Gregory. "Zábavného na čem?"
"Dennis teď dluží Asayagovi život, ale chce ho zabít."
Gregory přikývl a poznamenal: "Elfové vidí svět poněkudjinak než my."
"Ano, je to v zásadě pochmurná záležitost," připustil elf. "Ale přesto v ní vidím i humornou stránku. Vaši lidští bohové milují, když vás mohou stavět před takovéto výzvy a hádanky, aspoň mi to tak většinu života připadá. Dlouho znám lidi, jako je Gregory, a dokonce jsem navštívil lidské město, ale jsou okamžiky, kdy žasnu nad složitostí vašeho myšlení. Zdá se, že častěji dáváte přednost složitým řešením, i když se vám nabízejí jednoduchá; to je něco, čemu se nikdy nepřestanu divit." Podíval se k místu, kde stál Dennis. "Bude zajímavé sledovat, jak vy dva tohle dilema vyřešíte."
Asayaga zabručel; očividně na tom nic humorného neviděl.
Dennis si všiml Tinuvova pohledu a připojil se k nim, žvýkaje kus masa. Další plátek hodil Tinuvovi, ale Asayagovi nenabídl.
"Zůstaneme tady hodinu, abychom se usušili, zahřáli a najedli. Tinuvo, vyčlením šest mužů, aby tady s tebou zůstali. Očekávám, že tu Tsurané nechají další půltucet. To by je mělo odradit od pokusu o útok."
"Nebudu od tebe přijímat žádné rozkazy, Hartrafte."
"Dobře. Nazvi to dalším z mých zatracených návrhů, Tsurane."
"A pak co?"
Dennis se usmál a ukázal na další pásmo hor na severu. "Zamíříme tamhle, setřeseme ty parchanty a pak vyřešíme náš spor."
Aniž počkal na odpověď, odešel.
"Zlý člověk," zasyčel Asayaga a Tinuva vycítil, že Tsuran očekával nějaký druh rituálu, formální oznámení dluhu za záchranu života. Zároveň mu bylo jasné, že Hartraft je z celé té události nešťastný a nechce už o ní mluvit.
"To dělá válka," řekl nakonec.
"Co dělá?"
"Dělá z nás všech zlé lidi." Při těchto slovech se upřeně zahleděl na protější břeh.
Po chvíli Asayaga odešel za svými muži.
Když osaměli, Gregory se zeptal: "Co je?"
Tinuva věděl, co tato otázka znamená. Gregory ho znal natolik dobře, aby si byl jist, že se mu Tinuva dříve nebo později svěří s tím, co mu od onoho přepadení moredhelské hlídky leží na srdci. A Tinuva skutečně tiše řekl: "Jedním z těch, které jsme spolu s Tsurany přepadli ze zálohy, byl Kavala."
Gregory zaklel. "To znamená..."
"Bovai je nablízku."
Gregory si povzdechl. "Další z výzev a hádanek bohů?" Zavrtěl hlavou. Na člověka dokázal maskovat své city téměř stejně dobře jako elf, ale Tinuva zřetelně viděl jeho rozrušení.
"To sotva. Spíš krutý osud."
"Co uděláš?"
Tinuva pokrčil rameny. "Budu sloužit a udělám, co bude v mých silách, abych tobě, Dennisovi a Tsuranům pomohl přežít. Ale pokud se naskytne příležitost ukončit tuto... krevní mstu, využiju ji."
Gregory přikývl. Jako jeden z mála lidí znal pravdu o vztahu mezi eledhel a moredhel a zvlášť mezi Tinuvou a Bovaiem, ale bez Tinuvova svolení by o této věci nikdy s nikým nepromluvil.
Nakonec řekl: "Nejlepší bude, když o tom Dennis nebude vědět až do chvíle, kdy už to před ním nebudeme moct dál tajit. Kdyby zjistil, že je za námi Bovai, mohl by nás záměrně zdržovat tak dlouho, až by si vynutil boj."
Koutky Tinuvových úst se lehce vytočily vzhůru v otevřeném projevu veselí. "Dennis má s Bovaiem nevyřízené účty, ale má i dost zdravého rozumu, aby se o něco takového nepokoušel."
Gregory se zasmál. "Doufám, že máš pravdu." Otočil se k ohni a znovu řekl: "Ten luk mi bude scházet."
Tinuva se podíval na vyčerpané muže kolem ohně a poznamenal: "Brzy tu bude dost nadbytečných zbraní."
Gregory nepotřeboval vysvětlení - věděl, že mnoho z těchto mužů nepřežije příštích několik dnů. Přikývl a odešel, ponechávaje elfa jeho vlastním myšlenkám.

Tinuva se zahleděl přes řeku, kde žoldnéři přecházeli po břehu a zvažovali, co by měli udělat, a napadlo ho, jak dlouho vydrží čekat, než vyhledá Bovaie.
Hluboce zabrán do svých úvah ani nepostřehl první rozkaz, aby se muži připravili k odchodu; teprve když za sebou vycítil pohyb, jak se dění v táboře zrychlilo, vrhl přes řeku poslední pohled a otočil se, aby se připojil k ostatním.

kapitola 8

ROZHODNUTÍ

Soumrak houstl.
Dennis Hartraft se odvrátil od houfu vojáků a popuzeně rozhodil rukama. "Jste všichni blázni," štěkl vztekle přes rameno. "Zastavovat se teď je šílenství." Ukázal k průsmyku v dalším pohoří, stále vzdálenému deset mil. "Jakmile přejdeme Zuby světa, budeme v bezpečí. Pak si odpočineme."
"Jenže tak daleko dojde sotva jeden muž z deseti," prohlásil bratr Corwin. "Mám podezření, že ani ty, ani ten Tsuran si prostě jeden před druhým nedokážete přiznat, že potřebujete odpočinek. Tahle honička trvá už třetí den. Málokomu zbývají síly k tomu, aby bojoval, natož ušel další míli."
"Bratře, nevěděl jsem, že jsi účastníkem této válečné porady," utrhl se Dennis. "Ta je určena těm, kdo bojují a přejí si promluvit."
"Přesto bude můj hlas slyšet," odsekl mnich bez váhání. "Dopřej těmto mužům odpočinek."
Dennis si založil ruce v bok a vstoupil zpět do kruhu vojáků. Zahlédl Asayagu, který jejich rozhovor šeptem překládal svým spolubojovníkům.
"Tsurané nemají žádné válečné porady," odpověděl Dennis. "Jejich velitel řekne 'jdeme' a oni jdou. Klidně se vsadím, že jsou připraveni přejít přes hory už dnes v noci a jednou provždy se tak zbavit pronásledovatelů. Vy jste požádali o svolání porady a já to musím přijmout, ale říkám vám, zastavit se teď k odpočinku je šílenství."
Asayaga, aniž přestal překládat, upřel na Dennise pronikavý pohled, ale neřekl k tomu nic.
"Chcete, aby se tvrdilo, že tito -" skoro mu z úst uniklo slovo ‚parchanti', ale včas se zarazil "- tito nepřátelé Království dokážou něco, co my ne?"
Dennis se nadechl a pokračoval nízko nasazeným tónem. "Vím, že je u nás zvykem žádat o válečnou poradu -" jeho hlas začal stoupat "- dokonce i ti nejníže postavení o ni smějí požádat, když vážně pochybují o mých rozkazech, ale to neplatí v naléhavých situacích a uprostřed boje!" Skončil křikem.
"Nejsme uprostřed boje ani v naléhavé situaci," odpověděl Corwin klidně. "Získali jsme náskok před pronásledovateli. Stmívá se. Máme výhled na dvacet mil území za námi a nevidíme nic podezřelého." Ukázal zpátky na lehce zvlněnou krajinu, kterou právě přešli. Z jejich vyvýšeného stanoviště v podhůří by člověk s ostrým zrakem rozeznal i řeku, kterou ráno přebrodili. Nepohybovalo se tam nic kromě několika jelenů s laněmi a v dálce smečka vlků.
"Můžou nás obejít kolem těchto hor," odpověděl Dennis a ukázal na východ k zalesněným svahům, k nimž se celé odpoledne přibližovali.
"Někdo by musel přijít za námi k místu, kde jsme překročili řeku," odporoval mnich, "aby našli naši stopu. Celý den jsme za sebou nikoho nezahlédli."
"Takže jsi ke všemu ještě mistr v zálesáctví a vojenské taktice?" zeptal se Dennis jízlivě.
"Ne, jsem jen člověk, který strávil velkou část života na cestách a ví, jak používat logiku; a logika vyžaduje, abychom si odpočinuli. Terén před námi vypadá dobře: spousta jedlí na palivo a výrobu přístřešků a zvěře tu taky není málo. Jestliže si dnes odpočineme, půjdeme zítra o to rychleji. Budeš-li trvat na nočním pochodu, nezůstane ti ráno ani dvacet mužů schopných pohybu."
Dennis se odvrátil od kněze a pomalu přejel pohledem přes muže shromážděné kolem sebe. Pak mu na kratičký okamžik bleskl hlavou obraz. Prudce se otočil ke knězi a obraz zmizel.
Corwin viděl, jak na něho Dennis hledí, a zeptal se: "Co je?"
Dennis chvíli mlčel a pak řekl: "Nic."
V očích mužů viděl, že jeho názor má mezi nimi povážlivě malou podporu. Kněz měl pravdu, byli naprosto vyčerpaní: přechod řeky z nich vysál poslední zbytky sil a při odpoledním pochodu je držel na nohou jen pud sebezáchovy. Všichni se nacházeli na pokraji zhroucení.
Přenesl pohled na Asayagu. Bylo těžké vyčíst něco z onoho podivně prázdného výrazu, který Tsurané dokázali nasadit, když chtěli. Rád by věděl, jestli by Asayaga odpočinek přivítal, nebo zda byl naplněn pohrdáním vůči slabosti svého nepřítele.
"Odpočinek by byl dobrý," prohlásil Asayaga. "Někteří pochodovali šedesát vašich mil nebo i více beze spánku. Polovina mých mužů zemře do rána na nemoc z mrazu."
Dennise jeho přiznání polekalo. Ohlédl se na Tinuvu a Gregoryho.
"Příteli," řekl Gregory tiše, Jsou chvíle, kdy zapomínáš, že jen málokdo se ti vyrovná ve vytrvalosti a odolnosti; to je tvoje jediná chyba coby velitele."
"Ale souhlasíte, že by mohli být blízko?"
Tinuva vstal a poodešel z kruhu na kraj vršku, na němž se zastavili k poradě. Všichni mlčeli, zatímco si pozorně prohlížel

vzdálený obzor; pak zvedl hlavu a chřípí se mu zachvělo, jako by čichal ve studeném větru.
"Nekráčel jsem po této zemi mnoho let," povzdechl si nakonec a otočil se k vyčkávající skupině. "Ztratil jsem spojení s jejími rytmy, s tlukotem jejího srdce, dotekem větru, vůní půdy a věcí, které z ní rostou." Odmlčel se. "Ale mohu vám říct, že jsme první, kdo narušil klid tohoto místa od okamžiku, kdy začal padat sníh. To však neznamená, že budeme sami dlouho. Vím, kdo nás pronásleduje, a proto bych se zde nerad dlouho zdržoval."
Několik Dennisových mužů ho požádalo o vysvětlení, kdo j im je v patách, ale on neodpověděl. Pomalu prošel kolem mužů a pronikavým zrakem postupně zkoumal každého z nich. Na okamžik se zastavil před Corwinem, zahleděl se mu hluboko do očí a pak se odvrátil.
"Kněz má ovšem pravdu. Jestliže se pokusíme setrvat na pochodu ještě jednu noc, mnoho mužů padne." Otočil se k houfu Tsuranů shromážděných kolem Asayagy. "Obzvlášť mezi vámi," pokračoval tsuransky. "Led, zima jsou vám cizí. Ty, Asayago, to víš, i když by tě hrdost přinutila pochodovat s námi, dokud by poslední z vás nepodlehl tiché smrti."
Asayaga, překvapen elfovou zběhlostí v tsuranštině, pouze přikývl.
"Teď, když bouře pominula, teplota klesne. K ránu bude ještě mnohem chladněji." Tinuva se otočil zpátky k Dennisovi a přešel do jazyka Království. "Mráz dokáže zabit stejně spolehlivě jako šíp nebo meč. Přestože se obávám, že jsme pronásledovatele ještě zdaleka nesetřásli, musíme se zastavit. Vstoupíme do lesa před námi a ještě před setměním se utáboříme, rozděláme ohně, zbudujeme si nějaký úkryt, pokud budeme moci, ale zůstaneme bdělí. To je můj návrh."
Dcnnis si povzdechl a odevzdaně rozhodil rukama. "Tak dobře, pokud si to všichni přejete."
Skupinou kolem něho proběhlo souhlasné a úlevné zamručení a všichni se pomalu vydali do svahu směrem k lesu.
Dennis je pobízel ještě asi půl míle, než našel místo podle svého vkusu. Skalní převis, který chránil proti severnímu větru, lemovaný starými jedlemi.
Jeho muži znali své úkoly: půltucet nejlepších stopařů a lučišt-níků vyrazil na lov zvěře, další půltucet se rozestavil na hlídku, zatímco ostatní začali sbírat dříví na ohně.
Asayaga přistoupil k Dennisovi, marně se pokoušeje ovládnout třes ve svalech a jektání zubů, jež ho trápily od okamžiku, kdy přešli řeku.
"Moji muži..." zaváhal,,,,.. .vyměníme naši práci za jídlo, které přinesou vaši lovci."
Dennis se podíval na Tsurany a na kratičký okamžik ho téměř přepadl soucit, soucit toho druhu, jaký člověk pocítí při pohledu
na vlka, který se zatoulal od smečky a nyní se nachází na pokraji smrti. Jejich utrpení bylo zjevné, asi půl tuctu jich museli spolubojovníci podpírat, někteří měli omrzlé nosy, tváře a prsty.
Tinuva řekl, že tyhle muže budu potřebovat, pomyslel si Dennis. K sakru, sám bych mohl v tomhle okamžiku pobít polovinu z nich... a odsunul toto pokušení stranou.
"Vraťte se kousek zpátky z kopce k té skupině borovic a odsekejte z nich větve, které mají hodně jehličí. Poklademe jimi zemi a uděláme z nich větrolamy. A jestli máš muže se sekerami, ať jdou sekat dříví, hodně dříví."
Asayaga přikývl, příliš vyčerpaný, než aby se zmohl na nějaké námitky, a odešel. V příštím okamžiku se jeho muži vydali plnit přidělené úkoly.
Převis útesu tvořil široké ‚V', ale nebyl dost velký, aby se pod něj vešlo sto dvacet mužů. Dennis se připojil ke skupině mužů, kteří přivlékali padlé kmeny, aby je zaklínili mezi balvany kolem převisu a vytvořili tak hrubou ohradu.
Během několika minut vzplály ohně. Tsurané se vrátili s náručemi borovicových větví, jimiž obložili ohradu z vnitřní strany, zatímco zvnějšku královští vojáci pěchovali do mezer mezi kmeny sníh. Dalšími větvemi byl vystlán prostor pod převisem. Tam se uložili muži, kteří byli příliš vyčerpaní, než aby mohli pracovat. Bratr Corwin navršil do kotlíku sníh, nechal jej nad ohněm roztát, a jakmile voda začala vařit, přihodil do ní hrst čajových lístků.
První lovec se vrátil se srnou přes rameno a několik mužů se pustilo do porcování. Všechno maso kromě vnitřností okamžitě končilo v ohni. Srdce a játra si vyžádal Corwin pro nemocné a raněné. Další lovec přinesl párek zajíců a následující velkého ptáka s černým peřím, který vážil dobrých dvacet liber. Tsurané na tento úlovek hleděli s úžasem, protože v nížinách, kde se vedla válka, se tento druh neobjevoval.
Brzy se kolem rozlinula libá vůně pečeného masa, která lákala muže od práce blíž k ohňům, dokud je seržant Barry nebo velitel útoku Tasemu opět nenahnali do lesa, aby přinesli více dřeva.
Na úpatí útesu se vršily hromady větví a plameny tří ohňů s hukotem šlehaly do výšky. Dennis, který pomáhal stavět ohradu, jež mu nyní sahala k hrudi, vzhlédl k jiskrám vyletujícím k večerní obloze.
Do tábora vešel zadýchaný Gregory a připojil se k němu.
"Jako nějaký zatracený maják," povzdechl si Dennis. "Slepý uvidí tu zář ze vzdálenosti pěti mil a cítit je taky na míle daleko."
"Necháme je takhle hořet ještě chvíli, dokud muži neroz-mrznou. To už bude naprostá tma, pak ohně přidusíme."
"Něco tam nahoře?"
"Jen stará stezka. Už jsou to roky, co jsem tady byl, je těžké si vzpomenout."
"Tinuva ji ale zná."
Gregory přikývl.
"Něco ho užírá," řekl Dennis.
"Ty víš, kdo nás pronásleduje, že ano?"
"Celé moredhelské vojsko."
"Je to Bovai."
Dennis na okamžik odvrátil pohled. Nechtěl, aby Gregory vycítil jeho hrůzu. Teď už chápal, proč se Tinuva choval tak zvláštně, jako by se napůl pohyboval v jiném světě.
"Jestli je to Bovai a ví, kdo jsme," zasyčel Dennis, "půjde po nás vytrvale a bezohledně, i kdyby měl přitom zabít

polovinu svých mužů."
"Já to vím a ty taky."
"Tak proč se k sakru Tinuva přiklonil k tomu, abychom tady zůstali? Ví, jak Bovai nenávidí moji rodinu; můj dědeček ho skoro zabil a můj otec ho s hanbou vyhnal, když naposledy přišel do Valinaru."
Na okamžik se na Gregoryho tváři objevil výraz, jako by se chystal říct jednu věc, ale pak řekl jinou. "Protože jsme naprosto vyčerpaní, Dennisi. Pořád to opakuju, tohle je tvoje jediná velká chyba jakožto velitele: myslíš si, že všichni jsou stejní jako ty, stejně neúnavní."
"Tak jsem se to naučil, abych zůstal naživu," utrhl se Dennis.
"Zatraceně, jestli půjdeme dál, budou všichni Tsuranč do rána mrtví."
"Dobře. Ušetří nám to práci s jejich pobitím."
"Jsem rád, že to tak vnímáš, Hartrafte."
Dennis se polekaně otočil. Stál za ním Asayaga. "Nepřítel, o kterém vím, že mne nenávidí, se mi zabíjí snadněji," pokračoval Asayaga a pokročil kupředu, aby se k nim připojil.
"Pamatuj si, Asayago, příměří je jen dočasné."
"Ale pro tuhle chvíli vás potřebujeme stejně jako vy nás," prohlásil Gregory a upřel pronikavý pohled na Dennise, který neochotně přikývl na souhlas.
"Myslím, že i tvoji muži jsou vyčerpaní, Hartrafte."
"Jsme," odpověděl Gregory. "Vraceli jsme se z výpravy a na tom místě, kde jsme se před třemi dny setkali, jsme si chtěli odpočinout a přečkat bouři. Už tehdy jsme sotva pletli nohama. Naši muži jsou stejně vysílení jako tvoji."
"Myslíš, žejsou tvoji muži stejně vyčerpaní jako moji?" zeptal se Asayaga s pohledem zabodnutým do Dennisových očí.
"Co je zase tohle? Nějaká hra na hrdost?"
"Ano, všechnoje hra," odpověděl Asayaga a Dennis vycítil hořkost v jeho hlase. "Dělá ti starosti, že tady zůstáváme, je to tak?"
"Nepřítel, kterému čelíme, chová k mé rodině hlubokou nenávist. Požene se za námi bez oddechu."
"Pak tedy zůstaneme pozorní a zrušíme tábor ještě před svítáním."
"Jestli přijde, bude ve výhodě."
Asayaga zamyšleně přikývl. "V tom případě, osud je osud."
"Cože?"
"Jak říkám. Dnes večer už dál nemůžeme, to je dané. Ty věříš, že se za námi nepřítel požene, a já to přijímám jako dané. Takže je to osud, kdo rozhodne, ale v této chvíli mi připadá nesmyslné stát tady v mrazu, když se nabízí teplo ohně."
Asayaga se bez dalších slov otočil a obešel chatrnou ohradu, aby se připojil ke svým mužům, kteří se tísnili kolem ohňů.
Dennis se podíval na Gregoryho a ten se tiše zasmál.
"Má pravdu, víš, a to maso voní zatraceně dobře."
Dennis zdráhavě vykročil za natalským zvědem. Snášela se noc. Z lesa se vrátili poslední sběrači dříví a přihodili svůj náklad na hromady vedle hučících ohňů, z nichž sálal takový žár, že si mnoho mužů svléklo těžké pláště, čapky a rukavice. Někdo natáhl provazy, aby si na nich mohli usušit provlhlé svršky.
Mnozí Tsurané si odvinuli onuce a teď slastně vzdychali, když nastavovali ohni bosé nohy. Z ohně byly vytaženy první kusy masa a rozhozeny mužům. Rozlehl se smích, když nejeden z nich upustil chycené maso a strčil si do úst popálené prsty, pak ale opět dychtivě popadl svůj příděl.
Poslední královský lovec přinesl dva sviště, oba pěkně vypasené, protože v časné zimě ještě nestačili spotřebovat tukové zásoby. Muž byl takovým ubohým úlovkem velmi zklamán, ale Tsurané hlasitě vykřikli nadšením, když lovec znechuceně hodil mrtvá zvířata na zem a otočil se, aby se omluvil svým přátelům.
Po chvilce váhání se k němu přiblížili dva Tsurané.
"No dobře, jen si ty potvory vemte," zavrčel nakonec. "Raději bych snědl vránu, než bych se jich dotkl. Bylo to všechno, na co jsem narazil."
Jeho pohrdavé gesto Tsuranům stačilo. Popadli sviště a pověsili je na větev stromu. Zručně jim rozřízli kůži kolem hrdla a pakje bez dalších řezů pomalu stáhli. Zdálo se, jako by oba dva muži závodili, a hovor kolem ohňů utichl, protože královští vojáci zvědavě přihlíželi a čekali, co se bude dít.
Tsurané pozvolna stahovali kůži, až zvířatům visela od zadních nohou, pak ji prudkým škubnutím utrhli a obrátili srstí ven tak, že kožky vypadaly jako dva rukávníky.
Nyní začali odřezávat maso a tuk od kostí a cpát je do kožek. Pak přibyly polámané kosti a nakonec i vnitřnosti.
Zatímco dvojice pracovala, další Tsurané přinášeli malé kameny a házeli je do ohně. Teď vylovili rozžhavené kameny z plamenů a se smíchem je holýma rukama hodili dvěma řezníkům, kteří je přidali do naditých kožek.
Nakonec jeden z Tsuranů vytáhl z vaku silné jehly vyrobené ze dřeva skoro stejně tvrdého jako kov. Jimi zašpendlili otvory u krku a nalámanými větvičkami utěsnili díry po šípech. Pak hodili ony prazvláštní tlačenky do ohně.
Všichni královští vojáci na to zírali mírně vytřeštěnýma očima, zatímco Tsurany přepadla téměř slavnostní nálada; vzrušeně mezi sebou brebentili, tlačili se kolem kuchařů a očividně se nemohli dočkat, až bude ten podivný pokrm hotov.
Gregory sledoval toto představení s lehce pobaveným úsměvem. "Jednou jsem v noci narazil na tsuranský tábor a viděl něco podobného. Pokud dobře rozumím té jejich hatmatilce, mají na vlastním světě zvíře podobné svišťům, které považují za vzácnou lahůdku, jakou si mohou dovolit jen urození."
Vzduch ztěžkl puchem spálených chlupů. Oba samozvaní kuchaři obraceli sviště v plamenech sem a tam. Kůže se v

žáru ohně nadmuly jako balony a Dennise napadlo, že vypadají jako mrtvoly plovoucí ve vodě pod horkým letním sluncem.
Už se zdálo, že kůže to napětí nevydrží a prasknou, když najednou z otvorů, které do těl umístila sama příroda a jež nebyly ucpány, začala stříkat šťáva. Tsurané zajásali a vykutáleli sviště z ohně. Jeden z kuchařů si natáhl rukavice, uchopil sviště a přistoupil k Asayagovi, který se s úsměvem obřadně uklonil a poklekl najedno koleno. Kuchař zvedl sviště nad jeho hlavu a proud šťávy dopadl do Asayagových otevřených úst. Asayaga polkl, olízl si rty a řekl něco, co u jeho krajanů vyvolalo výbuch smíchu.
Druhý kuchař rovněž vzal svého sviště a vykročil k Asayagovi, ale tsuranský velitel s několika slovy ukázal na Dennise. Smích ustal a všichni otočili hlavy k Hartraftovi.
"První šťáva ze sviště," pronesl Asayaga v obecném jazyce, "je vyhrazena šlechticům a velitelům. Teď pij."
"Ani omylem," zamručel si Dennis do vousů a jeho slova zanikla v praskavém hukotu ohně.
Druhý kuchař s úsměvem přistoupil k Dennisovi.
"Raději to udělej," zašeptal Gregory. "Je vidět, že to berou jako znamení úcty."
"Zatraceně, nebudu pít nic, co teče ze sviští prdele."
"Udělej to!" sykl Gregory. "Jinak můžeme mít na krku boj. Tohle je první známka toho, že tě ctí jako velitele; tak to nezpackej!"
Dennis vrhl postranní pohled na své muže. Viděl směs reakcí. Někteří vypadali očividně znechuceni, ale obzvlášť mezi starými veterány se nejeden škodolibě usmíval nesnázi, do níž se jejich velitel dostal.
Jeho hněvivý pohled zmrazil většinu úsměvů. Pak tiše zaklel a poklekl najedno koleno. Tsuranský kuchař zvedl sviště, z jehož zadního otvoru vycházela pára. Tsuran ho stiskl a vytrskl proud šťávy.
Dennis se zmohl na jedno polknutí. Tekutina byla hustá, olejovitá a téměř vařící. Snažil se ovládnout, aby nezačal kašlat a prskat. Kuchař se otočil a cosi vykřikl. Tsurané se rozesmáli a brzy se k nim přidali i královští vojáci, očividně pobavení svízelí svého velitele.
Asayaga přistoupil k Dennisovi, vytáhl zpod tuniky malý měch a odzátkoval jej. "Na, zapij to tímhle."
Dennis na něho vrhl nevraživý pohled. Asayaga s úsměvem zaklonil hlavu, pozvedl měch a stiskl. Do úst mu vstříkla bílá tekutina. Pak namířil měch na Dennise a znovu stiskl.
Dennisova ústa naplnina hořkokyselá chuť a tentokrát se zalkl a rozkašlal.
"Co, ve jménu všech démonů, je zase tohle?" vykřikl.
"Aureg."
"Co? Chutná to jako koňská moč."
"Ha! Špatná díra koně, kdyby to pocházelo z koně. Je to zkvašené needří mléko." Needry byla šestinohá dobytčata, která si Tsurané přivedli ze své domoviny. Sloužila jim jako tažná a nákladní zvířata, protože v jejich světě neexistovali koně. "V letním horku ochladí a v zimě zahřeje žaludek."
"Zatraceně," zavrčel Dennis.
Když vyprskl zbytek, Tsuran se rozesmál. Dennis se na něho podíval a podivil se, co to ke všem démonům dělá, když se k němu Asayaga naklonil.
"Úcta zabraňuje zabíjení," řekl Asayaga a jeho hlas zněl najednou chladně. "Moji muži budou v budoucnosti mnohem přístupnější k přijímání tvých ‚návrhů'."
Ohlédl se na své podřízené, kteří se nahrnuli ke dvěma svišťům, jejichž kůže byly nyní rozříznuty. Dychtivé ruce se vztahovaly a vybíraly kousky kouřícího masa. Jeden z nich uctivě přistoupil k Asayagovi a zvedl dlaň, na níž ležely dva kousky masa.
"Játra a srdce," řekl Asayaga a nabídl jeden z nich Dennisovi.
Dennis si jej zdráhavě vzal a hodil do úst. Navzdory prvotní reakci musel přiznat, že chutnal docela dobře. Kývl hlavou na znamení díků.
Mnozí královští vojáci, z nichž někteří okusovali kost nebo žvýkali kus masa, se zvědavě shromáždili kolem Tsuranů a pak se otáčeli, aby se smíchem přivolali své kamarády.
"Smích také zabraňuje zabíjení," řekl Asayaga. "Podle toho, co jsem slyšel a co cítím, soudím, že se zítra bude bojovat. Musíme bojovat společně, Hartrafte: díky tomu, že dnes společně jíme a pijeme, to budeme mít zítra snazší."
Dennis musel připustit, že Asayaga má pravdu. Přinutil se vzít si od něj měch s auregem a napil se. Tentokrát už mu nápoj nepřipadal tak špatný, přinejmenším když rychle polykal, a přestože to nebylo darkmoorské brandy, skutečně mu trochu rozehřálo útroby.
Jak si navzájem podávali měch a sledovali své muže při jídle a zábavě, pocítil podivný smutek. Seděli tam rozesmátí a uvolnění a on si náhle uvědomil tragický rozměr tohoto okamžiku. Už dávno přijal život jako jednu nekončící tragédii, ale tato noc na něho zapůsobila silněji než obvykle.
V žádném případě ho nepřepadaly ony plačtivé myšlenky, o nichž se rozepisují básníci a tvůrci balad-jak protivníci mohou prožít chvíle přátelství. To, co cítil, byla sentimentální hloupost: válka ho příliš poznamenala. Ohlédl se na Asayagu s vědomím, že by ho dokázal bez váhání zabít, a byl si jist, že Asayaga by udělal totéž.
A přesto, kdyby nebylo blížící se hrůzy - připomínky toho, co se dělo právě v tomto okamžiku, ale o šedesát mil jižněji - mohl by si tento večer dokonce užít. Možná jsme se zbláznili, pomyslel si. Víme, že jsme odsouzeni k záhubě, poslední tři dny jsme žili v neustálé hrůze a teď se zoufale chápeme poslední příležitosti zasmát se.
Seděl u táborového ohně s mnoha cizinci, mnohokrát se přitom opil a sliboval věčné přátelství, jenže pak přišlo ráno a každý šel dál svou cestou. Věděl dost, aby těmto věcem nepřikládal žádnou váhu. Možná právě to byl důvod jeho trudnomyslnosti. A možná to byla náhlá osamělost, kterou cítil, když neměl po boku Jurgena.
Co by téhle situaci řekl Jurgen? Asi by se zasmál, bez váhání ochutnal šťávu a pak poplácal Asayagu po rameni.

Ale Jurgena zabili oni, stejně jako mého otce... a ji.
"Něco tě znepokojuje?"
Podíval se na Asayagu, který mu podával měch a usmíval se při tom.
"Už dost," řekl chladně.
Asayaga přikývl a vzápětí se jeho rysy stáhly do prázdné bezvýraznč masky tsuranského velitele.
"Rozděl své muže. Jakmile dojíme, budou dva spát a jeden stát na stráži. Chci, aby byly utlumeny ohně. Necháme je hořet, ale ne tak mohutně jako teď. Po půlnoci chci polovinu lidí na stráži. Při první známce úsvitu zrušíme tábor."
"Beru to jen jako návrh, Hartrafte," řekl Asayaga chladně.
"Ber to, jak chceš, Tsurane."
"Jsi tvrdý člověk."
"A proto jsem pořád naživu, Tsurane."
"Opravdu?"
"Co tím myslíš?"
Asayaga zavrtěl hlavou a zasunul si měch s auregem za tuniku. "Do půlnoci dva spí, jeden je na stráži. Pak polovina spí, zatímco druhá polovina hlídá. Vyrážíme při prvním světle úsvitu. Já budu držet stráž jako první, Harjrafte: ty spi."
Asayaga se otočil a šel se připojit ke svým mužům kolem ohně. Jakmile se posadil, začal se znovu smát a přijal hrst kouřícího masa, ale díval se přitom na Dennise a jeho oči byly pozorné a chladné.
Dennis tiše zaklel. Vzal kus větve, vyhrábl z ohně kus masa a vydal se do lesa, aby mohl být sám.

## kapitola 9

## MOŽNOSTI

Vycházející měsíc byl krvavě rudý.
Tinuva se všemi smysly napjatými jako tětiva luku přijal jeho barvu jako zlé znamení, varování předků, když jej viděl stoupat nad les.
Nenalezl žádné přímé známky nebezpečí, žádný zvuk kročejů na sněhu, žádný pach v mrazivém větru: varování bylo hlubší, přicházelo přímo z jádra loho, čím byl. Věděl, že i lidé někdy dokážou okrajově využít tento smysl, například když cítí, že jsou pozorováni, nebo ještě lépe když pouto vytvořené mezi dvojčaty dovolí jednomu vnímat, co si myslí a cítí ten druhý.
Cítil nenávist, starodávnou nenávist, která se táhla přes celá staletí. Znal ji stejně důvěrně jako přítomnost milovaných přátel, vzpomínku na posvátné háje, noční pohled na věčná nebesa.
Bovai byl blízko, velmi blízko. Přikrádal se, vztahoval se k němu, pokoušel se dotknout jeho srdce a především ho volal. Připadalo mu, jako by byli dva hadi, kteří konečně zpozorovali jeden druhého a teď na sebe neúhybně hledí a pokoušejí se získat výhodu, než bleskově zaútočí.
Drásalo ho to: Bovaiovo volání bylo jako hluboká touha, skoro jako šepot milenčina hlasu, který sváděl a sliboval vyvrcholení vášně, až na to, že to byla vášeň smrti.
Tinuva otočil hlavu a upřel pohled do dálky. Nedíval se však očima, ale duší. Barva světa se změnila; už nebyl naplněn temnými stíny noci, nýbrž bledým mihotavým světlem, jež se sneslo na zmrzlé lesy. Všechno se koupalo v jemné modré záři a všechny stíny zmizely, ačkoliv pro smrtelníka stojícího vedle něho zůstalo všechno beze změny.
Spatřil Bovaie; přicházel sám, neskrýval se, ale nacházel se ještě hodně daleko za hranicí doletu šípu. Tinuva dobře znal jeho chůzi: pyšnou, sebevědomou chůzi někoho, kdo si je jist svojí mocí. Bylo toho ještě hodně důvěrně známého na moredhelském náčelníkovi, ale Tinuva se rozhodl nezaobírat se těmito známými vlastnostmi. Věděl, že právě tyto podobnosti jsou srdcem jejich krvavého sporu.
Oba si byli vědomi přítomnosti toho druhého. Toto nebylo jako u Kavaly, který zaměstnán jinými myšlenkami sám vběhl do náruče zasloužené smrti. Ne, Bovai by nikdy nebyl tak hloupý; dokonce i když přebýval dvě stě mil daleko v bezpečí svého domova, vždy zůstával bdělý, pozorný, protože věděl, že Tinuva je neustále na lovu.
Bovai se zastavil, lehce otočil hlavu a podíval se přímo na Tinuvu.
Ať je to teď.
Tato slova nebyla samozřejmě vyřčena, ale vyslána myšlenkou a Tinuva cítil, jak ho přitahuje jejich síla. Přesto si uvědomoval, že Bovai užívá všechny své schopnosti, aby jim dal tvar a vtiskl je do jeho duše, a že se za nimi skrývá jiný účel. Dovolil si na nejkratší okamžik přenést pozornost a pohlédnout za Bovaie.
Za temným elfem stály stovky dalších, kteří se považovali za utajené, věřili, že světlo jeho vnitřního zraku nedosáhne až k nim, že neodhalí jejich přítomnost, že zůstane soustředěn pouze na Bovaie. Ti Bovaiovy krve měli dost schopností, aby stáli tiše se sklopenými hlavami a obměnou myslí, takže světlo, které Tinuva vysílal, nedospělo až k jejich myšlenkám. Ale prostší a temnější tvorové - muži, lesní skřeti a trollové - ve své neohrabanosti přešlapovali, netrpěliví v mrazivém vzduchu, přemýšleli, co má jejich pán za rubem, proč jim přikázal čekat, zatímco se sám vydal kupředu.
Tinuva se soustředil a naprosto utišil. Přál si, aby Bovai popošel ještě sto kroků, ale věděl, že pak by nevyhnutelně došlo ke střetu, a teď k tomu nebyla vhodná doba. Čekal stovky let: několik dalších dnů bylo ničím v porovnání se staletími.

Tinuva rozšířil dosah své mysli a vycítil v dálce další bytosti. Očekávalo se, že Tinuva jednoho dne vstoupí do řad Čarotkalců, protože projevoval stále rozsáhlejší schopnosti při používání původní magie jeho rasy. S hořkou ironií si uvědomil, že Bovai se mu svým nadáním v této oblasti s největši pravděpodobností vyrovná, přestože by se nikdy nevzdal pláště náčelníka ve prospěch obřadní čelenky šamana.
Tinuva spustil levou ruku k boku, uchopil lem svého dlouhého pláště a širokým obloukem jím mávl před sebou, čímž zrušil kouzlo, které jeho vnitřnímu zraku osvětlovalo les. Otočil se a lehce se rozběhl tak, jak dokáže běžet jen elf; hnal se lesem jako poryv ranního větní, kličkoval mezi stromy, přeskakoval padlé kmeny a v jednom okamžiku vyplašil srnu, ukrytou za vyvráceným kořenem jednoho velikánu, takže několik kroků běželi bok po boku, až pak polekané zvíře odskočilo a uteklo opačným směrem.
Vyprázdnil svoji mysl, zahalil celou svoji bytost a věděl, že ho nyní nevidí ani ti nejcitlivější z moredhel. Pro Bovaie to bude, jako by najednou zmizel ze smrtelného světa. I když ještě nebyl Čarotkalcem, vyhledával Tinuva jejich společnost, kdykoli mu to čas dovolil, a přiučil se několika věcem, které by ve svém věku ještě vůbec neměl znát. Ať se Bovai snaží přijít na to, co se vlastně stalo. Získá tím minuty tam, kde by potřebovali hodiny, ale každá minuta navíc pomůže královským vojákům a Tsuranům dostat se o kousek dál od Bovaie a jeho zabijáků.
Aniž polevil v běhu, tiše zahvízdal tak, jak by volala sova vyplašená v noci něčím, co loví lovce.
Gregory vystoupil zpoza jedle tak obrovské, že by se za jejím kmenem pohodlně ukryli tři muži. Zvedl k ústům roh a zatroubil čtyři krátké tóny, svůj osobní signál, který se nyní stal varováním, že byl spatřen nepřítel a je čas opustit tábor. Pak se připojil k běžícímu Tinuvovi.
"Byl tam?" zeptal se.
"Ano."
Běželi ještě dalších padesát kroků, přeskočili padlý kmen a na okamžik se zastavili, aby se s napůl pozvednutými luky ohlédli.
"Vyzval tě?"
"Ano. Ale jeho vojsko bylo příliš blízko."
Zaslechli vzdálené dunění koňských kopyt dusajících přes mýtinu; Bovai vyslal jezdce, aby zjistili, kam zmizel elf.
Chvíli naslouchali, pak uslyšeli, jak se zvuk ztišil, když se jezdci dostali mezi stromy, kde se museli pohybovat pomaleji.
Gregory znovu zadul do rohu. Z dálky se ozvala odpověď, jejíž tón se lehce chvěl v mrazivém vzduchu.
"Je čas vrátit se," řekl Gregory. Otočil se, aby se opět rozběhl, ale Tinuva tiše sykl, zvedl ruku a ukázal za sebe.
Oba najednou vytáhli z toulce šíp, nasadili do luku a napjali tětivu.
Vynořili se před nimi dva jezdci, jasně viditelní v měsíčním světle se proplétali mezi stromy a občas sklonili hlavu, aby se vyhnuli větvím.
Zasvištěly dva šípy, oba zároveň zasáhly svůj cíl, ale jen jeden z jezdců se skácel z koně. Druhý pronikavě vykřikl a jeho kůň se málem převrátil na záda, jak umírající muž křečovitě přitáhl uzdu a pokusil se zvíře otočit.
V příští vteřině mu Tinuva seděl za zády a hladce mu podřízl hrdlo. Pak ho shodil na zem a posunul se na jeho místo.
Tinuvovy šeptané povely a jemné doteky uklidnily vyděšeného koně tak dokonale, že byl připraven poslouchat elfa mnohem ochotněji než předtím svého předchozího pána.
Tinuva se ohlédl na Gregoryho, který vyskočil na druhého koně a pokoušel se ho ovládnout, ale zvíře bylo příliš vyděšené pachem krve vznášejícím se ve vzduchu.
Tinuva k němu přiklusal a Gregoryho kůň se konečně podřídil zálesákově pevné ruce.
"Proč chodit pěšky, když můžeme jet na koních?" řekl Tinuva klidně.
"No tak snad abychom se rozjeli a to velmi rychle!" odpověděl Gregory a ohlédl se přes rameno.
Tinuva pobídl koně do mírného cvalu a vyrazil jako první mezi stromy. Za sebou slyšeli, jak se přibližuji další jezdci.
Dospěli k nízkému hřebeni a vyjeli na vrchol. Po levici Tinuva uviděl jejich tábor a vydechl si úlevou. Ohně ještě doutnaly, ale místo už bylo opuštěné. Pak zahlédl vojáky, jak spěšně ustupují po stezce; první z nich už překonali skalní ostroh a mizeli na druhé straně.
Ucítil, jak mu něco prolétlo kolem obličeje a otřelo se o límec jeho pláště. Zastavilo se mu srdce. O šířku dlaně níž, a šíp vystřelený jedním z Dennisových mužů by ho zabil. Na okamžik se v myšlenkách pozastavil nad ironií toho, že by po tak dlouhé době mohl zemřít rukou spojence.
Gregory opět zatroubil na roh - čtyřtónový poznávací signál -a Tinuva uslyšel Dennisovy rozzlobené kletby a křičené rozkazy mužům, aby zatraceně přestali střílet.
Dvojice sklouzla na koních ze svahu, objela prázdný tábor a vyrazila po stezce vzhůru. Zahnuli do zatáčky a Tinuvu polekal pohled na tucet Tsuranů, stojících na stezce s vytasenými meči. Prudce přitáhl koni uzdu a napadlo ho, jestli Tsurané vůbec pochopili Dennisovo upozornění a Gregoryho signál.
Uprostřed skupiny stál Asayaga. Štěkl rozkaz a vojáci sklonili meče.
Tinuva se stále bušícím srdcem kývl na znamení díků.
"Je tragické zabít v boji omylem přítele, když je kolem tolik nepřátel," prohlásil Asayaga tsuransky.
Ani nedomluvil a na jeho tváři se objevil zmatený výraz. Několik jeho mužů se na něho překvapeně ohlédlo.
Neméně překvapenému Tinuvovi trvalo několik vteřin, než odpověděl. "Staří nepřátelé se musejí stát přáteli, když hrozí větší zlo."
Asayaga zamručel, ale neřekl nic.
"Běžte rychle: jejich válečníci na koních už jsou blízko. Nevědí určitě, kde jsme, ale brzy to zjistí," oznámil mu Tinuva spěšně. Pobídl koně a rozjel se po stezce až k vrcholu skalního ostrohu.
"Zatraceně. Mohl jsi přijít o život, když se tu takhle projíždíš na koni!" vykřikl Dennis a připravil Tinuvovi další překvapení, když se natáhl, a jako by se chtěl ujistit, že je jeho přítel v pořádku, uchopil ho za předloktí a pevně stiskl.

"Osobně stáhnu z kůže toho idiota, který na tebe vystřelil."
"Není čas." Tinuva se snažil mluvit o celé události nenuceným tónem. "Omluvitelný omyl. Odešel jsem pěšky, čekali jste, že se také tak vrátím. Raději si pospěšme. Gregory ajá pojedeme napřed, abychom se podívali, jestli tam neposlali předsunutou hlídku. Ale pochybuju o tom. Bovai byl vpředu s těmi jezdci, kteří vás hledali. Zbytku svých mužů nařídil, aby šli za nimi. Moje malá hra se vyplatila: poskytla nám varování, které jsme potřebovali."
Dennis souhlasně přikývl.
"Tak co, chlapi, jste usušení, máte plná břicha a zahřáté zadky?" zeptal se Gregory.
Odpověděla mu vlna smíchu.
Ohlédl se k východu. Velký, stále krvavě rudý měsíc visel dvě dlaně vysoko nad obzorem a obloha pod ním nepatrně bledla první předzvěstí úsvitu.
"Máme před sebou dlouhý běh a tvrdý boj," ujal se Dennis opět své obvyklé úlohy. "Budou tu každou chvíli. Tak jdeme!"
Tinuva pobídl koně kupředu po dlouhé, ledem pokryté stezce. "Myslím, že se blíží další bouře, a proto musíme být za hřebenem dřív, než nás dostihne, jinak v průsmyku zahyneme."
Dennis a Asayaga vydali rozkazy a muži se dali na pochod po značkách zanechaných hlídkou vyslanou napřed. Oba zvědi by už měli být v samotném průsmyku a mířit do hor. V pozdním odpoledni by měli všichni dospět na vrchol, a jakmile jej překonají, ať bouře zaplní průsmyk sněhem. Pak budou moci odsunout myšlenky na Bovaie až do příštího setkání.
Tinuva ujížděl kupředu a přemýšlel: během několika desítek minut se o něho třikrát otřela smrt, dvakrát z rukou spojenců, jednou od nepřítele, který mu byl bližší, než by si kdokoli z lidí troufl hádat.
Věděl, že je to zlé znamení; zhluboka se nadechl, aby si vychutnal vůni tohoto světa.
* * *
"No tak, pohyb, pohyb, hněte těmi línými zadky!"
Těžce oddychující Dennis Hartraft dovrávoral na vrchol stezky. Opřel se o balvan a pokusil se ovládnout nutkání ke zvracení. Několikrát se zhluboka nadechl ledového vzduchu.
Napřímil se, postrčil si přilbu dozadu a otřel si z čela pot. Podíval se na stezku a viděl své muže, jak s námahou šplhají vzhůru a nohy se jim boří do čerstvého sněhu.
"Lučištníci na křídla! Mířte přesně: neplýtvejte šípy na skřety a lidi! Zabíjejte nejprve trolly a pak temné elfy!"
Nejeden z vojáků už měl prázdný toulec; šípy rychle docházely.
Dennis vzhlédl k obloze. Polední slunce stálo jen nízko nad jižním obzorem. Kdyby nebylo hrůzy okamžiku, skoro by se zastavil a pokochal nádherným výhledem. Během chladného rána překonali několik tisíc stop a nyní se pod nimi rozprostírala rozlehlá nížina Široké řeky. V dálce zahlédl cestu vedoucí do Yabonských vrchů, které nechali za sebou předešlého dne. Vzduch tady nahoře byl čistý a křišťálový, ale bohužel příliš řídký, a to si u j eho mužů vybíralo svou daň. Naštěstí totéž platilo i pro jejich pronásledovatele.
Byl to nelítostný boj za běhu. Už půl hodiny po jejich útěku z tábora přišel první útok a další následovaly v průběhu celého dne. Vždy nastala přestávka v boji, jeho muži uběhli dalších několik set sáhů po úzké klikatící se stezce vedoucí nahoru do hor, pak je zastavil další útok, následovaný další přestávkou. Bovaiovy síly platily strašlivou cenu za boj s prchajícími lidmi. Všichni lidští odpadlíci už byli mrtví nebo zranění, takže moredhel zůstali bez jezdecké podpory.
Teď, když měli serpentiny za sebou, je zachraňovala jen skutečnost, že stezka, na níž se nacházeli, byla sotva víc než chodníček vyšlapaný kozami, mířící po příkrém svahu přímo vzhůru nad linii lesního porostu. Dokud nepřestávali pomalu ustupovat, bylo pro nepřítele nemožné dostat se jim do boku nebo dokonce nad ně: vtip spočíval ve vystižení vhodného okamžiku, kdy přerušili boj a dali se na další ústup. Dennis viděl, že je skoro čas udělat to znovu.
Rozhlédl se. Hora se nad nimi tyčila ještě dobrých pět set stop; a dostavilo se to, čeho se poslední hodinu obával. Stezka končila. Nahoře už byly jen holé skály - hustá změť kleče a keřů, která mužům pomáhala držet pozice na křídlech, téměř zmizela. S vrcholem hory za zády jim zbývala jen jediná taktika -zaujmout postavení mezi balvany a bojovat až do konce.
Nikde kolem sebe neviděl Tinuvu nebo Gregoryho: jako by se oba propadli do země. Věděl, že Gregory úmyslně drží elfa stranou boje a nutí hojit výš do hor na průzkum. Přesto bylo zvláštní, že ve chvíli jako tato prostě zmizeli; zneklidňovalo ho to. Podíval se pod sebe na stezku a všiml si, že situace už zase začíná být zoufalá: oddil skřetů se přeskupil, zvedl štíty a chystal se nastoupit do útoku namísto odražených trollů a moredhel.
Sklouzl po stezce dolů o padesát sáhů, které právě s takovou námahou překonal, a skočil za balvan, když kolem něho prosviš-tělo několik šípů.
Tsurané zkušeně bránili stezku, rozděleni do jednotek po pěti mužích. Každá z nich bojovala několik minut a pak ustoupila, aby udělala místo další. Po obou stranách stezky, kdekoli bylo možné nalézt sebemenší úkryt a pevnou půdu pod nohama, stáli královští lučištníci a jistili křídla. Přestože by si raději nechal vyříznout jazyk, než by to vyslovil nahlas, musel Dennis uznat, že obě strany bojují naprosto sehraně a dokonale se navzájem doplňují. Několikrát si všiml, jak některý z jeho mužů pomáhá Tsuranovi z nebezpečné situace a naopak. Jednooký Tsuran dokonce odnesl do bezpečí královského vojáka, omráčeného trollím kyjem.
Hned během první hodiny dostali moredhel tvrdou lekci a nyní, kdy lidští lučištníci, kteří měli výhodu vyvýšeného postavení a větru v zádech, zabili nejméně tucet jejich válečníků, se drželi zpátky. Po většinu dopoledne hnali do krvavého čelního útoku proti Tsuranům své lidské a skřeti spojence.
Ne že by ztráty postihly jen jednu stranu: sedm královských a dvanáct Tsuranů padlo a další desítka utrpěla zranění. Jak Dennis dál klouzal po stezce, minul Corwina, který se snažil dopravit nahoru zraněné, a vzhledem k povaze boje na tak úzké frontě nakonec velitel královského oddílu vyčlenil patnáct vojáků, aby knězi pomohli.

Zastavil se za Asayagou, který stál ve druhé řadě, a uchopil ho za rameno. "Odsud to nemůžeš vidět, ale za zatáčkou stezky čeká oddíl skřetů, až bude moct zaútočit," zasípal. "Připravte se na ústup."
Asayaga zamručel na znamení, že rozumí.
Jeho přední řada čekala se spuštěnými štíty. Ze serpentiny pod nimi se několik minut nikdo nevynořil. Asayaga vyštěkl rozkaz. Nikdo se ani nepohnul.
Dennis se otočil a vydal se po stezce zpátky nahoru. Tsurané věděli, co dělají, a Dennis si uvědomil, že nejlepší bude jít jim z cesty.
Uslyšel hrdelní zaskřehotání, jeden z bojových pokřiků skřetů. Na stezce se objevilo čelo jejich oddílu se zdviženými štíty.
Asayaga vydal další rozkaz. Někteří z mužů kolem něho začali couvat. Asayaga dodal jedno slovo a k couvajícím vojákům se přidali další. Skřeti nervózně postoupili kupředu.
Najednou se celý tsuranský oddíl naprosto rozpadl, všichni se otočili a dal se na útěk. Někteří z mužů dokonce odhodili štíty, které v předešlém boji ukořistili od padlých skřetů. Teď se už všichni zoufale škrábali vzhůru do kopce a křičeli hrůzou.
První řada skřetů opatrně spustila štíty, někteří zakrákorali nějaký posměšek a vzápětí se celý skřeti oddíl pustil do divokého pronásledování.
Dennis, jemuž se nohy třásly tak, že se bál, aby se nezhroutil, se pokusil zrychlit, ale i tak už ho míjeli první prchající Tsurané. Ucítil, jak ho někdo popadl za loket, aby mu pomohl, ale on se mu vytrhl. Zahlédl své vlastní muže, rozmístěné po stranách úzké stezky, jak na něho vrhají nervózní pohledy.
Přímo nad ním stezka skončila a on se ocitl na místě, kde před několika minutami už jednou stál. Tentokrát padl na kolena a zoufale lapal po dechu. Jeho muži podnikli výstup pouze jednou, ale on v průběhu bitvy neustále pobíhal nahoru a dolů, aby v každém okamžiku přesně věděl, co se děje, a mohl vydávat patřičné rozkazy. Navzdory Asayagově nabídce, aby šel spát jako první, po celou noc nezavřel oko. Souhlasil s Tinuvovým návrhem, že elf půjde na výzvědy, a pak několik hodin napjatě čekal na zvuk rohu, dohodnutý poplašný signál.
Svět se mu rozostřil. Neviděl, co se kolem něho děje, protože ho obklopili utíkající Tsurané. Jen mezerou mezi jejich řadami zahlédl neuspořádaný houf skřetů vzdálený necelých deset sáhů.
Asayaga křikl ajakoby zázrakem stál najednou každý tsuranský voják na svém místě v přesně seskupeném útvaru. Vzápětí Tsurané útočili a navzdory Dennisovým rozkazům vystřelilo několik jeho mužů do smečky skřetů, zatímco další ji sevřeli ze stran.
Řež byla strašlivá: během vteřin ležela dobrá dvacítka skřetů mrtvá nebo dokonávající a zbytek oddílu se v panice řítil dolů po svahu.
Asayaga vystoupil z řady a s úsměvem na rtech vyšplhal několik kroků vzhůru k Dennisovi.
"Hloupí tvorové, jeden by řekl, že podruhé už na stejný trik ne-naletí."
Dennisjen přikývl.
Asayaga se podíval za něho a zvážněl. "Stezka. Co teď?"
"Půjdeme mezi skály."
"Myslel jsem, že tu má být průsmyk?"
Dennis neodpověděl.
Z úpatí hory to skutečně vypadalo, že se tady nachází průsmyk, ten však vedl jen skrz první část horského hřebene; za ním se skrývala tato druhá, vyšší. On sám tato místa nikdy nenavštívil, a dokonce i Gregory vypadal mírně vyvedený z rovnováhy, když poprvé spatřil druhý, vyšší hřeben. Jen Tinuva pokračoval bez poznámek v cestě.
"Kde je elf a Natalan?"
"Nevím."
"Nevíš? Tak co teď budeme dělat?"
"Už jsem řekl, půjdeme mezi skály."
"A jájsem si myslel, že hloupí jsou skřeti. Vedeš nás sem nahoru a teď nevíš, co dál? To jsme raději vůbec neměli překračovat řeku."
"Neprosil jsem se tě, abys šel s námi," utrhl se Dennis. "Pro mě za mě sis klidně mohl zůstat na druhé straně té zatracené řeky. Ale jsme tady, to je dané, tak si na to zvykni!"
"To je tvoje odpověď, Hartrafte? Jestliže přežijeme tento den, pak večer, za soumraku, vyřešíme naši věc. Už s tebou nebudu pochodovat ani den, pokud všechno, čeho jsi schopen, je přivést nás sem."
"Tak dobře, za soumraku, k sakru."
"Mohu vás vyrušit?"
Byl to Gregory.
Dennis nevěděl, jestli má být rád, nebo začít klít kvůli situaci, do níž se dostali.
"Máme stezku."
"Kam vede?" zeptal se Dennis.
"To je právě to," odpověděl Gregory. "Nejsem si tak docela jist."
"Myslel jsem, že tyhle hory znáš."
"To jsem nikdy neřekl. Jak si možná vzpomeneš, řekl jsem, že bych snad mohl znát cestu, ale takhle daleko jsme dosud nikdy nebyli. Jediná cesta, kterou jsem si byl jist, je stezka vedoucí od mostu, střeženého Temnými bratry."
Dennis se unaveně napřímil. "Jestli to znamená další šplhání..." zamumlal.
Gregory už otočil koně, ale ještě se ohlédl na úbočí hory. "Raději si pospěšme. Přeskupují síly."
Dennis se podíval pod sebe na příkrý svah a viděl, jak se po něm pohybují temné postavy. Byly jich stovky a tentokrát

se k nim připojili i moredhel. Je to prostě, pomyslel si Dennis, teď, když jsme tady uvěznění, se jednoduše rozestoupí do stran, nezaútočí přímo, ale obklíčí nás a pak nás sevřou jako do kleští.
Někteří z mužů házeli dolů kameny a křičeli hněvivé posměšky, ale většina byli příliš unavená, než aby utrácela další síly, a tak
se prostě zařadila za Dennise a Gregoryho, protože takhle to dělali vždycky. Gregory je vedl po stezce, která ubíhala podél hřebene asi pětadvacet sáhů a pak se zatáčela kolem obrovského balvanu.
Jakmile obešli balvan, pocítil Dennis závan studeného větru a přímo před sebou spatřil úzkou průrvu. Hory za ní pokračovaly ještě několik set sáhů, ale zdálo se, jako by svah vpředu spadal přímo dolů.
Za balvanem Gregory zastavil, seskočil z koně a pokynul Denni-sovi, aby šel za ním. Po dalším půltuctů sáhů stezka opět zahnula a Dennisovi se sevřel žaludek. Ještě několik kroků a ocitl by se na okraji kolmé stěny, spadající do hloubky dobrých pěti set stop. Nenáviděl výšky a teď instinktivně couvl.
"Tak to je prostě úžasné," zasípal. "Co teď, skočíme dolů?"
"Podívej," ukázal Gregory doleva.
Stezka lemující severní stěnu kaňonu pokračovala ještě padesát sáhů a končila u provazového mostu, který se klenul přes propast.
"Co ve jménu všech bohů?" vypravil ze sebe Dennis. Byl naprosto zaskočený a protentokrát to neváhal přiznat.
"Tinuva si vzpomněl, že tady kdysi byla stezka a most, ale ten byl asi před sto lety zničen. Někdo jej obnovil."
"Kde je Tinuva?"
"Na druhé straně. Už mi dal znamení, že stezka tam pokračuje dál. Tohle je naše cesta odsud," oznámil Gregory s úsměvem.
Dennis přikývl a těžce polkl, když si prohlédl vratce vyhlížející most, tvořený pouze dvěma provazy, jež sloužily jako zábradlí, a dalšími dvěma, na nichž byla pokladena nestejně dlouhá a široká prkna.
Najednou mu stál po boku usmívající se Asayaga. "Na co čekáme?" zeptal se. "Jdeme."
Dennis přikývl a beze slova následoval Gregoryho, který stále vedl svého koně.
"Nechceš se pokusit převést to zvíře na druhou stranu, že ne?"
"Tinuva už svého koně převedl." Gregory si při svých slovech sňal z ramenou pláštěnku, ovinul ji koni kolem hlavy a zakryl mu tak oči.
Dennis už neřekl nic. Natalský zvěd došel až k mostu a bez váhání na něj vstoupil. Jakmile na prkna došlápl kůň, most se prohnul a zasténal.
"Ať muži udržují rozestupy tak deset stop, nejsem si jist, jakou váhu tahle věc udrží."
"Tebe s koněm, pokud se to teď neutrhne," odpověděl Dennis. Díval se, jak Gregory bezstarostně kráčí po mostě, jako by šel na procházku.
Kaňonem zasvištěl studený vítr a lehce most rozhoupal. Dennis couvl ke kamenné stěně za úzkou stezkou, vydal rozkaz a muži začali jeden po druhém přecházet na druhou stranu.
Postupně přešly oba oddíly, až u balvanu zůstal jen poslední půltucet mužů. Jedním z nich byl Asayagův jednooký velitel útoku, který najednou cosi vykřikl.
"Blíží se," oznámil Asayaga. "Bude to těsné."
Asayaga houkl na svého seržanta a zbývající muži se rozběhli po zledovatělé stezce. Dennis nervózně přihlížel; téměř s jistotou očekával, že nejeden uklouzne a zřítí se do záhuby.
Asayaga postrčil posledního vojáka na most a otočil se k Dennisovi.
"Po tobě, Hartrafte."
"Ty první," zavrčel Dennis.
"Bojíš se?" usmál se Asayaga, ale vzápětí zvážněl a rychle zvedl štít.
Narazil do něj šíp a Dennis se přikrčil, když přilétly další dva.
"Teď!" křikl Asayaga, skočil na most a rozběhl se, pobízeje muže před sebou ke spěchu.
Dennis ho následoval a prvních třicet stop urazil, aniž zpomalil.
Ohlédl se přes rameno a uviděl, jak se zpoza balvanu vynořuje pět černě oděných lučištníků a rozestavuje se po stezce. Za nimi se blížili pěší těžkooděnci se zdviženými štíty.
Lučištníci už vypouštěli další šípy a Dennis pokračoval v běhu, aniž si všímal houpání mostu.
O nohu se mu bolestně otřel šíp. Muž před Asayagou vykřikl, přitiskl si ruce k boku a zhroutil se. Jeho pohyb způsobil, že se most divoce rozkýval, a Dennis si na okamžik pomyslel, že se provazy přetrhly a most padá. Tsuranský voják se zřítil a Dennis ohromeně sledoval, jak se ve vzduchu otáčí a ječí hrůzou a bolestí, dokud jeho křik nebyl umlčen dutým nárazem těla na skály v hloubce pěti set stop.
Dennis ztuhl a křečovitě se chytil provazů. Nohy ho odmítaly nést dál.
"Pojď!"
Vzhlédl. Byl to Asayaga. Minul ho další šíp. Dennis strnule udělal jeden krok, pak ještě jeden a nakonec se opět rozběhl. Muži na druhé straně propasti na ně křičeli a povzbuzovali je ke spěchu. Oba velitelé utíkali po vratkém mostě doprovázeni sprškami šípů, které je nezasáhly jen proto, že je strhávaly nevyzpytatelné poryvy větru.
Uběhl poslední tucet stop po kluzkém povrchu prken a vděčně přijal Gregoryho vztaženou ruku, která mu pomohla na pevnou půdu.
Otočil se a ohlédl se přes kaňon. Druhá strana se rojila černě oděnými válečníky, ale žádný z nich nebyl tak hloupý, aby vstoupil na most, přestože je velitelé nutili do útoku.
Několik minut si obě strany vyměňovaly urážky a oplzlá gesta. Dennis sledoval, jak Tsuraně provádějí podivné pohyby rukama a prsty a vykřikují pravděpodobně ty nejšťavnatější posměšky, jaké měla jejich mateřština v zásobě.

Nakonec Gregory vytáhl sekerku a začal přesekávat provazy. V příštím okamžiku se most zřítil.
Asayaga přistoupil k Dennisovi.
"Víš, kde jsme?"
"Ne."
"Co teď? Jestli to nevíš, proč jsi mu dovolil, aby zničil most?"
"Opravdu si myslíš, že bychom se tudy mohli vrátit?" zeptal se Dennis unaveně.
Asayaga se podíval přes propast a s povzdechem zavrtěl hlavou.
Muže už přestalo bavit pokřikování na nepřítele, a tak se řadili, aby pokračovali v cestě. Na této straně propasti se stezka svažovala dolů a byla dobře vyšlapaná, což je po namáhavém výstupu potěšilo. Propast po jejich pravici zmizela, když zahnuli mezi balvany, kde se stezka chvíli klikatila a pak se proměnila v širokou cestu. Dennis a Asayaga zůstali v úžasu stát.
Před nimi se rozkládalo velké údolí, jehož svahy pokrývaly husté jedlové lesy, nad nimiž se jako strážné věže tyčila ostrá skaliska, lemující území, které se rozprostíralo do dálky několika mil. Dennis viděl, že údolí očividně zůstalo nedotčeno válkou, což pro tuto chvíli znamenalo bezpečí a odpočinek.
Ohlédl se na Asayagu, který stál stejně jako on v němém údivu. Pak se jejich pohledy setkaly a oba napadlo, že by rádi věděli, co si myslí ten druhý.

Bovai mlčky sledoval, jak jeho nepřátelé mizí za skalami.
Slyšel o tomto místě vyprávět, ale sám tady dosud nikdy nebyl. Otočil se ke svému stopaři. "Jak je teď dostihneme?" vyštěkl.
"Nemůžeme je dostihnout."
"Co tím myslíš, že nemůžeme?"
"Tento kaňon se táhne míle daleko na obě strany. I kdybychom do něj dokázali sestoupit, sám vidíš, že protější stenaje v podstatě svislá. Jestli tam nechali hlídku, může nás všechny zastavit jediný člověk."
"Tak to objedeme."
"To je právě to, pane. Museli bychom urazit několik mil, než bychom našli další cestu, pokud bychom ji našli. Další sněhová vánice, a už teď mohou být průsmyky neprůchodné."
"Najdeme ji!"
Stopař si v duchu povzdechl, ale nedovolil, aby výraz jeho tváře prozradil jeho pocity. Podíval se na svého velitele a přikývl. "Nejprve zpátky k mostu, pane. To je naše cesta."
Bovai se podíval na spadlý most, jako by jej chtěl pohledem přinutit, aby se vrátil na místo. Věděl, že se nacházejí v cizí zemi. Hleděl na hory před sebou, jako by si je navždy vrýval do paměti. Na východě se zvedaly Zuby světa, v této době z větší části neprostupné. Na druhé straně se nacházel velký Edderský hvozd, domov barbarských glamedhel. Moredhel ze Severních zemí nebyli méně odvážní než jeho vlastní klan, a přesto se onomu území vyhýbali širokým obloukem. Bovai vrhl pohled k jižním vrcholkům, které lemovaly vzdálenou stranu údolí, a uvědomil si, že i kdyby existovala jiná cesta z Království, kopce kolem ní budou plné pevností a hradů, do nichž se na zimu stáhly vojenské jednotky z Yabonu a Tyr-Sogu.
Zpátky k mostu, pak podél Široké řeky, kolem Edderského hvozdu a hledat v zimním sněhu horský průsmyk. Bovai věděl, že může trvat měsíce, než najde jinou cestu do tohoto údolí.
Jeden ze stopařů řekl: "Náčelníku?"
Bovai tiše odpověděl: "Někdo se do toho údolí musel před lety dostat, aby mohl být na druhé straně téhle propasti a chytit provaz hozený odsud. To znamená, že musí být další cesta."
Stopař přikývl.
"Zpátky k mostu. Začneme tu cestu hledat."
Bovai se ohlédl na svůj oddíl. Věděl, že této noci budou kolem ohňů padat otázky. Musí získat vítězství a pomstu bez ohledu na to, jak dlouho mu to potrvá, jinak sám zahyne rukou svého pána. Tím si byl jist. Murad nesnese urážku klanu, a až se dozví, že s těmito lidmi utekl i Tinuva...
Bovai kývl hlavou, otočil se a vedl své muže zpátky. Raději nemyslet na to, že Murad odhalí Tinuvovu účast na této věci dřív, než on sám předá nejvyššímu náčelníkovi Hartraftovu i Tinuvovu hlavu.
Kráčel kolem promrzlých a zraněných skřetů ponořen do snů o krvavé pomstě a nikdo, kdo viděl jeho výraz, ani na okamžik nezapochyboval, že pronásledování není u konce, že je pouze odloženo.

## kapitola 10

## ÚDOLÍ

Údolí bylo bohaté a úrodné.
Vysoké horské vrcholy, které je obklopovaly, zadržely většinu sněhu, takže se na pastvinách stále zelenala po pás vysoká tráva.
Potok, podél něhož kráčeli, zurčel přes kameny a vytvářel tůňky, nad nimiž nejeden z mužů vykřikl, když zahlédl ryby,

které jako by jen čekaly na vylovení. Dokonce i nezkušení Tsurané viděli známky toho, že je zde hojnost zvěře, a ukazovali na srny na vzdálených loukách, divoké horské kozy a stopy medvěda a losa.
"Jak je možné, že může existovat takovéhle místo?" zeptal se Dennis.
Tinuva poklekl na břehu potoka a řekl: "Dotkni se vody."
Dennis poslechl a vykřikl: "Je teplá!"
Asayaga si dřepl vedle něho a strčil ruku do proudu. "Nenazval bych ji přímo teplou, ale není tak mrazivě ledová, jak bych očekával od horského potoka v zimě."
"Přesně," přikývl Dennis.
Tinuva ukázal k severozápadu. "Nad námi leží Akenkala, sopka. Když jsem byl mladý, chrlila lávu a pokryla oblohu kouřem, který tam zůstal déle než rok." Vstal a otřel si dlaň o tuniku. "Teď spí, ale oheň v ní nevyhasl."
"A ten oheň zahřívá vodu, tekoucí do tohoto údolí," řekl Asayaga.
Dennis se rozhlédl. "I vzduch je tady teplejší než na jihu v Yabonu."
Asayaga přikývl. "Je to úžasné místo."
"Hojnost tohoto místa překonává všechno, co jsem dosud viděl," přitakal Tinuva. "Když jsme šli na průzkum, vidčli jsme i zahrady."
Pokračovali v cestě. Muži se nenechali ukolébat přívětivým okolím. Stále se nacházeli na nepřátelském území a bylo by pošetilé očekávat, že je zdejší obyvatelé přivítaji jako přátele.
Protože věděli, že toto místo má obyvatele.
Zatím nepotkali živou duši, ale údolí bylo očividně obydleno. Minuli tři hospodářské budovy, postavené z těžkých klád, všechny neporušené. Na ohništi v jedné z nich stále doutnal oheň a ve stodole našli kukaň s tuctem kuřat.
Jak odpoledne pokračovalo, začalo všechny znepokojovat až strašidelné ticho, jež v nich vyvolávalo pocit, že se dostali na území duchů.
Tinuva a Dennis odjeli na další výzvědy a Dennis konečně odvedl muže k lesu a vyhlásil odpočinek, ale zakázal rozdělávat ohně. Díky teplému odpolednímu slunci a bezvětří si však nikdo na zimu nestěžoval a brzy všichni včetně Dennise upadli do hlubokého spánku.
Bratr Corwin tiše ošetřoval raněné a staral se o jejich pohodlí.
Právě zkušenýma rukama vyčistil ránu po šípu, kterou utržil jeden z Asayagových mužů, obvázal ji a rozložil na zem plášť, aby si voják mohl lehnout, když si všiml, že ho pozoruje Asayaga.
Vstal, otřel si ruce a pomalu, jako člověk, který mluví s cizincem a není si jist, nakolik je schopen mu porozumět, řekl: "Všichni tito lidé jsou vyčerpaní až za hranice svých možností."
Asayaga zamručel, ale neodpověděl.
"Dokonce i ti, kteří neutrpěli žádná zranění, potřebují několik dnů klidu, hodně teplého jídla a spánku. Kdyby se mi podařilo dostat zraněné někam pod střechu, mohl bych je také všechny zachránit."
"Možná že někde před námi něco je," poznamenal Asayaga.
"Tohle je podivné místo. Není na žádné mapě."
"Ty máš mapu?"
"Měli jsme mapy v klášteře," odpověděl Corwin rychle. "Studoval jsem je, než jsem se šel připojit k vojsku."
"Odkud pocházíš?"
"Z mnoha míst, ale původně z Ranu. Proč?"
"Jen se ptám. Jak je to odsud daleko?"
"S karavanou něco přes měsíc cesty."
"A tohle je poprvé, co ses zúčastnil bitvy?"
"Ne," řekl mnich, který si očividně nepřál opakovat příběh svého života. "Už jsem pár šarvátek zažil. Do řádu jsem vstoupil později; bylo mi přes třicet, když jsem vyslyšel volání ke službě."
"Proč?"
"Jsi plný otázek, Tsurane."
Asayaga se usmál. "Poznávat je součást mojí práce. Pochopil jsem, že je s tebou spojena nějaká potíž. Nejsi s tímto oddílem od začátku, narazili na tebe cestou a následkem vašeho setkání zahynul Hartraftův blízký přítel."
"Jak to víš?"
"Mám uši, naslouchám, když královští vojáci hovoří. Všichni o tom mluví."
"Dva moji bratři a já jsme byli na cestě k vojsku. Ztratili jsme se. Moji bratři byli zajati jedním z vašich oddílů. Já jsem utekl a zkřížil cestu Hartraftově skupině. Pokazil jsem jim přepadení ze zálohy, které plánovali, a v nastalém zmatku byl zabit Hartraftův nejbližší přítel a rádce."
Asayaga zamyšleně přikývl. "Který oddíl mého vojska?"
"Jak to mám vědět? Připadáte mi všichni stejní."
"Vy mi také připadáte všichni stejní s výjimkou natalského zvěda. Který oddíl?"
"Nevím. Proč?"
"Jestliže Hartraft pobil celý oddíl mého vojska, rád bych věděl, který to byl."
"Stalo se to všechno tak rychle," řekl Corwin pomalu, jako by ho vzpomínka na onu událost stále bolela. "V jednom okamžiku byl les pustý, v příštím se hemžil Tsurany. Na nic jsem nečekal a utekl."
"Jejich přilby. Některé jsou ozdobeny péřovými chocholy, jiné barevnými stuhami, ovinutými kolem dokola." Asayaga ukázal na pruh vybledlé modré látky připevněné k vlastní přilbě.
"Nepamatuju si."
"Byla žlutá? Vím, že Zugamiho oddíl byl na hlídce. Možná Catugova bledě zelená nebo Wanutamova červená pera?"

Corwin se zamyslel. "Myslím, že zelená. Kdo byl tenhle Catuga?"
"Byl?"
"Všichni byli zabiti; to snad víš, ne?"
Asayaga sklopil hlavu. "Tak tedy zelená."
"Ano, jsem si skoro jist."
"Aha. Jejich velitel Catuga měl špičatou přilbu a na muže mé rasy byl dost vysoký, skoro jako Hartraft. Byl to můj starý přítel. Zabil ho Hartraft?"
"Ano. Na to si pamatuju. Viděl jsem, jak ho Hartraft ke konci boje zabil."
Asayaga přikývl a ohlédl se k místu, kde spal Dennis.
"Zvědové se vracejí!"
Byl to mladý Richard, jehož Dennis zařadil do skupiny šesti nešťastníků, kteří stáli na stráži, zatímco ostatní spali. Muži se okamžitě probudili, posadili se a zadívali se k západu. Dole u potoka, podél něhož předtím kráčeli, spatřil Asayaga dva jezdce, kteří zpomalili, otočili se a vydali se do kopce k okraji lesa.
Dennis už byl na nohou a Asayaga se postavil po jeho boku. Slyšel, jak Dennis tiše zasténal, zatímco se protahoval a pokoušel setřást ze sebe ospalost.
Gregory a Tinuva dojeli k nim, zastavili a seskočili z koní.
"Dvě míle před námi. Ohrazený statek. Vypadá docela nově, je výhodně umístěn na mírném kopci, obklopen asi tuctem hospodářských budov."
"Obydlený?" zeptal se Dennis.
Zvěd přikývl. "Lidmi."
"Vědí, že jsme tady?"
"Řekl bych, že ano. Brána byla zavřená, okolí opuštěné."
Dennis si zamyšleně zamnul čelist.
"Nepochybně měli na mostě hlídku," podotkl Asayaga. "Zvláštní, že jej neodřízli."
"Možná neměli čas. Tinuva a já jsme riskovali a vjeli na něj v okamžiku, kdy jsme jej poprvé uviděli. Byly tam stopy, ale vypadaly skoro jako dětské."
"Vědí, že jsme tady," zapřemýšlel Dennis nahlas se sklopenou hlavou. "Potřebujeme přístřeší. Myslíš, že jej můžeme dobýt?"
"Dvacet mužů s luky nás pobije dřív, než tam doběhneme."
"Takže noční útok."
"Moje řeč."
"Proč útočit?" zeptal se Asayaga.
"Cože?" Dennis se otočil, aby se na něho podíval.
"Můžeme si s nimi promluvit, učinit nabídku."
"Jsme dobrých padesát mil za frontou," pronesl Dennis, jako by mluvil s nechápavým dítětem. "Každý tady nahoře se nachází mimo zákon a jako s takovým s ním budeme zacházet."
"Zákon?" Asayaga se hořce zasmál. "To, co si navzájem provádíme, nazýváš zákon a zdejší lidé jsou podle tebe psanci? Viděli jsme tady nějakou stopu přítomnosti moredhel?" Při poslední otázce se obrátil na Tinuvu.
Elf pomalu zavrtěl hlavou. "Žádnou. Jakmile jsme vešli do údolí, viděl jsem jen stopy lidí. Je tu ale možnost, že jsou spojenci moredhel."
Asayaga se zatvářil pochybovačně. "Myslíš? Kdyby byli spojenci Lesních démonů, čekali by na nás u mostu. Ti, kteří nás pronásledovali, byjistě poslali rychlého jezdce, aby nás objel, zatímco jsme byli ještě na úpatí hory, a získal jejich pomoc při obraně mostu. Ale myslím, že je existence mostu překvapila stejně jako nás. Způsob, jakým čelně útočili, mi říká, že nevěděli, jak vypadá terén nad námi a co se nachází za koncem stezky. Dva lučištníci by nám stačili zabránit v přechodu mostu. Myslím, že se tihle lidé skrývají, neměli ani tušení o našem příchodu a představujeme pro ně velmi nepříjemné překvapení."
Tinuva chvíli mlčel, jako by hluboce přemýšlel, a nakonec pokýval hlavou. "Máš logickou mysl, Asayago. A moudrost."
"Já už vidím, kam tím vším míříte," řekl Dennis unaveně.
* * *
Dennis se ohlédl na Asayagu, když spolu kráčeli po stezce. Nacházeli se nyní v otevřené krajině, v oblasti dostřelu šípů ze statku. Tinuvovy postřehy byly jako vždycky správné: dřevěné budovy vypadaly poněkud omšele, ale určitě tu nestály déle než několik let. Z komína velkého domu uvnitř palisády stoupal kouř. Dennis viděl, jak nad ohradou vykukují hlavy, ale nedalo se přesně odhadnout, komu patřily.
"Většinou ženy a starci," řekl Dennis. "Poslouchej mě; v okamžiku, kdy vyletí první šíp, dáme se na útěk, a jestli tě zasáhnou, kašlu na splácení dluhu a nechám tě tu ležet. Tenhle plán hraničí s naprostou hloupostí. Neexistuje možnost, aby otevřeli bránu více než stovce ozbrojených mužů."
"Splácení dluhu?"
"Ty zatraceně dobře víš, o čem mluvím. Jak jsi mě vylovil z řeky."
Asayaga se tiše zasmál.
"Takže jej uznáváš."
"Neuznávám nic, Asayago. Myslím, že celý ten nápad je šílený, ale pokud budeme moct zabrat tohle místo neporušené, aniž bychom přišli o další muže nebo ještě hůře nechali statek shořet, zatímco budeme uvnitř, mohli bychom vcelku pohodlně přežít dalších pár dnů. To je jediný důvod, proč se s tebou vláčím."

"To já se vláčím s tebou," zavrčel Asayaga. "Ty jsi královský voják. Jájsem cizácký vetřelec, jak ses vyjádřil, kdyžjsme o tom nápadu hovořili."
"Potřebuju tě, abys mi pomohl vysvětlit, co chceme."
"Už ani krok!"
Hlas, zcela zřejmě náležící starému muži, je přiměl zastavit se.
"Okamžitě odsud zmizte, nebo vás moji lučištníci prošpikují šípy."
Dennis opatrně spustil štít, který mu půjčil Asayagův seržant, a zvedl pravou ruku. "Chci vyjednávat."
"Zmizte odsud, říkám vám."
"Jsem Dennis Hartraft z rodu Hartraftů. Můj otec a předtím dědeček sloužili před příchodem Tsuranů jako správcové hraničních území. Přicházím v míru, abych vyjednával."
"Hartraft? Ti vymřeli před devíti lety. Jděte pryč."
Dennis opřel štít dolní hranou o zem, volnou rukou si pomalu rozepnul pláštěnku a nechal ji spadnout na zem. Na špinavé tunice, kterou měl pod ní, se objevily vybledlé barvy erbu Hartraftů. Obvykle tuto tuniku nenosil, ale Gregory mu navrhl, aby ji vytáhl z vaku a oblékl si ji.
"Podle těchto barev," ukázal si Dennis na hruď, "vidíš, že jsem tím, kým tvrdím, že jsem."
"Pojď blíž."
Dennis vrhl postranní pohled na Asayagu, ale poslechl. Zastavil se, až když vycítil, že jít dál by se rovnalo sebevraždě. Obezřetné si prohlédl opevnění, pátraje po sebemenším pohybu, který by naznačoval, že někdo napíná luk.
Asayaga šel s ním, ale štít držel před sebou.
"Ten skrček, co je s tebou?"
"Jsem velitel vojsk Asayaga z domu Tondora z klanu Kanazawai."
"Proč by tsuranští a královští vojáci chodili takhle spolu? Jste zběhové a odpadlíci. Zmizte odsud. A lžete: slyšel jsem, že by žádný Hartraft nikdy nenechal naživu jediného Tsurana."
Tentokrát šlehl Asayaga pohledem po Dennisovi.
"Jak víš, co by Hartraft udělal?" zeptal se Dennis.
"Prostě vím," odsekl stařík podrážděným tónem. "A teď hoďte prdelí, ať už jste pryč, vy požírači odpadků, synové ožralých kurev, vy přiboudlí natrhprdelkové s prasečími ksichty, kterým bych ani nedovolil, aby mi olízali kravské lejno z bot. Žádný chlap, který tvrdí, že je Hartraft, by se nepotuloval ve společnosti zatraceného Tsurana, co vypadá jako potomek zblbléhо trpaslíka a jednonohé, svrabem postižené běhny."
Asayaga se naježil a lehce pozvedl štít, očividně připraven pomstít urážku svého rodu.
"Nehýbej se," sykl Dennis a na jeho tváři se objevil zmateně zamračený výraz, jako by se snažil na něco si vzpomenout. Vztekem zrudlý Asayaga se s námahou pokusil zachovat klid.
"Tsuran po mém boku je skutečně zapřísáhlý nepřítel," odpověděl Dennis. "Ale ještě horší nepřítel je nám v patách. Ten, kdo hlídal provazový most, ti to může potvrdit."
"Viděl jen elfa a Natalana, než utekl, aby nás varoval."
"Pronásleduje nás Temné bratrstvo. Tsuranští a královští vojáci vždy skloní meče zvednuté proti sobě navzájem a spojí se, aby čelili takovémuto nepříteli."
"K sakru s vámi!" Ve starcově hlase se ozval napjatě pronikavý tón. "Jestli vás honí, tak jste je přivedli sem k nám! Zmizte odsud! Končím s vyjednáváním. Zmizte odsud, vy synové pasáka, který spí s kozami, protože mu připomínají jeho sestru!"
"Zatracený hlupák s nevymáchanou hubou," zasyčel Asayaga. "Možná jsi měl pravdu, Hartrafte. Jakmile se setmí, zaútočíme."
Dennis ale hodil štít na zem a postoupil o krok kupředu.
Ony podivuhodné urážky v něm probudily vzpomínku. Vzpomínku na dávné časy, když byl ještě chlapec a slýchával podobné výroky, usilovně seje snažil zapamatovat a pak je opakoval přátelům, dokud ho jednoho dne neuslyšel otec a nevypláchl mu ústa zkyslým mlékem.
"Já ten hlas znám. Wolfgare, jsi to ty?"
Hlas neodpověděl.
"K sakru. Wolfgare? Pamatuju si na tebe. Když jsem byl chlapec, zpívával jsi dědečkovi staré balady. Byl jsi nejlepší bardna celé severní hranici."
Dennis udělal ještě jeden krok a odkašlal si.
"Lidé umírají, zvírala umírají i já jednou umřu
a všechno, co po mně zůstane,
až odejdu do síni předků,
jsou písně, které bude Wolfgar zpívat o slávě získané v bitvách."
Pronášel ona slova po starém způsobu hlubokým barytonem, který se zvučně nesl daleko přes pole.
"To jsi napsal ty," řekl Dennis s úsměvem. "Dobře si to pamatuju, ty neštovicemi znetvořený potomku prašivé feny."
Opět se neozvala žádná odpověď, ale nakonec se brána pootevřela a vybelhal se z ní starý vyhublý muž, který se opíral o ozdobně vyřezávanou hůl.
Trvalo mu skoro dvě minuty, než přešel dva tucty sáhů k místu, kde stál Dennis. Byl tak sehnutý, že temeno jeho holé hlavy se svraštělou kůží pokrytou jaterními skvrnami sahalo Dennisovi sotva k rameni. Jako přestárlý sup naklonil hlavu k rameni a zvedl bradu, aby se mohl podívat Dennisovi do oči.
"Do koňské prdele," povzdechl si. Jsi to ty."
Dennis se uctivě uklonil. "Byl jsi největší z bardů, kteří kdy navštívili Hartraftskou tvrz."

"Štědrý byl stůl tvého děda," řekl Wolfgar, a přestože mluvil tiše, v jeho hlase náhle zazněla bohatost prozrazující bývalé povolání, "protože mé srdce je stále živo z hostin, které pořádal na moji počest." Otočil se k Asayagovi, a přestože se pohyboval pomalu, Dennis slyšel, jak mu praská v kostech. "A co je ve jménu všech démonů tohle? Vypadají všichni tihleti Tsurané jako tenhle človíček?"
"Je to kapitán skupiny, která se připojila k mému oddílu."
Asayaga se podrážděně napřímil a Wolfgar se sípavě zasmál.
"Pyšný jako páv, když zjistí, že mu na prdeli vyrostlo nové pero, tenhle Tsuran."
"Nepřipojil jsem se k němu," utrhl se Asayaga. "Dohodli jsme se na spojenectví."
"Hmm, tak spojenectví?" Wolfgarova tvář se zachmuřila. "Takže jsi mluvil pravdu. Honí vás Temní bratři." "Ano."
"K sakru s vámi," povzdechl si Wolfgar unavené. "Měli podezření, že se tady někde skrýváme, ale nikdy se neobtěžovali s důsledným pátráním, protože je zaměstnávaly jiné věci. A teď je tady budeme mít."
"Moji muži," řekl Dennis a pak zachytil Asayagův nevraživý pohled. "Naši muži. Už několik dnů utíkáme. Potřebujeme přístřeší, jídlo a místo, kde by se naši ranění mohli vyléčit. Nemůžu ti za to nabídnout nic než slib, že ti to všechno jednou splatím. Žádám tě o to ve jménu památky na otce a dědečka, kteří pokládali za čest, že tě smějí nazývat svým přítelem."
"A jestli odmítnu?"
Dennis se k němu naklonil. "Budu muset tvůj statek přepadnout, Wolfgare, a dobýt jej. A ty znáš Hartrafty dost dobře na to, abys věděl, že ctíme závazek ke svým mužům, abychom sepředevším starali o jejich potřeby. Nenuť mě bojovat proti tobě a tvým přátelům uvnitř."
Wolfgar si povzdechl tak, jak to dokážou jen starci; sípavé zahvízdání jeho dechu vyjevilo nekonečnou únavu z toho, čím se stal tento svět. Znovu naklonil hlavu a zaostřil pohled mžou-ravých očí na západní oblohu. "Blíží se další bouře. Snad na nějakou dobu znepřístupní průsmyky."
Dennis sledoval jeho pohled a uviděl vysoko na potemnělé podvečerní obloze pruhy oblaků. Stařec měl pravdu, ráno už bude zase sněžit. "Potřebuju přístřeší," řekl a tentokrát zněla v jeho hlase chladná naléhavost. "Požádám tě užjen jednou jako přítel přítele." Odmlčel se a zavrtěl hlavou. "Přál bych si, abychom si mohli potřást rukama při památce na mé předky, kteří byli kdysi dávno tvými přáteli a dobrodinci. Jakmile bouře pomine a moji muži si odpočinou, odejdeme a pokusíme se odlákat od vás i Temné bratry."
"Na to je příliš pozdě," odpověděl Wolfgar. "Škoda už je napáchaná."
Přimhouřenýma očima si znovu změřil Asayagu.
"Někdo tak malý jako ty toho asi stejně moc nesní. Tak jděte, vy parchanti, přiveďte svoje chlapy dovnitř."

## kapitola 11

## ODPOČINEK

Ráno bylo chladné.
Dennis Hartraft se opíral o vnitřní stranu palisády Wolfgarova statku s pláštěm pevně ovinutým kolem ramenou a zdviženou kapuci, aby se chránil před ostrým studeným větrem vanoucím od západu.
Napadlo ho, jestli mu ještě vůbec někdy bude teplo. Zdálo se mu, že svět je už navždy studený a jeho chlad mu proniká do kostí a do srdce. Věděl, že to je chlad mysli a nikoli těla, protože ačkoliv v tomto údolí panovala zima, chlad, který cítil ve větru, nebyl ničím v porovnání se štiplavým mrazem, jemuž museli odolávat během posledních tří dnů svého pronásledování. Pak se ale opravil: nikoli chlad v mysli, ale v duši.
Možná jej způsobil Wolfgar, který v něm probudil vzpomínky, jež měly raději zůstat pohřbeny...
Dávné zimní ráno, kdy stál na cimbuří a s úžasem sedmiletého dítěte v očích sledoval, jak padá první sníh. Kolem se snášely těžké vločky a vedle něho klečel bard, který se smál, když chytal vločky na jazyk nebo po nich vztahoval ruce v tlustých rukavicích, aby se zblízka díval na složité vzory, dokud pod jeho teplým dechem neroztály.
Tak zřetelně si pamatoval zvonivý smích malého děvčátka, které s rozpřaženými pažemi běhalo dole na dvoře v kruzích a křičelo, že je sněhová vločka ve větru. Bard se tiše zasmál a pak mu svěřil velké tajemství, že se Dennis té holčičce líbí.
O léta později opět padal sníh a z holčičky vyrostla dívka, která se měla stát jeho manželkou. Stáli v objetí na tomtéž cimbuří, oba se smíchem vzpomínali na barda a přemýšleli, jestli existuje způsob, jak ho nalézt a pozvat, aby jim zazpíval na svatbě.
A ještě jedno sněžení a pak vzplanutí ohně, křik...
Sklonil hlavu a silou vůle tyto myšlenky zaplašil. Už nikdy se k tomu nevracej. Nikdy.
"Něco si připomínáš?"
Dennis se zhluboka nadechl, zamrkal a nasadil obvyklou masku, kterou ukazoval světu. Otočil se.
Po schodech na ochoz stoupal Wolfgar. Hůl držel oběma rukama a těžce se o ni opíral, zatímco bolestně pomalu zdolával jeden schod za druhým. Dennis se téměř natáhl, aby mu pomohl, ale včas si to rozmyslel: staří lidé mají svou hrdost, obzvlášť tento.
Wolfgar se konečně dobelhal až k němu. Hlavu měl ukrytou v kapuci a křehké tělo ovinuto několika vrstvami těžkých

kožešin. Vzhlédl a křivě se usmál. Rty měl promodralé a Dennis věděl, že to není zimou, protože slyšel jeho chrčivý přerývaný dech a viděl uslzené oči.
"Neměl bys chodit ven, když je taková zima," poznamenal.
"Zatraceně, to už se mi život opravdu mění v hromadu sraček, když musím poslouchat rady od kluka, kterého jsem si kdysi sundal z klína, protože mu protekly plínky na moji parádní tuniku." Wolfgar se zasmál a zavrtěl hlavou. "Ptal jsem se, jestli si něco nepřipomínáš, když tady tak stojíš pohroužený do myšlenek."
"Jen čekám, až se vrátí Gregory s Tinuvou."
"Jsou věci, které se na muži nikdy nezmění - ten chlapec ukrytý uvnitř. Už když ti bylo sedm, stával jsi takhle se svěšenými rameny a rukama sepjatýma před sebou a jen ses díval. Připomíná mi to jeden zimní den, my dva jsme pozorovali první chumelenici a já jsem ti řekl, že se líbíš Gwenynth. Jak se ti rozzářily oči, přestože jsi byl hrdý sedmiletý kluk a ani za nic bys nepřipustil, že máš vůbec nějaký zájem o děvčata."
Dennis odvrátil pohled.
"Slyšeljsem, co se jí stalo, i tvému otci a dědečkovi."
Dennis ucítil na rameni ruku. Chtěl ji setřást, ale nemohl.
"Srdce mi pro tebe krvácelo, chlapče. Plakal jsem pro tebe. Tvůj starý děda vždycky toužil zemřít v nějakém zatraceně dobrém boji a i tvůj táta, no, nikdy nedostal příležitost samostatně vládnout, ale slyšel jsem, že zemřel s mečem v ruce. Ale pro tebe jsem plakal."
Zmlkl, o její smrti se nezmínil. Dennis zavřel oči...
Prosby, zoufalé naléhání, aby se nevzdávala, jeho úporná snaha zastavit krvácení, přinutit její duši, aby se vrátila zpět do těla, a úsměv, který jí prozářil tvář v okamžiku, kdy naposledy vydechla, jako by se snažila uchlácholit malého nechápavého chlapce, že se to nakonec urovná... ale nic se neurovnalo.
"Bylo to před devíti lety," zašeptal Dennis a musel vynaložit veškerou vůli, aby ovládl svůj hlas.
"U některých věcí na čase nezáleží. Pro elfa, jako je tenhle Tinuva, je devět let jen okamžik. Vzpomínka na ztrátu může trvat věčnost. Já o tom něco vím, často jsem o tom zpíval." Wolfgar si chrčivě odkašlal, odplivl a stáhl ruku z Dennisova ramene, aby si mohl otřít ústa.
Dennis se na něho podíval. "Nech to být," řekl ostře. "Stalo se to dávno. Žádná píseň, ani tvoje, mi je nevrátí. Zbyly jen vzpomínky a ty chci nechat pohřbené."
Wolfgar přikývl. "Oči už mi taky skoro vůbec neslouží, mladý Hartrafte. Neviděl jsem, že by s tebou byl Jurgen."
Dennis si povzdechl. "Je mrtvý. Padl minulý týden."
"Ahh." Wolfgar si znovu odplivl. "To byl chlap, který to v kostkách uměl roztočit." Zachvěl se mu hlas. "Zůstal ještě někdo ze starých časů?"
"Všechny si je vzala válka." Dennisův tón jasně naznačoval, že už o tom dál nechce mluvit.
Nastalo dlouhé ticho. Dva staří přátelé sledovali, jak se těžké vločky snášejí k zemi.
Dennis se ohlédl k obytné budově, kde spali všichni jeho muži. Wolfgarův dům byl srouben z těžkých klád a na délku měřil víc než třicet kroků. Na druhé straně dvora stály stáje, dílny a na vzdáleném konci samostatná kuchyně, spojená s domem kamennou chodbou, takže kdyby v ní začalo hořet, nezachvátil by oheň i dřevěnou budovu. Bylo to obydlí typické pro pohraniční území, dostatečně opevněné, aby se ubránilo bandě lupičů, ale vojsku, jaké měl Bovai, by dokázalo odolávat nanejvýš několik hodin.
Pro Dennise a jeho muže však představovalo rozdíl mezi životem a smrtí.
Jakmile byli vpuštěni dovnitř, rozdělali muži ohně, aby dům pořádně vytopili, a pak upadli do hlubokého spánku. I sám Dennis několik hodin odpočíval, než ho probudil Tinuva. Elf mu navrhl, že by měl být k propasti vyslán zvěd, aby se ujistil, že se nepřátelé skutečně stáhli a nepokoušejí se nějakým způsobem dostat na druhou stranu, aby opravili zničený most. A tak Tinuva s Gregorym krátce po půlnoci odjeli. Dennis už nedokázal znovu usnout, a íak se rozhodl, že počká na jejich návrat.
"Všchni tam spí a chrápou, až se třese střecha," oznámil Wolfgar. "A jak to tam celé zasmradili! Stovka špinavých chlapů na jedné hromadě a tucet zraněných jsme uložili v kovárně. Co si ve jménu Kahooliho beder s tolika chlapy počnu?"
"Myslím, že kdybys nás teď chtěl vykopnout, moji muži by s tím asi nesouhlasili."
"Ten tsuranský velitel, Prasejaga."
"Asayaga."
"Ať se ten parchant jmenuje, jak chce. Jak ses s ním, u všech démonů, dal dohromady?"
Dennis mu krátce vypověděl jejich příběh a Wolfgar pochvalně přikývl.
"Chytrý tah. Kdy máš v plánu ho zabít?"
"Až tohle skončí."
"A to bude kdy?"
"To netuším," řekl Dennis. "Nejdřív jsem si představoval, že to potrvá nanejvýš den. Teď prostě nevím."
"Můžeš mu věřit, že tě nebodne do zad?"
"Věřit Tsuranovi?" zeptal se Dennis užasle.
Od okamžiku, kdy tohle všechno začalo, mu nikdo nepoložil tuto otázku tak přímo. Uvědomil si, že o tom vlastně minutu za minutou přemýšlel a bedlivě číhal na první falešný pohyb, který však dosud nepřišel, ale nikdy ho vážně nenapadla možnost, že by toto uspořádání mohlo vydržet týdny a dokonce měsíce.
"Oni jsou svým způsobem čestní, řekl bych," poznamenal nakonec Dennis. "Nemučí zajatce, zraněné zabíjejí čistě tak jako my."
"To svědčí v jejich prospěch," řekl Wolfgar tiše.

"Potřebuje mě víc než já jeho."
"Jak to?"
"Já znám cestu zpátky, on ne."
"Opravdu? Most je zničený. Jak víš, kudy se odsud dostaneš ven?"
Dennis se podíval na starého přítele a pak na vrcholky skal, o něž se právě otřelo první světlo úsvitu, ale pak se přímo před jeho očima zamlžilo a pohaslo. Mračna ženoucí se ze západu rychle pokryla i nepatrný zbytek jasné oblohy nad východním obzorem. Sněžení zhoustlo.
"Jak jsem říkal včera, chystá se pořádná vánice," oznámil Wolfgar. "S trochou štěstí zasype sněhem i poslední z průsmyků. Teď odpověz na moji otázku, Hartrafte. Znáš cestu?"
Dennis zavrtěl hlavou. Tak daleko na sever se nikdy předtím neodvážil.
"Takže víš stejný prd jako ten Tsuran. Ale ještě jsi mi neodpověděl na otázku, chlapče."
"Chlapec jsem byl před dvaceti lety, Wolfgare," odpověděl Dennis příkře.
Wolfgar zvrátil hlavu dozadu a štěbetavě se rozesmál jako nějaký přihlouplý starý pták. "V mém věku je chlapec každý, kdo si vzpomene, že si má po vymočení zapnout kalhoty. A teď mi konečně odpověz: můžeš mu věřit, že tebe a tvoje muže nebodne do zad?"
"Ano, zatraceně," utrhl se Dennis. "Zdá se, že mají něco jako kodex cti, kterým se řídí, když dojde na souboje. Až přijde čas, formálně mě vyzve, ostatní se postaví za něho a budeme bojovat. A jakmile to vyřídíme mezi sebou, patrně vypukne všeobecná řež."
"Dokážeš ho porazit?"
"V čestném souboji?"
"V takovém, jak jsi jej teď popsal. Ne v lesích, v noci, ale na otevřeném prostranství, muž proti muži, jen s meči."
Dennis zaváhal.
"Nejsi si jistý, co?"
Dennis zavrtěl hlavou. "Sledoval jsem ho," řekl. "Je rychlý jako kočka- zabil dva skřety dřív, než jsem stačil mrknout; hlava toho prvního ještě nedopadla na zem a druhý už měl vyhřezlá střeva. Je to nejrychlejší šermíř, jakého jsem kdy viděl." Dennis se odmlčel. "Dokonce i Jurgen v nejlepší formě by to s ním měl hodně těžké."
"To už je něco," odpověděl Wolfgar. "Nejednou jsem na toho starého parchanta vsadil a vždycky vyhrál - rvačka v hospodě, souboj o čest, nic ho nevyvedlo z míry."
"Nakonec přece jen něco," poznamenal Dennis s pohledem upřeným do dálky.
"Co budeš dělat?" zeptal se Wolfgar.
"Budu s ním bojovat, až přijde čas."
"No to bude podívaná," odfrkl si Wolfgar. "Pověz mi, chceš ho porazit?"
"Co je k sakru tohle za otázku?"
"Někteří lidé, když ztratí příliš mnoho, přestanou mít zájem o život. Nevědí to, ale už se jich dotkli bohové mrtvých. Ve vzpomínkách tak často přebývají s těmi, kdo navždy odešli, že si v hloubi duše přejí odejít za nimi, a tak vlastně sami nevědomky vstoupí na cestu, která je za nimi dovede. Dennisi, neztratil jsi zájem o život?"
Dennis zavrtěl hlavou. „To je šílené."
Wolfgar se zasmál. "Celý svět je teď šílený. Padesát mil na jih odsud se království a Tsuranč navzájem mlátí, pro bohové vědí co a já mám přitom vážné podezření, že kdyby si jejich korunované hlavy sedly a vypily spolu džbán vína, brzy by bylo po válce. Padesát mil na sever se moredhel navzájem podřezávají pro
zábavu a ty sedíš tady a mluvíš o šílenství, Dennisi, neodpověděl jsi mi, chceš zvítězit?"
"Jistěže chci zvítězit, chci žít. Moji muži -jestliže budu zabit v souboji, mohlo by to zmařit jejich naděje. Mám povinnost přivést je zpátky. Od začátku války jsem podnikl padesát výprav a vždycky jsme se vrátili."
"My. A co ty, ty ses taky vždycky vrátil? Jak velkou část sebe necháváš v horách pokaždé, když se vracíš z těch svých výprav?"
"Mluvíš v hádankách, Wolfgare."
"Jsem bard, je to součást řemesla. Máš rád tohohle Naserjagu?"
"Asayagu."
"Máš ho rád?"
Dennis se na Wolfgara překvapeně podíval. "Co je tohle za blábol?" Ještě nedomluvil, a už toho slova zalitoval.
Wolfgar se ale zahihňal. Pak však jeho smích přešel v kašel a on se zlomil v pase a chvíli namáhavě sípal, než popadl dech. "Obdivujete jejich způsob boje, to vím. Slyšel jsem některé z tvých mužů, jak o tom mluví, než usnuli - zdráhavá chvála tsuranské zdatnosti v boji."
"Jsou dobří. Přinejmenším pokud jde o otevřený boj v poli. Přepadni je v lese ze zálohy a pokaždé z nich nadělás sekanou, ale za čelní srážku pěšáků s pěšáky zaplatíš strašlivou cenu. Myslím, že bez nich by se nám nepodařilo ustoupit až sem. V celém mém oddíle zůstalo možná padesát šípů a muži padali zimou a vyčerpáním."
"Troufám si tvrdit, že právě v této chvíli říkají Tsurané totéž o vás. Vědí, že kdybyste se u Ohrady starého chudáka Brendana neobjevili vy, všichni by tam zařvali. A taky vědí o vaší znalosti lesa: obdivují ji a hluboko v duši z ní mají strach. Takže tady máme dvě strany, které k sobě navzájem chovají obdiv a strach." Wolfgar se zasmál. "Zatraceně, jak si bohové rádi zažertují! Už jsem viděl podobná manželství - k sakru, moje třetí bylo skoro úplně stejné jako ten vztah, který se vám tady vytvořil. Takže tu teď trčíte společně."
Dennis přikývl. "Jestli se mi podaří udržet mír."
"Podaří. Mohl sis najít mnohem horší spojence, než je tenhle Naserjaga nebo jak si to říká. K sakru, lepší nepřítel, kterému můžeš důvěřovat, než přítel, u kterého nevíš, na čem jsi. Pokus se vaši dohodu prodloužit. Ale ať se propadnu,

jestli se ti to nepodaří, půjdete si ten svůj spor vyřešit někam jinam: nechci, aby se můj dům proměnil v jatka." Zaváhal a obdařil Dennise vypočítavým úsměvem. "Ale na druhou stranu, vaše hnijící těla navršená za branou by mi mohla zajistit příměří s Temnými bratry, až se tady objeví."
Dennis otevřel ústa k odpovědi, ale Wolfgar zvedl ruku. "Možná jsem uprchlý bard, na jehož hlavu byla vypsána odměna, ale ctím staré vzpomínky, Dennisi Hartrafte." Dennis chvíli mlčel a nakonec vzhlédl. "A tvůj příběh? Neslyšel jsem o tobě ani zatracenou zmínku od doby, kdy otec obdržel králův zatykač na tebe. K sakru, byl jsem tehdy ještě mladík."
Wolfgar se zasmál. "Dvacet let. Tolik mi vyměřili za napsání špatné písně o vředech na královské prdeli."
"Nikdy by k tomu nedošlo, kdyby tě neviděli, jak vyskakuješ z okna princovy nejoblíbenější milenky," odpověděl Dennis. "Princ Roderick, nyní náš král, je, jak sis mohl všimnout, šílený nebo se to o něm aspoň říká. Ta žena byla jeho favoritka. A ty ze všech žen právě na ni zaměříš svůj chtíč."
"Dávám přednost myšlence, že mé potíže způsobilo spíše umění než chtíč."
"Pamatuju si ten den, kdy dorazil jízdní oddíl královských vojáků, rozzuřených jako sršni. Dospěli k názoru, že by ses mohl skrývat právě u nás."
"Nepřenáším své potíže na přátele."
"Můj otec skoro slzel, jak se smál, když slyšel tvůj příběh, a přísahal, že tě bude před princem bránit se zbraní v nice, kdyby ses rozhodl hledat u něho útočiště."
"Jak už jsem řekl, nepřenáším své potíže na přátele."
"A co se stalo pak?"
"Usoudil jsem, že nejlepší bude, když učiním své drahocenné tělo vzácným. Mám přirozený odpor k věšení, vláčení koňmi a čtvrcení, ale ze všeho nejhorší jsou právníci - pokud si vůbec můžeš nějakého dovolit - se kterými se musíš vybavovat, než dojde na nějaký trest. Zatracené pijavice, vysají z tebe i poslední měďák na ty svoje poplatky a nakonec stejně skončíš na popravišti. Nemohl jsem pracovat. Ten pelešnický syn hovnožroutského bordelpapá, který si říkal král, měl tehdy agenty na každém rohu. Stal jsem se obětí své vlastní slávy a to všechno kvůli krásné běhně a vředu na královské prdeli, o kterém mi povyprávěla."
Dennis se zasmál. "Způsobil sis to sám. Možná by to nechal plavat, myslím to, že jsi mu opichal milenku. Hned druhého dne ji vyhodil z paláce. Pravda, zjištění, že mu někdo nasazoval parohy, mohlo být bolestné, takže by ses možná musel nějakou dobu vyhýbat najatým vrahům, ale nakonec by se na to zapomnělo. Jenže ty jsi musel zkomponovat epickou báseň, věnovanou všem princovým selháním v posteli a vředům na jeho zadku, a to je víc, než by byl kdokoli ochoten strpět."
Wolfgar se zahihňal. "Byla to dobrá báseň."
"Pořád se ještě zpívá," usmál se Dennis, "i když pouze v bezpečné vzdálenosti od královského paláce v Rillanonu."
"No, po téhle malé pohromě jsem pochopil, že je čas uchýlit se někam, kde mě královské zatykače nedostihnou. Pokusil jsem se dostat na loď a odplout na jih, ale přístaviště se hemžila královskými agenty a čmuchaly, kteří by mě prodali za pár stříbrňáků, a tak jsem místo toho zamířil na sever. A tak jsem potkal svoji předrahou Roxanne, bylo to na cestě nedaleko odsud." Při vyslovení onoho jména se stařec smutně usmál. "Láska na prvni pohled. Byla věštkyně, opravdová čarodějka s obrázkovými kartami, ale uměla číst i z vnitřností a kůstek. Putovala s veselou tlupou tuláků a zlodějů, mezi něž potulný zpěvák docela dobře zapadl.
Řekla mi, že skončím na šibenici, když s ní nezůstanu, a tak jsem s ní zůstal. Ech, za svého zeleného mládí jsem si myslel, že nikdy nebudu mít nouzi o společnost krásné ženy, ale v onom věku najít takovou jako ona bylo požehnáni. A tak jsme to dali dohromady, jak se říká, a brzy nato se usmála a povídá, že si budeme muset najít nějaké místo, kde se budeme moct starat o rodinu."
Znovu se smutně zasmál, dokud ho nepřemohl záchvat kašle.
Po chvíli se vzpamatoval a otřel si z brady slinu. "To Roxanne věděla o tomhle údolí. Její malá tlupa je objevila už před lety: byl to jeden z jejich tajných úkrytů a ona mě sem přivedla. Usadili jsme se; přišly dvě dcery a život šel dál, aniž by do něj pronikly královské zatykače a hamižní právníci chtiví svých poplatků. A stejně tak idiotské války, do nichž králové tak rádi ženou svoje poddané, zatímco oni sami sedí schovaní v palácích."
"Dcery?"
Wolfgar se usmál. "Dvě rozkošná zlatíčka."
"Kde?"
Wolfgar se smíchem zavrtěl hlavou. "Myslíš, že své nejvzácnější poklady nechám producírovat před stovkou hladových vlků, kteří se mi objevili před branou? Poslal jsem je ukrýt se do lesů, než se věci vyřeší. Vrátily se s ostatními ženami a dětmi potom, co se tvoji muži uložili ke spánku, a spaly v místnostech pro služebnictvo. Když mi chlapec, který hlídal u mostu, oznámil váš příchod, věděl jsem, že se stovce dobře ozbrojených vojáků neubráníme, a očekával jsem to nejhorší. Máme pro tyhle případy v lese několik srubů. Tohle místo v otevřené krajině je vybráno schválně. Skoro jako návnada."
"Proč jste do lesů neodešli všichni?"
"Ty bys to udělal? Příliš mnoho známek naší přítomnosti. Někdo tu musel zůstat a dovést vás k přesvědčení, že kromě nás už tady nikdo není."
Dennis přikývl. "Kde jsou muži?" zeptal se. "Viděl jsem tady ani ne tucet bojeschopných mužů. Všichni ostatní jsou starci jako ty."
"Muži?" Wolfgar si povzdechl. "Roxannini lidé jsou tuláci. Když se dostanou do potíží, je na ně vypsán zatykač, přijdou se sem na rok dva ukrýt, a pak jdou zase dál. Jeden rok jich tady máme necelých třicet, jindy třeba i sto. Většina teď táhne za vojskem na západě. Mladé vojáky dokáže pořádně rozehřát pohled na krásnou dívku, která tančí na písně

nadaného barda. I žongléři a akrobaté si přijdou na nějaký ten měďák."
"A pár nešťastníků z davu přijde o své váčky s penězi, troufám si dodat," ušklíbl se Dennis.
Wolfgar pokrčil rameny. "I když je většina mužů pryč celé měsíce, aspoň dvacet jich tady zůstává-je tu příliš mnoho práce, než aby ji zvládly jen ženy a děti." Zachmuřil se. "Před několika měsíci se dvacet mužů, většinou i se svými ženami, vydalo za obchodem. Kožešiny za sůl, nástroje, nějaké ty cetky a hračky pro děti."
"A nikdy se nevrátili," doplnil Dennis.
Wolfgar přikývl.
"Patrně se dostali do stejných potíží jako my," řekl Dennis. "Nevím, co se děje, ale krajem za tím mostem se teď pohybuje spousta Temných bratrů."
"Napadlo mě něco takového," zamručel Wolfgar. "Roxannini lidé mi nikdy nijak zvlášť nepřirostli k srdci. Banda zlodějských tuláků, ale když se přiženíš do klanu, chovají se docela slušně. Myslím, že teď, když už tu nejsou, jsem se stal vůdcem já." Podíval se k domu. "Máme tady asi dvacet dětí, o které se musíme postarat. Pokud jde o manželky, co přišly o muže, ty už si svůj smutek odbyly. Jsou to praktické ženy, a když tu teď mají stovku chlapů, z nichž si můžou vybrat, brzy zapomenou."
"A co Temné bratrstvo?" zeptal se Dennis.
"Ti parchanti? Uvědom si, že tohle je území nikoho. Dokud nezačala válka, sahaly tvoje hraniční země jen k Široké řece. Moredhel zřídka zabloudili za pohoří, které se nachází o dalších dvacet mil dále na sever."
"Máš s nimi dohoduje to tak?"
"Vůbec o tomhle místě nevěděli." Odmlčel se a vrhl na Dennise podmračený pohled. "Aspoň do včerejška. Nelezli jsme si navzájem do cesty. Teď se to všechno změnilo.
Člověk slyší různé zvěsti a klevety. Tohle není jediné lidské společenství, které se nachází za severní hranicí Království. Slyšel jsem příběhy... no, některé jsou pěkně přitažené za vlasy. Ztracená města a starodávní bohové. Většinou jen výmysly, které mají nalákat důvěřivce ke koupi falešných map s poklady, řekl bych. Ale jsou i zvěsti, na kterých by mohlo být i zrnko pravdy. Temní bratři se druhé straně těchto hor nevyhýbají bezdůvodně. Něco je odrazuje. Mně osobně vůbec nevadí, že nevím, co to je, a rozhodně se nepošplhám na útesy pokryté ledem, abych to zjistil.
Ale až do včerejška žádný Temný bratr na onen vchod do údolí nenarazil. Jak velké potíže z toho vzejdou, nevím. Myslím, že to záleží na tom, jak moc touží po tvojí kůži. Můžeš být v bezpečí celou zimu, nebo jen několik hodin. Prostě nevím."
Poryv větru jim vmetl sníh do tváří, a tak se otočili a zamířili k domu.
Muži už se začali probouzet a někteří vyšli na dvůr, aby si ulevili. Od kuchyně se linula vůně pečeného masa.
"Jak dlouho zůstanete?" zabručel Wolfgar.
"To záleží - na tom, co udělají Temní bratři, na počasí. Nevím."
"Tahle vánice vás tady nějakou dobu zadrží. Zatraceně, krmit stovku krků navíc, na to jsem nebyl připravený."
"Umíme se o sebe postarat. Než ta bouře opravdu vypukne, pošlu do lesa lovce. Viděl jsem spoustu stop; zdá se, že tohle údolí je na zvěř bohaté."
"Zatraceně nejlepší místo na celém světě. Tedy aspoň do včerejška."
Dennis viděl, jak z domu vychází seržant Barry s lukem přes rameno, následován tuctem mužů a několika místními chlapci v úloze průvodců. Kývli Dennisovi na pozdrav, vyšli z brány a zamířili do svahu k lesu. Zanedlouho mu zmizeli z dohledu zahaleni oponou padajícího sněhu.
Zatímco se za nimi díval, vybavila se mu další vzpomínka: dny jako tento, kdy společně s otcem vyrážel na lov a čerstvý sníh jim pomáhal při stopování. Otec nebyl z těch, kteří k lovu potřebovali fanfáry a desítky pomocníků, aby nadháněli zvěř. Dával přednost samotě a příležitosti osobně naučit syna, jak se má v lese chovat. Za příznivého počasí prodloužili výpravu až na čtrnáct dnů, lovili jen tolik zvěře, aby se dobře najedli, a mnohokrát stopovali jelena jen pro radost, chvíli ho pozorovali a pak nechali na pokoji.
Vrátil se pohledem ke stezce. Sněžení na chvíli zřídlo, a tak ve vzdálenosti čtvrt míle zahlédl Gregoryho a Tinuvu, jak se pomalu vracejí.
"Je to dobré. Vzdali pronásledování a stáhli se od kaňonu," řekl.
Wolfgar přikývl, odkašlal si a plivl přes palisádu. "Ten elf. Jmenuje se Tinuva, že?"
"Ano. Proč?"
"Jen že jsem slyšel pár řečí, to je všechno."
"Jako například?"
Wolfgar se mírně usmál. "Pamatuješ si to staré pořekadlo: ‚Nikdy nekleveť o elfech, protože mají dlouhé uši a všechno slyší?'"
Dennis přikývl.
"Nevěstilo to nic dobrého, to je všechno."
"Povídej."
"Věříš mu?"
"Ano."
"Potom ti to řekne sám, až usoudí, že je pro tebe důležité, abys to věděl."
Dennis nevypadal, že ho Wolfgarova odpověď uspokojila.
"Jsi obklopen smrtí, Hartrafte. Ale to byla tvoje rodina skoro pořád."
Stařec si znovu odkašlal a odplivl. Pak si ovinul kožešinový plášť pevněji kolem těla, otočil se a pomalu odbelhal po schodech dolů. Dennis zůstal sám jen se svými myšlenkami.

Asayaga se opřel v židli, říhl a poplácal se po břiše.
Nikdy nepatřil k těm, kdo věnují jídlu obzvláštní pozornost, jako byli například někteří přejemnělí lordi, kteří dokázali hodiny rozmlouvat o jakosti vína určitého ročníku nebo zaplatit stovky, ba i tisíce mušlí za otroka, jenž uměl uvařit jedinečnou omáčku. Jídlo bylo od toho, aby zahánělo hlad a dávalo tělu výživu potřebnou k životu.
Tato hostina mu však zůstane navždy vryta do paměti, protože tolik různorodých a tak lahodných pokrmů neviděl pohromadě od okamžiku, kdy vstoupil na tento bohy zapomenutý svět.
Předešlé noci zajímal všechny hlavně spánek, ale hned ráno vyrazily na všechny strany lovecké skupiny. Hartraft trval na tom, že si sami obstarají tolik jídla, kolik budou moci, aby příliš nezatěžovali své hostitele. Odpoledne královští vojáci opět prokázali svoji znalost lesa: všichni lovci se vrátili obtěžkáni kořistí a nadšeni nezkaženou krajinou, v níž se pohybovali.
Asayagovi muži také přispěli svým podílem do společného hrnce: někteří z nich zamířili k potokům a přinesli tucty ryb polapených do nouzově vyrobených sítí, nabodnutých na kopí nebo prostě chycených do rukou a vyhozených na břeh, zatímco jiní nakladli pasti na sviště, kterých v nich uvízlo půl tuctu. Ti, kdo neuměli lovit ani ryby, ani zvěř, přinášeli celý den palivové dříví, porcovali v kuchyni maso nebo pomáhali při ošetřování raněných, kteří odpočívali v klidu teplé kovárny.
Kolem poledne se začala naplňovat Wolfgarova předpověď o sněhové bouři a poslední lovci a rybáři se vrátili do statku pokrytí vrstvou sněhu. V podvečer už kolem domu vyla silná vánice a Asayaga se v duchu otřásl hrůzou při pouhém pomyšlení, že by do ní měl vystrčit nos. Pokud by je tato bouře zastihla venku, všichni by v ní zahynuli. Namísto toho seděli pěkně pod střechou. Ve dvou velkých krbech, které vytápěly hodovní síň, hučel oheň a všechno bylo v pořádku.
Snesl se soumrak a z kuchyně začali přinášet první chody a pokládat je na dlouhý stůl. Síň byla zaplněna více než stovkou mužů, kteří se tísnili kolem stolu rameno na rameni. Wolfgar trval na tom, aby se oba oddíly promíchaly.
Po vzájemné dohodě každý, kdo vstoupil do síně, odložil všechny zbraně, dokonce i dýky, a zpočátku se všichni navzájem měřili nedůvěřivými pohledy; cítili se jako nazí, když neměli po boku spolehlivý meč nebo nůž zastrčený do boty. Jedna věc byla pochodovat bok po boku se strašlivým nepřítelem v patách nebo ležet vedle sebe ve spánku podobném spíše mdlobám z vyčerpání. Něco jiného bylo, když se vrátily síly a s nimi i uvědomění, kdo vlastně sedí napravo či nalevo - nepřítel a možný vrah přítele nebo příbuzného.
Pak se však objevily první talíře s kouřícími kusy masa - srnčího, jeleního a kančího - z nichž na stůl kapal horký tuk, doprovázené mísami plnými pečených jater, jazyků, vařených mozků smíchaných s chlebovými drobky, lahodných ledvinek a opékaných ryb.
Nakonec přišli svišti, nadívaní a upečení podle tsuranského zvyku, a přestože většina královských vojáků nad nimi ohrnula nos, Tsurané vykřikli radostí a vzápětí vypukly přátelské hádky o to, komu má připadnout čest sníst játra a srdce.
Stůl se zaplnil dalšími podnosy naloženými sušeným ovocem, pečenými brambory, půltuctem druhů chleba a dokonce vařenými vejci, na která se muži dychtivě vrhli.
S pitím Wolfgar zpočátku velice skrblil, ale když vzduch v místnosti zhoustl vůní masa a pachem rozehřátých těl, dal přinést a narazit několik soudků piva. Poháry, rohy a čutory se rychle plnily a přecházely do dychtivých rukou. Muži si se smíchem připíjeli, prolévali pěnivý mok hrdlem a spokojeně oddechovali.
Jak se na tuto příležitost hodilo, seděli Dennis a Asayaga na jedné z úzkých stran stolu a Wolfgar trůnil mezi nimi. Starý bard sledoval děni kolem sebe nevraživým pohledem a neustále si mumlal něco o nákladech, hluku a podivném pachu Tsuranů. Ale po několika pohárech piva se také uvolnil a dokonce přijal talíř s kančími žebírky, který mu osobně přinesla jedna z mladých žen, jež se ráno záhadně objevily v domě.
"Děkuji, dcero," zašeptal a pohladil ji po tváři, když před něho pokládala talíř.
Asayaga si jí všiml několik minut poté, co se ráno probudil. Na příslušnici své rasy byla docela malá, vlastně skoro stejně vysoká jako on, ale to byl jediný rys, který by ho mohl přivést k domněnce, že je to žena z jeho světa. Její vlasy byly toho nejsvětlejšího plavého odstínu, takže dlouhé copy vypadaly jako spletené ze zlatých vláken. Taková barva vlasů nebyla v jeho domovině neznámá, ale běžněji se vyskytovala pouze na dalekém severu v provincii Coltair; v jeho rodném městě se dala zahlédnout jen velmi zřídka. Postavu měla plnou, těsné kožené šaty dlouhé do půli lýtek jen zdůrazňovaly její oblé tvary. Oči jí zářily blankytnou modří a pleť měla jemně růžovou.
"Dcero?" Dennis postavil svůj korbel s pivem na stůl a podíval se na ni.
Wolfgar se zasmál a jeho vrásčitou, pergamenově žlutou tvář nakrabatil chlípný úsměv. "Mhm, žádná vnučka ani pravnučka, i když se vsadím, že jich po světě pár běhá." Láskyplně se natáhl a přivinul ji k sobě. Mladá žena ho něžně políbila na temeno plešatějící hlavy. "Její matka, ať v klidu odpočívá v Blažených zemích, byla vzácná žena. Dvě mi porodila. Tadyhle Alyssa, která dokáže zlomit srdce jakéhokoli muže jediným pohledem, je starší z nich."
Asayaga okamžitě vstal, podíval se jí přímo do očí a obřadně se uklonil. "Jsem poctěn, že se setkávám s dcerou našeho velkorysého hostitele," řekl. "Můj meč je ti kdykoli k službám."
Dennis, který sledoval Asayagovo představení, vstal a vstoupil mezi ni a tsuranského kapitána. "Tvůj otec byl vždy ctěným hostem ve tvrzi mé rodiny. Jeho dcera se vždy může spolehnout na moji ochranu."
"Ochranu?" Wolfgar se zasmál. "Myslím, že vy dva budete potřebovat ochránit před ní."
Alyssa se lehce zarděla, ale v očích jí jiskřilo. Ustoupila o krok a podívala se z jednoho kapitána na druhého. "Můj otec mne přivádí do rozpaků," řekla měkkým ševelivým hlasem. "Děkuji ti, Dennisi Hartrafte, za laskavou nabídku ochrany, i tobě, Asayago z Tsuranů. Musím teď odejít, abych dohlédla na přípravu jídla."
"O všechno je dobře postaráno," zasmál se Wolfgar. "Pojď a posaď se po mém boku, tady jsi v bezpečí." Posunul se

na svém širokém křesle a poplácal uvolněné místo.
Alyssa si důstojně sedla mezi svého otce a Dennise.
Wolfgar se ohlédl přes rameno a křikl: "Roxanne, pojď taky mezi nás!"
Asayaga s překvapením zjistil, že za Wolfgarovým křeslem stojí další mladá žena. Kdy se tam objevila, mu bylo záhadou, ale i nyní ji sotva rozeznával v hustém stínu, v němž se skrývala.
Tato dívka měla stejné vlasy jako Alyssa, byla však vyšší a štíhlejší. Na nahých pažích sejí rýsovaly pevné svaly. Byla rovněž oblečena do prostých kožených šatů, ozdobených pouze bleděmodrým šátkem ovázaným kolem pasu a zdůrazňujícím jen nepatrné zaoblení útlých boků.
Neudělala ani krok, jen si založila paže na hrudi. "Raději zůstanu stát," odpověděla jasným, hlubokým hlasem.
"Řekl jsem jí, že si myslíš, že jsou ti muži mrtví," otočil se Wolfgar k Dennisovi. "Byl mezi nimi její oblíbenec."
"Neznamenal pro mě nic," odvětila, "byl to jen přítel."
Wolfgar po ní přes rameno hodil pohledem a pak zvýšil hlas. "S uhrovitým ksichtem a mozkem ožralého zajíce. A jako zajíc za ní pořád poskakoval. Už jsem začínal uvažovat, že ho sám zabiju."
"Jako bys ty sám byl příkladem vybraného chování," pronesla Roxanne chladně a Wolfgar se její odpovědi zasmál.
"Roxanne, pojmenovaná po matce," řekl a kývl k ní hlavou. "Dostala to jméno, protože její matka zemřela, když jí dávala život."
Asayaga opět vstal, uklonil se a přednesl formální pozdrav stejně jako Dennis. Roxanne oba přijala bez poznámek.
Asayaga si sedl a zabloudil pohledem k Alysse, která se nyní nakláněla k otci a něco mu šeptala do ucha. Wolfgar se hromově zasmál a plácl ji po stehně.
Asayaga si vzpomněl na svoji povinnost, odtrhl zrak od jejích půvabů a pečlivě se rozhlédl po místnosti. V duchu se pokáral za chvilkový poklesek před barbarem a jeho dcerou. Příliš mnoho let na bojišti, pomyslel si. Příliš mnoho měsíců od okamžiku, kdy byl naposledy s ženou.
Zaměřil pozornost na své muže. Skoro všichni ještě hodovali, ruce se natahovaly pro jídlo a poháry s pivem. Hluk pomalu sílil, útržky hovoru prokládaly výbuchy smíchu. Místy se dokonce pokoušeli navzájem domluvit královští a jeho vlastní vojáci. Zahlédl dva, jak pohybují rukama, a z jejich pantomimy usoudil, že mluví o ženách. Jeden z nich se zasmál, když druhý s výmluvným úsměvem učinil všeobecně srozumitelné gesto.
Zachytil Tasemuův pohled. Velitel útoku seděl na opačné straně stolu, v ruce držel pohár s pivem, opíral se v židli a bedlivě se rozhlížel. Zajímavé bylo, že vedle něho seděl královský seržant jménem Barry, jak Asayaga zjistil, rovněž s pohárem v ruce a oba vypadali jako vzájemný zrcadlový odraz. Oba dělali svoji práci - tiše sledovali dění kolem sebe.
Barry šťouchl do Tasemua a kývl směrem k několika Tsuranům, kteří jako by se o něco zuřivě hádali. Ve skutečnosti rozebírali kvality nejlepšího zápasníka ve vojsku. Tasemu zamručel a usmál se, což Barrymu stačilo, aby se uklidnil.
Na jedné straně viděl Asayaga Sugamu, který jedl tiše a vybraně, opatrně bral každý kousek ryby mezi palec a ukazovák, jak se to dělalo v urozených kruzích, zatímco tlumeně rozprávěl s několika muži. Asayaga pocítil chvilkový nepokoj. Během pouhých několika dnů si tento nevýznamný syn soupeřícího domu dokázal získat následovníky?
Prohlédl si tváře čtyř mužů, kteří seděli kolem Sugamy. Uvědomil si, že všichni jsou mladší synové a bratři, muži, jejichž osudem bylo sloužit jako vojáci nevelkého domu, dokud neobdrží povolení oženit se a založit rodiny, aby pak hospodařili na malém kousku půdy věnovaném lordem z Tondora. Přesně ten druh lidí, který by se mohl nechat zlákat ke zradě dané přísahy výměnou za příslib vyššího postavení získaného skrze přijetí do nového domu.
Ale když se Sugama otočil, aby přijal pohár piva, který mu nabídl místní chlapec, vyměnili si dva Asayagovi muži posměšný pohled a jen rty němě naznačené slovo a Asayaga si uvědomil, že se mu za zády vysmívají a snášejí jeho společnost jen proto, aby se mohli pobavit. Tiše si oddechl a nechal napětí odplynout z těla. Dokonce tady, tak daleko od Impéria, jak se kdy jaký Tsuran ocitl, se trápil nad Velkou hrou a oddaností mužů své domácnosti.
Královský voják posunul tác s pečeným kančím k Sugamovi a jeden ze Sugamových společníků jej odstrčil zpátky s poznámkou, která zanikla v obecném hluku, ale Asayaga uměl odečítat ze rtů dost dobře na to, aby poznal, že to byla jedna z nejhorších tsuranských urážek. Královský voják však tiše vyřčeným slovům nerozuměl, a proto nezareagoval.
Asayaga si toho muže zapamatoval a v duchu si poznamenal, že musí říct Tasemuovi, aby si s ním později promluvil; možná byl oddaný, ale také hloupý, když zbytečně provokoval muže, který mu v příštích dnech může zachránit život.
Ozval se další výbuch smíchu a Asayaga uviděl dva muže, každého z jedné strany, jak stojí proti sobě s plnými korbely v rukou. Někdo prudce udeřil do stolu a oba začali mohutnými doušky vyprazdňovat jejich obsah. Zvítězil královský voják, a to docela snadno. Následoval další smích a několik mincí změnilo majitele. Jeden z Tsuranů prohnaně vsadil proti svému kamarádovi a nyní získal vzácný a drahocenný stříbrný peníz, který měl mnohem větší cenu než úplná vojenská výzbroj nejvyšší jakosti. Když si poražený uvědomil, co jeho přítel udělal, vypukla prudká hádka, která přispěla k pobavení královských vojáků stojících okolo.
K Asayagovi dokoloval talíř s napůl sněděným sviništěm a on navzdory pocitu naprosté přejedenosti sáhl dovnitř, vytáhl kost a slízl z ní maso.
"Hej, Naserjago. Jak k sakra můžete něco takového jíst?"
Asayaga se podíval na Wolfgara a začal se rozčileně nadechovat. Ale pak zachytil Alyssin pobavený pohled. Posunul talíř před Wolfgara.
"Zkus to."
Wolfgar hlasitě říhl a zavrtěl hlavou. "To dřív sním ještě teplé koňské hovno. A pověz mi, proč vy Tsurani tak divně smrdíte? U všech bohů, myslel bych si, že jste banda chrámových prostitutek."
Hovor kolem nich utichl. Přestože Asayagovi muži nerozuměli slovům, po jediném dni toho věděli o Wolfgarovi dost na to, aby vycítili, že jejich velitele nějakým způsobem uráží.
"To proto, že nesmrdíme," odpověděl Asayaga.

"Jak to? Mluvíš v hádankách."
"Protože se koupeme jako všichni civilizovaní lidé. Cítíš pach čistého člověka, což je víc, než mohu říct já o tobě. Myslím, že zadek medvěda, který v horku trpí průjmem, voní lépe než ty."
Řekl tato slova klidně, ale koutky úst se mu lehce nadzvedly v náznaku úsměvu.
Wolfgar na něho chvíli upřeně hleděl, ale pak zvrátil hlavu dozadu a zařičel smíchem. "U všech bohů, my dva bychom měli jednoho večera uspořádat soutěž v urážkách. Projevil ses jako civilizovaný člověk, který zná víc než půl tuctu nejsprostších slov, jaká dokáže vybreptnout každý idiot."
"Je mi ctí," odpověděl Asayaga. "Alejmenuji Se Asayaga, nikoli Naserjaga." Náznak úsměvu zmizel; tsuranský válečník pronesl tato slova s naprostou vážností.
Wolfgar mlčky přikývl. Po chvíli se natáhl, sáhl do sviště a vybral si kousek masa. Muži, kteří sledovali jejich výměnu názorů, odměnili jeho počin potleskem.
"Dcery!" změnil Wolfgar téma a do širokého gesta rukou zahrnul všechny, kdo seděli kolem stolu. "Vyberte si některého z nich. Jsou to lepší plemeníci než ti, co tu byli ustájení předtím. Možná se mezi nimi najde pořádný chlap, který bude ochoten snášet vaše špatné nálady a nabroušené jazyky."
Alyssa se stydlivě usmála a sklopila oči, aby vzápětí vrhla kratičký pohled zpod řas na Asayagu. Dennis si toho všiml, zamumlal si cosi do poháru a upřel zrak přímo před sebe.
"Panenství je výhodnější," odpověděla Roxanne chladně s rukama opřenýma o štíhlé boky.
Wolfgar se zasmál, zvedl pohár a podal jí ho. Vzala si jej, vypila, co v něm zbylo, a odhodila. Pak se letmo usmála a Wolfgar ji lehce pohladil po tváři.
"Vždycky jsi v sobě měla víc mojí krve než matčiny.
Podívej se na ni, Hartraňe," obrátil se na Dennise. "Dokáže na padesát kroků zastřelit lukem běžícího jelena nebo holýma rukama vyškrábat oči muži, který její opovážil dotknout."
Asayaga Roxanne upřeně pozoroval, ona se však na něho nepodívala; měřila si zkoumavým pohledem Dennise, který si toho ale nevšiml, protože jeho pozornost náhle zaujalo cosi na druhé straně místnosti. Dennis kývl na Asayagu a nepatrně pohnul rukou.
Asayaga sledoval jeho pohled a uviděl Sugamu s jeho společníky, jak stojí v hloučku u soudků s pivem a tiše spolu hovoří.
Tu a tam se některý z nich ohlédl přes rameno na několik královských vojáků, kteří se na ně dívali se stejnou nedůvěrou. Obě skupiny si vyměnily pár slov: bylo jasné, že se obě připilé strany navzájem urážejí ve vlastních jazycích. Pak jeden z královských vstal se zaťatými pěstmi a na obou stranách se začali zvedat další.
To, co se stalo v následujícím okamžiku, Asayagu ohromilo. Koutkem oka zahlédl, jak Roxanne sáhla pod otcovo křeslo a napřímila se s kuší v ruce. Přiložila si zbraň k rameni, namířila a stiskla spoušť.
Šipka zasvištěla místností, prolétla kolem královského vojáka a zaryla se do soudku na dlaň daleko od Sugamy. Místnost náhle utichla a všichni přenesli pohled z chvějící se šipky k Roxanne.
"Toto je síň mého otce," oznámila dívka chladně, "a nestrpíme tu žádné rvačky. Běžte si s tím ven: nesnáším, když musím čistit krev ze stolu, na kterém jím."
Ticho trvalo ještě několik dlouhých vteřin. Alwin Barry, který stále seděl vedle Tasemua, vstal, pozvedl pohár směrem k Roxanne a vypil jej. Postavil pohár na stůl a začal se smát, nejprve tiše, ale postupně jeho smích sílil. Tasemu podle jeho příkladu rovněž vstal, připil Roxanne a připojil se k jeho smíchu. Po chvíli už oběma tekly slzy, plácali se navzájem po zádech a ukazovali si na Roxanne a zkoprnělý hlouček mužů u soudků. Nakonec spolu s nimi řvala smíchy celá síň.
Roxanne se rozhlédla a pak s pohrdavým posuňkem spustila kuši k zemi, natáhla ji, nasadila novou šipku a vrátila zbraň pod křeslo. Tento čin vyvolal další salvu smíchu, a tak nakonec s poněkud podrážděným výrazem odkráčela ze síně.
"Ach, tohle je moje krev!" hřímal Wolfgar. "Tohle je ženská, jakou já umím zplodit. U všech bohů, ještě pořád bych mohl, mohl bych, jen kdybych našel holku natolik slepou, aby mi to dovolila."
Muži odpověděli na jeho poznámku řadou přípitků a veselých pokřiků. Asayaga přeložil Wolfgarovo chvástání tsuranskému vojákovi, který seděl vedle něho, a smích zesílil, jak se výrok rozšířil mezi ostatní Tsurany. Několik žen v místnosti se rovněž smálo, vrtělo hlavami a zvedalo ruce v předstírané hrůze.
Wolfgar vstal a nějak se mu podařilo vylézt na stůl, i když zakopl o talíř s masem. Zvedl pohár piva, vyprázdnil jej, mrštil jím stranou a pomalu přešel přes celou délku stolu, přijímaje přípitky a bujaré provolávání slávy. Několik královských vojáků začalo zpívat oplzlý popěvek o kováři, který měl pět dcer, a o osudu každého jejich nočního návštěvníka, odvlečeného do kovárny, kde na něho čekaly rozžhavené kleště a kladivo s kovadlinou. Tsurané zpívali také. Nějakým způsobem uhodli námět písně královských a Asayaga užasl, když zjistil, že ta, kterou spustili jeho krajané, má téměř totožný obsah.
Nakonec Wolfgar zvedl ruce, aby muže umlčel, a místnost ztichla. Najednou se zdálo, že mu z ramenou padají léta. Dennis přihlížel s vědomím, že před ním stojí jeden z nejlepších zpěváků ság celého Království, i když to byl zpustlík, zloděj a lhář.
Nejprve tiše, ale s naprostou jistotou začal stařec zpívat velmi starou píseň.
"Žij blaze, má přesladká dívko,
žij blaze a věz, ze měl jsem tě rád,
já odjíždím do hor tam na severu
za svého krále teď jdu umírat... "
Dennis se opřel v židli a podíval se na Asayagu, který vypadal zaujat starou písní o vojákovi, poslaném bojovat proti Temným bratrům v tažení od začátku odsouzeném k nezdaru. Dennis zavřel oči a vzpomněl si na dobu, kdy jako chlapec slyšel tuto píseň poprvé. Seděl vedle otce a tiše naslouchal Wolfgarovi, zatímco mu po tvářích kanuly slzy.

Byla to píseň o povinnosti, cti a oběti a Dennis žasl nad Wolfgarovou volbou. Protože byl-li někdo odsouzen k osudu hrdiny oné písně, byli to muži shromáždění v této místnosti.
* * *
Asayaga viděl Dennisův výraz a uvědomil si, že píseň pro něho má nějaký zvláštní význam. Naslouchal slovům a nevšímal si nezvyklého rytmu a melodie. Byl to hrdinský příběh o muži, který dal přednost cti před střízlivým uvažováním. Asayaga se cítil rozpolcený, protože na jednu stranu vyzníval příběh velmi tsuransky, ale na druhou stranu by žádného Tsurana ani nenapadlo vznést otázku selhání a byť jen na okamžik o ní vážně přemýšlet. Zemřít pro čest byla velká věc.
"Strávil jsem příliš mnoho času na tomto světě," zamumlal si pro sebe, když Wolfgar dozpíval a kolem se rozlehl pochvalný potlesk. Všiml si, někteří z jeho mužů překládají ostatním a nejednomu vojákovi z obou stran se v oku zaleskla slza.
Ano, pomyslel si tsuransky velitel vojsk, je to silný příběh.
Vyšel na dvůr a nedbaje ostrého mrazu zamířil k úzkému příkopu, který nechal během dne vyhloubit. Když se muži ráno probudili, začali používat prostor uprostřed ohrazeného pozemku, ale on tomu zabránil hned, jakmile si uvědomil, že na statku neexistují žádné latríny. Žádný voják se zkušeností z vojenského tažení by mužům nedovolil znečišťovat vlastní tábor. Za špínou se rychle dostavily nemoci, což byla skutečnost, která barbarům podle všeho unikala. Došel k příkopu a začal si ulevovat.
"Je jim tam uvnitř dobře."
Asayaga se překvapeně ohlédl a uviděl vedle sebe Dennise, který si rovněž vyprazdňoval měchýř. Jakmile byli hotovi, zůstali chvíli tiše stát ve vánici, která jim vmetala sníh do tváří. Lucerny rozvěšené kolem domu se houpaly ve větru a vrhaly mlhavé stíny, sotva viditelné za oponou hustě padajícího sněhu.
"Nějakou dobu tady budeme muset zůstat," řel Dennis. "Jediná cesta odtud vede přes průsmyky a ty budou do rána zaváté."
"To ale zabrání Temným bratrům proniknout sem, i když to zároveň zabrání nám dostat se ven."
"Ano. Honička je u konce."
"Prozatím. Pochybuji, že se vzdají. Zranili jsme je. Kdyby to bylo naopak, Hartrafte, kdyby byli oni uvězněni tady..." Hlas se mu vytratil.
"Ne. Kdybych byl já se svými muži uvězněn tady a ty na druhé straně hor, co bys udělal?"
"Počkal si na tebe."
"Aha."
Znovu se na chvíli rozhostilo ticho.
"Jsi tvrdý muž. Tvrdý protivník, Hartrafte. Byl jsi takový i před válkou?"
"Do toho ti nic není. Jde o to, čemu čelíme teď."
"Náš závazek bojovat spolu, je to ono?"
"Jak už jsem řekl, honička je u konce. Uzavřeli jsme dohodu o příměří do okamžiku, kdy unikneme pronásledovatelům, a pro tuto chvíli jsme jim unikli."
Asayaga se otočil a přistoupil k Dennisovi tak blízko, že od sebe byli vzdáleni jen pár palců. Vzhlédl do Dennisových očí. "Co chceš? Abychom ráno probudili muže, seřadili je, vytasili meče a dali příkaz ke vzájemné řeži?"
Zatímco říkal tato slova, dolehl k nim z domu další výbuch smíchu a zpěv.
"Oba víme, že to, co se tam děje, není skutečné," odpověděl Dennis a mávl rukou k Wolfgarovu domu. "V tomto okamžiku se nacházíme mimo náš svět, ale dříve nebo později na nás drtivou silou dolehne realita. Právě v této chvíli sedí necelých sto mil odsud královští a tsuranští vojáci ve svých táborech a čekají, až se zlepší počasí. Jakmile se bouře přežene, začnou se opět zabíjet a válka bude pokračovat. Copak jsme my jiní, máme výjimku?"
"Můžeme se zítra navzájem vybít do posledního muže a na tom, co se děje tam dole, stejně nic nezměníme. Ctím závazek stejně jako ty, Hartrafte, ale když tě teď zabiju, válka zůstane pořád stejná. Je to, jako bychom byli oba mrtví a měli to všechno za sebou. Pověz mi, je to čest, smysl pro povinnost, nebo pomsta, co tě teď pohání?"
Dennis neodpověděl.
"Tak tedy za úsvitu? Pokud ano, půjdu raději dovnitř říct svým mužům, aby přestali pít a připravili se. Ty bys měl udělat totéž." Snažil se ovládnout hněv, ale poslední slova už vyštěkl. Odstoupil od Dennise, formálně se uklonil a otočil se k odchodu.
"Počkej."
"Na co?"
"Prostě chvilku počkej." Dennisův hlas zněl unaveně, nepřítomně. "Ten den jednou přijde, my oba to víme. Musí přijít. Jakmile se vrátíme ke svým vojskům, tvému a mému, budeme tomu muset čelit."
"Tak proč ne hned teď?"
"Netlač na mě, Tsurane: led, po němž se pohybujeme, je tenký."
"Tak tedy řekni, co chceš."
"Jakmile se průsmyky uvolní, budeme se navzájem ještě potřebovat. Temní bratři budou čekat, možná přivedou posily. Budeme mít větší naději na přežití, když budeme bojovat bok po boku."
"Je tohle skutečný důvod?"
"Jak už jsem řekl, led je tenký: netlač na mě."
Asayaga nakonec přikývl.
"Tak tedy příměří, dokud se nevrátíme ke svým vojskům," řekl Dennis zdráhavě. "Každý velíme svým mužům a udržujeme mezi nimi mír. Pokud kdokoli tento mír poruší, budeme ho soudit společně, ty a já."

"A Wolfgar."
"Proč?"
"Mám dojem, že by mohl být nejvíc nestranný."
"Máš pravdu," odpověděl Dennis pomalu. "Bude soudit spolu s námi. Budeme se dělit o jídlo, bydlení a práci."
"Jistěže."
Asayaga se ohlédl k domu. "A ta dcera - Alyssa, co ta?"
"Nevím, o čem mluvíš!" odsekl Dennis.
"Dobře tedy."
Dennis zaváhal a pak napřáhl ruku. Asayaga ji přijal.
Ani jeden z nich si nevšiml postavy, která se ukrývala za vraty stáje a napínala sluch, aby jí neuniklo ani slovo.

kapitola 12

KREVNÍ MSTY

Čepel byla ostrá.
Hrot dýky hladce probodl kůži, z níž vytryskla krůpěj krve. Sledoval, jak drobná karmínová perlička nabývá na objemu, a pak natočil předloktí, aby mohla volně skanout. Díval se, jak zbarvila bělostný sníh u jeho boty. Každodenní rituál byl u konce a Bovai zasunul dýku do pochvy.
Levou paži měl od lokte k zápěstí pokrytou desetitisíci drobných řezů, které si během let sám způsobil, takže se jeho předloktí proměnilo v masu ztvrdlé zjizvené tkáně.
Brzy, pomyslel si, skončím s tímto obřadným sebemrzačením. Brzy bude skvrna na cti mé rodiny a klanu konečně smyta.
Té noci, kdy se s jistotou dozvěděl, že Tinuva přeběhl k eledhel, si přísahal, že bude den co den prolévat vlastní krev, dokud v závěrečném vyúčtování neprolije krev zrádce.
Protože Tinuva, zrádce, byl také jeho rodným bratrem.
Svěsil paži, opřel se o strom a podíval se dolů na pevnost, střežící most přes řeku. Tábořili tam už skoro čtrnáct dnů; tři sta jeho bratrů, zbývající lidé a skřeti stísněni na nevelkém prostoru čekali na lepší počasí a návrat zvědů s hlášením, že severní průsmyky vedoucí do údolí jsou dostatečně schůdné, aby je mohli použít k útoku. Sněžení na chvíli ustalo, a tak mohl zahlédnout muže vracející se z lesa s vozem plným dřeva. Nepřítomně si zamnul zjizvenou a krvácející paži a zavřel oči. Kdysi dávno, tak dávno, až se zdálo, že si to už skoro nemůže pamatovat, byly doby, kdy Tinuva býval jeho milovaným bratrem Morvaiem, o němž mnozí soudili, že se jednoho dne stane nejvyšším náčelníkem klanu Havrana. Někteří si dokonce šeptali, že by mohl být tím, kdo spojí všechny klany a povede je do svaté války, v níž zažene lidi a zrádné eledhel do moře a získá zpět zemi, která jim patří.
Jak přesně si vzpomínal na ony dny, kdy se společně vydávali do lesů na lov, povídali si, snili: dva mladí bratři, bok po boku spřádající plány do budoucnosti...

Morvai byl krásný na pohled. Někteří později tvrdili, že už od narození ho srdce táhlo k eledhel. Byla v něm jemnost, vzácná u moredhelských válečníků s výjimkou okamžiků, kdy měli co do činění s ženami a dětmi. Přesto se všichni shodli, že neměl sobě rovného v lovu, v zacházení s mečem a lukem, ve hbitosti a dokonce i ve výřečnosti. A nikdo nepochyboval o jeho divokosti a odvaze v boji. Nemálo lidí zemřelo Morvaiovou rukou a také značný počet eledhel, než pocítil nepřirozené vábení temné magie jejich královny.
Bovai při vzpomínkách sklonil hlavu, protože svého bratra miloval - zbožňoval ho - a s radostí by mu sloužil. Jeho oddanost byla zjevná a jen málokdy se stalo, že někdo spatřil jednoho bratra bez druhého. Bovai věděl, že Morvai má vlastnosti, jež jemu chyběly: bystrou mysl a rychlý úsudek. A tak se to, čeho dosahoval jeho bratr, pokoušel získávat jinými prostředky: silou, prohnaností, tvrdostí a neutuchající ochotou zabíjet. Společně tvořili dokonalou dvojici; ostří a kladivo. Kde nestačil Morvaiův vtip a šarm, nastoupila Bovaiova bezohledná síla a krutost.
Tak spolu prožívali zdánlivě nekonečná léta mládí. Bok po boku bojovali ve stovkách bitev proti nepřátelským klanům a lidem a dokonce se odvážili i do podzemí hledat poklady trpaslíků. Nejednou zachránili jeden druhému život a Bovai při vzpomínkách zabloudil rukou k hrudi, ke zranění, které získal, když skočil před Morvaie, aby šíp zasáhl jeho namísto bratra.
Jak Morvai té noci plakal, když seděl vedle něho a sledoval, jak ranhojič vyjímá hrot z rány. Přísahal tehdy svému bratru nehynoucí oddanost a řízl se do paže, aby nechal vlastní krev skanout do rány a stvrdil tak, že jejich pouto je věčné.
Bylo jen málo věcí, které mohly zlomit tak silné pouto, ale nakonec se jedna objevila a její jméno bylo Anleah. Bovai si na to pamatoval, jako by ho od oněch chvil dělily jen dny a nikoli roky...

Bratři s neskrývaným obdivem sledovali triumfální návrat Gaduina, svého otce a druhého nejmocnějšího náčelníka klanu. Válečníci, kteří ho doprovázeli, nesli kořist a vedli půl tuctu zajatkyň s rukama svázanýma za zády. Jedna z nich okamžitě upoutala jejich pozornost.

Byla krásná a hrdá a každý válečník při pohledu na ni okamžitě poznal, kým je: dcerou náčelníka. Bovai a Morvai stáli před vchodem do otcova domu s netečným výrazem ve tvářích, ale oči jim zářily pýchou.
"Moji synové!" zavolal na ně Gaduin. "Pohleďte, koho jsem přivedl domů. Je to dcera našeho starého nepřítele, Vergala z klanu Jezevce a bude nějakou dobu naším hostem."
Otec ji pak předal ženám, aby se mohla umýt a upravit, a hned prvního večera zasedla k jejich stolu, aby s nimi pojedla. Dala své slovo, že se nepokusí uprchnout ani nepřijme záchranu, a tak jí bylo dovoleno žít pod jejich střechou a volně se pohybovat po vesnici. Okouzlila oba bratry krásou, tichým melodickým hlasem a bystrou myslí. Bovaiovi připadala dokonalá...

Zamiloval se do ní v okamžiku, kdy ji poprvé spatřil, ale nedokázal to říct ani jí, ani otci. Byl to Morvai, jeho starší bratr se svými uhlazenými slovy a vzletnými frázemi, kdo se stal jejím nápadníkem.
Morvai trávil s Anleah tolik času, kolik jen bylo možné, a Bovai se stáhl hlouběji do své mlčenlivé touhy po dívce, dokud Morvai nezašel za otcem s prosbou, aby u Murada dosáhl dovolení nevracet ji jejímu klanu, ale poslat jejímu otci dary a požádat ho, aby ji dal Morvaiovi za ženu.
Gaduin se zasmál a vyjevil svůj skutečný záměr, proč vedl ono přepadení a vzal ji do zajetí. Zavilé nepřátelství s klanem Jezevce, které se táhlo po mnoho desetiletí, vyčerpávalo obě strany a připravilo je o desítky nejlepších válečníků. Gaduin od počátku doufal, že si Morvai dívku zamiluje a vezme si ji za manželku.
Neměla bratra a byla příliš mladá, než aby mohla sama vládnout, a žádný náčelník klanu Jezevce neměl dostatek moci, aby udržel klan pohromadě, jakmile se její otec připojí k Matkám a Otcům na onom světě. Murad neměl žádné potomky, přestože během let vystřídal tři manželky. Gaduin viděl ve svém nejstarším synovi logického dědice pláště nejvyššího náčelníka a věděl, že bude-li jeho manželkou Anleah, oba klany se spolu smíří. Tak bude nastolen mír a síla klanu Havrana se tímto spojenectvím zdvojnásobí s vyhlídkou na to, že pod vládou Morvaie a pak jeho dětí z manželství s Anleah bude klan Jezevce nakonec klanem Havrana pohlcen. A jakmile se sloučí dva největší klany Yabonu, začnou se připojovat další.
A v tom okamžiku bylo Bovaiovi jasné, že musí zůstat stranou a mlčet. Předstíral radost z bratrova štěstí a neřekl nic, když otec vyslal ke klanu Jezevce poselstvo, aby navrhlo příměří a vyjednalo cenu za nevěstu.
Bovai přijal toto všechno z lásky k bratrovi, přestože mu to drásalo srdce. A ještě více ho drásala skutečnost, že Morvai byl tak zaslepen půvaby své vyvolené, že si vůbec neuvědomoval, jaké utrpení bratrovi působí. A tak se Bovai nutil dívat kamkoli jinam, když se Anleah objevila nablízku, odvracel zrak, když jedla u jejich stolu, snažil si nevšímat vůně jejích vlasů, jisker v temných očích, svůdnosti jejího hlasu.
Stále řidčeji a řidčeji se Morvai vydával se svým bratrem na lov a napětí mezi nimi vzrůstalo. Stávalo se, že spolu dlouhé dny nepromluvili, a Bovai se pokoušel uvěřit, že důvodem je Morvaiovo zaneprázdnění námluvami: dlouhou řadou rituálů, jež se mohly táhnout roky, než konečně došlo k uzavření sňatku. Navíc se Bovai obával, že Morvai odhalí jeho tajné city, a tak se odcizení postupně prohlubovalo. Až později si Bovai uvědomil, že podivná Morvaiova uzavřenost neměla nic společného se zasnoubením nebojím samotným; spíše to byly první příznaky onoho prokletého vábení z Elvandaru - toho, čemu eledhel říkali ‚Návrat'.
Ze dnů se staly týdny a Bovai živil svou duši bolestí a touhou. A pak jednoho dne Gaduin oznámil, že svatba Morvaie a Anleah se uskuteční o letním slunovratu.
Šest dnů před slunovratem dorazila celá nevěstina rodina v doprovodu služebnictva a význačných válečníků klanu, aby se zúčastnila obřadu. Bovaiovi připadalo zvláštní být najednou obklopen válečníky klanu Jezevce, protože si mnohé z nich pamatoval jako protivníky v bitvách. V jejich středu se nacházel jeden, z něhož přímo vyzařovala hořkost a zatrpklost. Jeho jméno bylo Kavala. Zatímco ostatní z jeho klanu vypadali potěšeni, že manželství vytvoří pouto mezi oběma klany, Bovai poznal, že tento válečník chová k jeho bratrovi obzvlášť hlubokou nenávist. Protože kdyby měl někdo nastoupit po Vergalovi jako náčelník klanu Jezevce, byl by to právě Kavala. Jenže teď viděl svoji budoucnost tak jasně, jako lovec vidí jelena na mýtině. Pokud bude tento sňatek uzavřen, bude muset jednoho dne pokleknout před Morvaiem a odpřisáhnout mu věrnost.
A k tomu před lety v jedné z mnoha potyček mezi Jezevci a Havrany zabil Morvai Kavalova bratra. Bovai věděl, že Kavala má víc než jeden důvod k tomu, aby Morvaie ze srdce nenáviděl.
Přijetí příslušníků klanu Jezevce bylo zpočátku chladné, ale na konci večera už obě strany pronášely přípitky a slibovaly si konec zášti. Gaduin a Vergalus nešetřili dary, jež měly vykoupit krevní mstu u otců, bratrů a synů válečníků, zabitých v předchozích bitvách a dosud nepomstěných. Kavala svíral rty, ale pronesl rituální slova, když mu Morvai předával nádherný tisový luk jako výkupné za zabití Kavalova bratra. Nedal najevo ani známku odpuštění, ale splnil, co se od něho čekalo. Tím svár skončil.
Zatímco tento obřad pokračoval, nastal okamžik, kdy si Bovai všiml, že Morvai stojí o samotě, a přistoupil k němu. Morvai na něho vrhl varovný pohled.
"Jestli jsi mi přišel říct, že ji miluješ, tak to vím," pronesl bez-výrazným hlasem.
Bovai byl tak ohromen, že se nezmohl na odpověď.
Morvai mu položil ruku na paži. "Zachoval ses čestně." Pak mu hlas změkl. "Srdce chce, co chce. To si vždycky pamatuj, bez ohledu na všechno ostatní."
Bovaiovi se sevřelo hrdlo tak, že nedokázal promluvit. A pak se Morvai otočil a s úsměvem napřáhl paži k otci své nevěsty. Oba si pevně stiskli ruce a pak se napili z jednoho poháru.
Bovai pohlédl na Anleah, která seděla u hodovního stolu, a pohled na to, jak září láskou k Morvaiovi, mu téměř rozerval srdce, protože věděl, že na něho se tak nikdy nepodívá.
Při obřadu stál po bratrovu boku se srdcem naplněným nejprve bolestí, ale když viděl jejich polibek, uzavřel svoji mysl

před trýzní a přinutil srdce obrátit se v led. Už nikdy nebude milovat, pokud láska znamená takové utrpení.
Všiml si během obřadu ještě něčeho: pohledu, jímž obdařila Kavalu. Byl to vřelý, přátelský úsměv, ale Kavalův výraz, když jí pohled oplácel, Bovaiovi prozradil, že teď má Kavala tři důvody, proč nenávidět Morvaie. Spatřil v jeho očích odraz své vlastní touhy; jen letmo, na kratičký okamžik, ale stačilo mu to.
Jakmile mu to po skoro nekonečné době protokol dovolil, utekl Bovai z oslav, protože měl strach, aby se mu nevzbouřil žaludek a nepozvracel se. Bolest ho vyhnala z tábora. Vzal si luk a řekl stráži, že jde na lov.
Vrátil se až po pěti dnech.
Rok a měsíc žili Bovai a jeho bratr beze sporů. Anleah ještě zkrásněla štěstím, jež nalezla v manželství. Každý její úsměv a smích byl dýkou do Bovaiova srdce, protože věděl, že její smích i úsměvy náleží pouze Morvaiovi. Milovala ho s vášní, jaké bylo schopno jen málo moredhel, a dokonce i těm nejzachmuřenějším mezi válečníky se rozjasnila tvář, když ji viděli, jak pečuje o zahradu nebo nese prádlo k potoku a zpívá si při tom.
Ale Morvai se stával stále zamyšlenějším, stále více ponořeným do sebe. Často mizel na celé dny v lese a vracel se bez úlovku.
Byly okamžiky, kdy umlkl uprostřed slova a zpozorněl, jako by naslouchal nějakému vzdálenému hlasu.
Jednoho dne si Morvai Bovaie zavolal a řekl mu něco, co jeho bratra na dlouhou dobu znepokojilo. "Kdybych padl, bratře, kdyby se mi cokoli stalo... postaráš se o Anleah?"
"Jistěže, ale nic se nestane," odpověděl Bovai.
Morvai se usmál. "Osud je vrtkavý, bratře. Buď si jist, že něco se stane." Položil dlaň na paži svého mladšího bratra. "Dohlédni na to, aby jí nic nechybělo. Odveď ji zpátky k jejímu otci, bude-li si to přát."
"Udělám to," řekl Bovai.
Míjely měsíce, roční období, a Morvai se odcizoval stále více. Gaduin se zeptal svého mladšího syna, jestli neví, co trápí Mor-vaie, ale Bovai nedokázal na nic přijít. Přesto i on cítil prohlubující se neklid v bratrově duši.
Pak, v pozdním létě třetího roku po svatbě, se Morvai konečně proměnil. Žádnému z moredhel nebylo třeba dávat na vědomí, když člen rodiny podlehl změně, kterou eledhel nazývali Návrat. Bovai se onoho dne probudil hodinu před úsvitem s hrůzyplným pocitem, že se stalo něco strašlivého. Už si připínal meč a vybíhal na dvůr, když uslyšel ženský výkřik.
Rozběhl se s otcem a ostatními válečníky k Morvaiově chýši a nalezl uvnitř Anleah, jak stojí nad prázdnou postelí.
"Co se stalo, ženo?" zeptal se Gaduin.
Tiše, se slzami kanoucími po tvářích, Anleah promluvila. "Probudila jsem se a nalezla v tomto pokoji cizince, otče mého..." Zlomil její hlas. "Můj manžel už není."
Bovaiovy útroby sevřel chlad mrazivější než led. Podíval se na otce a spatřil nesmiřitelnost starého válečníka. Nehybná maska zůstala na místě, ale z tváře mu vyprchala všechna krev.
Gaduin pomalu řekl: "Je třeba najít zrádce. Musí zemřít."
Bovai cítil tentýž vztek a strach, jež otec potlačoval. Jejich milovaný bratr a syn se proměnil. Už nebyl jejich krve.
Temné čáry zlé královny z Elvandaru odlákaly dalšího z jejich lidu: zatímco tady stáli, bytost, jež bývala Morvaiem, utíkala na jih, k útočišti Elvandaru.
Bovai pokynul a válečníci se rozběhli do svých chýší pro zbraně. Za několik minut běželo padesát moredhel do lesa, za Morvaiem.
Pronásledování bylo kruté, bez oddechu pro lovce i kořist. V paměti rasy neexistovala větší urážka klanu než toto. Dokonce i zločinci, kteří byli vyhnáni vlastními lidmi a žili ve společnosti lidí a skřetů, mohli jednoho dne získat svou čest zpět. Ale ten, kdo utekl do Elvandaru, se stal zrádcem všeho, co ho činilo příslušníkem Lidu, příslušníkem moredhel.
Šest dnů se hnali lesy, stepí a bažinami Yabonu. Až nakonec doběhli k řece, jež tvořila hranici Elvandaru.
Během pronásledování zahlédl Bovai svého bratra třikrát; jednou na vrcholu kopce, pak mezi stromy na vzdálené straně údolí a tam, na břehu řeky.
Bovai vypustil šíp a ten se vznesl vysoko k obloze, aby bezvýsledně dopadl do vody jen několik stop za jeho bratrem, který se brodil na druhou stranu.
Na vzdáleném břehu čekaly postavy v tunikách a s luky připravenými k výstřelu sledovaly, jak daleko se Bovai a ostatní odváží přiblížit k hranici. U Bovaie zvítězil vztek nad obezřetností. Bezhlavě se rozběhl kupředu, aby se pokusil zabít zrádce dřív, než mu zmizí mezi stromy na druhé straně řeky. V běhu nasadil šíp, zastavil se, pevně se rozkročil a vydechl. Snažil se mířit co nejpřesněji, protože věděl, že toto bude jeho poslední příležitost.
Ti za ním ho napodobili a nepřátelé na druhé straně řeky odpověděli stejně. Jeho šíp opustil tětivu o zlomek vteřiny dříve než ostatní a Bovai se zuřivým zavytím sledoval, jak dopadá těsně za paty uprchlíka. Pak se jeho výkřik proměnil v bolestný, když ho eledhelský šíp zasáhl do stehna.
Dva z jeho společníků ho odtáhli do bezpečí, protože Bovai byl i zraněný ochoten pokračovat v pronásledování až za řeku..
Poslední, co viděl z netvora, který býval jeho bratrem, byla záda, vzápětí pohlcena temnotou Elvandaru.
"Bovai?"
Vytrhl se z bolestných vzpomínek.
Byl to Golun, velitel jeho zvědů.
"Ano?"
Golun viděl, že navzdory mrazivé zimě je Bovaiova paže stále obnažena.
"Vzpomínáš?"
Bovai přikývl. Golun se účastnil svatební hostiny a podrobně znal celou potupu, jež následovala tři roky poté. Klan

Jezevce prohlásil hanbu klanu Havrana za nesnesitelnou a odvolal mír. Vergalus oznámil, že chce svoji dceru zpátky. Bovai řekl otci o svém slibu Morvaiovi - aby odvedl Anleah domů - ale jakmile zmínil zrádcovo jméno, Gaduin se rozpřáhl a uhodil ho.
Gaduin nedovolil Anleah vrátit se k jejímu lidu a namísto toho ji přinutil provdat se proti její vůli za Bovaie. Bovai během čtyř let vybojoval s klanem Jezevce šest bitev, než si jej po Vergalově smrti podrobil. Kavala byl nucen poklonit se Muradovi a klan Jezevce byl pohlcen klanem Havrana.
Následovalo deset let bojů, kdy se ostatní klany v Yabonu snažily oslabit postavení Havranů. Léta pak trvalo, než opadla hořkost z toho, co všichni viděli jako zásadní zradu Jezevců Havrany.
Golun stál celou tu dobu po boku Bovaie, který se ukázal být schopnými vůdcem s chladnou, prohnanou a vypočítavou myslí. Neúprosně pronásledoval nepřátele klanu a získal si pověst nejtemnějšího válečníka, jemuž není radno zkřížit cestu, protože žije jen pro pomstu. Částečně se tím vykoupil v Muradových očích a nyní se chystal získat zpět místo v Radě, jež mu bylo po otcově smrti odepřeno, místo po Muradově pravici. Hněv sloužil Bovaiovi dobře.
Nikdo mimo klan a jen málo osob uvnitř chápalo zuřivost, rozdmýchávanou každým dnem života s ženou, která milovala vzpomínku. Anleah byla poslušná manželka a neodpírala Bovaiovi potěšení manželského lože, ale neprojevovala sebemenší radost, že s ním musí žít. Jeho doteky jen trpně snášela a pokaždé, když podlehl touze zmocnit sejí, opouštěl jejich společnou postel naplněn hořkou bolestí namísto štěstím.
Mnohokrát ji viděl, jak hledí z okna chýše nebo tiše pracuje v zahradě, a věděl, že duchem přebývá v minulosti ve společnosti toho, koho stále milovala, přestože tak hluboce zradil svoji rasu.
Pryč byly veselé písně, smích a úsměvy. Anleah, nejkrásnější žena klanu Havrana, se stala ztělesněním zádumčivosti. Pokud obdařila Bovaie úsměvem, vždy v něm byla stopa smutku, a smát se přestala úplně.
Víc než cokoli jiného chápal Golun tyto věci i to, proč se z Bovaie stal tak nelítostný válečník. Chápal, že žena, kterou Bovai miloval, mu ve skutečnosti nikdy nepatřila, přestože s ním sdílela lože a stůl; a tato jizva na srdci, duši a cti ho bolela a dráždila.
Po letech se Golun dozvěděl, že Morvaiovo nové jméno je Tinuva a že se zúčastnil pohraničních potyček s válečníky jiných klanů. Třikrát Bovai svého bývalého bratra zahlédl, ale dosud se k němu nedokázal přiblížit. Musel vědět, že toto by mohla být jeho poslední příležitost ho dopadnout a konečně zabít.
Golun si rozepnul plášť, přehodil jej přes Bovaiova ramena a dostalo se mu za to děkovného kývnutí hlavou. Bovai zapomněl, jak dlouho už tam stojí sám v mrazu, jen v tunice.
"Alespoň že Kavala je mrtvý," řekl Bovai a Golun souhlasně zamručel. "Zvláštní, za celé ty roky jsem se nedokázal přimět, abych ho zabil. Toužil po Anleah stejně jako já a vím, že kdybych padl v boji, začal by se o ni ucházet. Ale jeho nenávist k Tinuvovi se vyrovnala té mojí - vinil ho ze zničení klanu Jezevce. Byl ctižádostivý a určitě by mne svrhl, kdyby si myslel, že mu to projde, a přece jsem trpěl jeho závist a zášť; neuplynul den, kdy si nepřál vrazit mi do srdce dýku."
"Jeho smrt tě zbavila nutnosti ho zabít a také s jistotou prokázala přítomnost tvého bratra. Je ironií, že zabitím starého nepřítele ti Tinuva vlastně prokázal službu."
"Ano," odpověděl Bovai a přitáhl si plášť těsněji k tělu. "U té pevnosti, kterou jsme dobyli, jsem cítil jeho přítomnost, a přesto je po všech těch letech skoro nemožné uvěřit, že se blíží vyvrcholení všech událostí."
"Zabij ho a obnovíš svoji čest v plném rozsahu," řekl Golun. "A když se pak příští léto dostavíš na Velkou radu, nikdo se neodváží pozvednout proti tobě hlas, protože tvoje čest bude opět neposkvrněná. Jak by se někdo mohl postavit proti tomu, kdo zabil vlastního bratra, aby očistil jméno své rodiny?"
Bovai přikývl. Golun byl jeho přítel, ale Golun byl také ctižádostivý. Věděl, po čem Bovai touží.
Bovai k němu vzhlédl. "Delekhan," zašeptal. "V Radě vždycky použil zradu mého bratra proti mně."
"Bylo by mnohem lepší, kdybys celému klanu vládl raději ty než on, pokud by Murad padl. Smrt tvého otce otevřela cestu k moci tvému ctižádostivému bratranci, ačkoli jsi to ty, kdo by měl sedět po Muradově pravici."
Bovai vrhl na Goluna podezřívavý pohled; na okamžik ho napadlo, jestli se v jeho slovech neskrývá nějaká urážka. Pokud by se tragédie neodehrála tak, jak se odehrála, byl by to Morvai, \ kdo by spojil Havrany a Jezevce, Morvai, kdo by nyní vládl oběma klanům, jejichž spojená síla by z něho činila Muradova nejdůvěryhodnějšího velitele.
"Zabij Tinuvu; ale nejdřív si budeš muset poradit s potížemi tam dole." Golun ukázal na pevnost u řeky.
"Co zase?"
"Další potyčka mezi lidmi a skřety. Na obou stranách dva mrtví."
"Zatraceně." Bovai si povzdechl a vydal se za Golunem zpátky k řece.
Ubytovat všechny společně v pevnosti, aby tam přestáli špatné počasí, se ukázalo být nešťastným počinem. Nad bránou už bylo na kůlech nabodnuto šest hlav; jinak než popravami se pořádek udržet nedal.
Uplynulo už čtrnáct dnů od chvíle, kdy vzdali pronásledování a nechali kořist na chvíli uniknout. Bovai věděl, že se do údolí dostanou. Několik lidských odpadlíků ze skupiny, která ho doprovázela, už o onom místě slyšelo a jeden dokonce tvrdil, že zná průsmyk, který vede do údolí ze severní strany. Znamenalo to pochodovat ještě třicet mil, jakmile obejdou Edderský hvozd, a také budou muset počkat, až ustoupí bouře a během oblevy, která často přicházela uprostřed zimy, roztaje část sněhu, zatímco zbytek ztěžkne a zpevní se, takže se bude lépe zdolávat.
Věděl, že teď bude muset udělat tři věci. Za prvé udržet svůj oddíl pohromadě. Slíbil jim, že se ještě před zimou bezpečně vrátí domů. Kdyby ho nezdrželo neočekávané pronásledování, dospěli by k hlavnímu průsmyku ještě před prvními sněhovými bouřemi. Nepodařilo se mu to, a proto nyní bude muset uspět ve zbývajících dvou. Aby upokojil lidi a skřety, bude třeba pobít Hartraftovy Záškodníky. Sláva získaná tímto činem utiší jejich hněv a oni se budou moci po návratu domů chvástat svým úspěchem. A konečně Tinuvova smrt uzavře svár, který trvá už staletí. Nepřinese mu to žádné potěšení a Anleah ho nebude milovat ani o trošku více, jakmile bude zrádce mrtev, ale odstraní mu to ze srdce

jed a posílí jeho postavení natolik, že příští léto bude moci porazit Delekhana v boji o významné místo v klanové Radě. Už nikdy nebude mít Morvaiovu lásku, ale jednoho dne získá slávu, o jaké mohl jeho bývalý bratr jen snít.
Vstoupil do pevnosti a na několik minut vypukla hlasitá hádka. O něco později zařinčela ocel a nad branou se ocitlo dalších šest hlav.

Gregory naplnil Tinuvův hrnek čajem, podal mu jej a nalil čaj i sobě. Odsunul kotlík s vodou z plamenů, přihodil do ohně polínko a pohodlně se usadil. Oba seděli uvnitř vykotlaného pozůstatku mohutného stromu. Prorazili do něj na jižní straně díru, aby se mohli dostat dovnitř a odpočinout si po ranním lovu. Tenká skořápka, která je obklopovala, tvořila přirozenou ochranu proti větru a sněhu a měli tam dost prostoru, aby si na vrstvě ztrouchnivělého dřeva mohli natáhnout nohy.
"Nikdy předtím ses mi o ní nezmínil," řekl Gregory, jakmile jeho přítel umlkl poté, co mu poprvé povyprávěl o své manželce Anleah.
Gregory mluvil tiše a snažil se utajit ohromení nad příběhem, který mu jeho dlouholetý společník právě dopověděl. Věděl, že Tinuva patřival k moredhel, ale nikdy se ho neptal ani na to, ani na důvod jeho "Návratu" k eledhel. Člověk se nevyptává elfů na tak tajemné a důvěrné věci a pouhá skutečnost, že mu Tinuva prozradil část své minulosti, ho překvapila a poněkud znepokojila.
Tinuva přikývl. "Neměl jsem důvod. Je to dávno."
"Ale ne tak dávno, aby ta vzpomínka nepřestala bolet."
Tinuva s pohledem upřeným do plamenů opět umlkl. Přijetí elfových dlouhých mlčení bylo jednou z věcí, které se Gregory naučil hned na začátku svého přátelství s Tinuvou. Elfové vnímali čas jinak. Snad to bylo tím, že lidé měli vyměřen tak krátký život, že cítili potřebu vyplnit něčím každý okamžik. Elf dokázal nepromluvit celé dny nebo i týdny a vůbec si to přitom neuvědomoval. To byl také jeden z důvodů, proč si elfové tak zřídka vybírali za přátele lidi, protože lidé čeřili vzduch kolem sebe přílišným mluvením a příliš chvatným tempem života.
Polínko se proměnilo v popel a Gregory je nahradil dalším.
Konečně se Tinuva pohnul. "Ano, bolí to," zašeptal. "Nikdy to nepřestane bolet. Pořád ji miluji." Povzdechl si a trýzeň obsažená v onom tichém zvuku se zařízla Gregorymu do srdce. "A miloval jsem i svého bratra."
Gregory mu chtěl položit onu otázku, ale věděl, že nemůže; bude muset počkat.
Uplynula hodina, než Tinuva opět promluvil.
"Nikdy se nedozvím, jestli se za mého bratra provdala dobrovolně, nebo jestli ji k tomu můj otec přinutil. Myslím, že na tom stejně nezáleží."
Překvapený Gregory se musel snažit, aby udržel ve tváři netečný výraz. S pohledem upřeným do plamenů řekl: "Je pro mě těžké pochopit většinu z toho, co jsi mi pověděl, příteli."
Tinuva se smutně zasmál. "Nemáš představu o boji v mé duši, o obrovské propasti mezi eledhel a moredhel. Nemáš tušení o tom, jaké to je být moredhel. Ano, je tam temnota, ale také vášeň a její moc je tak opojná, že nejsem schopen to vylíčit slovy. Lid mého otce je jedinečná a nesnášenlivá rasa, ale má svoji čest a slávu.
Jen málokdo mimo naši rasu ví o Návratu, Gregory. Ty a několik dalších zálesáků. Dokonce Martin Dlouhý luk, přítel a lovecký společník prince Calina, o Návratu nic neví, myslím. Pro některé z nás je to složitá věc, protože hovoří o starých tradicích a tajemstvích, jaké si i ti nejmoudřejší mezi námi sotva dokážou představit.
Někteří věří, že jsme bývali jedinou rasou, která sloužila Starodávným."
Gregory přikývl; mnoho z tohoto vědění zůstalo utajeno, dokud do Elvandaru nepřišel bíle oděný válečník jménem Tomas. Říkalo se, že kdysi byl obyčejným chlapcem z Crydee, ale pak se z něho stal šermíř, jakému se nikdo nevyrovnal silou a dravostí. Prý také v sobě nosil starodávnou magii a Gregory věděl, že na tom je něco pravdy, protože viděl svého přítele a jiné elfy, když s Tomášem hovořili. Slyšel šeptané zmínky o Valheru, Starodávných.
"Říká se, že když Starodávní odešli z tohoto světa, prohlásili nás za svobodný lid a my jsme se rozdělili; někteří zůstali věrni způsobu života našich předků, zatímco jiní začali usilovat o moc jen pro moc samotnou.
Právě z tohoto rozdělení povstali moredhel a eledhel. Postupem času jsme se začali tak lišit, že se změnily i naše jazyky, zvyky a víra." Tinuva se podíval na Gregoryho. "Věděl jsi, že ze spojení mezi eledhel a moredhel nemůže vzejít potomek?"
Gregory neřekl nic, jen mlčky hleděl na svého přítele.
"Někteří to považují za důkaz, že jsme jiná rasa než Temní. Ale ti z nás, kdo kdysi byli moredhel a prošli Návratem, se mohou ženit a plodit děti."
"To je nanejvýš podivné."
"Jsou záhady, do nichž je ještě složitější proniknout," řekl Tinuva. Jako například něčí srdce." Odmlčel se. "Už jsem ti pověděl, že ještě před svatbou jsem měl podezření, že Bovai miluje Anleah. Na svatební hostině jsem mu řekl, že to není žádná hanba, protože kdo by ji mohl znát a nemilovat?
Bovai nebyl jediný. Kavala mne nenáviděl za zradu, v níž viděl příčinu zkázy svého klanu. Ale mnohem více mne nenáviděl za to, že jsem se oženil s Anleah."
"To byl ten, koho jsi zabil na stezce?" přerušil ho Gregory.
Tinuva přikývl.
Slyšeli dva blížící se moredhel a přichystali se na ně, ale Tinuva v posledním okamžiku porušil domluvu a vystřelil na zvěda napravo, přestože na něho mířil Gregory. Tak se stalo, že druhý zvěd unikl, ale Gregory teď alespoň věděl proč.
"Okamžik, o kterém jsem snil celá staletí," zašeptal Tinuva. "Chápu."
"Bovai mne nenávidí kvůli tomu, co vidí jako zradu všeho, co v životě považuje za posvátné: klanové cti, své krve, své důvěry. Kavala mne nenáviděl z osobní žárlivosti, závisti a proto, že jsem zabil jeho bratra. Začal pravidelně lovit v

blízkosti hranic Elvandaru, a kdykoli mohl, zaútočil na naše stráže. Zabil během let čtyři a nechal na nich svoji značku, abych věděl, že to byla jeho práce. Připomínal mi tak, že tam je a čeká na mne. U první mrtvoly mi zanechal zprávu, že se Anleah provdala za mého bratra."
Gregory mlčel a čekal na pokračování, ale Tinuva se odmlčel a upil dávno vystydlého čaje. Promluvil až po chvíli.
"Cítím hanbu a nemalý strach z toho, že v mých žilách stále koluje část moredhelské krve, protože ti teď povím, co neřeknu nikomu jinému, Gregory: měl jsem radost, když jsem zabil Kavalu." Při těchto slovech vstal.
Gregory v té chvíli nevěděl, co by mu měl odpovědět. Nikdy by ho nenapadlo, že by jeho přítele mohla potěšit něčí smrt.
Tinuva kopl do uhlíků v ohništi a přihodil další polínko, které zapraskalo ve vzplanuvším ohni. Pak si dřepl a vztáhl k plamenům dlaně, aby si je zahřál. "Nakazilo mne šílenství toho všeho. Otec unesl Anleah, aby uskutečnil své vlastní plány, a já jsem byl tak zaslepen láskou, že jsem si neuvědomil, že moje štěstí nikdy nebylo součástí jeho plánů. Nevnímal jsem bolest, kterou musela Bovaiovi působit neopětovaná láska, protože už jsem slyšel volání Návratu. Zničený klan a bratři, kteří ve jménu cti pronásledují bratry. Šílenství, všechno je to šílenství."
Rozhostilo se další ticho, tentokrát kratší.
"Uvědomil jsem si to v okamžiku, kdy jsem zjistil, že už nepatřím k moredhel. Nechal jsem starý život za sebou a vydal se na cestu ke znovuzrození."
"A přesto jsi Kavalu zabil bez váhání; zamířil jsi na něho, ačkoliv jsi to mohl přenechat mně."
Usmál se. "Jsem eledhel, ale to neznamená, že jsem bez chyby."
Gregory zavrtěl hlavou. "Žádná smrtelná bytost není bez chyby."
"Ty víš, že já a můj bratr budeme muset tuto věc brzy ukončit," řekl Tinuva a vzhlédl k obloze, která potemněla příchodem noci.
"Proto mi to všechno říkáš? Cítíš, že se blíží osudová chvíle?"
Tinuva s úsměvem pokýval hlavou. "Aby to někdo věděl. Abys, pokud nepřežiji, mohl Dennisovi prozradit pravdu o celém tomto pronásledování a také jednoho dne oznámit v Elvandaru, co se stalo. Vždycky jsem uměl zacházet se zbraní lépe než můj bratr, ale to mi ještě nezaručuje úspěch. Osud nás svádí dohromady, abychom zakončili tuto tragédii, ale možná to budu já, kdo poputuje na Blažený ostrov, nikoli můj bratr."
Gregory jen mlčky přikývl.
"Bovaiova čest si to žádá. Jsem odpadlík, opustil jsem všechno, čím je on. Hanba, kterou jsem způsobil svému klanu, je téměř nesnesitelná tak, jak to ten, kdo není moredhel, sotva může pochopit."
"A to, co teď má on a kdysi bylo tvoje?"
"Ano." Tinuva si povzdechl. "Nikdy jsem žádnou jinou nemiloval tak jako ji. Vím, že je to minulost, ale přesto si někdy vzpo-
menu...
Hlas se mu vytratil a další ticho trvalo, dokud se na studený les kolem nich nesnesla tma. Pak si elf znovu povzdechl a Gregory strnul úžasem, protože si uvědomil, že Tinuva tiše pláče.
Tvrdilo se, že slzy elfů jsou tou nejvzácnější věcí na světě a že jediná krůpěj dokáže vrátit život umírajícímu člověku. Gregory věděl, že to druhé jsou jen babské povídačky, ale za celá léta, co znal elfy, neviděl jediného z nich plakat.
Zůstal nehybně sedět a sotva se odvažoval dýchat. Temnota noci zhoustla a oheň téměř uhasí, když Tinuva opět promluvil.
"Můj bratr a já se brzy střetneme," jeho hlas byl pouhým stínem neseným nočním větrem, "a skončí to krvavě." Podíval se na svého přítele. "Protože jediná věc, která mi může zabránit v tom, abych ho zabil, je moje vlastní smrt."
Gregory zůstal zticha. Naslouchal větru a v duchu děkoval bohům, že ho ušetřili břemene, jež drtilo jeho přítele.

## kapitola 13

## SHODA

Lesy byly tiché.
Asayaga se zvednutým a napůl napjatým lukem čekal. Jelen stál napůl ukryt za padlým kmenem, takže z něho byly vidět jen parohy a horní část hřbetu. Už tam byl několik minut, se skloněnou hlavou okusoval kůru z větví.
Asayaga se nehýbal, sotva se odvažoval dýchat. Po čele mu stékala stružka potu.
Jelen zvedl hlavu a v tom okamžiku se Asaygovi zdálo, že hledí přímo na něho. Nedívej se mu do očí, připomněl si Asayaga, oni to dokážou vycítit. Odvrátil pohled. V příští chvíli jelen vystoupil zpoza kmene. Pevným, plynulým pohybem, tak plavným, jako by se větev zhoupla ve větru, Asayaga napnul tětivu, namířil a vypustil šíp.
Jelen se vzepjal jakoby ke skoku a padl k zemi.
Asayaga vykročil.
"Nehýbej se."
Asayaga se zastavil a ohlédl se přes rameno. O strom vedle něho se opíral Dennis s lukem v ruce.
"Pamatuj si, co jsem ti říkal. Zasvištění šípu, náraz, smrtelný zápas zvířete -" při těchto slovech ukázal bradou k jelenovi, který se křečovitě zmítal na zemi - Jestli je někdo nablízku, přiláká ho to. Říkal jsem ti, pokud se nacházíš v

nepřátelských lesích, musíš se po skolení kořisti stáhnout do úkrytu a chvíli vyčkat."
"Ale co to zvíře?"
"Pokud je nedokážeš zabít čistě, je to tvoje zatracená chyba. Ale musíš čekat. Rozhlédnout se kolem sebe, pečlivě naslouchat. Obvykle, když někdo nezkušený uslyší, jak zvíře padne, okamžitě se rozběhne k tobě, protože si bude myslet, že tě zastihne, jak porcujcš svoji kořist a nedáváš pozor. A pak můžeš snadno skončit s šípem v zádech."
Usmál se, ale jeho pohled zůstal chladný.
"Vím to. Už jsem to nejednou udělal."
"Tsuranovi?"
"Chceš to opravdu vědět?"
Asayaga neodpověděl. Podíval se za Dennise na zasněženou mýtinu a dokonávajícího jelena. Tohle bylo něco, čemu sám na sobě nerozuměl. Během skoro deseti let války viděl umírat tisíce mužů a dokázal se na jejich smrt dívat téměř nezúčastněně, ale utrpení zvířete - ať to byl kůň či needra zranění v bitvě nebo nyní postřelený jelen - ho vždy hluboce zasáhlo. Odvrátil zrak.
Je to zvláštní být tady takhle s Hartraftem, pomyslel si. Zvykli si chodit každé ráno spolu na procházku. Zpočátku využívali tato setkání výlučně k rozhovoru o případných potížích a o tom, co je třeba daného dne udělat.
Dennis si s sebou vždycky bral luk a často se vracel s něčím k snědku. Asayaga se po jeho boku cítil poněkud méněcenně a nakonec si vypůjčil luk od Wolfgara.
Dennis nejprve sledoval Asayagovy pokusy se špatně skrývaným pohrdáním, ale pak prohlásil, že pokud s ním chce Asayaga lovit, musí se to naučit pořádně, nebo toho rovnou nechat.
Teď se konečně Asayagovi podařilo skolit první kořist, ale cítil spíše hořkost. Tsuran přijímal Dennisovy rady a výtky bez námitek. Ochotně uznal Hartaftovu nadřazenost v této oblasti a kromě toho poznával, jak se Hartraft v lese chová, a to byla cenná lekce, která stála za trochu pokoření. V tomto okamžiku však napůl očekával uznalé přikývnutí, ocenění zásahu v náročném terénu, v němž jelena stopovali skoro hodinu.
Už sama skutečnost, že čekal od Hartrafta něco jako pochvalu, ho rozzlobila. Poslechl příkaz a pozorně se rozhlédl po okolním lese. Díval se na větve kývající se ve větru a snažil se postřehnout pohyb, který nebyl v souladu s ostatními. Naslouchal, jestli nezachytí neobvyklý zvuk. Uslyšel vzdálený dusot koně a ohlédl se na Dennise, který jej slyšel také a jen zavrtěl hlavou. Samozřejmě to všechno bylo jen cvičení, protože se stále nacházeli v bezpečí údolí, ale hrál tu hru dál.
"Nic."
"Jsi si tím jist?"
"Proč? Je tohle pořád ještě výcvik, nebo se někde za stromem ukrývá někdo, kdo mě má zabít?"
Dennis se zamračil. "Jednoho dne to mezi námi bude zase jako předtím, ale do té doby se v mé společnosti můžeš cítit bezpečně. Ale pokud máš pochodovat s mým oddílem v lesích, čekám, že budeš aspoň trochu k užitku."
"Kdo při našem posledním ústupu držel stezku, Hartrafte?"
"Příští boj může být jiný - za běhu v lese - a tam záleží hlavně na střelbě z luku a utajeném pohybu."
Asayaga zvedl ruku, aby Dennise umlčel. "Tahle hádka je směšná," zasyčel. Vytasil meč, otočil se a zamířil k jelenovi, který stále ještě slabě kopal.
Poklekl vedle něho, se skloněnou hlavou zašeptal modlitbu a podřízl zvířeti hrdlo. Zvíře naposledy hráblo kopyty do vzduchu a znehybnělo.
"Zbytečné utrpení zvířete mě znervózňuje," řekl chladně a vzhlédl k Dennisovi.
Dennis k němu mlčky přiklekl a začal jelena porcovat a zbavovat vnitřností.
"Proč mě to učíš?" zeptal se Asayaga.
"Co?"
"Lovit."
"Potřebujeme jídlo a také až se znovu setkáme s Temným bratrstvem, bude nutné, abys pochopil naši taktiku."
"Ne. Zdá se mi to od tebe hloupé."
"Proč?"
"Jsem tvůj nepřítel, Hartrafte. Celý měsíc, co jsme tady, tě pozoruju. Naučil jsi mě věci, které jsem dosud neznal. Díky nim teď budu pro tebe ještě nebezpečnější."
Dennis zvedl hlavu od práce a zasmál se. "Ty, nebezpečný? Dám ti půlhodinu náskok, aby ses mohl ukrýt, a pak svedeme ten náš souboj. Do hodiny budeš mrtvý."
"Až budeme bojovat, bude to souboj na otevřeném prostranství před našimi muži."
"Proč? To ti poskytne výhodu. Proveďme to raději v lese."
"Abys měl výhodu ty?" odpověděl Asayaga se smíchem. "Shodli jsme se na souboji meče proti meči."
"Nepamatuju si, že by to bylo přesně takhle."
"Nazýváš mě lhářem?" štěkl Asayaga, vstal a sáhl k boku. Ale jeho meč spolu s ostatními zbraněmi zůstal v domě.
Dennis zavrtěl hlavou. "Ne, nenazývám tě lhářem, Asayago." Pokynul Tsuranovi, ať si opět dřepne. "Musíme se dohodnout na způsobu toho souboje."
"Náš slib je závazný, musí to být souboj na otevřeném prostranství."
"Dobře, dobře," odpověděl Dennis unaveně, "tak tedy meče, otevřené prostranství, všichni naši muži jako svědkové."
Asayaga hněvivě zabručel. Díval se, jak Dennis bez námahy vyvrhuje jelena. "Ty jsi žil celý život v lesích, je to tak?" zeptal se nakonec.
Dennis mlčky přikývl.
Asayaga se mírně zaklonil a vzhlédl. Už týden panovalo jasné počasí a v odpoledním vzduchu se dal dokonce

zaznamenat náznak tepla. Mezi stromy prosvítalo slunce a ozařovalo sníh na větvích, takže to vypadalo, jako by byly posypány diamantovým prachem. "Tam, kde jsem žil já, je místo lesů odporně vlhká džungle. Vždycky jsem ji nenáviděl, zdála se mi tak hrozivá, zlověstná. Nikdy do ní nepronilo slunce a v jejím nitru číhali smrtelně jedovatí hadi a nebezpečné šelmy."
"I tady číhají šelmy," řekl Dennis.
"Takové jako ty?"
"Ano."
Asayaga přikývl. "Ano, ale to je něco jiného. Nebýt války, bylo by tohle příjemné místo. V zimě chráněné, pole se zdají úrodná, zvěře je tu víc než dost. Mohl by tu být dobrý život."
"Nebýt války..." Dennis zaváhal. "Ano, mohl by."
"Byl tvůj domov před válkou taky takový?"
"Neptej se mě na můj domov, Asayago."
"Promiň. Neměl jsem v úmyslu přivolávat nepříjemné vzpomínky."
Pak se na několik minut rozhostilo ticho, dokud Dennis nedokončil práci. Vložil játra a srdce zpět do vykuchaného těla a očistil si dýku a ruce sněhem. "Byl jako tohle místo," řekl tiše, skoro jako by mluvil sám k sobě. "V našem údolí byla dobrá půda, obilí v létě dosahovalo člověku až k pasu a všichni žili v dostatku: dokonce i ten nejchudší otcův nájemce se mohl dosyta najíst, měl střechu nad hlavou a v zimě dost dříví na oheň." Posadil se na paty a nepřítomně si otřel dlaně o krví zastříkané kalhoty. "Lesy byly plné zvěře. S mým otcem - a když ještě mohl, tak i s dědečkem -jsme jezdili spolu na lov a po návratu jsme vždycky uspořádali hostinu, jíž se účastnila celá tvrz. Někdy se hodovalo celé dny, obzvlášť při velké slavnosti zimního slunovratu, jako byla ta, kterou jsme slavili před čtrnácti dny.
Můj dědeček měl starého sluhu jménem Jocomo a ten se každý rok převlékl za Otce zimu a přijel na nádvoří v saních s velkým pytlem dobrot pro děti." S lehkým úsměvem Dennis dodal: "Vždycky tvrdil, že vlci, kteří mu obvykle táhnou saně, právě onemocněli, a proto si musel půjčit jednoho z dědečkových koní, a já jsem mu to jako dítě pokaždé uvěřil. Každý, kdo přišel k našim dveřím, byl pozván ke stolu a dědeček trval na tom, že než dostaneme najíst my s tituly, musejí být nejdříve obslouženi hosté a ti, kdo sami slouží."
"Tvoji lidé ho tedy milovali?"
"Jak by ho mohli nemilovat?" řekl Dennis smutně. "Nikdy nedůvěřoval vysoce postaveným šlechticům ve velkých palácích daleko na východě v Rillanonu nebo Saladoru, kde bylo bezpečno. Tvrdil, že zapomněli, proč existujeme, že naší prvořadou povinností je chránit naše poddané a ne naopak." Asayaga mlčel a Dennis po chvíli pokračoval. "Ano, byl milován. Pamatuju si na jednu příhodu, když jsem byl chlapec, možná osmiletý. Řekl jsem stájovému pomocníkovi, taky ještě chlapci, aby vyleštil stříbrné lemování na mém sedle, a když jsem se vrátil, našel jsem ho, jak spí, a stříbro bylo pořád nevyleštěné. Ve svém dětském hněvu jsem ho uhodil." Dennis zavrtěl hlavou. "Dědeček to viděl."
"A zbil tě?"
"Ne," odpověděl Dennis. "Neřekl nic, ale následujícího rána mě ještě za tmy vytáhl z postele, odvlekl do stáje a nařídil mi, abych vykydal hnůj.
Plakal jsem hořké slzy, ale on tam jen stál a mlčky na mě hleděl. Vykydal jsem hnůj, nakrmil všechny koně, vyvedl je ven, naolejoval postroje a teprve pak jsem se mohl jít nasnídat. Pak jsem musel každého koně vyhřebelcovat, pomoct kováři s oko-váváním a nanosit seno; tak jsem pracoval celý den a pak každý den, dokud neuplynul týden. Jedl jsem ve stáji a spal jsem ve stáji. Nejhorší na tom všem ale bylo snést to ponížení, protože všichni ve tvrzi o tom věděli a nechovali se ke mně jako k baronovu vnukovi, ale jako k obyčejnému stájníkovi." Usmál se. "Ten chlapec, kterého jsem uhodil, mi přitom pomáhal, přestože mu dědeček udělil volno a řekl mu, že si může vyjet na lov a vzít si k tomu mého koně. Jmenoval se Lars a stal se pak jedním z mých nejbližších přátel."
S povzdechem se podíval na Asayagu. "Lars byl zabit té noci, kdy padla tvrz. Bojoval po dědečkově boku."
Odvrátil se od Asayagy, protože nechtěl, aby Tsuran viděl pocity, jež se mu zračily ve tváři. "Je jeden příběh, jak nováček ve zbrani -" zašeptal vzdáleným, zastřeným hlasem "- vlastně ještě chlapec, usnul jedné noci na hlídce. Když se probudil, zjistil, že nad ním stojí můj dědeček, který zaujal jeho místo ve strážní budce."
"Dal ho oběsit?" zeptal se Asayaga. "Takový je trest u nás."
"U nás také, ale ne té noci. Vyděšený chlapec prosil o odpuštění a dědeček ho zvedl na nohy. ‚Nezradil jsi jen mne' řekl mu, ‚zradil jsi svoji rodinu, kterou jsem přesto chránil, zatímco jsi spal. Byl jsi vším, co tuto noc stálo mezi tvojí matkou a nebezpečím, a zradil jsi ji mnohem víc než mne. Teď se vrať k matce, a až se staneš mužem natolik, že budeš schopen převzít odpovědnost, můžeš se vrátit ke službě našemu lidu. Já budu sloužit po zbytek tvé hlídky.'"
Asayaga se usmál.
"Ten chlapec se o mnoho let později stal mým učitelem a seržantem tohoto oddílu."
"Jurgen?"
Dennis jen přikývl a odvrátil pohled. "Bylo to dobré místo, naše údolí. Na hranici většinou panoval klid: stávalo se, že uplynul rok i víc bez jediné srážky s nájezdníky. Tu a tam se v naší tvrzi zastavil eledhel nebo dokonce trpaslík, aby nalezl přístřeší na noc a místo u ohně." Následovala dlouhá odmlka. Pak: "Starý Wolfgar," a Dennis se tiše zasmál, "byl často hostem u našeho stolu, než se dostal do sporu s králem. Dával mému dědečkovi přednost před všemi vévody a barony, přestože by mu za jeho písně zaplatili mnohem víc. Když se podíváš na Wolfgara, vidíš i něco z mého dědečka."
Asayaga překvapeně povytáhl obočí.
"Pod tím obhroublým povrchem je radost ze života, potěšení z východu slunce po bouřlivé noci, žertování s přáteli, láska k dobré písni: to všechno sdílel s mojí rodinou." Dennis vypadal, jako by tam Asayaga vůbec nebyl. "Té noci, kdy dědeček zemřel, mezi námi neexistoval muž, který by si nepřál zemřít místo něho. Já sám jsem si to přál..."

Na okamžik umlkl.
"Byl to můj svatební den, útok přišel těsně před soumrakem. Všichni z vesnice a tvrze byli shromážděni ve velké síni, když přiběhl jeden z vojáků na stráži a křičel, že nás přepadl nepřítel. Než jsme stačili popadnout zbraně, vaši vojáci už zlézali hradby. Během několika minut dobyli bránu a nahrnuli se k síni. Zatarasili jsme dveře, ale vy jste zapálili střechu."
Opět to dlouhé ticho.
"Měl jsem tam té noci zemřít."
"Ale nezemřel jsi."
Dennis vrhl na Asayagu podezřívavý pohled.
"Bez urážky, Hartrafte. Osud rozhodl jinak, tak jsem to myslel."
"Můj otec a dědeček zatarasili hlavní vchod a nařídili mi, abych vzal Gwcnynth a utekl s ní tajnou chodbou ven. Že někdo musí přivést pomoc. Odmítl jsem." Vzhlédl k vrcholkům stromů. "Někdo mě zezadu praštil do hlavy. Vždycky jsem si myslel, že to byl Jurgen, ačkoliv se mi k tomu nikdy nepřiznal. Probudil jsem se za tvrzí, byl tam se mnou Jurgen a něco přes tucet mužů."
"A Gwenynth?"
"Klečela nade mnou a otírala mi tvář, když z temnoty přilétla šipka." Sklonil hlavu. "Zemřela mi v náručí."
"Hartrafte, vím, že moje slova budou znít prázdně, ale je mi líto toho, co se ti přihodilo. Válka by měla být čestnou záležitostí mezi muži, kteří se rozhodli bojovat."
Dennis si posměšně odfrkl. "Tsurane, kdy jsi naposledy viděl vypálené město, vesnici vypleněnou hladovějícími vojáky nebo ve sněhu ležící tělo dívky, pro niž byla střela do zad vysvobozením z utrpení?"
"Já vím," zašeptal Asayaga, „já vím."
"Věděli jsme, že se objevil nějaký nový nepřítel, ale mysleli jsme si, že jste ještě daleko. Gwenynth a já jsme byli zasnoubeni a uspíšili jsme naši svatbu, protože hned druhého dne jsem měl jít do války. Dědeček měl ve všech průsmycích do našeho údolí rozmístěné hlídky, ale žádná z nich nepřišla s varováním. Jak a proč se stalo, že hlídka selhala, to nevím."
Asayaga se ošil. "Nebyl jsem tam, to jsem ti odpřisáhl, Hartrafte."
Dennis přikývl.
"Ale něco jsem o tom slyšel."
"Co?" Dennis upřel na Asyagu pronikavý pohled.
"Předvoj našich jednotek našel v průsmyku do vašeho údolí čtyři mrtvé muže. Pamatuji si, jak o tom u ohně mluvil jeden velitel útoku. Říkal, že jeden z nich měl v zádech dýku, ale na ostatních nenašli žádná zranění, a tak dospěl k závěru, že byli otráveni."
"Nic takového jsem nikdy neslyšel," zamračil se Dennis.
"Říkám jen to, co jsem po dlouhé době slyšel u táborového ohně."
Dennis se zahalil do mlčení a Asayaga cítil, že tato drobná zpráva, která čekala na doručení devět dlouhých let, způsobila příjemci hluboký otřes.
"A ten velitel útoku, žije ještě?"
Asayaga zavrtěl hlavou. "Je mrtvý. Myslíme si, že jsi ho zabil před třemi lety při jednom z těch svých přepadení ze zálohy."
"Dobře." Dennis vyřkl toto jediné slovo s ledově chladným uspokojením.
"Na tom, co se stalo, se tím nic nezměnilo." Asayaga sám zápasil s hněvem, protože onen muž patřil k jeho klanu.
"Pro mě ano."
"A až zabiješ posledního Tsurana, který se účastnil toho přepadení, co potom? U všech bohů, vždyť už jsou nejspíš stejně všichni mrtví. Padli v bitvě, zemřeli na kašlavou nemoc, zmrzli, utopili se; nebo zešíleli a utekli do lesů. Tato válka si vyžádala životy tisíců mých krajanů, Hartrafte. Kdy konečně budeš spokojen?"
"Až pohřbíme posledního z vás, nebo konečně neodtáhnete domů."
"Nemůžeme odejít."
"Proč ne? Trhlina je otevřená: stačí projít."
"Můžeš ty odejít?"
"Jsi na naší půdě, zatraceně!"
"Ale ne, protože bych sám chtěl. Stejně jako ty mám své nadřízené. Jsem tady, protože mi to nařídil klan. Myslíš, že tady chci být? Vy královští vojáci nemáte ani stín tušení, co všechno za tím je. Nemáte ani tušení o klanech a o soupeření, jemuž někteří říkají Velká hra a které je hlavní příčinou tohoto šílenství. Sahá to daleko za tebe, mne, naše muže, dokonce i samu tuhle válku. Jen snílek by byl tak hloupý, aby věřil, že cílem této války je pouze dobýt vaši zemi. A odvažuji se říct, že i na vaši straně je nejeden princ, který s radostí pošle do války vlastního bratra spolu s tisíci poddaných, jen když mu to pomůže získat lepší postavení ve hře vašich králů." Asayaga se podíval do prázdných očí jelena, z jehož těla už vyprchávalo teplo. "Jsme jen pěšáci v této hře, Hartrafte, my všichni." Asayaga se v duchu zastyděl, že dovolil hořkosti proniknout na povrch.
Dennis k němu zvedl pohled a pomalu přikývl. "Ale tvoje rodina je v bezpečí, zatímco moje je mrtvá, moje země zabraná, moje tvrz v troskách: to je rozdíl mezi námi, Tsurane."
"A ty jsi také mrtvý, Hartrafte?"
Dennis přimhouřil oči. "Nepokoušej se mi proniknout do duše, Asayago. Nejsi můj přítel, neprosím se tě o radu. Poslední, komu bych dovolil, aby se ke mně tímto způsobem přiblížil, zemřel minulý měsíc s tsuranským kopím v srdci."

"Slyšel jsem, že Jurgen byl vynikající válečník; prý zachránil toho mladého vojáka, který teď pomáhá knězi."
"Ne že by ta oběť stála za to."
"Pro toho chlapce asi ano. Ponese to v sobě celý zbytek života."
"To doufám."
"Třikrát se přede mne postavil některý z mých vojáků, aby vlastní tělem zachytil šíp nebo čepel, které by mne jinak připravily o život. Nesu si jejich duše v sobě." Asayagův hlas ztěžkl. "Taková je povaha války a lásky, kterou k sobě muži ve válce chovají. Při ústupu na toto místo jsem viděl, jak jeden ze tvých mužů riskoval život, aby zachránil jednoho z mých."
"To nic neznamená. Zápal boje, nic víc."
"Jen aby."
"Nemám rád snílky, stejně jako ty, Asayago. Nesnaž se v tom vidět něco, co tam není. Sedím vedle tebe, protože musím."
"Já také nechci být tvůj přítel, Hartrafte. Nepřátelím se s lidmi bez duše. Jsme muži a jako muži přiznáváme, že pomsta má v našem životě své místo, ale žít jen pro ni a nic jiného? To není žádný život, Hartrafte, alespoň já bych takový nechtěl žít."
Poslední slova řekl ostře s pohledem upřeným přímo do Dennisových očí a projednou vycítil, že ho nějakým způsobem zasáhl, protože Dennis odvrátil zrak. Nastal okamžik rozpačitého ticha, který byl nakonec přerušen blížícím se dusotem koňských kopyt. Dennis instinktivně sáhl po luku, ale Asayaga už zahlédl skupinu, která k nim přijížděla, a vstal. Alyssa v bílém vlajícím plášti zastavila přímo před nimi, následována Roxanne, po jejímž boku jel Wolfgar.
Asayaga si všiml záblesku v Alyssiných očích. Věděl, že navzdory snaze o odměřenost se v její přítomnosti opět projevilo jeho napětí. Hra mezi nimi pokračovala už týdny; sice spolu sotva promluvili, ale neustále si vyměňovali kradmé pohledy a letmé úsměvy následované až okázalou lhostejností.
"Tvůj první jelen?" zeptala se Roxanne poté, co seskočila z koně a přistoupila ke zvířeti, aby si je prohlédla.
"Jak víš, že jsem to byl já?"
"Když jste odcházeli, měli jste oba v toulci dvanáct šípů a ty jich tam teď máš jedenáct."
Wolfgar se zasmál. "Někdy si myslím, že se měla narodit jako muž!"
Roxanne vrhla na otce přezíravý pohled.
"Dobrá rána," poznamenala. "Naložte jej na mého koně."
Dennis mlčky zvedl zvíře a přehodil je koni přes hřbet za sedlem. Kůň ucítil krev a nervózně zatančil. Roxanna k němu přistoupila, pevnou rukou uchopila uzdu a uklidnila ho.
"Neměl bys být venku a ještě k tomu na koni," podíval se Dennis na Wolfgara.
Stařec si odkašlal, naklonil se v sedle a odplivl si. "Je docela teplo. Nemůžu pořád sedět zavřený doma. Zatraceně, kdybych měl skončit svůj život v sedle, no, dokázal bych vymyslet pár lepších způsobů smrti a ten nejlepší bych nechtěl rozvádět v přítomnosti svých dcer, tak buď zticha a nesnaž se dělat chůvu starému člověku."
Sehnul se a lehce pleskl Dennise přes zátylek.
Asayaga sledoval jejich rozhovor a zaznamenal výraz v Den-nisových očích, záblesk náklonnosti ke starému příteli, mimoděk vztaženou ruku, která poplácala Wolfgara po koleni. Viděl také, jak je Roxanne sleduje, ale Dennis šijí nevšiml, protože přenesl pohled na Alyssu.
Asayaga pocítil záchvěv žárlivosti a to ho znepokojilo. Alyssa zůstala po celou dobu jejich přítomnosti v údolí chladná, chovala se jako princezna, která sice na požádání baví hosty, ale dává najevo, že ten, kdo by byl hoden její pozornosti, se zatím nedostavil. A v tomto okamžiku, kdy zachytil náznak úsměvu, když shlížela na Dennise, si už nebyl tak jist. Ale vzápětí otočila koně a podívala se na něho.
"Večer uspořádáme hostinu na počest tvého prvního úlovku, Asayago. Je to stará tradice."
Zdvořile se uklonil. "Dnes večer to nejde, má paní. Západem slunce započne půst Dne pokání, který potrvá až do zítřejšího večera."
"Co je to?" zeptal se Wolfgar.
"Naše tradice svátku boha Hilia, Soudce života. Je to den zasvěcený půstu, rozjímání a pokání za zlo, jehož jsme se dopustili v průběhu uplynulého roku." Obdařil Alyssu letmým úsměvem. "Nejsem si úplně jist, jestli je to správný den, protože jsme od setkání s Dennisem poněkud zapomněli na přesné počítání času, ale myslím, že jsme se příliš neodchýlili. Na našem světě jej slavíme za prvního novu po slunovratu. Ale myslím, že bůh bude shovívavý."
"Tak tedy zítra, až váš půst skončí," navrhla Alyssa.
"Děkuji ti, má paní."
"Můžeš si vybrat, kdo bude sedět po tvém boku."
Usmál se. "Pak si tedy samozřejmě přeji, abys to byla ty, má paní."
Tiše se zasmála. "Jsem poctěna."
Odvrátila se, ale ještě předtím na něm krátce spočinula pohledem, při němž se mu zastavilo srdce. Byl to ten jemný náznak, o němž psali básníci, ohlédnutí přes rameno s napůl spuštěnými víčky, znamení, že o něho skutečně má zájem. Během devíti let, co byl uvězněn na tomto světě, nic podobného nezažil. Jako všichni muži jeho vojska nejednou využil služeb markytánek, ale to byla jen záležitost daného okamžiku, nic významného. Toto bylo něco naprosto jiného; zamyslel se, jestli je tady skutečně někdo, kdo by se po tolika letech samoty mohl dotknout jeho srdce.
Ten okamžik se rozplynul jako dým, když se pomalu rozjela zpátky, volajíc na otce, aby už také jel domů.
"Pojedu domů, až se mi zatraceně bude chtít," odsekl Wolfgar, ale díval se přitom na Asayagu.
Asayaga se rozhlédl. Napadlo ho, jestli si Dennis a Roxanne také vycítili onen okamžik, a pochopil, že ano. A pak si uvědomil, že Alyssa s ním možná jen flirtuje a že by z toho, co se nyní odehrálo, neměl činit ukvapené závěry. Ale

přesto cítil u Dennise jistý chlad a u Roxanne téměř pobavenou přezíravost, když lehce vyskočila do sedla, rozjela se za sestrou a nechala trojici mužů o samotě.
Wolfgar sledoval, jak se dvě dívky proplétají mezi stromy, sjíždějí ze svahu a mizí jim z dohledu. Asayaga vnímal sílu lásky, kterou starý muž cítil ke svým dcerám, protože jeho vráscitou tvář prozářil zahloubaný úsměv, jako by vzpomínal na něco hodně dávného. Stařec si povzdechl a ohlédl se na oba muže, takže si všiml, že ho viděli a přistihli při projevu citu.
"Rád bych vás o něco požádal," řekl tiše.
"O cokoli," odpověděl Dennis.
"Pohlídejte mi je."
"Jistěže."
"Ne, myslím, že mi nerozumíš. Oba víme, k čemu tady brzy dojde. Vaši nepřátelé vás nenechají na pokoji. Vsadil bych se, že už teď mají u severních průsmyků pozorovatele." Ukázal skrz stromy na vzdálené štíty lemující údolí. O nejvyšší z vrcholů se jako bílá stuha zachytil řídký oblak. "Jestli ne dnes, tak v době, kdy budete připraveni odejít."
"Mám rozmístěné hlídky," řekl Dennis. "Přístupové cesty, na které jsi mě upozornil, jsou střeženy."
"Ani tvoje hlídky nevidí všechno," odpověděl Wolfgar.
"Může to trvat ještě týdny, snad až do jara," poznamenal Asayaga.
"Doufejme," pokýval hlavou Wolfgar. "Byl bych rád, kdybychom tady vydrželi o trochu déle. Strávil jsem v tomhle údolí dvacet dobrých let. Zvláštní místo pro člověka, který kdysi býval obletovaným hostem u královské tabule." Zasmál se. "Ty první roky, co jsem se tady ukrýval, jsem myslel, že se zblázním. Mohl jsem zpívat svoje balady jen bandě opilých darebáků. No, považovali mě za zábavného - kdyby ne, vrazil by mi některý z nich dýku mezi žebra, vyženění příbuzní už jsou takoví. Ale pak šly roky, moje holčičky vyrostly, staly se z nich mladé dámy a teď..."
Utichl a sklonil hlavu. Asayagu překvapilo, když ve starcových očích zahlédl slzy.
"Neuvědomujete si, jak rychle utíkají roky, dokud se to nestane přímo vám. Člověk ve vašem věku si myslí, že má všechen čas světa. Pak se jednou probudíte a všimnete si prvních šedivých vousů, ale pořád se cítíte silní, pořád ještě dokážete dostat do postele holku a ráno ji rozesmát, pořád ještě máte celý svět.
Ale pak jednoho dne zjistíte, že děvčata, co jste je tak dychtivě proháněli, jsou najednou pryč a věnují svoji přízeň chlapcům, kteří vám připadají jako děti, protože ve srovnání s vámi to vlastně děti jsou!"
"Ještě pořád máš v sobě oheň," řekl Asayaga s úsměvem.
Wolfgar k němu natáhl roztřesenou ruku. "Sotva dokážu zvednout při hostině pohár a nepobryndat se; už jsou to roky, kdy jsem byl naposledy schopen přitisknout tyhle prsty ke strunám loutny, natož jimi štípnout holku do zadku. Tak mi nelži, mládenče, ačkoli je od tebe hezké, že ses o to pokusil."
Wolfgar zabloudil pohledem k vrcholkům hor.
"Přijdou tamtím průsmykem. Dá se těžko bránit, je dost široký. Až zaútočí, utečte průsmykem na západ; pochybuju, že o něm vědí. Může vás vést Roxanne. Vezměte všechny s sebou."
"Ty nás můžeš vést," namítl Dennis s náznakem znepokojení v hlase.
Wolfgar zavrtěl hlavou. "Moje poslední manželka je tady pohřbená. Moje nejšťastnější vzpomínky patří tomuto místu. Ne, myslím, že zůstanu."
"Ne," vyštěkl Dennis hlasem plným hořkosti.
Wolfgar se naklonil a položil mu třesoucí se dlaň na rameno. Asayaga viděl náhlou Dennisovu úzkost a pochopil. Byl to člověk, který nikoho neměl, který si myslel, že je úplně sám, a teď čistou náhodou nalezl dávno ztraceného přítele z dětství. Bylo by příliš tvrdé znovu o něho přijít.
"Víš, že to tak musí být," řekl Wolfgar. "Jen bych vás zdržoval a první noci venku by mě stejně zabil mráz. Raději zemřu ve své hodovní síni, se zápisy svých balad před sebou a pohárem medoviny v ruce."
Dennis vycítil Asayagův pohled; odvrátil se a sklonil hlavu. "Dobře," zašeptal. "Máš pravdu, zatraceně. Je mi líto, že jsem tohle místo vůbec našel."
"Mně ne. Válka se šíří tímhle směrem. Na severu se něco děje. Bylo by jen otázkou času, než by nás tu našli. Já si myslím, že je to požehnání. Vím, že moje holčičky budou v bezpečí, ostatní ženy a děti taky. To byla moje největší starost od chvíle, kdy zmizeli zdejší muži." Wolfgar poplácal Dennise po rameni. "Proto tě žádám, abys moje dcery chránil. Vím, co se děje s dívkami, které doprovázejí vojáky. Nechci, aby tak dopadly."
Ohlédl se na Asayagu.
"Bez urážky."
"Žádná nebyla. Každý otec by mluvil stejně a já ti přísahám, že budu chránit jejich čest svým mečem i životem."
Asayaga při svých slovech vytasil loveckou dýku a obrátil ji jilcem k Wolfgarovi, aby tak svoji přísahu zpečetil. Stařec se usmál a projevil svoji znalost dvorského chování ze starých dob tím, že předvedl dokonalou formální úklonu v sedle.
"Vím, co máte vy dva v úmyslu, až se zbavíte pronásledovatelů: obnovit staré nepřátelství a pustit se znovu jeden do druhého. Jestli vás k tomu osud skutečně předurčil, žádám vás, abyste mi tady jeden před druhým přísahali, že ten, který zvítězí, odvede moje dcery do bezpečí, někam, kam válka ještě nedospěla."
Výraz v Dennisových očích, který na okamžik zjemněl, opět nabyl na tvrdosti.
"Já přísahám," řekl Dennis beze stopy nadšení a Asayaga učinil totéž.
Wolfgar si hlasitě odkašlal a otřel si oči. "Hloupé slzy pošetilého starce," zamumlal.
Otočil koně a pokynul oběma mužům, aby se k němu připojili. Vykročili po jeho boku zpátky k domu, všichni ponořeni do mlčení.
Připozdívalo se. Slunce pomalu mizelo za horami na západě a přes údolí se natáhly dlouhé stíny. Nalevo viděl Asayaga další loveckou skupinu vracející se domů, několik královských lučištníků následovaných půltuctem Tsuranů, z nichž

někteří také nesli luky.
Brána do dvora byla otevřená a v lázeňském domku, který Asayagovi muži zbudovali hned v prvních dnech po příchodu, to hučelo jako v úle. Z komína stoupal dým a ze dveří se náhle se smíchem vyřítil houf nahých mužů, kteří se vrhli do rozmčk-lého sněhu a začali se v něm válet. Gregory v jejich středu vypadal skoro jako medvěd a skoro stejně zařval, když se jeho rozpa-řené tělo dostalo do styku se sněhem. Všichni královští muži pocházeli ze severu a jejich rituál válení se ve sněhu po koupeli za zimního slunovratu měl u Tsuranů velký úspěch. Královští si naopak téměř vypěstovali závislost na tsuranských kádích. Na rozdíl od koupání v Království, kde člověk seděl a někdo mu lil vodu - často studenou - na hlavu, vyráběli Tsurané kulaté dřevěné kádě tak velké, že v jedné mohl pohodlně sedět i tucet mužů. Vodu ohřívali důmyslně pomocí velkých kamenů, které rozpálili na ohni a spustili do vody v kovových klecích, což opakovali tak dlouho, až byla voda skoro vřelá. Dennis celou věc skoro zakázal, když několik kamenů při ohřívání vybuchlo, ale Asayaga ho ujistil, že to je běžná záležitost a že jakmile kámen přečká první zahřátí, je už bezpečný.
Dennise pohled na dovádějící muže nijak nepotěšil. Zjistil, že Tsurané neznají stud a bez zábran se koupou nazí před očima jiných, mužů i žen, a jeho Záškodníci se jim rychle přizpůsobili. Dennis to nepovažoval za dobrou věc.
K lázeňskému domku se nahrnuli další muži, pověsili svoje šaty na kolíky, přibité k vnější straně stěny, a pak se posadili na schody, aby si před vstupem dovnitř zuli boty nebo sandály a odvinuli onuce.
"Pořád tvrdím, že je to nebezpečné," zabručel Wolfgar. "Horká voda člověku otevře póry, takže mu můžou do těla proniknout škodlivé výpary a způsobit mu nemoc."
"Kolik tvých mužů má nežity?" zeptal se Asayaga Dennise.
"Nevím. Asi tucet nebo tak nějak."
"Choroby kůže, těmi jste vy královští vojáci zamořeni. Jste nejšpinavější národ, jaký jsem v životě poznal. Jak často se koupeš? Jedenkrát do roka, ať to potřebuješ, nebo ne?"
"Jak říká Wolfgar, je to nezdravé. Koupání se hodí tak pro ženy, ale ty jsou jiné než my."
Asayaga se zasmál a zavrtěl hlavou. "Zkus to se mnou."
"Co?"
"Koupel. Ano, ty, Hartrafte. Nebo se bojíš?"
Wolfgar zvrátil hlavu dozadu a řičivě se zasmál. "Dostal tě."
"Nemáme moc času před večerním nástupem, tak se rozhodni rychle."
"Když ze sebe seškrábeš tu špínu, možná si tě Alyssa všimne," poznamenal Wolfgar, "nebo dokonce Roxanne."
Jako by je tím přivolal, objevily se vzápětí jeho dcery spolu s několika dalšími ženami ve dveřích domu. Nesly si velké ručníky a se smíchem si ukazovaly na muže skotačící ve sněhu. Královští vojáci při pohledu na ně vyskočili, rozběhli se ke svým šatům a rychle se začali oblékat. Asayaga vyprskl smíchy, protože jim krátké tuniky sotva zakryly zadek. Gregory si dal na čas a cestou ženám s úsměvem zamával. Tsurané se zdvořile uklonili, ale neučinili žádný pokus skrýt nahotu.
Wolfgar pobídl koně a zastavil u svých dcer, ale během několika vteřin bylo jasné, že jeho námitky nezviklaly jejich rozhodnutí dát si koupel.
"Kdyby se tam právě nechystaly jeho dcery," usmál se Asayaga, "troufal bych si říct, že by tam šel také, a nebylo by to proto, aby se zbavil špíny."
Dennis se pobaveně ušklíbl.
"Tak co, Hartrafte," zeptal se Asayaga, "jdeš se mnou?"
"Co? Teď?" Dennis se podíval na Alyssu, která seděla na schodech a zouvala si boty.
"Ano, teď. U nás doma se muži a ženy koupou společně a nikomu to nevadí."
"Já nevím. Jsou to slušné dívky, dcery mého přítele."
"Ty ostatní nejsou?" Asayaga se zasmál Dennisovým rozpakům.
"Zdejší ženy to dělají od okamžiku, kdy jsme tu lázeň postavili. Rozumí zvyklostem."
"Přesto."
Skupina služebných už vešla dovnitř a Roxanne s Alyssou je následovaly, ale než se dveře zavřely, Alyssa na něho opět vrhla onen pohled přes rameno.
"Dobře, jestli nejdeš, já jdu," prohlásil Asayaga a zamířil k hrubé prkenné podlážce před saunou, kde se začal svlékat.
Dennis se pomalu vydal za ním.
"Jestli uslyším, že se tam něco děje -" zamračil se Wolfgar.
"Nebudou to tvé dcery," odpověděl Asayaga. "Složil jsem přísahu. Ale pokud jde o ty ostatní, starce, pomysli, o co přicházíš."
Wolfgar se lišácky usmál. "Co ty víš, jestli o to přicházím, nebo ne!" Se smíchem otočil koně a odjel ke stájím.
Asayaga se svlékl do nahá, pověsil tuniku, kalhoty a onuce na kolík a opřel luk a toulec o dřevěnou stěnu. A v té chvíli ho přepadla náhlá vzpomínka na domov, na lázně v jejich vesnici, krásné místo, protože lázně byly vždy umístěny uprostřed každé vesnice nebo města a jako takové pýchou všech obyvatel. Ty jejich byly postaveny z nejlepšího kamene, jemně žilkovaného mramoru a vydlážděny dlaždičkami s bledě modrou glazurou. Nacházela se v nich studená i horká koupel, místnost s párou a horkým vzduchem a odpočívárna s výhledem na moře, kde si člověk mohl vypít teplý čaj. Na rodinné usedlosti měli samozřejmě velkou koupelnu, ale jako chlapec dával Asayaga přednost vesnickým lázním. Muži a ženy se společně koupali bez předsudků, ale dospívající chlapec byl dospívající chlapec, vzpomínal s mírným pobavením. Svou první milenku potkal právě v lázních; byla to dívka, která se k němu i navzdory jeho urozenému původu chovala naprosto bez respektu.
Rozhlédl se a opět si uvědomil, jak cizí je tento svět: les, zasněžené vrcholky hor; mramor a glazované dlaždice nahrazené kládami i s kůrou, omazanými hlínou smíšenou se slámou.

A přesto kdyby si v této chvíli mohl vybrat, nevěděl, jestli by se chtěl vrátit. Navzdory všemu, co jim hrozilo v příštích dnech, se totiž cítil naprosto svobodný. Velká hra byla alespoň pro tento okamžik nedosažitelně daleko. Jistě, byl tu jeho zástupce Sugama, s nímž musel počítat, ten se však od příchodu do Wolfgarova údolí choval poměrně tiše; patrně ho umlčela ona nepříjemnost na hostině, uspořádané prvního večera. Ale neexistoval zde žádný nadřízený, žádný příslušník soupeřícího klanu, který by ho chtěl vidět mrtvého nebo pokořeného. Byl svobodný.
Ohlédl se na Dennise, který si pomalu a rozhodně nikoli nadšeně svlékal vestu, pod níž se objevila propocená košile, zasedlá špínou. Ano, Hartraft byl nepřítel, a to nepřítel v boji skutečně strašlivý a neúnavný. Ale zároveň i přímočarý a ve svých činech nezáludný. Velkou hru by určitě nepochopil a s odporem odmítl. V jeho slovech se nenacházely žádné skryté významy, byl prost veškeré rafinovanosti a prohnanosti; jestliže chtěl někoho zabít, řekl to a pak udělal. Udělal to nemilosrdně a bezcitně, ale díval se při tom svému protivníkovi do očí.
Dennis si svlékl košili a Asayagu překvapil počet jizev křižujících Hartraftovo šlachovité tělo. Růžový terčík přímo pod levou klíční kostí, pozůstatek po zranění šípem nebo rapírem, vypadal docela čerstvě. Jakmile si Dennis stáhl kalhoty, uviděl Asayaga jeho lýtko, které muselo být téměř přeseknuto napůl někým, kdo patrně ležel na zemi, a pak další jizvu na stehně, kde mu pravděpodobně prolétla nohou šipka z kuše.
"Ty jsi taky dostal svůj díl," řekl Dennis, jako by četl Asaya-govy myšlenky, a ukázal na bílou kulatou jizvu na Tsuranově hrudi.
Asayaga přikývl. "Šíp v bitvě u Walinoru. Prošel čistě skrz." Otočil se, aby Dennis viděl druhou jizvu na zádech. "Je lepší, když proletí skrz, protože vyjímání hrotu z hrudi člověka obvykle zabije. Máš štěstí, že jsi přežil."
"Máme dobré ranhojiče, dokonce lepší než váš kněz."
"Corwin? Ten je v pořádku, nebo si to alespoň myslím."
Asayaga něco vycítil. "Myslíš si, že je?"
"Nic proti němu nemám, aspoň dosud."
Asayaga přikývl. Z lázeňského domku se ozval smích.
"Připraven, Hartrafte?"
Dennis se zatvářil nejistě a Asayagu to na okamžik potěšilo. Bylo dobré vidět legendárního Hartrafta vyvedeného z míry, i kdyby to bylo jen kvůli tomu, že má vejít nahý do místnosti plné páry, kde se nacházejí ženy.
"Neboj se," řekl nakonec. "Je zvykem, že když jsou přítomny ženy, má každý kvůli cudnosti malý ručník, jímž si zakryje, co je potřeba. Najdeš je hned za dveřmi. Tak pojď."
Asayaga vstoupil jako první a usmál se. Jeho muži postavili tuto lázeň a seznámili místní se způsobem jejího používání... ale očividně je neseznámili s podrobnějšími zásadami etikety.
Tohle bude zajímavé, pomyslel si, posadil se na lavičku poblíž rozpálených kamenů a čekal na Hartraftovu reakci. V okamžiku, kdy Dennis prošel dveřmi a sáhl po ručníku, který tam nebyl, bylo jasné, že by se raději nacházel uprostřed bitevní vřavy.
Asayaga se zmohl jen na pobavené zavrtění hlavou. Ukázal do kouta, kde ležely navršeny ručníky a šaty, a Hartraft rychle jeden popadl a zakryl se.
Dennisovy rozpaky přinesly tsuranskému veliteli vojsk chvilkové rozptýlení a nyní, když se před vstupem do koupele chystal umýt, musel sám bojovat o to, aby zachoval vyrovnaný klid. V nejbližší kádi seděla Alyssa s pažemi položenými na dřevěném okraji a s lehkým úsměvem na rtech ho pozorovala. Musel vynaložit jisté úsilí, aby se upamatoval na daný slib; otočil se k ní zády, namydlil si celé tělo a opláchl se džberem teplé vody.
Dennisovi řekl: "Je lepší, když ti někdo vydrhne záda. Ukážu ti jak." Přiměl Dennise obrátit se a začal mu mydlit záda, zděšen množstvím špíny, které přitom smýval z jeho kůže. Jakmile byl hotov, podal Dennisovi čistou žínku. Dennis mu zdvořilost oplatil, ačkoliv Asayagu napadlo, že Dennisovou jedinou dosavadní zkušeností muselo být mytí psa nebo hřebelcování koně. Přesto mu tsuranská netečnost zabránila stěžovat si.
Jakmile byli oba čistí, Asayaga Dennisovi poradil: "Nejlepší je ponořit se do vody rychle. Bude se ti zdát teplejší, než ve skutečnosti je, protože ses dlouho zdržoval v chladu."
S tím odložil ručník, odvážně vlezl do kádě, kde seděla Alyssa a posadil se naproti ní. Už v životě viděl dost nahých žen, ale od dob dospívání na něho ženské kouzlo nezapůsobilo tak silně jako nyní. Ňadra měla pevná a ani malá, ani velká; zdálo se mu, že přesně odpovídají její postavě, a měl co dělat, aby na ně neomaleně nezíral.
Před ostudou ho zachránil Dennis, který vstoupil do kádě, ale vzápětí vykvikl jako opařený pes a vyskočil ven.
"Zešíleli jste? Vždyť ta voda je skoro vařící!"
Roxanne po něm šlehla pobaveným pohledem. "Jistě, hrdino. Už jsme uvaření hezky do růžová."
Alyssa se zasmála. "Jsi na něho příliš tvrdá, sestřičko."
"Já mám ráda tvrdé muže, opravdu, ale nezdá se mi, že náš kapitán je to, co jsem měla na mysli." Nepokrytě se zadívala na Dennisův rozkrok, zatímco si její sestra přitiskla dlaň na ústa, aby zakryla smích.
To všechno se dotklo Dennisovy pýchy. Uvědomil si, že pokud dokážou tak vysokou teplotu vody snést tyto dvě dívky i ostatní ženy, dokáže to i on. Přešel Roxanninu poznámku mlčením a přistoupil těsně ke kádi. Se zaťatými zuby do ní vlezl a odolal pokušení znovu vyskočit ven. Na čele mu vyrazil pot a začal stékat po tvářích, zatímco si pomalu sedal vedle Asayagy.
Nejdřív cítil napětí, ale jak míjely minuty a do jeho kostí pronikalo teplo, postupně se uvolňoval. Sestry si s hlavami u sebe šeptaly a Asayaga se díval kamkoli, jen ne na Alyssu. Dennis nechal svoje myšlenky toulat, ale po chvíli ho vyrušilo řinčení kovu. Překvapeně vzhlédl a zjistil, že jeden z Asayagových mužů nakládá do železného koše doruda rozpálené kameny. Sledoval jak voják vytáhl na řetězu z kádě koš, nahradil ho novým a ten opět spustil dolů. Kameny zasyčely a přispěly k horkému vlhku v místnosti dalším oblakem páry.
"Pořád mi to připadá trochu zvláštní," řekl nakonec Dennis, "ale není to... nepříjemné."

Asayaga se zasmál. "Vy barbaři."
"My barbaři?" V jeho hlase se ozval obranný tón.
"Prosím, Hartrafte. Máme v lázních určité zvyky."
"Jako třeba ručníky kvůli cudnosti?" zašeptal Dennis jedovatě.
Asayaga si všiml lehkého náznaku úsměvu. "Moji muži na to patrně zapomněli. Ale jak jsem řekl, je zvykem, že všechny spory musí zůstat za dveřmi lázní. Dokonce i tvůj nejzavilejší nepřítel může v míru plavat ve stejném bazénu jako ty a dýchat stejnou páru jako ty."
Dennis se opřel a zhluboka se nadechl.
"To je dobrý zvyk," zašeptal nakonec a Asayaga se usmál.
"Pověz mi, Hartrafte," řekla Roxanne. "Čeká na tebe někdo dole ve vašem táboře?"
Dennis přimhouřil oči a hořce odpověděl: "Ne."
Roxanne se mu pozorně zadívala do tváře a chvíli to vypadalo, že něco řekne. Koutky úst sejí zlehka nadzvedly, jako předtím když pronášela svoji jízlivou poznámku, ale pak se zarazila a mlčky se opřela o stěnu kádě. Ještě chvíli na něho upřeně hleděla a pak skoro zašeptala: "Je mi líto tvé ztráty."
Dennis nevěděl, co na to říct. Podíval se na ni a jejich pohledy se na okamžik střetly. Něco mě na té ženě dráždi, pomyslel si a ve snaze potlačit ono podráždění se ponořil hlouběji do vody a zavřel oči.
Navzdory všem očekáváním Dennis po několika minutách zjistil, že se mu horká koupel líbí. Uvolnil se ještě víc a o nějakou dobu později se s překvapením vytrhl z dřímoty.
Dívky už byly pryč a Asayaga se ho zeptal: "Odpočinul sis?"
Dennis si přejel dlaní přes tvář. "Zdá se, že ano."
"Vidíš, jsou věci, které se od nás můžete naučit, Hartrafte."
Dennis vstal a vzal si ručník. V porovnání s vodou mu vzduch v místnosti připadal studený. "Děláš to často?"
"Pokaždé, když se mi naskytne příležitost." Asayaga také vstal, aby se osušil.
Dennis vykročil za posledními dvěma tsuranskými vojáky, kteří už také odcházeli. "Myslím, že bych si to mohl ještě někdy zopakovat."
Venku se rychle oblékli, protože jestli se vzduch uvnitř zdál studený, zde panoval krutý mráz. Dennis si natáhl přes hlavu tuniku a začichal. "Co to tady tak smrdí?"
Asayaga se zasmál. "To je pach, který si nosíš s sebou. Teď, když jsi čistý, sis toho všiml."
Dennis si tuniku zase svlékl. "Mám ve vaku ještě jednu." Odmítl dát najevo, žeje mu s nahou hrudí zima, a dodal: "Myslím, že tuhle bych měl vyprat."
Asayaga přikývl. "Zjistíš, že tvoji muži budou méně nemocní, jakmile začnou dbát na čistotu. Nevím, proč to tak je, ale je."
Vydali se k domu a Dennis si všiml čtyř Tsuranů, kteří vztyčovali na dvoře kůly, tvořící rohy čtverce. Další přinášeli dřevo a vršili je na hranici uprostřed tohoto čtverce. Podíval se na Asayagu.
"Dnes večer bude obřad Pokání."
Jako by se to tím vysvětlilo, pomyslel si Dennis, který se už nemohl dočkat, až si oblékne čistou tuniku. Pospíšil si do domu, kde se dělil o pokoj se seržantem Barrym a šesti dalšími muži, a našel svůj vak. Vytáhl náhradní tuniku a zklamaně zjistil, žeje jen o málo čistší než ta, kterou mčl předtím. Přesto si ji oblékl a rozhodl se, že požádá některou z žen, aby mu ráno vyprala všechno zbývající oblečení.
S trochou hořkosti si vzpomněl na dětství, protože tehdy dostal čisté šaty, kdykoli potřeboval. A navzdory tomu, co řekl Asayaga, se jeho rodina koupala v zimě každý týden a v teplejších měsících ještě častčji. Sám před sebou připustil, že roky strávené válčením z něho učinily hrubého a špinavého muže.
Zvenku zaslechl zpěv a napadlo ho, že to'musejí být Tsurané. Rozhodl se, že se o své šaty postará hned, než aby sledoval jejich obřad.

Tinuva se zájmem pozoroval, jak Tsurané rozdělávají oheň a pak se řadí ke svému obřadu. Asayaga se svým zástupcem a ostatními Tsurany stáli beze zbraní v řadě, hleděli na zapadající slunce a tiše zpívali. Když slunce posléze zapadlo za hory, vykročil Asayaga k prvnímu - nejvýchodnějšímu, jak si všiml Tinuva - kůlu, sklonil hlavu a tiše něco pronesl. Totéž zopakoval u severního, západního a nakonec jižního kůlu; pak se zastavil před ohněm. Zvedl ruku a upustil do plamenů nějaký předmět. Ještě jednou se uklonil a šel se postavit vedle Tinuvy.
Aniž odtrhl oči od obřadu, se Tinuva zeptal: "O co prosíte svého boha?"
"Prosíme Hilia, který soudí lidské životy, aby nám odpustil naše nedostatky. Každý zopakuje svoji žádost u každého z kůlů, jež představují čtyři světové strany, protože nikdo neví, kde Hilio vlastně je. Doufáme, že až budeme zbaveni tohoto pozemského života, požádá Hilio Sibi, jež je Smrtí, aby na nás shlédla s milosrdenstvím. Také prosíme Hilia, aby nám dal sílu odpustit těm, kdo nám v uplynulém roce ublížili, aby se ostatní smířili s námi."
Tinuva chvíli mlčel a pak poznamenal: "Přítel mi jednou řekl, že žádná smrtelná bytost není bez chyby."
"To je pravda. A ten, kdo si to uvědomuje, je moudrý. Tato noc bude tichá, je vyhrazena rozjímání a půstu. Nikdo z nás se do zítřejšího západu slunce nedotkne jídla ani vína."
"A pak hostina?"
Asayaga přikývl. "Jistě."
"Tak se mnou pojď lovit po tom vašem Dni pokání, Asayago."
"Byl jsem lovit dnes s Hartraftem."
"Říkali mi to." Tinuva se slabě usmál. "Budu mnohem trpělivější učitel a naučím tě věci, které nezná ani Dennis."
Asayaga si dovolil vzácný rozzářený úsměv. "Bude dobré znát věci, které nezná ani Dennis."

Elf mu úsměv krátce oplatil, pak se opřel o podpěrný sloup a vrátil se ke sledování obřadu.
O pět minut později svolal Alwin Barry nástup a královští vojáci se seřadili na dvoře. Záškodníci vojenské ceremonie příliš nepěstovali, ale kdykoli byli v táboře, trval Dennis na ranním a večerním nástupu, aby u svého oddílu zachoval alespoň zdání vojenské kázně.
Asayaga odpověděl tím, že se k večernímu nástupu připojil a ranní prováděl odděleně. Jakmile obřad skončil, poslední z jeho mužů pod pozorným dohledem velitele útoku Tasemua rychle zaujali svá místa.
Barry se svého protějšku pohledem dotázal, jestli je připraven, a oba muži začali prohlídku svých oddílů. Asayaga se zeptal Tinuvy: "Kde je Hartraft? Nikdy žádný nástup nevynechal."
Odpovědi se mu dostalo, když uviděl Dennise, jak kráčí z domu s náručí plnou šatstva a rázně míří k prádelně. Tsuran i Tinuva ohromeně mlčeli, dokud jim kapitán Záškodníků nezmizel z dohledu, a pak oba vybuchli smíchem.

kapitola 14

ZRADA

Rozednívalo se.
"Seřadit!"
Dennis vydal rozkaz stejným způsobem jako vždycky, téměř tichým hlasem; nesnášel řvaní, které bylo při vydávání rozkazů vlastní většině důstojníků sloužících v armádě Království. Přibíhali poslední opozdilci a nahazovali si na ramena výstroj. Mísili se s nimi tsuranští vojáci, kteří mířili na druhou stranu úzké uličky mezi budovami, aby se také seřadili. Velitel útoku Tasemujim to rozkázal podobně klidným, nevzrušeným hlasem jako Dennis.
Tinuvu, který se s Gregorym po boku opíral o otevřenou bránu a sledoval celé představení, v této chvíli napadlo, jak je úžasné, že vojenské rituály obou oddílů jsou v podstatě stejné. Ranní nástupy, večerní přehlídky, dokonce i chování obou seržantů, v němž se spojovala drsná přísnost s téměř otcovskou pomocí těm, kdo to potřebovali.
Tsurané se postavili do pozoru. Z domu vyšel Asayaga v plné zbroji a přijal Tasemuovo hlášení. Pak se pomalým krokem vydal podél řady a zastavoval se, aby tu zkontroloval meč, jestli je dobře naostřený, tu upravil přezky na zbroji mladého vojáka nebo otevřel vak, zda je v něm sbaleno všechno potřebné.
Dennis postupoval naprosto stejně, jeho muži však stáli v pohovu, i když se v jeho přítomnosti chovali pozorně a uctivě. Nařídil jednomu z vojáků, aby natáhl na luk tětivu, a pak mu vynadal za to, že ji špatně navoskoval, a proto je na koncích roztřepená; dalšího seřval, protože v jeho výstroji chyběla přikrývka.
"Kdybychom měli hned teď vyrazit na pochod," křičel Dennis, "umrzl bys hned první noci a já bych zakázal, aby se s tebou někdo podělil o vlastní přikrývku, zatraceně. Tři dny čištění latrín."
Seržant Berry, který mu kráčel v patách, zpražil nešťastníka pohledem a významně kývl hlavou směrem k záchodům umístěným za branou, jež nahradily úzký příkop, vykopaný prvního dne, co sem přišli. Byly pohodlnější, ale zato je na rozdíl od příkopu bylo třeba čistit.
Dennis dokončil inspekci a otočil se k Tsuranovi, který stál necelý tucet stop daleko. Asayagabyl hotov přibližně ve stejném okamžiku a nyní si oba důstojníci hleděli do očí. Dennis se cítil poněkud nepříjemně, protože Asayaga stál v pozoru, čímž ho nutil k tomu samému.
"Všechna výstroj v pořádku. Všichni moji muži nastoupeni," oznámil Asayaga.
"Všichni nastoupeni," odpověděl Dennis, "až na čtyři, kteří drží stráž v severním průsmyku. Hlídka ve východní soutěsce hlásí, že nezaznamenala žádné stopy po nepříteli."
Asayaga mu poděkoval kývnutím hlavou. Královští vojáci na sebe vzali úkol zajistit po dobu tsuranského svátku všechy stráže a hlídky. Tsuranští vojáci jim to v příštích dnech vrátí.
"Nemám žádné mimořádné události k nahlášení," pokračoval Asayaga.
"Já taky ne," znovu odpověděl Dennis.
Nastal okamžik rozpačitého ticha a pak se Dennis otočil ke svým mužům. "Tsurané, jak víte, dnes až do západu slunce slaví náboženský svátek. Někteří z vás viděli včera večer začátek jejich obřadu. Pokud jsem dobře pochopil, nesmíme na ně mluvit, dokud oni nepromluví s námi jako první. Budou se celý den postit, a proto vás žádám, abyste před nimi nejedli. Budeme za ně dnes plnit jejich vojenské povinnosti a oni nám to oplatí zítra. Nechci slyšet žádné zatracené poznámky o čemkoli, co je uvidíte dělat. Účastnili se našich oslav slunovratu a prokázali patřičnou úctu."
"A vypili toho víc než my," špitl někdo ze zadní řady a jeho poznámka byla odměněna tichým smíchem spolubojovníků.
"Co se toho týká, bude dnes večer hostina a jsme zváni," řekl Dennis. "Tak se chovejte uctivě a ať je tady klid."
Otočil se k Asayagovi a oba si navzájem zasalutovali.
Tsurané se vrátili do domu, aby si tam uložili zbraně a výstroj, a pak opět vyšli ven. Někteří z nich Dennisovi zasalutovali, když ho míjeli, což ho přimělo zareagovat zmateným kývnutím.
"Moji muži ti jsou vděčni, že ctíte náš Den pokání," vysvětlil mu Asayaga. "Když na to poprvé přišla řeč, mnozí si mysleli, že odmítneš."
"Proč?"
"Jen tak, bez důvodu."

"To je směšné. Vaše žádost byla rozumná."
"Chceš říct, že jsem směšný?"
"Chceš říct, že jsem nerozumný?" vyštěkl Dennis.
Oba dva vykročili úzkou uličkou, aniž se přestali zuřivě přít.
"Musejí se ti dva v jednom kuse hádat?" povzdechl si Tinuva a podíval se na Gregoryho.
"Znáš Dennise, bojujeme po jeho boku dost dlouho. Kromě toho si myslím, že je to baví."
Tinuva přikývl a obrátil pozornost od hádky uprostřed uličky k tsuranským vojákům, kteří vyšli před bránu a seřadili se tváří k východnímu obzoru.
Slunce ještě nevyšlo, ale štíty hor na severu a západě už se růžově třpytily odleskem prvních paprsků. I oblaka zářila odraženým slunečním světlem a rychle měnila barvy z rudé až k oslnivě zlaté. Vzápětí se nad vrcholky na východě objevil okraj slunečního kotouče a pokryl zasněžené údolí dlouhými stíny.
Asayaga, který se připojil ke svým mužům, si sňal přilbu, položil šiji k nohám, poklekl do sněhu a uklonil se, až se čelem dotkl země. Pak se začal zpěvavě modlit.
Nejeden královský voják se zvědavě zastavil u otevřené brány a přihlížel.
Tsurané několik minut pokračovali ve zpěvu, poklekali a opět vstávali. Dva z mužů zapálili v malé misce kadidlo, jehož sladká vůně se nesla větrem, zatímco dýmající misku přinášeli před skupinu a pokládali na zem.
Přes pole na severu přiběhli z hlídky v průsmyku poslední dva Tsurané, rychle si sňali přilby, chvatně se uklonili a připojili se k modlitbě.
"Koho jsi tam poslal místo nich?" zeptal se Tinuva Dennise, který k nim přišel, aby se také podíval na obřad.
"Mladého Richarda a Hansona. Připojí se k Lutharovi a kaprálu Bewinovi."
Tinuva přikývl. "Richarda?"
"Je čas, aby dostal taky svůj díl povinností," pronesl Dennis tónem, který naznačoval, že o chlapci už dál nechce mluvit.
"Dnes by to tam nemělo být špatné," poznamenal Gregory.
"Ještě pár tepiých dnů a mohly by nastat potíže. Jakmile tenhle tsuranský svátek skončí, chci mít v tom průsmyku předsunutou hlídku."
"Už jsme na to mysleli," řekl Gregory.
Tinuva se ohlédl na královské vojáky shromážděné u brány. "Kde je Corwin?" zeptal se.
"Nevím," pokrčil rameny Dennis. "Někde rozjímá nebo sbírá byliny. Proč?"
"Jen, že je poslední týden skoro pořád pryč."
Dennis se podíval přes rameno na své muže. "Až se příště zase někam vypraví, stopuj ho."
Znovu se ozval zpěv.
"O čem to ke všem démonům pořád kvílejí?" zabručel Dennis.
Tinuva naklonil hlavu na stranu a zaposlouchal se. Jeho nevelká znalost tsuranštiny se během posledních týdnů ohromně zlepšila. Stejně jako téměř všichni příslušníci jeho rasy byl mnohem vnímavější k jemným nuancím zvuků, takže dokázal přesně vyslovovat, a ke zvládnutí slovní zásoby přispěla jeho téměř absolutní paměť.
Pomalu přikývl, hluboce pohnut tím, co slyšel, a začal šeptat překlad:
"Slyš, ó Hilio,
slyš, ó Soudce živých, voláme k tobě tam, kde přebýváš,
ztraceni v pustině k tobě voláme,
stojíce na prahu věčnosti před bohy všeho pokorně skláníme hlavy,
protože jsme jen prach a v prach se obrátíme.
Když přicházíme na tento svět, neneseme si s sebou nic
a opouštíme jej s nákladem hříchů, které jsme spáchali.
Odpusť nám tyto hříchy, pane Hilio,
odpusť nám naše hříchy, jako my musíme odpouštět."
Asayaga umlkl a znovu se hluboce poklonil, až udeřil čelem do země. Pak opět začal zpívat.
" Slyš naše volání z pustiny, z cizoty tohoto světa k tobě voláme, neboť ačkoliv jsme překročili věčnost vesmíru, stále se nacházíme v dosahu tvých očí a tvé ruky.
Přestože jsme ztraceni v pustině, neztratíme svoji víru v tebe. "
Asayaga vstal a přistoupil k misce s hořícím kadidlem. Sáhl do tuniky, vytáhl malý svitek papíru a uctivě jej položil na žhavé uhlíky. Svitek se okamžitě vzňal.
"Co je to?" zeptal se Dennis.
Tinuva mu pokynul, aby byl zticha.
"Přijmi naše druhy, kteří v tomto roce padli v boji," řekl Asayaga a uklonil se před miskou. "Uveď je do svých rajských zahrad a dopřej jim mír a blahobyt."
"Patrně jména padlých z jeho oddílu," zašeptal Tinuva. "Včera to byla modlitba za odpuštění. Věří, že kouř donese poselství k nebesům a k jejich bohu."
Asayaga na okamžik zaváhal, krátce se podíval na Dennise a pokračoval.
"Co říká teď?"
"Nejsem si jist, jestli chce, abys to věděl," odpověděl Tinuva na Dennisovu otázku.
"Pověz mi to."
"Říkal: ‚a naši nepřátelé, kteří s námi čestně bojovali a které jsme zabili, ať naleznou mír v říši svých bohů.'"
Dennis hleděl na Tinuvu vytřeštěnýma očima.

"Přesně tohle říkal," poznamenal Gregory.
Dennis mlčel. Asayaga na okamžik zachytil jeho pohled, ale pak se odvrátil. Dennis se díval, jak Tsurané jeden po druhém přistupují k misce s kadidlem, zableskne se čepel a z ranky na prstu skane do misky kapka krve.
Tak začal Den pokání a stále více královských vojáků se zastavovalo, přihlíželo a šeptalo si poznámky o tom, co to asi Tsurané dělají a co znamená jejich zpěv.

Časné ráno bylo studené, když Richard šplhal k průsmyku nad údolím. Z jeho dechu se tvořila pára a v obláčcích mu odlétávala od úst. Nakonec se zastavil před chatrčí, kterou stráže používaly k ohřátí během přestávky na jídlo. Hanson, Richardův společník, zadupal na místě, aby vrátil cit do promrzlých nohou. Richard nahlédl do chatrče. Oheň skoro dohoříval, a tak jej prohrábl a přihodil na něj polínko. Vyšel ven a řekl: "Počkej tady, zahřej se a ohřej polévku. Já jim zatím půjdu říct, že jsme tady."
Hanson se s ním nehádal a vešel dovnitř, zatímco se Richard vydal za Lutharem a Bewinem, aby je vystřídal na vrcholu útesu, který se tyčil nad severním průsmykem.
Oba muži seděli zachumlaní do těžkých plástů, ale zůstávali ve střehu; zaslechli ho přicházet a otočili se s tasenými zbraněmi.
"Přihodilo se něco?" zeptal se Richard.
Muži vstali, protáhli se a Bewin si nepřítomně zamnul rameno, které ho trápilo od předešlého roku, kdy ho do něj zasáhlo tsuranské kopí.
"Klid, až na vlky," zívl Luthar.
Toto byla první Richardova hlídka v horách, a přestože si to nepřiznal, zodopovědnost, jež s ní byla spojená, ho vzrušovala.
Ode dne Jurgenovy smrti mezi ním a Hartraftem nepadlo kromě obvyklých výtek při nástupu jediné slovo a Richard tajně doufal, že by tato důvěra, kterou do něho Dennis vložil, mohla znamenat začátek odpuštění.
Výhled z útesu byl nádherný, skalnaté úbočí hory se svažovalo do hloubky více než tisíce stop k okraji lesního porostu. Daleko za stromy se rozprostíraly planiny a v křišťálově průzračném ranním vzduchu Richard viděl něco, co se podobalo stádu divokých koní. Další horské pásmo, vzdálené dobrých dvanáct mil, se mu před očima rýsovalo tak jasně a zřetelně, až to v něm vyvolávalo dojem, že se jej může dotknout.
Všechno leželo pod sněhem a jitřní světlo ozařovaly svahy tak, že to vypadalo, jako by bohové posypali svět diamanty a rubíny.
"Jídlo je připraveno?" zeptal se kaprál Bewin.
"Je se mnou Hanson; už ohřívá polévku."
"Raději bych si dal trochu piva," povzdechl si Luthar.
"Hlídka nám skončí večer," řekl Richard.
"Zatracení Tsurani a jejich náboženské povykování. Měl jsem mít volno už včera."
"Oni zase drželi hlídky, když jsme slavili Slunovrat," připomenul mu Richard.
"Jenže to jsem neměl službu, tak ať jdou do háje. Jsem tady už čtyři dny a celou dobu jsem se nenapil."
"Přestaň skuhrat," okřikl ho Bewin. "Všechno je v pořádku. Pojď se zahřát."
Luthar, který si stále něco mumlal, opatrně sestoupil po příkrém kamenitém svahu až k chatrči ukryté za první řadou stromů.
"Hlídej pořádně, synu," řekl Bewin.
Richard se usmál. "Budu."
"Pošlu sem v poledne Hansona, aby tě vystřídal. Pamatuj si, chlapče, drž se při zemi, moc se nehýbej a měj oči na šťopkách. Hlídej úbočí hory, ale i planinu dole. Mohli by zkusit poslat přes vrchol několik zvědů, aby se dostali za nás."
"Ano, kaprále."
"Je to těžké rozeznat, ale tamhle dole těsně pod hranicí lesa to vypadá, jako by tam někdo vyšlapal stezku. Třeba to byli jen ti divocí koně, ale chci, abys na to místo dával pozor. Jestli uslyšíš něco neobvyklého, uvidíš, jak nad les vyletěli ptáci, nebo se ti prostě něco nebude zdát v pořádku, přiběhneš hned za mnou."
"Ano, kaprále."
"Dobře, synu. Tak, a teď si dám tu polívku a pak se trochu prospím."
Richard se usmál. V Bewinově hlase zněl téměř přátelský tón. Bewin byl jediný, kdo ho po Jurgenově smrti vzal pod ochranná křídla a ukázal mu několik věcí potřebných k přežití; pro zbytek oddílu Richard přestal existovat.
Richard se posadil na kožešiny, právě uprázdněné Bewinem a Lutharem a rozložené ve štěrbině mezi dvěma balvany, a přetáhl si bílý plášť přes ramena a hlavu, takže ze vzdálenosti sta stop byl v podstatě neviditelný. Po několika minutách se uvolnil a začal se cítit pohodlně, ale vzrušení ze zodpovědnosti, která mu byla svěřena, ho neopustilo. Všichni muži z Hartraftova oddílu a vlastně i všichni Tsurané teď spoléhali jen na něho a při té myšlence se v něm vzedmula pýcha; stál na stráži, zatímco jeho druhové spali nebo slavili svůj svátek.
Během týdnů, které strávil v údolí, Richard zjistil, že ho Tsurané fascinují. Byl přidělen k bratru Corwinovi, a proto strávil hodiny péčí o čtyři zraněné Tsurany a tři královské vojáky, kteří přežili namáhavý pochod do údolí. Z každé skupiny jeden zemřel, ale chlapec, o jehož záchranu tak bojoval, dokázal přežít a jeho noha se téměř zahojila. Osami sice bude po zbytek života kulhat, ale je naživu.
Oba dva se snažili naučit toho druhého vlastnímu jazyku, a přestože se jejich hovory zřídka točily kolem něčeho jiného než jídla, zvládnutí tsuranské hry v kostky a nejapných poznámek o mladých služebných, Richard cítil, že by mohl Osamiho nazývat přítelem.

Když se hovor v ložnicích večer obrátil v šeptanou výměnu názorů na to, co by se mělo udělat s Tsurany, jakmile všichni odejdou z údolí, cítil se zmaten. Někteří z mužů chladně prohlašovali, že by se ta pakáž měla prostě pobít ve spánku. Jiní namítali, že vzhledem k tomu, co všichni společně prožili, by byl nejlepší čestný otevřený boj, a nebo že by možná stačil souboj Dennise s Asayagou, po němž by oba oddíly šly svou cestou. Ale našli se i takoví, kteří tvrdili, že celá tahle věc je bláznivá a že jakmile opustí údolí, měli by se prostě rozejít bez porušení příměří. Richard se celým srdcem ztotožňoval s tímto názorem, ale protože si byl dobře vědom svého postavení v oddíle po Jurgenově smrti, měl dost rozumu, aby se neprojevoval.
Noční můra okamžiku Jurgenovy smrti se k němu vracela pokaždé, když usnul - to, jak Jurgen zůstal nad ním jakoby viset ve vzduchu, hrot kopí zbrocený krví jeho srdce, pohled upřený do Richardových očí, zvláštní, nepřítomný úsměv, když mu v očích haslo světlo.
A Hartraft. To, jak se na něho velitel díval a nevraživý chlad, který vůči němu celý měsíc zachovával, to bylo další jeho trápení.
Hodiny líně míjely. Čas od času vstal, aby se protáhl, a pak si zase sedl. V jedné chvíli měl dojem, že dole na pláních něco zahlédl. Zastínil si oči a napnul zrak. Vypadalo to skoro jako jezdec, který honí dalšího koně, ale byl to jen okamžik, než mu výhled zaclonily stromy na dolní části svahu.
Má zavolat Bewina?
Rozhodl se čekat, zůstat nehybný a pozorovat, ale minuty plynuly a on si začal říkat, že ho možná jen ošálil zrak, že to byli dva koně, ale nikdo na žádném z nich neseděl. Koně zmizely v lese a Richard věděl, že by vypadal hloupě, kdyby neměl nic, na co by mohl ukázat prstem.
Znovu se opřel o balvan. Zvláštní, jak se všechno vyvinulo. Čekal, že válka bude úplně jiná - sešikovaná vojska, udatní kopiníci v plné zbroji stojící v prvních řadách, vlající praporce, vřeštící trumpety, příležitost naplnit dětské sny o slávě.
A on místo toho během minulého měsíce viděl divokou řež v lese, muže, kteří se ve sněhu a dešti po sobě sápali jako divoká zvířata, hodiny vyčerpávajícího běhu s děsem v patách, kruté zabití trolla, který vřískal hrůzou, když z něho vyprchával život; a nakonec vysilující pochod k horskému hřebeni.
Žádné trumpety, žádná zmínka jeho jména v hlášení králi, žádné bodré bratření u táborových ohňů. A co se týkalo nepřátel, tak to byl Osami, chlapec stejně starý jako on a také stejně vyděšený, s nímž se tajně dělil o ukradenou láhev brandy a hrál kostky o několik drobných mincí, jež Osami opatroval, jako by to byly drahokamy. A nesměl zapomenout na nekonečnou únavnou nudu nástupů, sbírání dříví a odvlékání kořisti lovců do tábora.
Uslyšel za sebou hlasy a ohlédl se. Neviděl nic, protože chatrč byla ukryta mezi stromy, ale znělo to jako bratr Corwin - slyšel dunivý smích a pár slov Bewina, který se radoval, že mnich, když už se vláčel celou tu cestu do kopce, pomyslel na to, aby s sebou vzal měch plný brandy. Začal se zvedat, ale pak se rozhodl zůstat svědomitý a dál bedlivě hlídat. Podíval se na slunce a usoudil, že nanejvýš za hodinu ho přijdou vystřídat a pak si s mnichem také dá pár doušků.
Bylo zvláštní, že bratr Corwin došel až tak daleko, ale mnich v poslední době mizel na celé dny, aby hledal byliny ukryté pod sněhem, aby mohl snáze vyléčit půltucet mužů, které postihl průjem, a těch pár zbývajících raněných, jejichž rány se špatně hojily.
Po více než hodině Richarda napadlo, jestli si Bewin uvědomuje, jak svědomitě tady dělá svoji práci, že neopustil své místo, aby se na pár minut ohřál u ohně, ale zůstal zde bez ohledu na pokušení, které s sebou přinesl Corwin.
Znovu zahlédl pohyb - stádo koní v údolí mířilo k lesům na úbočí, ale pak prudce změnilo směr a dalo se do cvalu, jímž běželo několik set sáhů, než opět zpomalilo.
"To máme dnes krásný den, že ano, mladý Richarde?"
Otočil se. Bratr Corwin dýchavičně stoupal do příkrého svahu a přidržoval si lem dlouhého roucha, aby si je nepřišlápl, když se brodil zledovatělým sněhem. Richard se usmál. Pokud měl během posledního měsíce nějakého přítele, byl to Corwin. Mnich ho zasvětil do mnoha tajů léčení: jak sešívat rány, vytahovat šípy, zastavovat krvácení. Svůj soucit dělil rovnoměrně na obě strany a chválil Richarda za vlídnost a vstřícnost k mladému Osamimu.
Richard napůl vstal, ale mnich mu pokynul, ať zůstane sedět. "Neukazuj se, chlapče, nikdy nevíš, jestli se někdo zdola nedívá."
"Zatím jsem neviděl nic, Bratře, jen několik koní."
"Ale přesto, lesy mají oči."
Corwin se posadil vedle něho.
"Proč? Myslíš, že tam dole někdo je?"
"Je dobré si to myslet. Oni vědí, že tu jsme."
"Tak proč na nás nezaútočí?"
"Protože dokud jsou tady hlídky, mohou včas doručit varování. Tři nebo čtyři lučištníci mohou držet útočníky v šachu celé hodiny, zatímco posel poběží vyhlásit poplach. Toto je jediný průsmyk ze severního údolí. Vím to, chodil jsem po těchto lesích celé týdny."
"Je tu takový klid," povzdechl si Richard. "Člověk by si skoro mohl myslet, že žádná válka není."
"Ale válka je, mladý Richarde."
Tón, jakým Corwin tato slova pronesl, přiměl Richarda, aby se otočil a podíval se mu do očí.
A v tom okamžiku ucítil, jak mu do boku vnikla čepel dýky.
Zasáhla ho s prudkostí, jakou si dosud nedovedl představit, palčivá bolest mu vyrazila dech z plic. Upadl naznak.
Ještě když padal, nemohl uvěřit tomu, co se právě stalo.
Corwin vstal s dýkou v ruce a usmál se.
Vyděšený Richard, který se marně pokoušel znovu nadechnout, k němu vzhlédl široce rozevřenýma očima.

"Proč?" zasípal.
V Corwinových očích se skoro objevil náznak smutku a lítosti. "Je mi to líto, synu. Ve skutečnosti jsem tě měl docela rád. Je to zlé, byl jsi takový hezký mladík. Je tě škoda."
"Bewine!" vykřikl chraptivě, přitiskl si dlaň k boku a pokusil se vstát.
"Nemá smysl ho volat. Jsou všichni mrtví."
"Cože?"
"Jed v brandy. Bylo to snadné. Podle mě si ani neuvědomili, že umírají, jen tiše usnuli. Taková pokojná smrt. Pak jsem jim pro jistotu ještě podřízl hrdla."
"Bewine!"
Přes tvář obtloustlého mnicha přelétl stín. "Jsou mrtví, Richarde. Je to starý trik, použil jsem jej už mnohokrát."
"Kdo jsi?" vzlykl Richard.
Corwin se opět usmál. "Hartraft na to měl přijít. Pronásleduju ho už dost dlouho. Před lety jsem byl poslán do té jeho malé zasmrádlé vesnice, abych zabil jeho, jeho otce a dědečka, ale nedostal jsem se tak blízko, abych mohl otrávit jejich víno." Corwin se zasmál a zavrtěl hlavou. "Kromě toho jsem vymyslel lepší plán, jak potrestat Hartraftovu rodinu. Zvláštní, že mě nepoznal, když jsem na vás narazil v lese, ale je pravda, že jsem za poslední roky přibral pár liber na váze a už jsem nepřipomínal onoho obchodníka se svatými ostatky, za něhož jsem se tehdy vydával."
Richard se nadzvedl na lokti a rozkašlal se. Na bílý sníh dopadly kapky zpěněné krve.
"Té noci, kdy padla jeho vesnice, jsem otevřel průsmyk. Přesně jako tady, otrávil jsem stráže a toho, který byl právě na hlídce, jsem probodl. Pak jsem si sedl a díval se, jak se průsmykem valí Tsurané. Je mnohem zábavnější sledovat, jak jeden nepřítel vraždí druhého. Věděl jsem, kde ústí úniková chodba z tvrze, tak jsem tam šel a čekal. Děvče mělo smůlu - ta šipka patřila Dennisovi, ale výsledek byl svým způsobem ještě potěšitelnější. Vůči ní bylo laskavější ji zabít, než aby pak oplakávala manžela, a vůči němu bylo mnohem krutější, když se musel dívat, jak umírá, nemyslíš?"
"Kdo jsi?" zasípal Richard znovu.
"Murmandamův služebník," odpověděl Corwin hrdě. "Už dávno jsem dostal příkaz zabít Hartrafty. Jejich državy byly životně důležité pro plány mého pána. Ano, pronásledoval jsem Dennise celé roky, ale vinou téhle prokleté války bylo zatraceně těžké se k němu přiblížit."
Corwin se usmál a lemem svého hábitu otřel z dýky Richardovu krev.
"Byl jsem právě s Bovaiem ajeho přepadovým oddílem, když jsme polapili královského zvěda, který nám po jistém přesvědčování prozradil, že se vy Záškodníci pohybujete někde v okolí. Moje poslání mě vedlo na jih, ale moredhel mají tu úžasnou vlastnost, že myslí v mezích let a desetiletí spíše než dnů a týdnů. A tak mi Bovai dal pokyn, abych vás našel, pronikl mezi vás, ale nechal Hartrafta naživu. Když je konečná pomsta tak blízko, musí být Bovai napůl šílený touhou vidět Dennisovu krev na vlastní dýce namísto na mé. Jakmile budete všichni mrtví, vrátím se ke svému původnímu poslání." Zasmál se. "Způsob, jakým jsem zničil past, kterou jste nastražili na Tsurany, byl opravdu mistrovský. Ve skutečnosti mířili na opačnou stranu, než jsem je zavedl zpátky k vám a vyvolal malý roztomilý masakr. Ale co se týká Hartrafta, věř mi, mladý Richarde, bylo by jednoduché ho během posledních týdnů otrávit, ale Bovai si chce dopřát to potěšení zabít ho sám. Kromě toho jsem toho jedu u sebe neměl moc a uvědomoval jsem si, že jej budu potřebovat ke svému útěku, až přijde čas převést Bovaie přes průsmyk."
"Ty parchante!" vykřikl Richard a nahmatal svoji dýku.
"Ale chlapče, je hřích spílat svatému bratrovi." Corwin se svému žertu usmál. "Bovai čeká tam dole v lesích, chlapče. Včera jsem si všiml, že tam je. Jakmile mu dám vědět, že ty a tvoji přátelé tady jste mrtví, zaútočí. Je mi líto, chlapče, ale je čas zemřít. Protože tě mám rád, usnadním ti to. Jen si lehni a zavři oči. Slibuju, že to nebude bolet."
Richard s duší naplněnou hrůzou vytrhl dýku z pochvy a zvedl ji, přestože při každém pohybu sténal bolestí.
"Tak dobře," zašeptal Corwin chladně. "Teď se obávám, že to bolet bude. Nemám rád odpor. Už jsi někdy viděl muže s vyříznutým jazykem a poslouchal, jak se zalyká vlastní krví? Je to docela zajímavé."
Corwin vyskočil, ale zradila ho vlastní váha, když se Richardovi podařilo uhnout stranou. Richar měl pocit, jako by ho přes paži šlehl rozžhavený bič, ale on sám zasáhl Corwina do obličeje a rozsekl mu tvář až na kost.
Corwin vztekle zařval a znovu sekl. Richardovi se zableskla před očima čepel; pokusil se couvnout, ale jak ho rychle opouštěly síly, sklouzl a přepadl přes okraj ostrohu. Svět se kolem něho zatočil a pak ho obklopila tma.

Probudila ho bolest. V ústech cítil slanou chuť krve a na okamžik ho s hrůzou napadlo, že Corwin splnil svoji hrozbu a vyřízl mu jazyk.
Chvíli čekal a rozhlížel se, pak se pokusil posadit, ale sebemenší pohyb v něm vyvolal vlnu bolesti. Rozkašlal se a vyplivl zpěněnou krev.
Snažil se zjistit, kde se nachází, protože měl pocit že skála vedle něho tvoří stěnu. Zamrkal a uvědomil si, že není tam, kde bojoval s Corwinem, ale na skalní římse několik stop pod svým strážním stanovištěm. Musel spadnout, když na něho Corwin zaútočil. Podivil se, jak to že ještě žije, a pak ho napadlo, že otylému falešnému knězi se patrně nechtělo šplhat za ním dolů, aby ho dobil, a pravděpodobně ho stejně pokládal za mrtvého nebo tak blízkého smrti, že ho ponechal na pospas chladu. A dlouhá řezná rána na tváři, kterou mu Richard způsobil, ho patrně přiměla zabývat se sebou samým a snahou zastavit krvácení.
Rozostřeným zrakem se podíval kolem sebe a pak nesmírně pomalu vstal, přestože každý jeho sval křičel bolestí. Uviděl kámen vyčnívající ze skalního podloží asi do výšky dvou stop a vystoupil na něj. Vztyčil se a téměř při tom omdlel, ale uchopil okraj skály nad sebou. Věděl, že má jen jeden pokus, a proto se přinutil nadechnout a vytáhl se nahoru. Tam se zhroutil na zem i a ztratil vědomí.

O něco později se opět probral a posadil se. Podíval se na slunce a uvědomil si, že uplynula sotva hodina. Zvedl se na nejisté nohy a rozhlédl se.
Mnich nebyl nikde v dohledu. Richard se vrávoravě vydal k chatrči. Oheň stále ještě praskal a kolem něho leželi Bewin, Hanson a Luthar. Otrávení Corwinem.
Toto vědomí ho naplnilo vztekem. Předklonil se, zakašlal a do sněhu dopadly kapky krve.
Krvácím dovnitř, umírám, pomyslel si.
Ohlédl se přes rameno, protože měl dojem, že slyší dusot koní. To už jsou tady?
Znovu se podíval na slunce. Určitě už bylo hodně po poledni. Corwin ho opustil před dobrou hodinou. To znamenalo, že už by mohli být na cestě.
Přepadl ho další záchvat kašle. Posadil se a pocítil tak nekonečnou slabost, že zatoužil lehnout si k ohni a usnout. Ale vzepřel se tomuto pokušení, protože věděl, že už by se neprobudil. Nepřítomně zvedl měch s brandy, ale pak si vzpomněl, co obsahuje, a odhodil jej.
Odplazil se ke kapránovi, pomalu mu odepnul pasek a pak si rozepnul tuniku. Sáhl do Bewinova vaku a vytáhl nouzový obvaz, který na Hartraftův rozkaz musel mít u sebe každý z jeho mužů. Poprvé se podíval na bodnou ránu na pravé straně hrudi mezi dvěma nejspodnějšími žebry. Vytékala z ní tenká stružka krve a Richard téměř s každým nadechnutím cítil, jak jí uniká i vzduch z jeho plíce. Přitiskl si obvaz k ráně a pak si opatrně ovinul kolem hrudi Bewinův opasek a s výkřikem bolesti jej pevně utáhl. Tuniku už si zapnout nedokázal, a tak ji nechal rozepnutou a vstal.
Corwin překvapivě nepomyslel na to, aby pustil koně, který byl uvázán za chatrčí. Byla to stará herka používaná k dopravě zásob pro stráže a v případě nouze ji mohl použít posel, aby se rychle dostal k veliteli. Richard věděl, že mnich koně nemá rád, ale přesto ji měl vzít s sebou - nebo ji zabít.
Nebyla dokonce ani osedlaná, ale Richardovi už na sedláni nezbývaly síly. Přivedl klisnu k hrubě sbitému stolu, který vytlačil před chatrč, vylezl na něj a pak se vyšplhal na koňský hřbet.
Nasměroval klisnu dolů ze svahu a k Wolfgarovu domu a pobídl ji. Hluboko v duši věděl, že půjde o závod dvaceti mil proti smrti. Kdo tento závod vyhraje, tím si nebyl jist. Nutit starou kobylu ke cvalu by znamenalo, že ji po několika minutách schváti a on sám při tom vykrvácí. Pojede-li krokem, dostane se ke svému oddílu za půl dne.
Zaťal zuby a popohnal klisnu do drobného klusu, přestože mu nadsakování na jejím hřbetě působilo větší bolest, než si myslel, že je schopen vydržet. Chytil se ohlávky a přísahal si, že zůstane při vědomí, dokud nedojede ke kapitánovi.

Během dne zůstali Tsuraně s výjimkou ranního obřadu v domě, ale nyní se otevřely dveře a Asayaga vyšel ven.
Dennis právě ukončil večerní nástup. Jeho muži však zůstali na místech a tiše si povídali o Tsuranech.
Asayaga v plné zbroji přistoupil k Dennisovi a zasalutoval. "Je zvykem, že Den pokání končíme hostinou. Zveme vás ke stolu jako své hosty."
Dennis jen přikývl, protože nevěděl, jak by měl odpovědět. "Buďte tedy ty i tvoji muži tak laskaví a následujte mne."
Asayaga je odvedl do hodovní síně. Na čistě vydrhnutém stole byly připraveny mísy a talíře a místností sladce vonělo kadidlo. Tsuraně stáli kolem stolu tak, že mezi nimi byly mezery, a Asayaga pokynul Dennisovým mužům, aby zaujali prázdná místa.
Byl přítomen i Wolfgar se svými dcerami a všemi členy domácnosti až po to nejmenší dítě. Dennis přijal místo, které mu nabídl Asayaga, a posadil se mezi něho a Wolfgara. Královští vojáci mlčeli a zvědavě se rozhlíželi.
Asayaga pozvedl pohár a pohlédl na velitele útoku Tasemua, který stál v pozoru u dveří a čekal. Minuty míjely. Najednou se Tasemu otočil do místnosti a začal zpěvavě recitovat. Ostatní Tsuraně se k němu přidali. Modlitba trvala několik minut, až nakonec pomalu utichla. Tsuraně chvíli stáli se skloněnými hlavami, pak vážně pozvedli poháry, vyprázdnili je a s hlasitým zajásáním je hlučně postavili zpět na stůl.
Asayaga se obrátil k Wolfgarovi a uklonil se. "Je zvykem, že když je Den pokání u konce, člověk zve k sobě pocestné, kteří míjejí jeho dům, a pohostí je. Dnes jsme my pocestní a ty náš hostitel. Děkujeme ti za to."
Poháry byly znovu naplněny z velkých džbánů piva na stole a všichni Tsuraně připili Wolfgarovi, který s úsměvem povstal a poděkoval jim mírnou úklonou.
Pak se Asayaga otočil k Dennisovi. "Je také zvykem, že člověk vyhledá toho, na koho se hněvá, podá mu ruku a slíbí, že se v nastávajícím roce onoho hněvu vyvaruje."
Ostatní Tsuraně během jeho řeči v jazyce Království mlčeli, ale podle jejich výrazů Dennis poznal, že vědí, o čem jejich velitel mluví.
"Ty a já jsme přísahali věrnost králi a císaři, kteří spolu válčí, Hartrafte. Musíme být poslušní především této přísahy. Ale dnes tě žádám, abychom odložili zášť nebo myšlenky na to, co mezi sebou budeme muset vyřešit. Jsme nepřáteli, Hartarfte, ale aspoň dnes buďme ctěnými nepřáteli a podělme se o toto jídlo v míru."
Asayaga začal napřahovat ruku a Dennis v té chvíli nevěděl, co by měl udělat. Stisknout Tsuranovi dlaň v obřadním gestu bylo něco, co si dosud nedokázal představit ani ve snu.
Asayaga se mu podíval do očí a zaváhal. Celá síň ztichla. Přes Asayagovu tvář přelétl náznak úsměvu. Tsuran se otočil, vzal svůj vlastní pohár, naplnil jej a podal Dennisovi.
Dennis, který na něco takového nebyl připraven, přijal pohár, aniž si uvědomil, co dělá, a místností se rozlehl smích. Tsuranští vojáci napodobili svého velitele, dolili své poháry a nabídli je královským vojákům.
Dennis kývl hlavou, pozvedl jej směrem k Asayagovi a vypil do dna. Velkou síní zabouřil jásot. Dennis odložil pohár.
"Jsou chvíle, Asayago," řekl, "kdy skoro zapomenu, že jsi Tsuran."
"A jsou chvíle, kdy já zapomenu, že jsi Hartraft ze Záškodníků, Dennisi," odpověděl Asayaga.
Dennis si nemohl pomoci, aby se zdráhavě neusmál. Vzal svůj dosud nedotčený pohár a podal jej Asayagovi, který jej bez váhání vyprázdnil.

Tsurané, kteří seděli v zadní části síně, vyšli ven a za okamžik se vrátili s podnosy plnými plátků studeného pečeného masa, připraveného o den dříve, a zanedlouho všichni seděli a hodovali. Místnost šuměla hovorem a smíchem; muži zjistili, že je zábavné dolévat si navzájem poháry a nutit své sousedy pít.
"Váš obřad je velice jímavý," řekla Alyssa, která vstala z židle a postavila se mezi Asayagu a Dennise.
"Děkuji ti, má paní," odpověděl Asayaga.
"Je to ostuda, že nemůžete svůj slib protáhnout až do příštího Dne pokání."
Asayaga přikývl. "Válka je válka, má paní. Hartraft musí poslouchat stejně jako já. Když dostaneme rozkaz bojovat, provedeme jej. Jiná otázka je, co je v našich srdcích."
"A co je ve tvém srdci, Hartrafte?" Alyssa se podívala Dennisovi do očí.
"Dělám svou povinnost, má paní."
"A je to jen povinnost? Otec mi řekl, co se ti stalo, co se stalo tvé rodině. Je to jen povinnost?"
"Ty jsi neviděla tuto síň v plamenech, svého otce mrtvého, tvůj milovaný manžel ti nezemřel v náruči."
Vyhrkl tato slova snad až příliš prudce; v rozpacích se odvrátil. Položila mu ruku na paži a on se na ni ohlédl.
"Vím, že můj otec nepřežije tuto zimu," zašeptala. "Tvůj příchod byl předzvěstí toho všeho a tuto síň také pohltí plameny."
"A nebudeš za to nenávidět moredhel?"
"Ano, ty, kteří to způsobili. Ano."
Dennis se podíval Asayagu. "Proč se vůbec snažíš?" zeptal se.
"Co tím myslíš?"
"Tohle. Tohle všechno," řekl Dennis lehce podrážděným tónem. "Hostinu, včerejší modlitbu za duše mých mrtvých přátel, pohár, který jsi mi nabídl. Proč se k sakru vůbec snažíš?"
"Protože jsem Tsuran," odsekl Asayaga ostrým šepotem.
Dennis, ohromen prudkostí Asayagovy odpovědi, na to neřekl nic.
"Nechci tady být, Hartrafte. Z celého srdce si přeji být doma, třebaže je můj svět prolezlý intrikami prokleté Hry Rady. Jsem vazalem pána Ugasy a jeho syna, který bude vládnout po něm, a dosáhl jsem nejvyššího postavení, v jaké jsem mohl doufat. Svoji hodnost jsem získal po pětadvaceti letech svědomité služby, kdy jsem bez váhání plnil všechny rozkazy, jaké jsem obdržel. A devět let této služby jsem strávil tady, na tvém světě, Hartrafte.
Dostal jsem příkaz jít na toto místo, do této války. Z padesáti příslušníků mého klanu, kteří šli se mnou, zbyli v této chvíli jen seržant Tasemu a další tři. Ti ostatní zde jsou mladší bratři a synové těch, kdo tady padli."
Dennis přikývl, ale neřekl nic, když Alyssa položila ruku na Asayagovo rameno.
"Přál bych si, aby muži domu Minwanabi nikdy nevstoupili do tvé tvrze, abys stále žil ve svém domově, abychom se ty a já nikdy nesetkali." Poslední slova hněvivě vyplivl a několik nejblíže sedících mužů umlklo a obrátilo pozornost k oběma kapitánům. "Ale my jsme se setkali, tvoje rodina je mrtvá, moji přátelé jsou mrtví a jediné, co nám zbylo, je to, jak nyní naložíme se svými životy, jakkoli mohou být krátké."
Podíval se na Dennise a ten s ohromením zjistil, že se v Asayagových očích lesknou slzy.
"Přál bych si jen, abych dokázal nalézt mír a naučil se zapomínat."
Pak Asayaga náhle vstal a otočil se zády ke stolu. Další muži utichali a Dennis se rozhlédl po místnosti. Tsurané pozorovali svého velitele a přemýšleli, k čemu právě vlastně došlo.
Gregory a Tinuva hleděli na Dennise a Gregory se ho nepatrným pohybem ruky otázal, jestli nenastal nějaký problém. Čas jako by se natáhl. Dennis se podíval na druhou stranu. Wolfgar mlčel a vypadal zamyšleně. Roxanne vedle svého otce Dennisův pohled oplácela, ale v jejích očích se tentokrát nezračila jízlivost, jen smutek a lítost.
Dennis nejistě vstal, vzal svůj pohár a pozvedl jej k Asayagovi. "Pokud jsem ti dnes způsobil smutné vzpomínky," řekl, "omlouvám se."
Asayaga se na něho zadíval, ale neřekl nic.
"Muži nás pozorují," zašeptal Dennis. "Myslí si, že se hádáme."
"Muži se vždycky dívají," povzdechl si Asayaga, "a my se podle toho musíme chovat."
Dennis zavrtěl hlavou. "Vezmi si ten pohár, Asayago, potřebuješ se napít."
Přes Asayagovu tvář přelétl úsměv. Tsuranský velitel přijal pohár a vypil jej. Hned nato se v místnosti opět rozproudil hovor.
"Předpokládám, Hartrafte, že se mi od tebe právě dostalo nejpřátelštějšího gesta, jakého jsi vůči Tsuranovi schopen."
Dennis neodpověděl. Zachytil na okamžik Alyssin pohled a všiml si úlevy v jejích očích. A v tu chvíli si byl jist, že jakékoli city, které v něm mohla roznítit, zůstanou neopětovány. Její pozornost byla soustředěna na Asayagu a tam také zůstane.
Asayaga se opět posadil vedle něho a oba jedli mlčky, zatímco se místnost kolem nich ozývala smíchem, útržky písní a divokým výbuchem jásotu, když jeden z Tsuranů vyhrál v kostkách dýku královského vojáka, který mu ji s úsměvem podal.
"Udělá z tohohle mizery boháče v té jejich zemi, kde nemají žádné kovy," zasmál se.
Další královský voják prostě vytáhl svoji dýku a hodil ji Tsuranovi, který seděl vedle něho, a během vteřin vypukla mezi všemi výměna darů - královští vojáci nabízeli dýky, jež měly pro Tsurany daleko větší cenu, než kdyby byly ze zlata, a Tsurané za ně vyměňovali stejně vzácné drahokamy a leštěné lakové náramky.
Tento výměnný obchod v nich vzbudil téměř divokou veselost a opět byly pozvednuty poháry, v mnoha případech proto, aby jejich obsah zmizel v otevřených ústech souseda. Dokonce i Dennis se té pošetilosti usmál a starý Wolfgar vstal a začal recitovat baladu, ale naslouchalo mu jen málo mužů, pokud vůbec nějací.
A pak se to stalo tak rychle, že Dennis sotva zahlédl záblesk čepele a sprška krve.

Seržant Barry vstal, zavrávoral a chytil se za podpaždí, odkud mu mu tryskala krev.
Dennis a Asayaga vyskočili z židlí a rozběhli se každý podél jedné strany stolu, ale měli potíže protlačit se mezi muži, kteří vstávali, odstrkovali židle a křičeli. Někteří se domnívali, že jde o nějaký žert, zatímco jiní si začali uvědomovat, že oba zástupci velitelů - Barry a Sugama - spolu bojují.
Sugama se krčil ve střehu s královskou dýkou v ruce. Barry popadl jednu z dýk na stole a držel ji v levé ruce připraven vrhnout se na protivníka bez ohledu na proud krve, jež mu vytékala z podpaždí.
"Sugamo!"
Asayaga už k němu přibíhal, ale Sugama ho nebral na vědomí. Zasyčel cosi tsuransky a několik mužů vykročilo, aby se k němu připojili.
"Ten zkurvysyn mě bodl!" zařval Barry a část královských vojáků rovněž sáhla po zbraních.
"Zatraceně, Barry, nech toho!" vykřikl Dennis.
"Ty piješ s těmihle parchanty!" zaječel Barry. "Sotva jsem jim začal důvěřovat, a takhle to dopadne!"
Pozvedl pravou paži, ale zůstal stále bojovně nahrbený s dýkou v levé ruce.
Dennis se podíval na Asayagu a muže kolem něho a pak skočil po Barrym a přitiskl mu paže k trupu. Věděl, že je Barry skoro stejně silný jako on sám, a když ho poháněla zuřivost jako právě nyní, byl téměř nezastavitelný.
Barry se ho pokusil setřást a Dennis viděl, že jeho muži stojí kolem bez hnutí a jen pozorují. A pak spatřil Sugamu, který si uvědomil, že je Barry v tomto okamžiku bezbranný. Asayaga byl mimo dosah, když se Sugama vrhl kupředu. Dennis se v poslední chvíli pokusil Barryho odsunout stranou; nikdy by nečekal, že se Sugama sníží k tak zbabělému útoku. Čepel pronikla až po jílec do Barryho břicha, přestože jím Dennis smýkl stranou. Barry zalapal po dechu a zkroutil se bolestí.
Dennis pustil Barryho a sehnul se, aby sebral dýku, která seržantovi vypadla z ruky. Sugama couvl a v jeho očích se objevil výraz, který už Dennis viděl mnohokrát, uvědomění, že se blíží smrt a že Dennis bude jejím vykonavatelem.
"Hartrafte, ne!"
Byl to Asayaga, který se pokusil mezi ně skočit, ale Dennis jeho výkřiku nevěnoval pozornost. Vrazil Barryho dýku do Sugamova břicha, pustil ji a ustoupil.
Sugama se s přiškrceným výkřikem zhroutil na hodovní stůl. Široce rozevřenýma očima se podíval na dýku ve svém těle, pak vrhl nenávistný pohled na Asayagu a řekl něco tsuransky.
"To je tvoje vina, Asayago -" slyšel Dennis Tinuvův šeptaný překlad "- zneuctil jsi naše předky tím, že piješ s nepřáteli.
Proklínám tebe i všechny, kdo tě následují." Dennis se otočil k Barrymu a poklekl k němu. Bylo jasné, že zranění je smrtelné, a Barryho tvář už pokrývala sinalá předsmrtná bledost. "Potom těm parchantům důvěřuj," zašeptal Barry.
"Je mi to líto," vydechl Dennis.
"Bodl mě mojí vlastní dýkou," zasípal Barry a znehybněl. Dennis pomalu vstal. V místnosti vládlo hrobové ticho. Sugama ležel zkroucený na stole a záštiplně hleděl na Dennise. Vedle něho stálo několik jeho spolubojovníků. Dennis vytasil vlastní dýku a vykročil k němu. Asayaga mu zastoupil cestu.
"Uhni, chci toho parchanta dorazit," zasyčel Dennis. "Už umírá. Dopřál jsi mu válečnickou smrt." Šeptem rychle dodal: "Kdybys ho nebodl, dal bych ho oběsit jako bezectného zločince a moji muži by proti tomu nesměli nic namítnout, ale teď se obávám, že už je na to pozdě. Nemůžu ti dovolit dorazit ho, když nemá možnost se bránit. Nech ho v klidu zemřít." "K sakru, zabil jednoho z mých mužů! Ustup, Tsurane." "Ne."
Dennis zvedl dýku, zaujal bojový postoj a muži kolem něho začali couvat. Alyssiny a Wolfgarovy výkřiky nebral na vědomí.
"Mohl jsi ho zastavit, ale neudělal jsi to," štěkl na Asayagu.
"Je rychlý jako zmije," bránil se Asayaga. "Čekal jsem na vhodný okamžik, abych ho mohl chytit. Nečekal jsem, že znovu zaútočí."
"Ustup."
"Ne, nemůžu, Hartrafte, ne teď, když už je na pokraji smrti!" zvolal Asayaga. "Byl neozbrojený, když jsi ho bodl, a jestli tě nechám ho dobít, ztratím své muže. Musíš to pochopit."
"Pak si tedy vezmi zbraň, Tsurane."
Asayaga se nepohnul.
"Vezmi si zbraň!"
Asayaga s pohledem upřeným na Dennise natáhl ruku a jeden z jeho mužů mu podal dýku.
Byl to Tinuva, kdo nakonec vstoupil mezi oba soupeře, zády k Asayagovi a čelem k Dennisovi.
"Z cesty!" štěkl Dennis.
"Podívej se za Asayagu, ke dveřím," řekl Tinuva tiše.
Dennis přenesl pohled za Asayagu a uviděl u dveří Roxanne, o niž se opíral mladý Richard. Na okamžik si pomyslel, že chlapec byl patrně také zraněn při předchozím boji, ale pak si vzpomněl, že ho ráno poslal na hlídku do severního průsmyku.
Všichni v místnosti obrátili pozornost k Roxanne, jež pomalu vedla Richarda kolem Asayagy k Dennisovi, který se vztyčil z přikrčeného bojového postoje.
Chlapec se pokusil napřímit, jako by se chtěl postavit do pozoru. "Moredhel," zašeptal. "Pane, moredhel jsou v severním průsmyku."
Rozhostilo se ohromené ticho. Tinuva se pokusil převzít chlapce od Roxanne, ale Richard odmítl a s námahou se pokoušel stát sám.
"Pane -" Na okamžik zavřel oči a zhroutil se.

Dennis ho zachytil do náruče. Richard otevřel oči. "Pane, mrzí mě, co se stalo Jurgenovi. Tak moc mě to mrzí."
"To je v pořádku, chlapče," odpověděl Dennis. "Teď mi pověz, co se stalo."
"Jurgen, pane, je mi to tak líto."
"To je v pořádku, chlapče. Teď mluv."
Richard zakašlal a na rtech se mu objevila zpěněná krev. "Byl to Corwin. Otrávil ostatní, mě bodl. Pane, byl to moredhelský špeh."
Místností zašuměl šepot.
"Kolem poledne. Bodl mě a pak mě tam nechal, ať umřu."
"Poledne. Můžou tady být každou minutu," sykl Gregory.
Dennis k němu vzhlédl a Gregory vydal královským vojákům rozkaz, ať si připraví zbraně. Všechny zachvátila horečná činnost. Asayaga křikl a Tsurane se také rozběhli pro zbroj, ale Dennis zůstal klečet s Richardem v náručí.
"Mrzí mě to s Jurgenem."
"To je v pořádku, synu," zopakoval Dennis měkce. "Udělal by to pro každého."
"Jel se mnou zpátky sem," řekl Richard a jeho tvář prozářil jemný úsměv. "Spadl jsem z koně a chtěl jsem spát, ale on mě probudil. Řekl, že vás musím varovat a že pojede se mnou. Teď na mě čeká venku."
Dennis cítil, jak se mu na zátylku zježily vlasy. Podíval se k otevřeným dveřím.
"A pane, musím ti ještě říct -" Richar znovu na chvíli zavřel oči.
"Ano?"
Chlapec se zachvěl. "Byl to Corwin, kdo zradil tvoji tvrz."
"Cože?"
"Zabil hlídku, která střežila průsmyk. Bovai ho poslal, aby tě zabil. Nedostal se až k tobě, a tak zabil stráže a pustil tak Tsurany dovnitř té noci, kdy ses ženil. On to byl, kdo to udělal. Vystřelil i tu šipku, která zabila tvoji manželku, ale byla určena tobě."
Dennis se ohromeně napřímil, ale Richarda nepustil. Ve vzpomínkách se vrátil k oné noci a teprve nyní si uvědomil, proč mu Corwin připadal tak povědomý. Viděl ho jen na kratičký okamžik, jak drží kuši a jeho tvář ozařují plameny z tvrze, než se obrátil na útěk. Byl mladší a štíhlejší, ale byl to Corwin.
Někdo zavzlykal. Dennis zvedl oči a uviděl mladého Osamiho, který poklekl vedle něho a vzal do dlaní Richardovu ruku.
Richard se usmál. "Příteli," zašeptal tsuransky. Otočil hlavu k otevřeným dveřím. "Jurgen říká, že máš žít..." a pak zavřel oči a jeho duše opustila tělo.
"Je mrtvý."
Dennis vzhlédl. Byla to Roxanne.
"Musíš jednat, Hartrafte; tomu chlapci už nepomůžeš," řekla. "Už se pro něho nedá nic udělat, chudáčka."
Dennis přikývl a uvolnil dosud pevné objetí. Osami od něho převzal nehybné tělo a s pláčem uhladil rozcuchané vlasy na Richardově čele.
Dennis vstal. Před ním stál Asayaga. Dennis se podíval za něho na stůl, kde ležel Sugama. Byl mrtvý. I Barry na zemi byl mrtvý. Několik mužů neposlechlo Gregoryho rozkaz, zůstalo stát kolem svého seržanta a vrhalo na Asayagu nenávistné pohledy.
"Vyřídíme tuto věc později," řekl Asayaga chladně. Dennis přikývl. Tinuva se postavil do dveří.
"Slyším jejich koně," řekl. "Jsou ještě pořád na úbočí hory, půl hodiny, nanejvýš hodinu daleko."
"Okamžitě odsud odcházíme," prohlásil Dennis.
"Okamžitě?" vykřikl Asayaga. "Je noc. Překvapili nás. Měli bychom se zabarikádovat a bránit se tady."
"Už jsem jednou byl obklíčen ve tvrzi," odpověděl Dennis. "A nepřipustím, aby se to stalo znovu. Zasypou nás zápalnými šípy a do rána bude z tohohle všeho spáleniště. Utíkáme. To je naše jediná možnost." Podíval se na Roxanne. "Dokážeš nás zavést k západnímu průsmyku v noci?"
Zaváhala a ohlédla se na otce.
"Povede vás," řekl Wolfgar a Dennis si uvědomil, že nemluvil o její schopnosti udělat to, ale dával jí příkaz.
V jejích očí se objevila úzkost. Stařec ji vzal do náruče a přivinul k sobě. "Dítě, všichni smrtelníci musejí čelit tomuto dni a já jsem věděl, že přichází. Život byl ke mně laskavý, protože mi nakonec dal tebe a tvoji sestru." Políbil ji na čelo. "Máš sice jazyk jedovatý jako zmije, ale dokážeš být i sladká jako med z lučních květů. Miluju tebe a tvoji sestru víc než vlastní život. Všechna léta strávená s králi bych s radostí vyměnil za jedinou další hodinu s vámi dvěma." Na okamžik ji k sobě pevně přitiskl a pak ji jemně odstrčil. "A teď odveď tady naše přátele do bezpečí."
Při těchto slovech se podíval přes její rameno na Dennise a Asayagu.
"Vyřešte si ty svoje spory později, vy dva. Byl to jen opilecká rvačka a v opileckých rvačkách se stává, že někdo přijde o život. Mrtvé nechte tady."
Dennis neřekl nic.
"Jsi Hartraft, chlapče," napomenul ho Wolfgar. "Buď se ujmi velení, nebo ustup z cesty."
To říkával Dennisův dědeček a Wolfgar pronesl tato slova hlasem, jenž v sobě nesl připomínku dávné moci.
Dennis přikývl. Křikl na své muže, ať si připraví výstroj a seřadí se k pochodu.

Zástup vyšel z brány usedlosti a zahnul na jih k lesu, kde se nakonec vydá po stezce, která vedla k západnímu průsmyku.
Uprostřed zástupu kráčeli koně s dětmi a několika staršími ženami. Asi půl tuctu starých mužů a žen však prohlásilo, že zůstanou s Wolfgarem a jejich loučení s dětmi a vnuky bylo bolestné. Nad bránou a podél palisády hořely pochodně

ozařující několik slaměných panáků s přilbami, kteří byli rozestavěni na ochozech. Wolfgar, a ti, kdo s ním zůstali, s nimi budou pohybovat a dělat co nejvíce hluku, aby se pokusili Bovaie přesvědčit, že jsou všichni muži ještě uvnitř. Tato lest může moredhel zdržet, protože se bezpochyby zastaví a přeskupí, než na usedlost zaútočí.
Tinuva, který vyjel napřed na průzkum, se už vrátil a nyní pobízel zástup k většímu spěchu, protože bylo jen otázkou minut, než se nepřátelští zvědové přiblíží natolik, aby viděli, co se děje. Už odcházela poslední část zástupu. Dennis zůstal stát a díval se za ním. Wolfgar se u brány loučil s dcerami, které už seděly na koních. Skláněly se k němu, objímaly ho a tiše při tom plakaly. Wolfgar zvedl ruku, pohladil obě po tváři a pak plácnutím po zadku pobídl jejich koně do klusu.
Dennis a Asayaga, který mlčky stál vedle něho, čekali, až vyrazí na cestu poslední z jejich mužů. Dennis se ohlédl do hodovní síně, kde na stole mezi převrácenými poháry a talíři ležela tři těla. Brzy se toto místo stane jejich pohřební hranicí a Dennis si opět vzpomněl na Jurgena, představil si ho, jak stojí uvnitř a čeká na chlapce, až se k němu připojí na poslední cestě. Napadlo ho, jestli Richard nebyl svým způsobem náhradou za něho samého, a z nějakého důvodu, který sám nedokázal pochopit, se jeho oči naplnily slzami.
Ucítil na rameni ruku. Byl to Wolfgar. "Tak už běž, mladý Hartrafte. Dej pozor na moje děvčata." Dennis, neschopen v onom okamžiku promluvit, jen přikývl. "A ty, Tsurane. Ožeň se s Alyssou. Byl bych pyšný na vnuky ze tvé krve."
Asayaga se hluboce uklonil. "Tvoje žádost je mi velkou ctí, Wolfgare." Pak řekl: "A kdyby to bylo možné, požádal bych o její ruku, protože je..." Nechal větu nedopovězenu. "Ale na mém světě by byla otrokyní a není nic, co by ji mohlo před tímto osudem uchránit. Postarám se, aby se v bezpečí dostala na královskou stranu fronty, a budu ji při tom chránit vlastním životem."
Wolfgar pokýval hlavou. "Věděl jsem, že řekneš něco takového. No dobře. Ona to překoná. A teď honem utíkejte, než vás ti parchanti dostihnou. A nezabijte se navzájem: byla by škoda tak dobrého přátelství."
Oba velitelé mlčeli.
"Tak běžte už. Herec by měl vědět, kdy opustit jeviště, básník, kdy napsat poslední verš, a bard, kdy nastal čas odložit loutnu."
Asayaga mu zasalutoval a pak zaváhal. Zvedl ruku, zlehka se dotkl starcovy tváře a rozběhl se k bráně, aby dostihl zástup. Zůstali jen Gregory a Tinuva, kteří čekali na Dennise.
"Sbohem, Wolfgare."
Wolfgar se tiše zasmál. "Bylo by hezké mít ještě jednu noc. Říkal jsem si, že bych se pokusil o tu roztomilou zrzku, tu, co se tak starala o toho zraněného tsuranského chlapce. No, co se dá dělat..." Stále se smíchem popleskal Dennise po tváři a dodal: "Kdybys měl v hlavě aspoň špetku rozumu, oženil by ses s mojí Roxanne. Je s ní někdy pěkně těžké pořízení, to je pravda, ale má sílu a umí milovat. Byla by ti dobrou ženou, chlapče. Vyléčila by tu ránu, kterou už tolik let nosíš v srdci."
Dennis zrudl a chvíli to vypadalo, že tone v příliš velkých rozpacích na to, aby promluvil. Starý bard se rozhodl, že ho doprovodí k bráně, zavěsil se do něho a začal tiše zpívat svoji slavnou baladu o královské nedostatečnosti v posteli. Dennis se musel usmát při vzpomínkách, které v něm jeho zpěv vyvolal. Wolf-garova ruka nenápadně sklouzla z jeho předloktí.
Než si uvědomil, co se děje, stál Dennis před branou, kterou za ním Wolfgar a ostatní starci zavírali. Pak uslyšel, jak zastrkují závoru. Ohlédl se, ale cesta zpátky, cesta ke všemu, co bývalo, byla uzavřena.
"Pojď, příteli," řekl Gregory,, je čas jít."
Dennis stáhl tvář do odhodlané masky. Jednou kývl hlavou a dál už nic neřekl.

kapitola 15

ÚTĚK

Ráno bylo chladné.
Tinuva se opřel o zakrslý strom, aby popadl dech, a ohlédl se. Ve světle časného rána bylo snadné spatřit Wolfgarovu usedlost, protože teď hořela a zvedala se nad ni šmouha kouře, která se v nehybném jitřním vzduchu držela nízko, což předznamenávalo příchod horšího počasí. Elf zvedl zrak a přelétl pohledem oblohu. Na východě byla stále jasná, ale na západě se sbíraly šedé mraky. Ještě před večerem bude zase sněžit.
Zástup ho pomalu míjel, lidé skláněli hlavy proti studenému větru, který vanul od průsmyku. Tsurané, neteční jako vždycky, si ani jednou nepostěžovali. Většina z nich měla těžké boty a vlněné kalhoty; nebýt lakované zbroje, kterou bylo možné zahlédnout pod šedobílými maskovacími plášti, ajejich menšího vzrůstu, nedali by se skoro rozeznat od královských vojáků. Všichni muži měli na botách připevněny sněžnice, vyrobené během pokojných dnů u Wolfgara, ale nejeden pár už se polámal a nešťastníci bez tohoto vybavení si museli namáhavě probíjet cestu závějemi.
Bez koní by zástup nemohl ani doufat, že by se dostal až k průsmyku, protože závěje místy sahaly mužům až nad hlavu a zvířata musela lidem prorážet cestu. A nejhorší na tom všem bylo, že celá ta vyčerpávající námaha při stoupání k průsmyku poslouží pronásledovatelům ke snadnějšímu a rychlejšímu postupu.
Muži mlčeli a Tinuva cítil napětí mezi oběma oddíly. Navzdory hrůze, která se jim hnala v patách, se v noci šeptané rozhovory točily kolem boje Barryho a Sugamy a téměř vypuknuvšího souboje mezi Dennisem a Asayagou. Někteří

Tsurané dokonce vinili Dennise z Corwinovy zrady, protože podle nich nedokázal zrádce odhalit a tím se sám zbavil cti. Nebýt nešťastného mladého Richarda skončilo by příměří všeobecnou řeží a ti, kdo by přežili, by se stali snadnou kořistí Bovaiových moredhel. Tinuva přemýšlel, jestli obě strany vůbec budou schopny bojovat bok po boku, protože během jednoho nanejvýš dvou dnů k boji nepochybně dojde.
I z této velké dálky Tinuva viděl, že Bovai má s sebou několik tuctů jezdců, kteří se nyní řadili před hořící usedlostí a dalších nejméně dvě stě pěších válečníků, připravených vyrazit po stopách uprchlíků.
"Už jdou?"
Gregory se objevil vedle něho, zaclonil si dlaní oči proti vycházejícímu slunci a zadíval do údolí.
"Chystají se."
"Namyšleni parchanti, dobyli usedlost a pohodlně se vyspali, zatímco my jsme jim vyšlapávali cestu."
"Proč ne? Nemůžeme je svést ze stopy. Dostihnou nás dřív, než dosáhneme bezpečí."
Gregory si dřepl, zamnul si ruce a zkoumavým pohledem si změřil soutěsku, jíž právě procházeli.
"Už jsem na to myslel," řekl Tinuva. "Je příliš široká a nikde žádné pořádné kryti. Během pár minut by nás obešli a obklíčili."
"Kdybychom s sebou aspoň neměli ženy a děti. Bez nich
bychom postupovali rychleji."
"Máme je tedy nechat za sebou?" zeptal se Tinuva.
Gregory se usmál a zavrtěl hlavou. "Být čestný má někdy svoje nevýhody a tohle je jedna z nich."
"Ano, to má," zašeptal Tinuva.
Konečně kolem nich prošel celý zástup, který uzavírali Dennis a Asayaga. Oba velitelé kráčeli mlčky. Když uviděli Tinuvu a Gregoryho, zpomalili a připojili se k nim. Všichni společně se zadívali dolů do údolí.
Tinuva viděl smutek v Dennisových očích, když se díval na hořící usedlost.
"Dobrý konec," řekl Gregory tiše. "Vsadím se, že stařík zpíval s mečem v ruce tu svoji písničku. Raději skončit tak než na slabost srdce, která ho pomalu zabíjela."
Dennis dlouho nic neřekl. "Nějaké místo, kde bychom se mohli bránit?" zeptal se nakonec.
Tinuva zavrtěl hlavou a kývl k jihozápadu. Úbočí hory se svažovalo k neprostupnému lesu a v dálce dobrých dvaceti mil se zvedal další horský hřeben. "Kdysi dávno jsem tam zabloudil," řekl nepřítomným hlasem. Jak dávno, to bylo něco, co by tito muži sotva pochopili. "Vzpomínám si, že za tamtím hřebenem vede stará trpasličí cesta, kterou používali kovkopové k přepravě rudy do mlýna u řeky." Ukázal na zalesněný horský hřbet. "Trpaslíci z Kamenné hory opustili mlýn i důl před mnoha lety, když se vyčerpal."
"A Široká řeka?" zeptal se Dennis. "Pokusíme se dostat obloukem k brodu, který jsme využili cestou sem, nebo máme utíkat až k mostu?"
Rozebírali tento námět téměř každý večer ode dne, kdy je Wolfgar přijal pod svou střechu: jak se dostanou ven. Obecně se shodli na mostě. Tinuva tam byl kdysi dávno, ale Wolfgar a Roxanne se k němu vypravili před necelými šesti lety a tehdy ještě byl neporušený.
Dennis dvakrát vedl průzkumnou výpravu, aby zjistil jeho stav, ale v obou případech se musel vrátit, protože průsmyk byl prostě neprostupný a jeden z jeho mužů dokonce zahynul pod lavinou. A tak nyní museli učinit rozhodnutí naslepo. Deset mil za další hřeben, pak na trpasličí cestu a na jih k mostu. Všechny jejich plány však byly založeny na naději, že jim včasné upozornění na Bovaiův příchod pomůže získat alespoň jednodenní náskok.
"Jestli most dosud stojí a nebude tam žádná obrana, přejdeme jej, zničíme a jsme doma a volní," řekl Dennis, ale v jeho hlase byl patrný ironický tón. "Ale jestli tam budou obránci nebo ještě hůře, bude most zničen, jsme v pasti."
Dennis se rozhlédl po svých společnících.
"Brod je na opačnou stranu," odpověděl Gregory. "Museli bychom na území, které teď ovládají moredhel. Kromě toho je to dalších šedesát mil nebo i víc. Sesypou se na nás mnohem dřív, než se nám podaří dorazit k cíli."
"Obejít ty, kdo byli určeni k obraně mostu, znamená třicet mil navíc," poznamenal Tinuva. "Jestli Bovai přišel opravdu během posledních několika dnů, můžeme je předběhnout."
"Ty si nemyslíš, že to udělali?" zeptal se Dennis.
"To jsem neřekl."
Dennis přikývl. Z domu vzdáleného tucet mil v údolí pod nimi vylétl ohňostroj jisker, když se budova zhroutila. Bylo to jasně vidět a Dennis zaslechl zdušený vzlyk. Alyssa a Roxanne se na svých koních vrátily z čela zástupu a sledovaly zánik jediného domova, j aký poznaly. Asayaga se odpoj il od skupiny a přistoupil k Alysse. Vztáhl ruku a lehce se dotkl její nohy.
"Takže jdeme k mostu a budeme doufat, že tam je," oznámil Dennis oním lhostejným tónem, jakým mluvil vždy, když vydával příkazy.
Tinuva přikývl.
"Tak se raději nezastavujme," řekl Dennis. "Musíme to zvládnout najeden zátah. Žádný odpočinek, dokud nedojdeme k řece." "Mluvíš o dvou dnech pochodu s dětmi, ženami a blížící se vánicí," upozornil ho Gregory. "Vidíš nějakou jinou možnost?" Dennis se podíval na Tinuvu, který bez odpovědi hleděl dolů do údolí.

Je tam.
Bovai přitáhl koni otěže a vzhlédl ke vzdálenému průsmyku ozářenému jasným jitřním světlem. Viděl zástup mizející v soutěsce, ale to, co viděl očima, nebylo ani zdaleka tak mocné jako to, co cítil v duši. Tinuva se na něho díval.
Celá usedlost za ním stála v plamenech. Posloužila mu v noci k odpočinku po dlouhém pochodu - našli tam dokonce jídlo a několik starců natolik hloupých, že se nechali chytit zaživa, se postaralo o zábavu pro skřety.

Bovai si nejasně vzpomínal na starého Wolfgara a příběhy o jeho vzdoru vůči králi. Byla to škoda, v jiné době a na jiném místě by mu možná daroval život, ale každý bratrův přítel byl jeho zapřísáhlým nepřítelem a kromě toho se stařec rozhodl padnout v boji.
"Poslal jsi pro mě?"
Byl to Corwin.
Bovai přikývl, aniž se obtěžoval shlédnout dolů na muže, který byl ještě stále oblečen v mnišském hábitu. "Čekám, že si vezmeš koně a povedeš nás."
"Nechali jasnou stopu, myslím, že nebudeš potřebovat průvodce."
Bovai cítil jeho strach. Hartraft a Tinuva s největší pravděpodobností nastražili pasti, aby zpomalili jejich postup; možná dokonce nechali několik mužů vzadu a tenhle tlusťoch se bojí léčky.
"Přesto nasedni a jeď."
"Myslím, že ti můžu lépe posloužit jiným způsobem."
Bovai se konečně podíval dolů a probodl ho pohledem. "Pro jistotu jsi měl tomu chlapci podříznout hrdlo."
Corwin mu řekl, že chlapec zahynul, když se zřítil ze skály, ale pak viděli jeho tělo na stole ve velké síni.
Corwin se v duchu proklínal, že vyhrkl mladíkovo jméno, když ho tam spatřil. Kdyby mlčel, Bovai by se o jeho chybě v úsudku nikdy nedozvěděl, ale když chlapec spadl z útesu na skály dole, dospěl Corwin k závěru, že je mrtvý.
Bovai pokračoval: "Kdybys ho vyřídil, bylo by toto pronásledování u konce. Hartraft a .. ."jeho hlas se vytratil, protože se o svém bratru nemínil s nikým bavit.
"Tinuva," špitl Corwin a slabě se usmál.
Bovaiův úder hřbetem ruky přes tvář mu opět roztrhl ránu, kterou utržil od Richarda, a Corwin vrávoravě couvl.
"Nemáš právo zmiňovat jeho jméno v mé přítomnosti," utrhl se Bovai. "Dal jsem ti úkol a ty jsi selhal. Selhal jsi, když jsi je měl nalákat do Brendanovy ohrady, selhal jsi, když jsi je měl mezi sebou rozeštvat, dopustil jsi, aby ten chlapec utekl a varoval je."
"Sloužím ti deset let," odpověděl Corwin chladně s dlaní přitisknutou ke tváři. Mezi prsty mu protékala krev.
"A?"
Corwin zaváhal.
"Pokračuj."
Corwin přimhouřil oči a jeho pronikavý lstivý pohled najednou připomínal krysu zahnanou do kouta.
"Tvoji muži si v noci šeptali. Jsou rozzlobení, vyčerpaní. Vědí, že je s Hartraftem Tinuva, a bojí se ho. Mnoho z nich si myslí, že máš mnohem větší zájem o svoji osobní pomstu než o to, abys vyřídil Hartrafta a oni se mohli vrátit domů."
"Pořád stejný špicl, že ano?"
"To je způsob, jakým přežívám. Krása mých zrad spočívá v tom, že muži, dokonce i tvé vlastní rasy, mi důvěřují až do okamžiku, kdy jim vrazím dýku mezi žebra nebo nabídnu láhev brandy. Nepromarni toto nadání. Tvůj pán má se mnou svoje plány."
"A ty bys mě zradil bez mrknutí oka, kdyby tě to přiblížilo ke tvým temným cílům, ať jsou jakékoli."
Corwin se usmál. "Pouze pokud by to posloužilo našemu pánovi. Jinak kráčíme po stejné stezce."
Bovai si opovržlivě odfrkl. "Ale i tak, nasedni a jeď."
Corwin zaváhal, ale pak se uklonil na znamení souhlasu a otočil se k odchodu.
Golun s pohledem upřeným na odcházejícího Corwina přijel k Bovaiovi. "Zabil bych ho a tím by to pro mě skončilo," prohlásil.
"Náš pán ho potřebuje. Má se vydat na jih a připravit cestu pro vpád našich vojsk během příštích tří nebo čtyř let. Dokud nezasednu po Muradově pravici nebo ho nenahradím, nemůžu riskovat, že zklamu Pána."
Golun vypadal nepřesvědčeně. "Zrádce zůstane zrádcem."
"Jako můj bratr tam nahoře?" zašeptal Bovai a ukázal bradou k západnímu průsmyku.
Ranní vzduch byl tak průzračný, že měl pocit, jako by ho mohl zahlédnout v hloučku několika lidí v místě, kde se paprsky vycházejícího slunce odrazily od kousku kovu.
"Pobij Záškodníky, to je to, co ti přinese slávu, a sjednoť ty, kdo tě následují. Pak se starej o Tinuvu."
Bovai jen mlčky přikývl, ale jeho pozornost zůstala soustředěna na hřeben hory a záblesk světla.

Začal padat sníh, a když se Dennis zastavil, byl jediným zvukem, který slyšel, právě jen tichý šepot vloček snášejících se na větve stromů a do závěji na zemi.
Pak zaslechl odfrknutí koně a otočil se s šípem nasazeným v tětivě luku, připraveným k výstřelu. Když uviděl, kdo přijíždí, spustil zbraň.
Roxanne se sehnula pod větví obtíženou sněhem a dojela až k němu.
"Řekl jsem ti, abys zůstala s ostatními," zamračil se.
"Celé roky jsem tady s otcem lovila. Můžu pomoct."
"Ale nebyl to tenhle druh lovu," odsekl. "Vrať se."
Znovu vyrazil rychlým klusem kupředu po úzké stezce. Až do odpoledne ho trápil strach, že by Bovai mohl vyslat své muže, aby mu odřízli tuto únikovou cestu. Corwin znal jeho plán - bezpochyby jej sdělil svému pánovi - a běžet slepě kupředu s nadějí, že Bovai nenastraží past byla rychlá cesta k jisté smrti.
Dole v lese v širokém otevřeném údolí nebyl sníh tak hluboký, ale teď, když stoupali k dalšímu hřebeni, už cesta zase začínala být namáhavá. Už dávno si sňal plášť a přehodil jej přes svůj vak, ale přesto těžce oddechoval a tunikou mu prosakoval pot. Věděl, že takhle promáčený bude mít potíže s chladem, jakmile se snese noc.
Pokračoval v běhu a v duchu proklínal dívku, která ho tvrdošíjně následovala, až ho v jednom okamžiku předjela a

začala prorážet cestu.
Nakonec ji doběhl a hmátl po otěžích. "Zatraceně, jedeš zpátky."
"Hartrafte, padáš vyčerpáním. Ať jede jako první někdo na koni."
"Jezdec na koni je v těchto lesích snadným terčem," zasyčel. "Děláme to pěšky. A teď se vrať."
"Ženy a děti potřebují odpočinek, ohřát se u ohně."
"Nezastavujeme."
"Cože?"
"Slyšela jsi mě. Nezastavujeme, dokud nedorazíme k mostu."
Jeho muži věděli, co je čeká, ale Wolfgarovým lidem o svém plánu neřekl: nemělo smysl, aby se obávali nočního pochodu ve vánici, dokud k němu skutečně nedojde.
"To je pořád ještě více než patnácti mil - polovina lidí do té doby zemře," utrhla se. "Nemůžeš je nutit k nočnímu pochodu."
Dennis se natáhl a popadl ji za paži. "Tvůj otec to chápal a já bych čekal, že jeho dcery to pochopí také. Toto není příjemný výlet do přírody. Překvapili nás a myje teď buď unavíme natolik, že vzdají pronásledování, nebo nás dostihnou a pobijí. Budeme pochodovat celou noc. Těm, kteří nebudou stačit, dáme luk a pár šípů a budeme doufat, že moredhel trochu zdrží, než to skoncují sami se sebou."
"Včetně dětí?" zeptala se hlasem studeným jako večerní mráz.
Lákalo ho dát jí trpkou odpověď, ale pak zavrtěl hlavou. "Ne," zašeptal. "Samozřejmě že ne. Ať si ke každému dítěti sedne na koně žena, aby ho mohla držet, když usne, ale zastavovat se nebudeme." Zaváhal. "Nařídil jsem mužům, aby se nepokoušeli nést ty, kdo zeslábnou natolik, že s ostatními neudrží krok - kdyby to udělali, přijdeme jak o opozdilce, tak o dobrého vojáka. Každý bude pochodovat, nebo zemře."
Přikývla, ale nedívala se na Dennise, pozorně se rozhlížela po lese. "Nedostali se před nás. Znám tuhle stezku. Moredhel by museli pochodovat šedesát nebo více mil, než by obešli údolí a vylezli sem, aby nás odřízli. Kromě toho je za tímto hřebenem více než půl tuctu stezek jako je tato. Kdyby nastražili past, museli by to udělat na vzdálenější straně soutěsky blíže k údolí. Nejsou tady."
"Tomu, že jsem až dosud zůstal naživu, nevděčím víře v předpoklady."
"Prorážej cestu mým koněm, jinak to budeš ty, koho zítra ráno necháme za sebou."
Znovu se rozhlédl po lese. Stíny zhoustly natolik, že viděl sotva dál než na polovinu dostřelu šípu. Sníh byl všude neporušený až na stopy zvěře.
Všechnyjeho instinkty se bouřily proti jejímu návrhu, ale věděl, že dívka má pravdu. Nedokázal by běžet tak rychle celou noc a ráno mít dost sil k boji. Sehnul se a odepnul si sněžnice. "Vezmi si je a počkej, až sem dorazí ostatní. Vyřiď Asayagovi, ať nedovolí zastavit se."
"Ne."
"Cože?"
"Tenhle staroch je dost velký, aby unesl nás oba. Jak už jsem řekla, dobře to tady znám. Sednu si za tebe."
Měl chuť ji popadnout a prostě stáhnout ze sedla, ale vzdor v jejích očích v něm probudil vzpomínku, a tak nakonec zavrtěl hlavou. Přivázal sněžnice k sedlu, přehodil si přes ramena plášť a vylezl na koně. Roxanne se posunula dozadu, zaváhala a pak mu ovinula paže kolem pasu.
Kůň se na něho ohlédl, a Dennis mu viděl na očích, že kdyby uměl mluvit, řekl by něco hodně neslušného. Ubohé zvíře bylo vyčerpané. Naklonil se dopředu, zašeptal koni do ucha několik povzbudivých slov a pobídl ho k chůzi. Přestože by to nepřiznal, cítit pod sebou teplé sedlo byla úleva. Kůň se pomalu vydal kupředu po zasněžené stezce.
Jakmile se snesla tma, sněžení zhoustlo. Těžké vločky se nejprve snášely přímo dolů, ale pak začal padat lehčí sníh, který poletoval a vířil v mírném větru.
Dennis zahlédl na sněhu temnější stín a přitáhl koni otěže. Překvapený jelen vyskočil na nohy a ze zad mu přitom spadla vrstva sněhu. Okamžik hleděl na rušitele svého klidu a pak odběhl.
"Dobré znamení," zašeptala Roxanne. "V okolí nikdo není."
Dennis přikývl a několik minut jeli mlčky.
"Už jsi tady někdy lovila?" zeptal se pak.
"Dokud otec vystačil s dechem, vzal mě několikrát za průsmyk. Myslím, že to bylo víc proto, abych se podívala někam dál než za humna; v našem údolí bylo vždycky mnohem víc zvěře. Jezdili jsme přesně takhle, já v sedle za ním a on mi vyprávěl příběhy o králích, princích, městech se stovkami věží a velkých lodích, které se plaví po teplých mořích."
Ohlédl se přes rameno. Měla na tváři smutný úsměv, když vzpomínala na šťastnější časy.
"Myslím, že tohle je nejdelší řeč, jakou jsem od tebe slyšel od okamžiku, kdy jsme se poznali."
"A tohle je nejdelší doba, po kterou mi věnuješ pozornost od okamžiku, kdy jsme se poznali."
Znovu se rozhostilo dlouhé ticho. Opět začal padat hustší sníh a zacláněl jim rozhled tak, že viděli sotva na tucet stop. Překročili úzký potok a kůň skoro upadl na kamenech pokrytých ledem, jež lemovaly vzdálenější břeh. Potok byl hluboký sotva do půli lýtek, ale i tak představoval velkou překážku. Muži se namočí, budou muset pokračovat v pochodu, boty jim zmrznou a chlad z nich vysaje sílu. Bylo pravděpodobé, že alespoň jeden na ledu uklouzne a spadne do potoka, což znamenalo rozsudek smrti tam, kde by si jinde vysloužil jen smích a pár škodolibých , poznámek.
Dennis chvíli počkal; nevěděl přesně, jak daleko nechal zástup za sebou.
"Jak to, že nikdy nemluvíš, Hartrafle?"
"Nemluvím? S kým?"
"Se mnou."
"Není moc co říct."

"Líbí se ti Alyssa, viď?"
Nedaleko od nich praskla větev, přetížená čerstvě napadaným sněhem, který s žuchnutím dopadl na zem.
"Asayaga je v tomhle lepší než já. Umí být dvorný."
"Otec mi řekl o tvojí Gwenynth. Je mi to líto."
"Kdybych jen věděl, že to byl Corwin," zasyčel. "Měl jsem to vědět, vycítit to. Celé týdny jsem ho měl na dosah ruky,"
"To je všechno, na co dokážeš myslet?"
"Co?"
"Pomsta."
"Je to začátek," odpověděl tónem, který naznačoval, že rozhovor na toto téma je u konce.
"Včerejší noci jsem přišla o otce. Pokud s moredhel budeme muset bojovat, doufám, že odvedu svůj díl práce, ale strávit celý život tím, že bych se za nimi honila... to by si otec nepřál."
Dennis neodpověděl.
"Měl o tebe starost."
"Dávej pozor na les."
"Pamatoval si tě jako chlapce, který měl oheň v očích, miloval dobrodružství a dokonce i trochu básnil. Říkal, že jste spolu skládali žertovné verše. Že ses rád díval na západy slunce, zpíval a pořád se dožadoval nějakých knih ke čtení."
"Byl jsem chlapec."
"Ne, byl jsi to pořád ty sám, jenže dávno."
"Nepotřebuju, aby mi někdo říkal, že mám konečně překonat to, co se stalo," zašeptal Dennis. "A teď dělej svoji práci a sleduj les."
"V tomhle nikdo neuvidí na třicet stop," řekla.
"Kdybych přemýšlel tímhle způsobem, nepřežil bych devět let války."
V tom okamžiku zahlédl světlo stíněné lucerny v čele zástupu. Chtěl proklít toho hlupáka, který ji zapálil, ale pak si uvědomil, že dívka měla pravdu. Nebyl tady nikdo kromě tohoto zoufalého průvodu.
V čele kráčel Asayaga s lucernou. Došel ke břehu potoka a zastavil se.
"Prostě přejdi," vybídl ho Dennis.
"Potřebujeme si odpočinout, neseme hodně dětí."
"Vysaďte je na koně a jděte dál."
Otočil koně, vyrazil vzhůru do svahu a ponechal celý zástup za sebou, ať si poradí s ledovou vodou.
Hodiny míjely a sníh teď padal tak hustě, že zahalil svět jako opona a zdusil všechny zvuky s výjimkou namáhavého supění unaveného koně. Hodinu po západu slunce dorazili na vrchol hřebene a na několik minut se zastavili. Dennis seskočil z koně, aby mu dopřál trochu oddechu. Prozkoumal obě strany stezky s nadějí, že průsmyk bude natolik úzký, aby se dal bránit. Zjistil však, že terén je tu otevřený a průsmyk jen mělkou prohlubní. Zklamaně se vrátil a nalezl u koně jednoho ze svých kaprálů, Alfreda, jak v předklonu lapá po dechu. Roxanne mu nabízela víno ze svého měchu.
"Kapitán Asayaga mě poslal, abych tě našel," oznámil Alfred a opřel se o třesoucího se a potem pokrytého koně.
"Gregory se vrátil ze zadní hlídky: měli několik potyček, zabili dva lidské zvědy. I my jsme přišli o dva muže, Tsurany, kteří byli zraněni a zůstali vzadu."
Dennis přikývl.
Přímo pod nejvyšším bodem průsmyku spatřil opuštěnou chatrč, která podle Roxanne patřívala starému poustevníkovi. Doufal, že by mohl vyhlásit půlhodinový odpočinek a rozdělat v ní oheň, aby se ženy a děti mohly ohřát, ale to teď nepřicházelo v úvahu.
"Jak daleko je ta trpasličí cesta?" ohlédl se Dennis na Roxanne.
"Za dobrého počasí dvě hodiny na koni. Most za ní další půlhodina, za příznivých podmínek."
Dennis si povzdechl a potřásl hlavou.
Kdyby byla cesta zarostlá a rozpadlá, mohlo by to pomoci, ale trpaslíci budovali své cesty důkladně, rovné a dobře vydlážděné - v práci s kamenem se jim nikdo nevyrovnal. A to se nyní ukázalo jako nevýhoda. Jakmile na ni Bovai dorazí, nebude se zdržovat průzkumem, ale vyšle za nimi celý jízdní oddíl nejvyšší rychlostí.
"Vyřiď Asayagovi, že musíme zrychlit," řekl Dennis. "Ať se nikdo nezastavuje."
Nasedl na koně a Roxanne vyskočila za něho.
Alfred zasalutoval a otočil se k odchodu.
"Ne, počkej tady, dokud k tobě nedojdou, kaprále. Nemá smysl vysilovat se zbytečným pobíháním sem a tam."
"Děkuju, pane," zasípal Alfred.
Dennis pobídl unavené zvíře, ale kůň se odmítl dát do pohybu a Dennis ho musel pořádně kopnout patami, než poslechl.
Opatrnost odhodil stranou. Pokud moredhel nezaujali postavení tady, měl by bez potíží dojet až na cestu. Jakmile se na ní ocitne, začne se rozhlížet po stopách. Připadal si sice jako nahý, když takhle jel uprostřed noci, nedbaje na obvyklý, léta používaný postup čekání, naslouchání a krytí, zatímco se druhý člen hlídky přískokem pohybuje vpřed.
Kůň několikrát málem upadl. Jednou úplně sjeli ze stezky a museli se pomalu vracet po vlastních stopách, které mezitím málem zasypal sníh.
Hodinu předtím vyšel třetí měsíc, takže bylo dost světla, aby se mohli orientovat, pokud jeli pomalu. Dennis bojoval s nutkáním zvýšit rychlost, ale cválat za tmy horskou stezkou z úbočí hory by byla hloupost nejvyššího řádu.
Dennis cítil, jak mu Roxanne za zády usíná, povoluje sevření paží kolem jeho pasu, její hlava mu padá na rameno a horký dech ovívá týl. Nechal ji několik minut odpočívat a pak ji lehce poplácal po stehně.
"Zůstaň vzhůru, potřebuju tvoje oči."

Zhluboka se nadechla, něco zamumlala a napřímila se.
"Kde jsme?"
"Nevím," zašeptala.
Vycítil úzkou mýtinu před nimi dřív, než ji uviděl, protože stromy vpředu mírně prořídly. Zastavil koně a seskočil. Vzal luk, položený přes hrušku sedla, rozbalil naolejované plátno a napnul tětivu. Nasadil šíp, udělal několik kroků, zůstal chvíli stát a pak pomalu vstoupil na cestu. Dokonce i ve tmě rozeznal její linie, rovně protínající les. Byla tak široká, že po ní mohly jet dva vozy vedle sebe. Přikrčený přešel do jejího středu, dřepl si a pečlivě se rozhlédl na obě strany. Po několika minutách začal odhrabávat načechraný sníh, dokud v hloubce jedné stopy nenarazil na tvrdou krustu. Tiše zaklel. Ve tmě a podle hmatu se to dalo těžko odhadnout, ale byly tam stopy: skřetů a nejméně jednoho koně. Sáhl do svého vaku, vytáhl trochu troudu a vzácné křesadlo se střelkovým zámkem, dar od Wolfgara ke dni slunovratu. Přehodil si plášť přes hlavu a rameno, aby se kryl, natáhl zámek, přiložil k troudu a stiskl spoušť. Vylétla sprška jisker, které dopadly na troud. Vyšlehly tenké plamínky. Dennis je roz-foukal, takže plamínky zesílily - nevydaly za víc než světlo do-hořívající svíčky, ale po hodinách tmy se zdály jasné jako den. Dennis nechal jedno oko zavřené, aby si nezničil noční vidění, odhrabal ještě trochu sněhu, prohlédl si šlépěje a pak nechal plamínek uhasnout. Napřímil se, otevřel druhé oko a rozhlédl se na obě strany: nikde se nic nehýbalo.
"Roxanne," sykl. Dívka vedoucí koně vyšla z lesa a připojila se k němu na cestě. "Někoho sem poslal - nejméně čtyři skřety a jednoho jezdce. Prošli tudy, než začala vánice."
"Most," zašeptala.
Vstal a oprášil si sníh z kalhot. "Buď ho drží, nebo ho zničili," povzdechl si. Zvážil všechny možnosti. Jít zpátky, vžit pár mužů a vrátit se sem. Na to by potřeboval víc než hodinu. Bylo těžké odhadnout, kolik času zbývá do rozbřesku. Jeden muž ve tmě by je však mohl překvapit. "Jdu tam," prohlásil. "Ty tady počkej na ostatní a řekni Asayagovi, že jsem šel napřed a co se tady děje. Ať určitě vyšle zvědy, než se vydá k mostu, pro případ, že by se mi to nepodařilo."
"Jdu s tebou."
"Ani náhodou."
"A co chceš udělat, vjet tam na téhle staré herce?" vyštěkla. "Dokonce ani neznáš terén před tím mostem."
"Tak mi pověz, děvče, co uvidím, až se budu blížit k mostu."
"Ani náhodou. Budeš potřebovat někoho, kdo ti bude krýt záda." Chtělo se mu smát, ale byl tak unavený, že mu to nestálo za tu námahu.
"Jdu, nebo si klidně můžeš vlézt do jedné z těch vašich pastí. Tady není místo na ty nesmysly o ochraně Wolfgarových dcer, Hartrafte. Jestli se ti to tady nepovede, všichni zemřeme. Dokážu se trefit šípem do muže na pětadvacet sáhů. Můj otec byl bard, ale taky zatraceně dobrý lučištník a já jsem byla dobrá žačka."
Dennis si povzdechl a zavrtěl hlavou. "Budeš dělat přesně, co ti řeknu." Nasedl a odolal pokušení kopnout koně do slabin a odcválat. Ne, měla pravdu. Bude to útok naslepo - překvapení a rychlost tady budou vším, ale jeden šíp navíc může znamenat rozdíl mezi nezdarem a úspěchem. Vytáhl ji za sebe. Pobídl koně k nejrychlejšímu pohybu, na jaký se zmohl, což byl přinejlepším klopýtavý klus. Ubohé zvíře lapalo po dechu a podlamovaly se pod ním nohy. Roxanne se jednou ozvala; poprosila Dennise, aby koni dopřál několik minut odpočinku, ale on ho štval dál. Neměl tušení, jak velký je ten most-je-li tam ještě vůbec - ale jestli tam byl, mohl by ještě stát, obzvlášť pokud se skřeti zachovají tak, jak je pro ně příznačné, rozhodnou se uložit na noc k odpočinku a práci vykonat až ráno.
Jeli nějakou dobu mlčky, až najednou Roxanne zvedla hlavu a podívala se stranou. "Tohle si pamatuju," sykla mu do ucha a ukázala mimo cestu. "Je to boční stezka ke starému lomu. Otec mě tam jednou vzal, abych se podívala, jak vypadá mramor. Most je jen pár minut cesty daleko."
V tom okamžiku Dennis ucítil, že se kůň pod ním hroutí. Pokusil se ho ještě pobídnout, ale zvíře se prostě zastavilo a se zasupěním kleslo na kolena. Dennis zaklel, sklouzl ze sedla a vzal si luk. "Musíme pokračovat pěšky."
Roxanne sesedla, uchopila vlastní luk a natáhla na něj tětivu. Dennis netrpělivě čekal a právě se chystal něco říct, když zvedla ruku a pohladila koně po šíji. "Je mi to líto, starý brachu," zašeptala. "Odpočiň si." Ohlédla se na Dennise a ten viděl, že se jí oči lesknou slzami a že se třese, jestli zimou, nebo strachem, to nedokázal uhodnout.
"Vezmi si pravou stranu cesty a zůstaň tucet kroků za mnou; já půjdu po levé straně. Jestli padnu, vezmi nohy na ramena. Žádné hrdinské činy, prostě se otoč a utíkej, dokud se nesetkáš s Asa-yagou." Přikývla. Uvědomil si, že obloha bledne; blížil se úsvit. V neohrabaném gestu ji poplácal po rameni, pak stáhl ruku. "Pamatuj si: máš utíkat." Otočil se, a aniž se ohlédl, dal se do úsporného klusu.
Cesta zahýbala doprava a dlouhým mírným obloukem opisovala úbočí hory. Zleva zaslechl tiché šumivé hřmění: řeka se hnala přes skaliska nízkého vodopádu. Dobře, ten zvuk přehluší náš příchod. Teď už se dalo dohlédnout na sto stop; nebýt sněhu, viděl by celou dálku až na svůj cíl. A pak to spatřil - rozmlženou, tepající kouli světla. Zrychlil krok, nasadil šíp a napůl napnul tětivu. Zář ohně před ním měnila padající sníh v růžový oblak. Viděl, jak se zář roztáhla do výšky i šířky, pak vyšlehl plamen a světlo oslnivě zjasnělo, když jedna z démonických postav, které divoce tančily kolem, vylila hrnec oleje do výhně, která stravovala dřevěný střed mostu. Rozběhl se tak rychle, že skoro uklouzl na zledovatělé vrstvě pod čerstvě napadaným sněhem. Dorazil ke kraji mostu; kamenný oblouk se klenul až k místu, kde na něj navazovala dřevěná část, která stála celá v plamenech. Jeho první šíp zasáhl skřeta do zad z dálky dobrých padesáti stop. Skřet zavřískl, zapotácel se a doklopýtal až na hořící trámy. Po několik vzácných vteřin si druhové umírajícího skřeta mysleli, že je opilý, což také byl. Smáli se jeho domnělým šprýmům, dokud se další z nich neotočil kolem své osy s šípem trčícím z těla. Ostatní tři se konečně začali obracet a jeden z nich ukázal na Dennise.
Tvořili dokonalé cíle, jakje zezadu ozařoval oheň. Následující šíp se zabodl do břicha skřetovi, který klesl na kolena a začal ječet bolestí tak hlasitě, že překřičel i hukot plamenů. Jeden ze zbývajících dvou se vrhl do útoku, ale druhý zaváhal a začal se rozhlížet, kudy by mohl utéct. Dennisův šíp pronikl srdcem útočícího skřeta, který ale udělal ještě

několik kroků, než se zhroutil skoro těsně před Dennisem. Poslední přeživší skřet zoufale pobíhal sem a tam kolem ohně a hledal únikovou cestu. Dennis s chladnou krutostí nasadil nový šíp, pečlivě natáhl tětivu a zvedl luk.
"Hartrafte!" Uslyšel, jak mu kolem tváře prosvištěl šíp, a pak ležel na zemi sražen něčím zezadu a několik palců od jeho hrdla se zaleskla dýka. Vykopl, převrátil se a najednou ležel útočník na něm; ostří dýky se opět zablesklo, jak jím sekl a jen těsně minul Dennisovy oči. Byl to moredhel, silný a šlachovitý. Levou dlaní přitiskl Dennisovo zápěstí k zemi a zvedl dýku k dalšímu seku. Dennis se pokusil vykopnout nohama, uchopit ho zezadu za vlasy, ale odpovědí mu byl úder kolenem do rozkroku, až zalapal po dechu. A pak zahlédl Roxannin stín, záblesk její dýky, jak skočila kupředu a podřízla temnému elfovi hrdlo.
Moredhel se tiše zvedl na nohy a dýka mu vypadla z ruky. Přitiskl si dlaně k hrdlu, odkud tryskala jasná tepenná krev a protékala mu mezi prsty. S úžasem v očích se ohlédl na ženu, jako by porušila nějaký zákon a dopustila se krutého a nespravedlivého žertu. Pak klesl na kolena.
Dennis se od něho odkulil a jeho svět zahalila mlha bolesti. Ten druhý skřet...
Vzhlédl. Roxanne držela v rukou jeho luk. Díval se, jak sahá do toulce, vyjímá šíp, nasazuje do tětivy a zvedá luk. Byla to těžká zbraň a Roxanne napnula tětivu s vynaložením všech sil. Skřet u ohně naříkal a prosebně vztahoval paže.
Dívka na okamžik zaváhala a pak vypustila šíp, který srazil skřeta k zemi, ale nezabil ho. Rozechvěle nasadila další šíp a pokročila blíž ke skřetovi.
"Buď opatrná," zasípal Dennis a s očima stále upřenýma na umírajícího temného elfa se zvedl na kolena.
Roxanne se zastavila o tucet kroků dál a skřet se začal svíjet a kopat, jak se snažil dostat z dosahu její zbraně. "Lež klidně a skončíme to rychle," vykřikla.
Druhý šíp letěl úplně mimo. Začala na skřeta ječet, zatímco nasazovala třetí šíp a postoupila ještě blíž k němu.
Skřet se zvednutýma rukama neustále v obecném jazyce prosil o smilování. Vypustila šíp a vřískáni utichlo zakončeno krátkým ostrým zvukem, skoro jako by zapištěl zraněný králík. Sáhla pro čtvrtý šíp, ale skřet se zkroutil do klubíčka a zůstal bez hnutí ležet.
Vrátila se k Dennisovi a poklekla k němu, ale obezřetně přitom sledovala elfa, jehož hrdlo prořízla. Krev z rány crčela proudem, ale moredhel ještě nebyl mrtvý. Podíval se na ni. "To pomyšlení, že mě zabila lidská žena," zasípal. "Řekni mým bratrům, že to byl Hartraft, aby měl Bovai ještě jeden důvod k pomstě."
Přikývla.
"Vyřiď Tinuvovi, že jeho bratranec Vakar na něho čeká na vzdáleném břehu." Stále vkleče sklonil hlavu a znehybněl.
Vzlykající Roxanne se předklonila a začala zvracet.
Dennis se postavil na nejisté nohy, přistoupil k ní a hladil ji po ramenou, zatímco s pláčem lapala po dechu.
"Mrzí mě to. Viděla jsem ho přicházet, vystřelila jsem a minula a málem jsem zasáhla tebe."
"To je v pořádku, byl to tvůj první boj. Je to v pořádku."
"A to, jak vřískal, nechtěla jsem, aby trpěl, chtěla jsem jen, aby zemřel."
"To je v pořádku," zopakoval a ohlédl se k mostu. Celá střední část se proměnila v běsnící výheň. Bylo jasné, že moredhel nenechal své skřety odložit práci na ráno. Očistili dřevěnou část od sněhu a ledu, pak na ni navršili klestí a zpráchivělé dřevo strhané ze zdi mlýna nad mostem. Už se zbortila podlaha mostu a odhalila jeden ze dvou podpěrných trámů. I tam skřeti odvedli kus práce, když oba trámy téměř přesekali sekerami. Pak povolily i ty a celá dřevěná konstrukce se zřítila do hřmící řeky, kde v oblaku páry a roji syčících jisker zmizela ve vzdutých vlnách. Dennis si povzdechl a teprve teď si uvědomil, že stále plačící Roxanne stojí vedle něho, opírá si hlavu o jeho rameno a drží ho kolem pasu.
"Je mi to líto," vzlykla.
Přivinul ji k sobě a otřel jí z tváří slzy. "Všechno bude v pořádku, vedla sis dobře." Podíval se zpátky na most. Byli v pasti.

## kapitola 16

## STŘET

Ráno bylo krásné.
Tinuva obrátil pohled k východu; cítil, jak nad hory vychází slunce. Svět okolo byl šedý, celý šedý, sníh kolem něho poletoval v točících se vírech. Pamatoval si, jak mu otec kdysi řekl, že když sněží, dokonce i lidé dokáží vidět vítr, a bylo to tak. Sledoval tanec vloček, z nichž jedna, třpytivý krystalek světla, se mu na okamžik zastavila přímo před očima, než ji roztopil jeho teplý dech.
"Je to dobré ráno," zašeptal.
"Cože?"
Podíval se na Gregoryho a usmál se. "Krásné ráno."
"Musíš být nějaký popletený, milý příteli," povzdechl si Gregory.
Tinuva natáhl ruku, lehce se dotkl Gregoryho ramene a jeho smrtelného přítele toto gesto na okamžik vyvedlo z míry.
Elf už neřekl nic. Hlas v jeho srdci a šepot lesa už mu pověděly dost.
Čekali ještě několik minut, ale žádný z pronásledovatelů se nepřiblížil.

"Museli se zastavit k odpočinku," zašeptal Gregory nakonec.
Tinuva souhlasně přikývl a oba sešplhali z nízkého vršku, nasedli na jediného koně, který byl vyčleněn pro týlovou stráž, a jeli asi půl míle zpátky. Gregory zahoukal jako sova, aby dal Hartraftovým mužům znamení o jejich příjezdu. Hlídka dobře ukryta za převráceným stromem. Gregory přitáhl koni otěže a zpoza stromů vystoupilo šest mužů, z nichž tři byli Tsurané, vedených královským kaprálem.
"Nic," řekl Gregory. "Můžete se stáhnout."
"Cesta je jen několik set sáhů daleko," ozval se jeden z mužů. "A máme špatné zprávy."
"Jaké?" zeptal se Gregory.
"Most. Je zřícený. Právě se vrátil jezdec. Když tam Dennis dorazil, už byl zapálený. Udělali to skřeti vedení moredhel."
Gregory a Tinuva sesedli. Tinuva neřekl nic, sáhl do sedlové kapsy, vytáhl hrst ovsa a začal krmit koně, zatímco ho druhou rukou jemně hladil po nose a šeptal omluvu za to, že mu celou noc nedopřáli oddechu.
"My budeme zadní voj," řekl kaprál bezvýrazným hlasem. "Získáme pro ně čas, aby mohli položit nový most."
"A co ten mlýn? Mohli bychom získat nějaké trámy odtamtud," navrhl Gregory.
"Ten mlýn je starý. Dřevo je shnilé a zpráchnivělé," poznamenal Tinuva tiše, aniž spustil oči z koně. "Budou muset porazit stromy a vybudovat zvedák, aby mohli položit klády. Zabere jim to hodiny."
"Tak sešplháme dolů do strže a tu zatracenou řeku přebrodíme," odpověděl Gregory.
Tinuva zavrtěl hlavou. "Ty a já bychom to možná dokázali, ale děti, staré ženy?"
Gregory se posadil na kmen stromu a zaklel.
Kaprál se na ně podíval. "Kolik máme času?"
"Nevím," povzdechl si Gregory.
"Mnoho ne," řekl Tinuva. "Přicházejí."
"Dennis vás sem poslal?" zeptal se Gregory a přelétl pohledem šestici mužů.
Kaprál přikývl. "Hartraft chce, abychom je zdrželi tak dlouho, jak to jen bude možné; všichni ostatní porážejí stromy a budují zvedák a obranná stanoviště pro případ, že se přes řeku nedostanou včas. "Jeden z nás se má vrátit zpátky, až se s nimi střetneme, aby varoval ostatní."
"Všichni se vraťte," řekl Tinuva tiše.
Gregory vzhlédl a Tinuva se usmál. Rozložil koženou mísu, nalil do ní zbytek své vody a dal koni napít.
"Slyšeli jste mě, běžte zpátky."
Kaprál zaváhal.
"Šest mužů navíc může rozhodnout o tom, jestli bude most postaven včas. My si tady s tím poradíme."
Kaprál se ohlédl na Gregoryho, který přikývl.
Tinuva řekl: "Kaprále, jděte. Vezmi si mého koně - je to mírné stvoření, bojovnost nemá v krvi, tak k němu buď laskavý."
"Pane?"
Tinuva poplácal kaprála po rameni a postrčil ho ke koni. Muž zdráhavě přikývl a vyšplhal do sedla.
"Nezůstávej tady dlouho, pane."
"Brzy vás dostihnu."
Kaprál pokynul svým mužům a krátce nato všichni zmizeli za oponou sněhu.
"Ty běž taky, Gregory."
"Nepřipadá v úvahu."
"Jeden nebo dva proti dvěma stům, v tom není žádný rozdíl. Ty víš, co musím udělat."
Gregory vstal.
"Jsi můj přítel, Tinuvo, už od dob, kdy jsem byl chlapec. Nenechám tě tady."
"Teď je to mezi mnou a mým bratrem. Znám ho, Gregory: žízní po tom už celá staletí. Půjdu zpátky a on bude vědět, že na něho čekám. Přemůže ho pýcha a žádostivost, takže se zastaví, aby mi čelil. Zvítězím-li, pak se ostatní možná zastaví, pokud ne..." Hlas se mu vytratil. Pak řekl: "No, pokud ne, budete alespoň vy ostatní volní a to je dobrá věc."
"Zůstanu s tebou."
"Byl bys okamžitě zabit, Gregory, a to by mě rozrušilo a odvrátilo moji pozornost od toho, co musím udělat. Nesnesou lidského svědka toho, co se bude dít."
"Ne, já půjdu s tebou, Tinuvo."
Tinuva k němu přistoupil a najednou jako by se změnil, jako by se stával něčím, co před mnoha lety zanechal za sebou v těchto lesích.
"Jdi!" Jeho hlas byl temný, plný síly.
"Nepůjdu. Ne!"
Čepel se zableskla, jako by dýka sama vyskočila z pochvy. Byla to čistá rána a Gregory sykl bolestí a ohromením, zatímco mu z prstů na pravé ruce vytryskla krev.
"Zkus teď napnout luk, Natalane," zasyčel Tinuva výhružně.
"K sakru s tebou," vykřikl Gregory a zatřepal zraněnou rukou. Pokusil se ohnout prsty a bílý sníh zkropila krev.
"Jdi!" Tinuva pozvedl dýku. "Příště to bude druhá ruka a seknu tak, že už s nimi nikdy nepohneš."
Ohromený Gregory couvl a zašátral levou rukou po vlastní dýce, ale Tinuva k němu přiskočil a dýka opsala ve vzduchu oblouk a zapadla do sněhu.
"Tak ke všem démonům s tebou," vyštěkl Gregory. Třásl se a hlas mu téměř selhával. "Ke všem démonům."
Tinuva se usmál. Pocit v jeho nitru byl jako vzdálená vzpomínka. Výraz ohromení, nevíry a vzteku v očích toho druhého ho skoro děsil a zároveň jako by mu přinášel radost a on musel bojovat, aby tento pocit potlačil. Nakonec

sklonil dýku.
"Chci, abys žil," zašeptal. "Když tu zůstaneš, zemřeš. Tohle je mezi Bovaiem a mnou a ty s tím nemůžeš nic udělat. Řekni Hartraftovi, ať položí most, přejde na druhou stranu a pak jej zničí. Jestli to tady přežiju, najdu si jinou cestu ven."
"Chystáš se na smrt."
"Dokonce i ti, kdo žijí dlouho, tomu musejí čelit," řekl Tinuva tiše. "Od samého narození umíráme, ale někteří z nás dojdou ke konci dříve než jiní."
Gregory sklonil hlavu a roztřásla se mu ramena. Tinuva k němu přistoupil a položil mu ruku na rameno, třebaže dýku držel stále ve střehu.
"Ze všech lidí jsi byl jediným skutečným přítelem, jakého jsem na tomto světě nalezl," zašeptal Tinuva. "Přijde den, kdy spolu znovu vyrazíme na lov, s větrem ve vlasech budeme stopovat zvěř celého Yabonu. A teď jdi, můj příteli." A s tím lehce políbil Gregoryho na čelo.
Překvapený Natalan vzhlédl a v očích svého přítele spatřil slzy. Tinuva si s úsměvem setřel jednu z nich z tváře a jemně ji vklepal do rány na Gregoryho krvácející ruce.
Po chvíli se Gregory tiše zasmál. "Nic se nestalo," povzdechl si. "Tak to vyprávění o hojivých účincích elfských slz je jen báje."
"Ano, jen báje."
Chvíli stáli mlčky. Pak Tinuva zvedl hlavu, otočil se a zaposlouchal se. "Přicházejí. Jdi za Hartraftem. Jdi už!"
Poslední slova byla opět naplněna silou a temnou mocí.
Gregory okamžik stál jako přimrazený a pak zvedl hlavu. "Tak do našeho příštího lovu, příteli."
Ale Tinuva už byl pryč, rozplynul se ve sněhové vánici.

"Je tady."
"Co, náčelníku?"
Bovai dal zvednutou rukou oddílu pokyn k zastavení. Golun se na něho zmateně podíval.
"Tinuva: je blízko. Čeká na mě sám."
Golun předjel Bovai a otočil koně, aby k němu stál čelem.
"Tak ho objeď," zasyčel. "Nevíme, jestli Vakar dospěl až k mostu a zničil jej. Jestli se mu to nepodařilo, tak už jsou možná na druhé straně a ničí jej. Museli jsme zastavit, aby si ti zatracení skřeti mohli odpočinout, ale teď už je zase dohánímе. Nezastavuj se teď, náčelníku."
"Vakar uspěl. Jsou v pasti."
"Ty to možná cítíš, pane, ale já ne."
"Bovai!"
Hlas nesený větrem zněl jako nadpozemský zvuk. Bovai strnul. Dokonce i Golun se otočil, pustil otěže a sáhl po luku. Bovai mu pokynul, ať jej nechá být.
"Bovai!"
Znovu ten výkřik znějící ozvěnou, více vycítěný než slyšený; i přesto oddíl jezdců za Bovaiem začal zvedat napnuté luky.
"Zadržte, všichni," rozkázal Bovai, ohlížeje se dozadu na ostatní moredhel. "To je Tinuva; přišel čas rozhodnout naši věc."
"Jen nás zdržuje, získává čas," zasyčel Golun. "Pak zase vyklouzne."
Bovai zavrtěl hlavou. "Je teď s nimi. Navzdoru zlu jejich královny a čarotkalců mají eledhel svoji čest. Tentokrát neuteče."
Golun si povzdechl a sklonil hlavu. "Pak bude na tobě, jestli uniknou."
"Dostaneme Hartrafta a všechny ostatní ještě před setměním." Bovai se otočil ke svým bojovníkům. "Už nám chybí jen málo, bratři, a pak já získám čest a my všichni slávu. Což řekneme Muradovi, až se vrátíme s obnovenou ctí a předložíme mu koše s hlavami Hartrafta a Tinuvy."
Několik moredhel přikývlo.
"A to všechno, celý svůj podíl z kořisti i slávy přenechám vám, protože na to, co udělám teď, jsem čekal celou věčnost."
Golun se k němu naklonil. "Tak s ním bojuj, jestli musíš, ale dovol mi, ať odvedu oddíl na cestu, abychom mohli vyřídit Hartrafta."
Bovai se na něho překvapeně podíval. "Bude to jen několik minut," zašeptal, "a já chci, aby to všichni viděli. Všichni."
Golun v duchu zaklel.
"Přikaž skřetům a lidem, ať se stáhnou: oni to vidět nesmějí. Můžou si odpočinout na druhé straně kopce, který jsme právě překročili."
Golun zdráhavě zabručel na souhlas a pak vyštěkl rozkaz, aby byli skřeti a lidé odvedeni na určené místo. Moredhel, kterým tento úkol připadl, zklamaně zamumlali a Bovai věděl, že v prosazování své věci zvítězil. Ostatní se nyní budou cítit poctěni tím, že budou moci být svědky toho, co mělo nastat. Byla to záležitost, o níž se mluvilo u večerních ohňů po mnohá staletí. Bovai konečně stane tváří v tvář svému odpadlému bratru Morvaiovi, nyní zvanému Tinuva.
"Nikdo nebude zasahovat," řekl Bovai. "Ať se bude dít cokoli. Kdo se dotkne zbraně, ať je zabit."
Ozval se sbor souhlasných výkřiků, zatímco nešťastníci pověření úkolem odvést skřety a lidi už mířili k zadní části oddílu.
Bovai seskočil z koně, vytáhl z pouzdra svůj luk a vyzkoušel tětivu. Někteří z jeho spolubojovníků přijeli blíž a sáhli do

svých toulců.
"Vezmi si tento šíp: zabil Uvantu na dvě stě kroků," řekl jeden z nich.
"Tento pochází z dílny samotného mistra šípaře Goviny," připojil se další.
Hluboce pohnutý Bovai každému s úklonou poděkoval a pečlivě uložil šípy do svého toulce. Znamenalo to, že tito členové klanu nyní bojují s ním, a toto gesto ho naplnilo pýchou. Jeho boj se stane i jejich bojem. Odstoupil od skupiny a zvedl hlavu.
"Tinuvo!"
Jeho výkřik se rozlehl ozvěnou. Pokud jej uslyšel nějaký smrtelník, přeběhl mu po zádech mráz, protože v něm zněl šepot jakoby z jiného světa, plný divoké síly.
Pohyboval se tiše spolu s větrem, cítil jeho dotek a věděl, že nikdy nebyl tak živý jako v tomto okamžiku. Stín, který pokrýval jeho svět, se navždy rozplyne a on bude moci opět bez hanby kráčet pod sluncem i pod měsícem.
"Bovai."
Hlas se ozval blízko, velmi blízko. Strnul, otočil se... a pak ho uviděl, jak stojí se skloněným lukem na mýtině, svět kolem něho je jen vír bílého sněhu a jediným zvukem je tiché šustění, jak ledové třpytky dopadaly do závějí.
"Tinuvo."
Postoupil blíž. Zvedl se vítr a Bovaie na okamžik přepadla panika, že to byl jen přelud, že jeho bratr zmizel. Pak se sníh rozdělil, jako když se roztáhne opona a on tam stále byl, ani ne tucet kroků daleko. Udělal další krok a pak Tinuva pomalu zvedl ruku.
"To stačí."
Bovai souhlasně přikývl.
Tinuvovi unikl povzdech plný nekonečného smutku a Bovai na kratičký okamžik pocítil osten bolesti. Tady před ním stál jeho bratr, kterého kdysi miloval jako nikoho jiného. Přestože nyní byl opovrhovaným eledhel, Bovai cítil, čím býval kdysi dávno.
"Tak jak se ti daří, bratře?" zeptal se Tinuva a v Bovaiovi se zvedla vlna žhavého hněvu.
"Nejsem tvůj bratr. Můj bratr Morvai zemřel té noci, kdy jsi byl stvořen ty, eledhel. A ty víš všechno, co se mnou bylo ode dne, kdy jsi odešel, stejně jako já vím, co bylo s tebou."
Tinuva přikývl. "Zabil jsem Kavalu."
Bovai pokrčil rameny. "Byl ctižádostivější, než pro něho bylo dobré. Kdybys ho nezabil ty, tak jakmile bys byl mrtvý, vyřízl bych mu srdce z těla."
"To podle mě nebylo nutné. Zabít ho stačilo."
"A teď zabiju já tebe," řekl Bovai tiše.
"To chceš?"
Bovai zaváhal a Tinuva přistoupil blíž s lukem stále skloněným. Bovai napůl zvedl svůj luk a napjatě strnul. "Kdysi jsi patřil k Lidu. Víš, že to, co se z tebe stalo, je hanbou nás všech. Jsi zrádce své rasy. Čest žádá, abys zemřel. Nejde o to, co chci; jde o to, co musím udělat," zasyčel Bovai nakonec.
Tinuva si znovu povzdechl. "Pak už není třeba nic dodávat," odpověděl, ale nyní byl jeho hlas plný moci, moci, kterou si Bovai pamatoval a která rozechvěla jeho nitro. Protože toto byl Morvai, jehož kdysi miloval, ale kterého nyní musí zabít, a všechna sláva, jež kdysi náležela Tinuvovi, teď bude jeho. Čest bude obnovena, klan sjednocen a Tinuva bude moci být pohřben jako bratr, který se skrze smrt opět vrátil ke své krvi.
"Pak tedy, ‚bratře', začněme," zavrčel Bovai a ustoupil.
Zvedl se další sněhový vír, jako by vášeň mezi oběma soupeři vyvolala poryv větru. Kolem Bovaie prolétl šíp, minul ho o několik palců. Rozběhl se z mýtiny, opět jako by byl jedno s větrem, otočil se, zahlédl stín a vypustil vlastní šíp.
Lov bratra na bratra začal.

"Zatraceně, přivažte jej, přivažte jej!" Dennis si strhl rukavice, protlačil se ke kmeni a pomohl jej přivázat. Jeden z mužů odtáhl odtáhl zkrvavené ruce, jimiž až dosud držel provaz. Dennis přehodil přes kmen další lano a mocně zatáhl, aby bylo napjaté, zatímco dva muži ovíjeli konec provazu kolem jedné z kamenných podpěr a uvazovali jej. "Zajištěno!"
Dennis ustoupil a podíval se na dva kmeny, které byly vztyčeny těsně u zřícené části mostu tak, aby tvořily obrácené V vysoké dvacet stop. Byla to vratká stavba: neměli dost provazů ani času, aby všechno udělali pořádně; tohle bude muset stačit. Z nejvyššího bodu V visel až na zčernalé začouzené kameny dvojitý provaz.
Dennis se podíval přes okraj. V hloubce dvou set stop pod nimi hučela řeka. Hluboko dole zahlédl dva Tsurany, kteří se přihlásili jako dobrovolníci, aby se pokusili dostat na druhou stranu. Původně byli tři, ale jeden z nich uklouzl na zledovatělé skále a zřítil se do řeky. Jeho dva přeživší druhové nyní našli místo, kde z vody čněly balvany, a po nich se snažili překonat prudký proud s nadějí, že se jim na druhé straně podaří vyšplhat nahoru k opačné straně mostu. Pokud uspějí, bude jim hozen provaz a oni pak pomůžou při zoufalém úkolu přetáhnout trámy přes zející prostor.
Dennis se otočil od mostu, ušel nějakých sto sáhů a zahnul do lesa. Skupina Tsuranů chvatně osekávala větve z čerstvě poraženého stromu. Začal si na kroky měřit jeho délku.
"Už jsem to zkoušel, Hartrafte, je dost dlouhý."
Asayaga měl zpocené čelo a v ruce třímal sekeru.
"Vršek vypadá dost tence, může se zlomit, když jej pustíme."
"Tsurané jsou stavitelé, Hartrafte; víme, co děláme."
"To byste tedy měli."
Asayaga se napřímil. "Nepokoušej se mi rozkazovat, Hartrafte. Víme, co děláme. Ty se máš, pokud vím, starat o obranu. Tohle přenech mně."

"Jakmile budeme na druhé straně, vyřešíme naši věc, Tsurane."
"A proč si myslíš, že tady tak těžce pracuju?" štěkl Asayaga.
Dennis měl chuť jedovatě odpovědět, ale věděl, že marní vzácný čas. "Tak v tom pokračuj, zatraceně."
Vrátil se na cestu a vydal se vzhůru k hřebeni. Polovina jeho mužů tam tahala padlé kmeny a tvořila z nich zátaras. Po obou stranách muži káceli mladé stromky a házeli je na hromady, které měly zastavit jízdní útok po křídlech. Byla to nemožná věc a on to věděl. Hřeben byl příliš otevřený. Možná by odrazili prvotní útok, ale nakonec by byli obklíčeni a zatlačeni dozadu. A za nimi byl už jen most a strž - smrtelná past.
V troskách mlýna se kolem ohně tísnily staré ženy a děti. Podíval se na kaprála, který se před několika minutami vrátil z týlové hlídky. Už spolu hovořili, ale nutilo ho to mluvit o tom znovu.
"Víš, co pro ně máš udělat, když se moredhel začnou probíjet přes naše řady?" zeptal se a ukázal bradou na mlýn.
Starý kaprál polkl a přikývl. "Věř mi, pane. Postarám se o to. Chudinky malé..." Ohlédl se na drobné obličejíky dětí a vyděšené tváře žen a jeho vlastní výraz na okamžik změkl, ale pak odhodlaně zopakoval: "Postarám se o to, pane."
Dennis zahlédl Roxanne, která odmítla zůstat ve mlýně a teď pomáhala budovat obranu. Všimla si, že se na ni dívá, kývla na něho a vrátila se k práci.
Z lesa se vynořila skupina Tsuranů, kteří napůl vlekli, napůl nesli šedesát stop dlouhý kmen. Dennis se rozběhl, aby se k nim připojil.
"To je moje práce, Hartrafte," utrhl se na něho Asayaga a Dennis ustoupil.
Muži se s klením několik minut namáhali, aby přehoupli kmen na cestu, ale protože byl dvakrát delší, než byla cesta široká, zachytil se těžký širší konec v hustším porostu mladých stromků na kraji. Změť větví byla nakonec prosekána a Tsurané, poháněni tíhou svého nákladu, seběhli po cestě až k mostu. Na kraji položili kmen pod obrácené V.
Asayaga si křikl o provazy z konstrukce nad svou hlavou a čtyři muži, kteří je drželi, je spustili dolů. Provazy byly podvlečeny pod kmenem jako smyčky a uvázány. Třicet Tsuranů začalo tlačit kmen dopředu. Dennis chtěl něco podotknout, ale zůstal zticha. Tady velel Asayaga a Tsurané byly zatraceně dobří budovatelé.
Kmen brzy čněl třicet stop do prostoru, a jakmile se přední část vysunula přes okraj, muži, kteří ji drželi, přeběhli dozadu k silnému konci kmene, aby přidali svoji váhu, kdyby se začal překlápět. Nakonec jej udrželi v rovnováze; ještě několik stop, a zřítil by se do propasti. Asayaga poslal zbylé muže k lanům, které byly přehozeny přes obrácené V, a nařídil jim, aby vytáhli přední část kmene do výšky. Ale zvedli ji sotva o půl tuctu stop a zadní silná část začala klouzat dozadu.
"Potřebuju víc mužů!" křikl Asayaga.
Dennis nařídil jednomu ze svých vojáků, aby utíkal na kopec a přivedl ty, kteří tam budovali zátarasy. Ženy a děti, které přihlížely z mlýna, se přišly podívat blíž a Asayaga je nasměroval k provazům.
"Potřebujeme zvednout kmen a zároveň potlačit zadní část dopředu," vysvětlil.
Na cestu se vyrojili královští vojáci. Dennis navrhl použít koně, ale Asayaga odmítl, protože země byla příliš kluzká, a kdyby jen jeden z nich odmítl poslušnost nebo ještě hůře, začal tahat nesprávným směrem, všechna práce a námaha by přišla vniveč.
Asayaga poslal muže ke dvěma provazům a počkal, až několik dalších přinese menší kládu, kterou pak opřeli o širokou část kmene, a získali tak místo, aby mohlo tlačit více lidí.
Jeden z Tsuranů projevil pozoruhodnou statečnost, když s malou miskou másla vyšplhal na hrot obráceného V. Máslo, součást zásob, které si nesli od Wolfgara, bylo jediným prostředkem, který měli k promazání místa, kde přes vrchol zvedacího zařízení vedly provazy. Dennisovi bylo jasné, že s obyčejným kladkostrojem by celou práci zvládl tucet mužů, ale tady musela nastoupit hrubá síla a modlitba, aby provazy pod tíhou nákladu nepraskly, aby se kmen ve smyčkách nevzpříčil a aby Tsurané měli dobrý odhad a porazili dostatečně vysoký strom.
Muži se zapřeli do lan a postupně vytáhli přední část výše, zatímco na druhém konci Tsurané tlačili kmen kupředu. Docela snadno jej posunuli o dalších dvacet stop, ale pořád jim ještě zbývalo osm nebo deset. Dosáhli vratké rovnováhy, když zvedli přední část nahoru, ale teď trčela v tak strmém úhlu, že dál už se kmen posunout nedal.
"Kdybych měl hodinu navíc, zatraceně, udělal bych prakový závěs a přehodil celou tu věc na druhou stranu s dvaceti muži!" vykřikl Asayaga a vrhl na Dennise rozzlobený pohled.
"Nemáme hodinu navíc."
Asayaga zvedl obě ruce. "Nikdo se nehýbejte!"
Rozhostilo se ticho.
"Muži u provazů, úhel je teď příliš strmý. Jakmile zatlačíme do kmene, pomalu povolujte a spouštějte jej dolů."
Muži, kteří drželi provazy, přikývli. Asayaga pomalu pokynul a kmen se pohnul o pár stop zpátky. Pak Asayaga vyštěkl rozkaz a ti, kteří tlačili, získali ztracenou půdu zpět. Pak se kmen najednou zastavil a Dennis viděl, že jedna ze smyček sklouzla několik stop dozadu.
Asayaga si toho všiml také a tiše zaklel.
"Přeříznout lana, která drží zvedací zařízení," řekl Dennis. "Jakmile začne padat, potlačit kmen ze všech sil dopředu."
Asayaga probodl Dennise ledovým pohledem. "Tady velím já."
Dennis se chystal ostře odpovědět, ale uvědomil si, že všichni kolem se na ně dívají a napětí je tak velké, že hrozí výbuchem. Vycítil, že pokud se kmen převrhne a spadne do řeky, vypukne krvavá řež.
Pomalu zvedl ruce. "Ty jsi stavitel, Asayago, ale pokud máme zachránit tyhle ženy a děti, musíme to udělat hned."
Asayaga se podíval na děti, které usilovně tahaly provaz, a pak zpátky na smyčku. Rychle přistoupil k okraji kamenného mostního pilíře, pečlivě si prohlédl kmen a zvedací zařízení a pak couvl. "Slez!" přikázal a muž nahoře odhodil misku s máslem a sklouzl dolů.
"Dobře, Hartrafte, ale jestli přepadne přes okraji, bylo to tvoje rozhodnutí."
"Naše rozhodnutí, Tsurane."

Dennis uchopil sekeru a přistoupil k jedné straně zvedacího zařízení, Asayaga udělal totéž na druhé straně. Oba konce obráceného V spočívaly na kamenné části mostu. Jestliže přeseknou jejich upínací lana ve stejném okamžiku, celá věc se převrátí dopředu a přehodí přitom kmen na protější mostní pilíř.
"Připravit," vykřikl Asayaga a zvedl sekeru. "Až to začne padat, všichni u kmene zatlačí. Vy u provazů je pusťte, až už je nebudete moci udržet, a dejte pozor, abyste se do nich nezapletli."
Podíval se na Hartrafta, přikývl a sekl.
Dennis máchl sekerou v téměř stejném okamžiku a provazy se přetrhly se slyšitelným prasknutím. Zvedací zařízení zasténalo a začalo se kácet, nejprve pomalu a pak se v jediném okamžiku zhroutilo. Muži u zadního konce kmene vykřikli a rozběhli se i se svým břemenem kupředu.
Dennis se ohlédl a uviděl, jak tenký konec kmene dopadá na protější pilíř, poskočí, chvilku zůstává na jednom místě a pak se začíná rolovat ke kraji, jako by chtěl přepadnout dolů. Muži u silného konce zasténali námahou, jak se ještě v této chvíli pokoušeli zatlačit kmen dále. Tenký konec narazil do zábradlí mostu a zůstal snad jen stopou své délky ležet na protější straně.
Chvíli se nikdo ani nepohnul, jako by se všichni báli, že neopatrný krok nebo jen pouhé slovo způsobí, že se kmen zřítí. Zvedací zařízení na něm zůstalo viset jako nějaký hrubě vyrobený náhrdelník.
"Potřebujeme někoho, aby se dostal na druhou stranu," řekl Asayaga. "Někoho lehkého. Osami."
Chlapec vystoupil dopředu a horlivě přikyvoval, zatímco mu Asayaga vysvětloval, co je třeba udělat. Pak si svlékl plášť a tuniku, podíval se na kmen, posadil se a zul si boty. Bosý uchopil kotouč provazu a pověsil si jej na rameno. Asayaga mu mezitím přivázal kolem pasu zajišťovací lano. Potom ho vzal za ramena, lehce je stiskl a pustil ho.
Chlapec vystoupil na kmen a všichni utichli. Polkl a ohlédl se na Dennise. "Zachráním Richardova přítele," prohlásil a vzpřímený, s rozpřaženýma rukama pomalu vykročil nad propast.
Nikdo nepromluvil, zatímco chlapec kladl nohu před nohu. Uprostřed byl kmen mírně prohnutý a všichni zalapali po dechu, když se zdálo, že Osami zavrávoral, ale pak získal rovnováhu zpět. Dospěl ke zvedacímu zařízení, přelezl přes ně, ušel asi půl tuctu stop a zastavil se. Provaz, který vlekl za sebou, se za ně zachytil. Opatrně si sáhl k pasu a začal jej rozvazovat.
"Vrať se a uvolni jej, Osami!"
Mladík zavrtěl hlavou, rozvázal jisticí lano a pustil je.
Dennis se podíval na Asayagu a viděl v jeho tváři napětí - nejen kvůli tomu, co muselo být uděláno, ale také kvůli chlapci. Osami znovu vykročil, ale protože teď mírně stoupal vzhůru, lehce se předklonil. Opět skoro uklouzl a tentokrát všichni přihlížející vykřikli. Ale narovnal se, vyšplhal posledních šest stop a vrhl se na pevnou zem.
Rozlehl se divoký jásot, a když se Dennis ohlédl, viděl, že mnozí jeho muži plácají po zádech Tsurany a nadšeně chválí chlapcovu statečnost.
Osami neotálel. Hbitě ovinul konec provazu kolem vršku kmene, utáhl jej a provlékl pod kamennou podpěrou pilíře. Zopakoval to ještě asi půltuctukrát, dokud mu stačil provaz, a teprve pak jej zavázal na důkladný uzel. Potom sklouzl po kmeni zpátky a uchopil konec lana, které se zachytilo na zvedacím zařízení. Otočil se a za bouřlivého jásotu se vydal zpátky.
Začal se s úsměvem ohlížet, když pod ním podklouzly nohy. Než Dennis stačil jakkoli zareagovat, zřítil se chlapec dolů, zoufale se třímaje konec jisticího lana.
Asayaga, který držel druhý konec, se zapřel nohama o zledovatělou zem a zaječel na Osamiho, ať se drží.
Chlapec se na laně zhoupl jako na kyvadle a zmizel pod kamenným pilířem. Lano se napjalo a téměř strhlo Asayagu dolů. Dennis k němu přiskočil, když Asayaga uklouzl na náledí, uchopil lano a oba společně upadli na zem.
Uslyšel děsivé zadunění, jak chlapec narazil do skalnatého srázu pod mostem, a pak se jim opět objevil v zorném poli.
Půl tuctu mužů teď pomáhalo oběma velitelům vytahovat lano nahoru, až se Dennis mohl konečně natáhnout přes okraj pilíře a zachytit chlapce v okamžiku, kdy tomu už ochabovaly paže. Další ruce se vztahovaly a pomáhaly chlapci nahoru; někteří muži se ve své dychtivosti málem sami zřítili do propasti.
Nakonec se celá skupinka odsunula od okraje pilíře a Asayaga vzal chlapce do náručí.
Osami zalapal po dechu a usmál se. "Dokázal jsem to," zašeptal.
"Ano, dokázal jsi to."
Dennis viděl, že chlapci zbývá jen pár minut života. Z tváře měl zkrvavenou kaši, lebku rozbitou, z uší mu prýštila krev a jedno rameno roztříštěné. Bylo nepochopitelné, že se vůbec dokázal udržet na laně. Dennis poklekl, zalovil ve svém vaku a vytáhl čistý kousek látky, aby Osamimu otřel obličej.
Chlapcovy oči už pohasínaly. Vzhlédl k Dennisovi a usmál se. "Zachránil přátele, ano?"
"Ano, chlapče, zachránil jsi nás," zašeptal Dennis a pak z Osa-miho vyprchal život.
Dennis se napřímil, zatímco Asayaga objímal chlapce a silou vůle se snažil ovládnout. Pak vstal. S nepřítomným výrazem v očích se podíval na protější pilíř.
"Další dobrovolník přenese provaz na druhou stranu. Jakmile jej zajistí, přejde za ním dvacet mužů, kteří pomůžou přetáhnout druhý kmen. To by nám mělo poskytnout dostatečnou oporu."
Jeden z Tsuranů už si vázal kolem pasu provaz, na němž ještě před okamžikem visel Osami. Pak vyskočil na kmen a vykročil.
Asayaga se odvrátil. Přistoupil k zábradlí a zadíval se do dálky.
Dennis se k němu připojil. "Je mi to líto," řekl.
"Byl to syn mojí nejstarší sestry. Přišel jako posila těsně předtím, než jsme se zapletli do tohohle šílenství. Byl to jeho první vojenský úkol."
Ohromený Dennis se nezmohl na odpověď. Vždyť se jednalo o téhož chlapce, jehož byl Asayaga kdysi dávno na

útěku ochoten zabít a který přežil jen díky pomoci mladého Richarda a prokletého Corwina.
Po chvíli položil Asayagovi ruku na rameno. "Nevěděl jsem..."
"Nebyl důvod ti o tom říkat. Všichni, kdo slouží našemu domu, patří k rodině, a tak pro něho příbuzenské pouto neznamenalo žádné výhody. Dokonce ani Sugama po něm nešel, aby mohl zaútočit na mě."
"Sugama?"
"Copak to nechápeš, copak nic nevidíš? To ses o nás za celou tu dobu nic nenaučil? Sugama byl můj nepřítel stejně jako ty. Jeho klan touží zničit můj klan; byl sem poslán nejen jako náhrada za důstojníka z Tondora, který zahynul, ale také aby mě špehoval."
"Ale u Wolfgara jsi ho přede mnou bránil."
"Abych si zachoval autoritu. Nemohl jsem tě nechat zabít ho jako zraněné prase, když už umíral. Všichni bychom ztratili tvář."
Dennis se otočil a viděl, že dobrovolník už přešel na druhou stranu a přivázal lano k zábradlí, aby se jej další mohli přidržovat. Na kmen vystoupil další Tsuran.
"Nikdy jsem nemohl tvému Richardovi poděkovat za to, co udělal, takjakbych chtěl, jako strýc a ne jen jako Osamiho velitel. Přál bych si, abych mohl."
"Teď už to ví."
Asayaga se podíval přes propast. "Jakmile položíme druhý kmen, přepravíme nejprve ženy a děti, pak půjdou muži. Za hodinu bychom měli být všichni na druhé straně." S tváří jako neproniknutelnou maskou se podíval na Dennise.
"Asayago, pořád ještě musíme vyřešit naši věc, ale Osamiho je mi skutečně upřímně líto. Byl to statečný chlapec. Myslím, že ho teď Richard vítá v Lims-Kragminých síních."
"Nezapomínej, Hartrafte, že po smrti odcházíme na různá místa. Nemyslím, že by vaši bohové dovolili Tsuranovi vstoupit do své Soudné síně."
"A stejně si myslím, že by ho Richard rád přivítal," řekl Dennis. Zaváhal a snížil hlas. "A Jurgen taky."
Asayaga si povzdechl a pak pokýval hlavou na znamení díků.
"Dennisi!"
Vzhlédl a byl ohromen, když spatřil Gregoryho, který si držel pravou ruku ovinutou zkrvaveným obvazem. Zachvátila ho chvilková panika. Už byli skoro hotovi a teď je ti zatracení moredhel dohánějí.
Podíval se za Gregoryho. Kolem natalského zálesáka se shlukovali Tsurané i královští vojáci, ale kde je Tinuva? Ale ještě než Gregory promluvil, aby mu řekl, co se stalo, Dennis věděl, co eledhel právě dělá: obětuje se, aby pro ně získal čas.
A když naslouchal Gregoryho slovům, zvedl se v něm strašlivý vztek. Tolik hněvu se v něm zrodilo za poslední měsíc. Až dosud jej zaměřoval na Tsurany, na ty, kdo vyvraždili jeho rodinu, na válku a nakonec na Corwina. Ale teď konečně pochopil a bylo to, jako by se těžký závěs, který celá léta halil jeho duši, náhle roztrhl.
Viděl tentýž plamen i v Asayagových očích, protože elf byl tím, kdo vždycky kráčel mezi oběma stranami, koho všichni ctili, komu všichni důvěřovali.
Na okraji kruhu stály Alyssa s Roxanne a i v jejich očích planul stejný oheň, protože ten, komu nyní čelil Tinuva, jim spálil domov a zabil otce.
Zachytil Roxannin pohled. Dívala se mu do tváře a něco v jejím výrazu mu řeklo, že ví, co on teď musí udělat. Na okamžik sejí v očích objevila směs strachu, lítosti a slabé naděje, než se do nich vrátila nesmiřitelnost.
"Najdi způsob, jak dostat děti a ženy na druhou stranu," řekl jí. Aniž počkal na odpověď, otočil se k Asayagovi. "Jdeš se mnou?" zeptal se.
"Kam?"
"Bojovat. Skončil jsem s utíkáním."

Z přetížených větví se snesla opona sněhu. Zdálo se, že se před ním zastavila, jako by se každá jednotlivá vločka otiskla do jeho mysli, jako by byly navěky živé, jak se vznášely v mírném větru, halily ho jako plášť, dotýkaly se jeho čela, chladily horečku jeho hněvu.
Tinuva vyklouzl od stromu; přikrčený téměř splýval se sněhem na zemi. Schoulil se za vyvrácený kmen, který se jako nějaké zvíře s bílým hřbetem zvedal z lesní půdy. Obrnil se, uchopil šíp, který mu trčel ze stehna, a zatímco si v duchu zpíval, aby odvrátil bolest, zlomil dřík. Věděl, že by měl šíp protlačit skrz, ale neměl na to čas a mohl by při tom protrhnout tepnu. Dost času později. Odvážil se vyhlédnout po straně kmene, sehnul se, převalil, vztyčil, napnul luk a vyslal šíp. Vzdálený stín se pohnul a pak se zhroutil a Tinuva na okamžik pocítil neklidné rozechvění, ale pak se ozval smích.
"Dobrá rána, bratře, dobrá rána."
Tinuva sáhl do toulce, vytáhl další šíp, vyskočil, pak se otočil a rozběhl se opačným směrem k trsu mladých stromků. Zahlédl ostatní, jak stojí mlčky se založenými pažemi a pozorně sledují boj. Když se k nim přiblížil, ustoupili mu z cesty. Byly mezi nimi tváře, které poznával - a jak by mohl nepoznat bratrance, přátele z dávných lovů, ty, s nimiž se kdysi smál a po jejichž boku bojoval a zabíjel nepřátele?
Někteří dokonce vážně kývli na pozdrav, protože ačkoli byl zrádce a odpadlík, pamatovali si Morvaie, s nímž se vydávali na lov a do válek.
Zamířil pryč od kruhu a instinkt mu poradil, aby náhle padl k zemi. Kolem ucha mu zasvištěl šíp a rozstříkl sprškusněhu tam, kde se zaryl do země.
Tinuva se posadil, napnul luk, zamířil a vystřelil. Bovai skočil za starou borovici, do jejíž kůry šíp vyryl rýhu.
Tinuva už zase utíkal, ale bolest byla stále silnější. Člověk by se na jeho místě s křikem zhroutil, ale on běžel dál. Dovolil

si rychlý pohled na jihovýchod. Přestože vánice pokračovala, cítil za mraky slunce, vysoko na modrém nebi nad tímto bílým příkrovem. Blížilo se k zenitu; souboj trval už hodiny. Zpoza kopce slyšel hněvivé mumlání, netrpělivé výkřiky skřetů, drsné hlasy mužů, kteří protestovali proti tomuto zdržení. Ale moredhel byli soustředěni na tento duel, o němž, jak Tinuva věděl, se bude vyprávět ještě dlouhé věky jako o lovu bratra na bratra. Oba znali triky toho druhého, styl pohybu, způsob myšlení, pach ve větru, dokázali na sobě vycítit jeho pohled, i když byli otočeni zády.
Věděl, že Bovai vyrazil doprava a bude se snažit dostat před něho, spíše než aby sledoval krvavou stopu ve sněhu. Skočil za strom, o nějž se opíral padlý kmen, který tak tvořil dokonalý kryt s malým otvorem dole. Dřepl si za něj, napnul luk a čekal. Pak ho spatřil.
Ucítil, jak se o jeho úkryt otřel šíp a vyhlédl škvírou. Oblaka se na okamžik rozestoupila a bledé mihotavé světlo na okamžik ozářilo mýtinu a také Bovaie, jemuž připomenulo, že čas plyne a že o kus dál lidé stále tvrdě pracují na svém útěku.
Bovai zpomalil, jako by na něho jeho vlastní hlas křičel varování. Podíval se přímo na Tinuvu a rozšířily se mu oči. Tinuva nepatrně přenesl váhu a vypustil šíp.
Střela prosvištěla mezi stromy a větvemi a roztrhla Bovaiovi kůži na boku. Bovai se zapotácel, padl naznak a převalil se do úkrytu. Ti, kdo tvořili kruh kolem bojující dvojice, zamručeli, protože i když to všichni nemohli vidět, slyšeli zvuky boje a poznali, kdo vystřelil a kdo padl.
"Tinuvo."
Byl to vnitřní hlas, šepot.
"Bratře?"
"Už jsi mě měl, že ano?"
"Ne, mířil jsem na srdce."
"Lžeš. Měl jsi mě. Proč?"
"Ještě nenadešel čas, bratře."
Nastal okamžik ticha.
"Mám ji, víš, bratře," zašeptal Bovaiův hlas.
Tinuva sklonil hlavu; třásl se. Věděl, že se ho Bovai snaží vydráždit, aby v hněvu udělal chybu. Po chvíli zašeptal s vědomím, že vítr ponese jeho hlas: "Nikdy jsi ji neměl. Vždycky bude jen moje."
"Mlč!" Bovaiova rozzuřená odpověď, výkřik vzteku, byla natolik hlasitá, že ji uslyšeli i přihlížející. Tinuva vstal, slepě vystřelil na zdroj onoho křiku a byl odměněn uštěpačným smíchem. "Plýtváš dobrými šípy, bratře."
Tinuva sáhl do toulce a zjistil, že mu zbylo jen půl tuctu střel, ale nedbal na to. Bude mu stačit jen jeden, aby zabil Bovaie, jen jeden.
"Pojď si pro mě, bratře, na otevřené prostranství, tváří v tvář, čepel proti čepeli."
Bovai vstal. "Podívej se mi do očí, bratře, přijď blíž, podívej se do očí, které se každou noc dívají do jejích."
"Buď proklet," zasyčel Tinuva.
"Ano, bratře, my všichni jsme prokleti, není-liž pravda?"
"Ne."
"Ty jsi. Opustil jsi vlastní krev. Ta hanba může být smyta jedině krví. Dovol mi, ať tě pošlu na vzdálený břeh, bratře. Tam se setkáš s Matkami a Otci, jestli se k tobě budou chtít znát."
Další záblesk slunečního světla prolétl lesem a mýtinou.
Nevěděl jistě, kolik uplynulo času, protože oni dva se přenesli do jiného světa, do světa, jehož podstatu skutečně chápali jen eledhel a moredhel, kde se vteřina mohla protáhnout na věčnost nebo sto let uplynout v okamžiku.
"Pojď ke mně, bratře. Jednomu z nás je dnes souzeno zemřít, ať se mu bratr podívá do očí a stane se tím posledním, co spatří na tomto světě."
Tinuva pomalu spustil luk; pak sáhl k opasku, vytasil dýku a vstoupil na mýtinu.

"Pohyb, pohyb, hněte sebou!" vykřikl Dennis. Ustoupil na okraj cesty a ohlédl se.
Zástup za ním byl roztažen tak, že zadní část mizela za oponou sněhu, který se nejdříve těžce snášel, pak se během vteřin změnil v drobné vločky poletující ve větru a pak opět hustě padal.
Muži lapali po dechu, vrávorali, podlamovaly se pod nimi nohy. Veškeré zdání pohybu v útvaru vzalo za své, silnější běželi vpředu, slabší zaostávali. Dennis nevyslal žádné zvědy, opustil všechny zásady obezřetnosti, oddíl se hnal kupředu jako proud rozpoutaného vzteku. Přestali být štvanou kořistí: nyní se z nich stali lovci.
Dennis se otočil a podíval se na cestu. Nebyl si jist, jak dlouho po ní ještě mají běžet; když tudy jel s Roxanne, byla tma. Gregory, který jel napřed, slíbil, že počká v místě, kde bude třeba zahnout do lesa, a vrátí se s varováním, kdyby se blížili moredhel.
"Jak daleko ještě, Hartrafte?"
Dopotácel se k němu těžce oddechující Asayaga s vytaseným mečem, na jehož čepeli zatančil odlesk slunce, které na okamžik vyhlédlo z mraků.
"Nevím."
"Tvůj plán?"
"Jaký plán?"
Asayaga se na něho podíval a usmál se.
"Tak jdeme," vykřikl a s Dennisem po boku zvýšil rychlost.

Byl to složitý tanec, balet smrti, přískok, záblesk čepelí, chladný zvuk oceli narážející na ocel, ústup, znovu a znovu se

opakující taneční figury.
Přihlížející se stáhli blíže a utvořili kolem soupeřů kruh, všichni tiší, pozorní. Nejeden z nich však zamumlal hořká slova obdivu k Tinuvovi, Morvaiovi z dávných dob, kterého si pamatovali jako druha a přítele. V jejich očích se jako by opět téměř stal jedním z nich. Vyzařovala z něho temná zuřivost, zdálo se, že se kolem něho tvoří pulzující aura.
Tančil lehce, jako by nevnímal bolest; krev, která mu prýštila ze stehna, mu stékala do boty, takže po každém kroku za ním zůstávala růžová šlépěj.
I Bovai krvácel z roztrženého boku a z rány na levé paži, kterou mu Tinuvova dýka rozsekla až ke kosti.
Znovu se k sobě přiblížili; opět se zaleskly čepele a ke sněhovým vločkám, jež se kolem nich snášely, přibyla sprška krve. Tinuva odskočil a zvedl levou ruku, aby si z rány na čele otřel krev, která mu kalila zrak. Svět před jeho očima zrudl, nebyla to však krev, čím potemněl jeho svět, ale všechno to, co v sobě dosud ukrýval a co se nyní opět probudilo k životu.
"Pojď, bratře," provokoval ho Bovai. "Skonči to."
"Skončím."
Bovai posměšně rozpřáhl paže. "Pojď, bratře, obejmi mě."
Tinuva se nahrbil.
"Náš otec by na tebe byl hrdý, bratře. Anleah by na tebe byla hrdá."
Tinuva skočil kupředu a Bovai se přikrčil, aby odrazil útok. Tinuva přehodil dýku z pravé ruky do levé a pak v posledním okamžiku zase zpátky. Provedl výpad; předstíral, že jej povede nízko, ale pak sekl nahoru. Sotva ucítil ledový dotek Bovaiovy dýky, která ho zasáhla do ramene: Bovai ji nastavil, aby kryl Tinuvovu domnělou ránu, ale když nenarazil na odpor, vedl ji prostě dál.
Oba couvli a Bovai se prudce nadechl. Na obličeji se mu objevila jasně rudá čára; tvář měl rozříznutou od koutku úst až k uchu, které bylo rozseknuto na dvě části.
Bovai si s výkřikem přitiskl dlaň ke tváři a přihlížející zalapali po dechu, protože všichni věděli, jak si zakládá na svém vzhledu, a teď bude navždy zohavený.
Instinkt přiměl Bovaie otočit se, i když se při tom zapotácel. Vyhnul se ráně namířené na břicho, ovinul paže kolem Tinuvy a oba se skáceli. Sníh se zvedl jako oblak páry, když dopadli na zem a začali se po něm převalovat.
Znovu a znovu po sobě sekali dýkami v pravačkách, zatímco se levačkami snažili zachytit útočící ruku toho druhého. Chvíli byl nahoře jeden, pak druhý, kopali a kleli, ale jejich síly zůstávaly vyrovnané. Oba pokrýval sníh rozbředlý krví, zatímco zápasili a přihlížející z klanu je sevřeli do ještě užšího kruhu. Někteří volali po smrti, ale nejeden vykřikl Tinuvovo jméno.
Bovai zaklekl Tinuvu a kopl přitom kolenem do pahýlu šípu, který mu čněl ze stehna. Eledhel zasténal bolestí, ale jeho zuřivost byla silnější. Předstíral, že ho bolest ochromila, a když se Bovai nadzvedl, aby získal lepší pozici, Tinuva se najednou vzepjal, odhodil ho stranou a vrhl se na něho. Podařilo se mu vrazit koleno zdravé nohy do Bovaiova žaludku a zároveň ho uhodil levou pěstí do obličeje, takže mu ještě více roztrhl ránu na tváři. Bovai vykřikl bolestí a pustil Tinuvovu pravou ruku.
Tinuva zvedl dýku.
A opět se čas jako by zastavil anebo dokonce začal plynout zpět v korytu řeky věčnosti. Najednou viděl svého bratra, jaký býval, když ještě byli spolu, když spolu lovili a mezi stromy prosvítalo slunce, když spolu stáli na vrcholcích hor a vítr se prohánět světem pod nimi.
Bovai k němu vzhlédl. "Bratře," zašeptal.
Tinuva držel dýku namířenou, připraven vrazit ji do Bovaiova srdce a v tom okamžiku pochopil... a vzpomněl si na to, čím se stal.
Sluneční světlo opět nakrátko proniklo k zemi, ozářilo mýtinu a sníh, který se zatřpytil jako rozsypané diamanty.
Tinuva se usmál.
Rána ho nepřekvapila; pokud ho něco překvapilo, pak to, že nepocítil bolest. Jen zvláštní teplo v útrobách, když mu Bovaiova dýka pronikla pod žebry hluboko do plic.
"Prohrál jsi," zašeptal Tinuva, když z něho rána vyrazila dech.
Bovai se podíval do Tinuvových očí a v té chvíli pocítil šílenství a hrůzu přesahující vše, co dosud zakusil. Vztáhl paže a pokusil se Tinuvu odstrčit. Zdálo se mu, že nad ním jeho bratr visí jako velká socha, ale pak pomaličku klesl k zemi.
Bovai, téměř propadlý panice, odkopl tělo stranou. Pak rozechvěle vstal.
Všechny oči se upíraly na něho.
"Je konec," zašeptal.
Pomalu se otáčel, díval se z jednoho na druhého a cítil jejich opovržení. Ohlédl se zpátky na Tinuvu.
Takže jsi mě okradl dokonce i o tohle, bratře, viď?
"Buď proklet!" zaječel.
Skupina, která ho obklopovala, mlčela, a v tom okamžiku Bovai pochopil, že jeho bratr měl pravdu: prohrál, prohrál smysl svého života, který se v tomto okamžiku jako by vytratil spolu s bolestí a hněvem, jež ho poháněly celá staletí.
Tiše řekl: "Ale já jsem vyhrál..."
"Ne!"
Byl to vzdálený výkřik zoufalství a dlouho zadržovaného vzteku. Bovai se otočil a s úžasem hleděl na blížící se houf mužů v šedobílých pláštích, jež za nimi vlály ve větru. Někteří z nich měli pod nimi lakovaná brnění, od nichž se odrážely sluneční paprsky, takže zářila jako lucerny v chladné temné noci.
Muži se řítili ze svahu jako lavina. Zasvištěly šípy. Jeden z jeho bratranců si přitiskl dlaně k hrdlu a otočil se kolem své osy, druhý se s výkřikem zhroutil.

Všichni stáli jako ochromení, zmatení, vyděšení, tak nenadálý byl začátek útoku.
A pak ho Bovai spatřil. Ve skutečnosti na něm nikdy dříve nespočinul pohledem, ale poznal jeho krev, krev jeho děda. Byl to Hartraft, běžící v čele útoku po boku válečníka menšího vzrůstu s lakovaným krunýřem na hrudi. Hartraft v běhu odhodil luk a oběma rukama zvedl těžký meč.
Bovai vrhl ještě poslední pohled na bratra a chystal se zvednout dýku.
Meč opsal oblouk. Zazářilo oslnivé světlo... a pak ticho.
"Ne!"
Dennis dokončil široký sek, otočil se na patě a díval se, jak Bovaiova hlava padá do sněhu. Tělo zůstalo okamžik stát a pak se skácelo. Dennis s divokým výkřikem máchl mečem a téměř přesekl Bovaie v pase na dvě poloviny. Se vzlykotem zvedl meč nad hlavu, připraven zasadit další ránu, ale pak uviděl Asayagu, který zabil jednoho moredhel a utíkal k dalšímu. Zezadu se kněmu blížil další moredhel s kopím připraveným k útoku... a v mysli mu vyvstal obraz Jurgena, snažícího se zachránit za podobných okolností Richarda, protože Asayaga běžel na pomoc jednomu z královských vojáků, který ležel na zemi a zoufale se pokoušel bránit temnému elfovi, jenž nad ním stál s mečem v rukou.
Dennis se rozběhl kupředu.
"Asayago!"
Tsuran ho neslyšel.
Byl příliš daleko, než aby doběhl včas. Dennis zvedl meč oběma rukama až za hlavu a mrštil jím. Meč se ve vzduchu roztočil a zabodl se do útočníka s kopím právě v okamžiku, kdy se chystal vrazit zbraň do Asayagových zad.
Náraz meče byl tak silný, že moredhel odskočil, jako by jím někdo trhl, a hekl, jak mu z plic vylétl vzduch. Asayaga, který v příštím okamžiku zabil svého protivníka, se otočil a uviděl Dennise stát beze zbraně, zatímco moredhel se svíjel s mečem v boku na zemi mezi nimi.
Kolem nich útočili jejich muži s očima rozšířenýma dychtivostí a bojovým zápalem. Naprosto zaskočení moredhel podlehli panice a prchali ke kopci, za nímž čekali skřeti a lidští jezdci. Málokomu se tam ale podařilo doběhnout, mnozí padli s šípem v zádech nebo sraženi mečem. Zpoza kopce se vyrojili lidé a skřeti, přilákáni hlasitým křikem na konci Bovaiova a Tinuvova souboje. Po hodinách znuděného čekání si rozdělali ohně, někteří dokonce usnuli a jen velmi málo z těch, kdo se objevili na kopci, mělo zbroj nebo dokonce zbraně.
Za pár vteřin i oni utíkali v panice zpátky do tábora a ječeli, že na ně útočí stovky nepřátel, když jim do boku vpadl oddíl královských a tsuranských vojáků vedených Tasemuem.
Výhoda moredhel získaná tím, že měli jezdectvo, se rozplynula jako dým. Jezdci zemřeli dřív, než stačili nasednout na koně, a při prvním náporu zahynulo tolik moredhel, lidí a skřetů, že Dennisův a Asayagův oddíl získal během několika minut početní převahu. Stačila další minuta, a skřeti naprosto zpanikařili.
Mnozí z nich se pak vrhli na své moredhelské velitele, kteří se je pokusili znovu sehnat dohromady, a brzy se lidé, skřeti a moredhel zabíjeli navzájem v šílené snaze dostat se z onoho místa co nejdříve pryč a zachránit si život.
Země byla pokryta mrtvými a umírajícími. Tasemu kráčel kupředu obklopen královskými lučištníky, kteří kolem něho utvořili kruh. Na kopec pochodovala klikatá řada Tsuranů, kteří pobíjeli všechno, co jim přišlo do cesty, a připojovali se k nim další královští vojáci, střílející šíp za šípem do vyděšeného prchajícího houfu.
Za Dennisem, který stál jako v mrákotách, klečel Gregory, držel v náručí svého přítele a plakal.
Asayaga se připojil k Dennisovi a oba společně pomalu přistoupili k padlému elfovi.
Tinuva k nim vzhlédl a usmál se. "Hloupí, měli jste utéct přes most," zašeptal.
"Nenechali bychom tě tady," řekl Asayaga.
"Bovai?"
"Zabil jsem ho," odpověděl Dennis roztřeseným hlasem.
Tinuva si povzdechl. "Pohřběte ho vedle mne: kdysi jsme byli bratři."
Dennis přikývl.
Tinuva na okamžik zavřel oči a pak se znovu podíval na Dennise a Asayagu. "Osud vás učinil nepřáteli, ať nyní čest změní tento osud."
Jak z něho vyprchával život, začal tiše zpívat. Dennis rozpoznal slova jako eledhelská, ale neznal jejich význam. Vzlykající Gregory odříkával slova spolu s ním, až nakonec Tinuvův hlas utichl a jeho duše se vydala na cestu ke vzdálenému břehu Blaženého ostrova.
Dennis vztáhl ruku a jemně přejel prsty po Tinuvově tváři. "Jdi v míru, příteli," zašeptal.
Asayaga učinil totéž, dotkl se Tinuvovy krve a poznamenal si jí čelo.
Oba se na sebe podívali v pochmurném tichu a pak se společně vydali dokončit boj.

## kapitola 17

## ROZCHOD

Večer byl klidný.
Dennis vystoupil na hřeben, zastavil se a zaclonil si oči před září slunce. Po svahu vyjížděl Gregory následován šesti muži pěší hlídky.

"Vpředu je čisto," ohlásil Gregory. "Ještě míli, pak překročíme řeku a ocitneme se na území trpaslíků. Troufám si říct, že už o nás vědí."
Dennis přikývl. Otočil se a podíval se na zástup za sebou. Královští a tsuranští vojáci kráčeli volným krokem - nejeden měl po boku ženu z Wolfgarovy usedlosti - a děti mezi nimi vesele pobíhaly sem a tam. Uprostřed průvodu šla řada asi tuctu koní, částečně pobraných od nepřítele, kteří vlekli smyky se zraněnými z poslední bitvy. Tentokrát nikoho nenechali za sebou napospas osudu.
Asayaga, který šel vedle Alyssy, zrychlil a zamířil k Dennisovi. Všichni ostatní ho sledovali pohledem a skupina se bez rozkazu zastavila. Na mýtině na vrcholu hřebene se muži postupně začali rozcházet, královští se shromáždili na jedné straně, Tsurané na druhé.
Asayaga došel k Dennisovi a vzhlédl ke Gregorymu.
"Pochopil jsem, že před námi je území trpaslíků."
Gregory přikývl.
"Pak jste vy doma a v bezpečí. Pochybuju ale, že nás by přivítali jako přátele."
"Ne, Asayago, nepřivítali."
"V tom případě, Hartrafte, je naše příměří u konce. Dospěli jsme k místu, kde pokračuje válka."
Dennis kývl hlavou a sklouzl rukou k jílci meče. Asayaga udělal totéž.
Tsurané a královští vojáci se pomalu přesunuli za své velitele. Ženy a děti vycítily, že se něco chystá, a utvořily hlouček vedle koní.
Oba velitelé si hleděli do očí. Dennis vnímal vyčkávavé ticho a věděl, že všichni čekají na to, co přijde. Pomyslel na svoji povinnost, protože tady bylo jedenatřicet přeživších Tsuranů -nepřátel, kterým, pokud je dnes nechá jít, bude na jaře bezpochyby čelit; nepřátel, kteří budou mnohem účinněji zabíjet královské vojáky, protože se během posledního měsíce dobře naučili jejich způsobu boje a mohli by se stát jádrem elitní jednotky.
"Na co myslíš, Hartrafte?"
"Myslím na to, že když tě teď nechám jít, mohl bys na jaře způsobit naší straně značné ztráty."
"Stejné, jaké nepochybně způsobíš i ty nám."
Dennis se podíval za Asayagu. Nedaleko stály Alyssa a Ro-xanne a mlčky je pozorovaly. Za nimi toho viděl mnohem víc -svoji hořící tvrz, umírající Gwenynth, Jurgena v jeho studeném hrobě a také další, mladého Richarda a Osamiho, výraz v Asayagových očích, když držel svého synovce v náručí a pak poklekl vedle Tinuvy. Tinuvu, pohřbeného v lesích třicet mil na sever, odpočívajícího po boku svého bratra... Napadlo ho, jesti ti dva dojdou smíření ve svém zásvětí.
Usmál se. Nechal ruku sklouznout z jilce meče a napřáhl ji k Asayagovi. "Ctěný nepříteli," zašeptal.
Asayaga si nebyl jist, jestli je to součást výzvy, nebo něco jiného, ale Dennisovu ruku stiskl. "Ctěný nepříteli," zopakoval jeho slova ve vlastním jazyce.
Na okamžik se na žádné straně nikdo nepohnul; pak k sobě královští a tsuranští vojáci přistoupili a napodobili gesto svých
velitelů. Muži, kteří bok po boku krváceli, se nyní objímali a ze všech úst zaznívala slova: "Ctěný nepříteli."
Dennis se ohlédl na Gregoryho a kývl hlavou.
Gregory seskočil z koně, zvedl obvázanou ruku a ukázal na jihovýchod. "Asayago. Čtvrt míle vpředu je stezka, která zahýbá na východ. Zůstaňte na ní a obloukem obejdete království trpaslíků. Přesvědčím je, že budete ctít příměří. Dokud zůstanete na stezce, neměli by vás obtěžovat. Po třídenním pochodu se nakonec dostanete na západ, kde jejich království hraničí s územím, které možná znáte, protože o ně bojují naši a vaši vojáci.
Jakmile tam budete -" potřásl hlavou "- no, to už se budete muset spolehnout sami na sebe, ale vzhledem k tomu, co jste se od nás naučili, byste měli projít. Většina královských jednotek se na zimu stáhla do LaMutu, Yabonu a Ylithu, takže se budete muset vyhnout jen náhodným hlídkám a obejít pevnosti. O pár dnů později už byste měli být u svých."
Asayaga mlčky přikývl. Celou dobu, co Gregory mluvil, se stále díval na Dennise, jako by nemohl uvěřit tomu, co se dělo.
"Asayago," Dennis k němu přistoupil blíž. "Musím trvat na tom, že neprozradíš svým nadřízeným nic z toho, co uvidíš, když budete procházet naším územím. Budeš bojovat, jen když budeš napaden, budeš postupovat co nejrychleji a nebudeš tohoto příměří zneužívat."
"To je rozkaz, Hartrafte?"
Dennis zaváhal a pak zavrtěl hlavou. S mírným úsměvem řekl: "Návrh od čestného nepřítele. Žádám od tebe, aby ses choval, jako bys byl vyslanec cestující přes nepřátelské linie."
Asayaga se tiše zasmál. "Souhlasím."
"Ale pořád tu zůstává jeden problém, Asayago."
"A to?"
"Co řekneme našim nadřízeným?"
Asayaga pokýval hlavou a ohlédl se na své muže. Po chvíli zamyšlení řekl: "Byli jsme odříznuti, bojovali jsme, přežili jsme. Nic víc. Pokud na kterékoli straně pronikne cokoli ven, brzy to budou vědět všichni a u všech bohů, vypukne pořádný skandál. Můj pán by to nikdy nedokázal pochopit."
Dennis se zasmál a souhlasně přikývl.
Pohled na oba smějící se velitele a způsob, jakým Gregory ukazoval Asayagovi cestu, byly dostatečně výmluvným znamením toho, co bylo dohodnuto, a nálada mezi muži se okamžitě uvolnila. Obě skupiny se opět promísily, muži spolu hovořili, vyhledávali své přátele z druhé strany, potřásali si rukama, vyměňovali si drobné dárky.
Alyssa a Roxanne s úsměvem přistoupily k Dennisovi a Asayagovi.

"Kdybyste začali bojovat, oba bych vás zabila," prohlásila Roxanne. "Už se mi z celého toho bojování dělá k smrti zle."
Dennis se na ni podíval; chtěl promluvit, ale nedokázal to. Přiblížila se k němu ještě o kousek. Kývnutím hlavou naznačila Asayagovi, že by si měl popovídat s její sestrou.
Jakmile Asayaga s Alyssou poodešli stranou, Roxanne se zeptala: "Máš mi co říct, Hartrafte?"
Dennis se otočil a ona ho následovala; kruh mužů se rozestupoval, když jím procházeli. Když se zastavili dál od ostatních, řekl: "Děkuju ti, že jsi mi tam u mostu zachránila život."
"Zachránili jsme se navzájem více než jedním způsobem."
Podíval se na ni a přikývl.
"Chceš mi říct, že ještě nejsi připraven, je to tak?" Povzdechla si.
Strnule přikývl a ona odvrátila pohled.
"Gwenynth mě stále pronásleduje. Ten hněv, vztek - to všechno vyhořelo tam -" Ukázal zpátky k severním horám. "Když jsem se díval, jak Tinuva umírá, a věděl jsem, že se obětoval..." Sklonil hlavu a na okamžik se odmlčel. "Viděl jsem to. Jeho bratr mu byl vydán na milost a on se přesto zastavil, nedokázal zasadit poslední ránu. Jeho láska ušetřila toho, kdo ho pak zabil, a přesto by nechtěl, aby to bylo jinak. V tom okamžiku to ve mně všechno vyhořelo. Z toho a z toho, jak Asayaga držel v náručí svého synovce a pak vstal, aby se s námi pokusil zachránit Tinuvu - z toho všeho jsem se poučil."
"Proto jsi nepronásledoval Corwina?"
Dennis hned neodpověděl. Teprve když bojová vřava pominula, vzpomněl si, že se skupinou, kterou zničili, by měl být i Corwin.
Ale jeho tělo nenašli, takže to vypadalo, že byl mezi těmi několika, kterým se podařilo uprchnout. Někteří z mužů se chtěli okamžitě vydat po jeho stopách, dokonce Asayaga naléhal, ale Dennis odmítl. Ženám a dětem u mostu zůstali k ochraně pouze čtyři muži, ti, kteří dokázali přejít na druhou stranu řeky. Dennis se obrátil k pronásledování zády a ani se neohlédl, což mnohé překvapilo.
"On je svým vlastním jedem. Jednoho dne mu zkřížím cestu."
"Budeš tu cestu hledat?"
Dennis se usmál. "Všechno se nedá změnit v jednom okamžiku. Budu hledat, ale nebudu žít jen pro to."
Oplatila mu úsměv a položila mu ruku na paži. Po chvíli se k němu přivinula a vášnivě ho políbila.
Ovinul kolem ní paže a opětoval její polibek, ale pak se napřímil a jemně ji od sebe odstrčil. "Opravdu ještě nejsem připraven," zašeptal. "Možná už nikdy nebudu schopen lásky. A ty bys neměla čekat. Odvedu tebe a ostatní do bezpečí města Yabonu a budu tě navštěvovat, budu-li moci."
Potlačila vzlyk a nucené se usmála, přestože sejí v očích leskly slzy. "Věděla jsem, že řekneš něco takového, Hartrafte."
"Dennis, copak mi tak nemůžeš říkat?"
"Jistě, Dennisi." Postavila se na špičky a políbila ho na tvář. Pak odstoupila, lehce ho pohladila po ruce a rychle se vrátila ke koním, u nichž čekaly ostatní ženy s dětmi.
Když se Dennis díval, jak odchází se štíhlým pevným tělem hrdě a sebejistě vzpřímeným, ucítil, že na kameni v jeho nitru přibyla další hluboká trhlina. Najednou si připadal strašlivě sám, ale pak ji uviděl, jak nasedá na koně a mává na sestru, a na rtech se mu objevil slabý úsměv.
Asayaga stál na vrcholu cesty sto kroků od ostatních. Strnul, když mu Alyssa položila dlaň na paži. "Tohle musí být naše rozloučení," řekl.
"Proč?" zeptala se. "Nemám žádný domov, žádnou rodinu kromě Roxanne, mohla bych jít s tebou."
Asayaga zavrtěl hlavou. "To je nemožné. Pro moje lidi jsi jen barbarka, nemohla bys být ničím jiným než otrokyní." Na chvíli se odmlčel a pak dodal: "Kdybych se jen zmínil, že bych se s tebou chtěl oženit, znamenalo by to pro můj dům hanbu, kterou bych v jejich očích mohl smýt jen tím, že bych si vzal život, pokud by mě můj pán ještě předtím nedal oběsit. Mohl bych si tě nechat nanejvýš jako konkubínu."
"Tak budu tvojí konkubínou, Asayago."
Dlouhou chvíli se na ni díval, jako by její nabídku zvažoval, a pak řekl: "To nemůžu připustit. Já jsem poznal tvoje lidi, Alysso, ale ty nevíš nic o mých. Dokážeme být velice tvrdí a láska je u nás často odsouvána stranou ve prospěch cti a povinnosti. I kdybychom sdíleli lože každou noc, ve dne bys byla ode mne odloučená a ..." těžce polkl "...naše děti by byly otroky."
Zvedla k němu oči, které plavaly v slzách. "Nikdy jsi mi neřekl, že mě miluješ," zašeptala. "Ale poznám to z toho, jak se na mě díváš."
"Neřekljsem ti to, protože nemůžu." Podíval se jí do očí a i v těch jeho se zaleskly slzy. "Ale ty čteš v mém srdci a víš, co cítím." Couvl. "Skončeme to hned, protože otálení jen zesílí naši bolest."
Otočil se, vykřikl rozkaz a jeho muži se začali scházet k nástupu. Vojáci obou stran si ještě naposledy potřásli rukama a mnoho Tsuranů uctivě zasalutovalo Dennisovi, když je míjel. Tasemu k němu přistoupil, zasalutoval a podal mu ruku.
"Sbohem, příteli," řekl obecným jazykem.
"Sbohem."
"Doufám, že se v této válce už nikdy neuvidíme," dodal tsuranský velitel útoku váhavě, pak ještě jednou zasalutoval, otočil se a začal štěkat rozkazy.
Dennisovi připomínal Jurgena tím, jak se pohyboval, jak sprostě seřval jednoho vojáka, zatímco dalšího otcovsky poplácal po rameni, když se vyrovnávali do řad.
"Úplně jako Jurgen," řekl Gregory, který se postavil vedle Dennise.
"Ano, přesně na tohle jsem teď myslel."
"Jurgen by to schválil."

"Ano, to ano."
"Stejně jako tvůj otec," dodal Gregory.
Asayaga prošel kolem nastoupených vojáků rázným krokem jako na tsuranském cvičišti a Tasemu zavelel postavit se do pozoru. Následovala rychlá kontrola, Asayaga spokojeně přikývl a ozvala se další řada rozkazů.
Z řady vystoupilo šest mužů s luky v rukou a rozběhlo se přes kopec.
"Předsunutá hlídka," řekl Gregoryr "Že se ale učí rychle!"
"Doufám, že Tasemu má pravdu," poznamenal Dennis.
"V čem?"
"Abychom se už nikdy nesetkali."
Gregory neodpověděl.
Oddíl, uprostřed s koňmi, kteří nesli raněné, vyrazil. Mnoho žen a dětí z Wolfgarovy usedlosti vyprovázelo odcházející Tsurany pláčem.
Asayaga se ohlédl na Dennise a kývl hlavou. Dennis se k němu připojil.
"Pamatuj si, vyhýbej se setkání s královskými jednotkami: slíbil jsi mi to."
"To je rozkaz, nebo žádost, Hartrafte?"
"Ty víš."
Asayaga s úsměvem přikývl. "Pak tedy jedna žádnost ode mne, Dennisi."
"Jaká?"
"Válka mezi našimi národy může trvat ještě roky. Sloužíme na té samé frontě. Jestli přijde den, kdy se znovu uvidíme, v lesích nebo na bitevním poli..." Hlas se mu vytratil.
"Couvneme," navrhl Dennis.
"Ano," řekl Asayaga po chvilce váhání. "Ano, můj ctěný příteli."
Dennis přikývl a napřáhl ruku.
Asayaga ji pevně stiskl a pustil. Alyssa přistoupila k Dennisovi, objala ho kolem pasu a on jí položil paži kolem ramenou. Jeho vlastní gesto ho překvapilo, ale ať jí poskytl jakoukoli útěchu, ona mu ji vracela. Ohlédl se a uviděl Roxanne, jak s lehkým úsměvem pozoruje Asayagu a svoji sestru, přestože jí po tvářích stékaly slzy, když se Tsurané dali na pochod.
Ozářen večerním sluncem přešel oddíl přes hřeben a zmizel jim z očí. Svět se najednou zdál podivně prázdný. Dennis počkal, dal jim čas, aby sešli dolů na cestu a zahnuli do lesů. Teprve pak máchl rukou.
"Seřadit se k pochodu," přikázal. "Seržante Jurgene..."
Zmlkl a rozhlédl se po mužích, kteří se shromáždili kolem. Podíval se na Gregoryho. "On už tady není, že?"
Gregory smutně zavrtěl hlavou. "Ne, Dennisi, Jurgen už tady není."
Do čela oddílu se postavil kaprál Jenkins a čekal na rozkaz dát se na pochod.
Dennis pohlédl na něho a své muže, pak na ženy a děti, které se shromáždily vzadu. Ti všichni na něho spoléhali, že je odvede do bezpečí.
Nakonec Jenkins řekl: "Pane, mám vést průzkumnou hlídku?"
Dennis chvilku mlčel a potom se usmál. "Ne," zašeptal. "Já je povedu. A teď pojďme domů."

epilog

SHLEDÁNÍ

Byl teplý den.
Kapitán Dennis Hartraft z Vysokého hradu, zeman z Wolfgarova panství, si zaclonil oči a podíval se ke slunci, které zapadalo za hory, lemující údolí.
S lukem přes rameno se pomalu vracel z lesů. Nenesl žádnou kořist, přestože spatřil nejednoho jelena. Ale spíže byly plné, údolí bohaté, a tak za teplého jarního večera necítil potřebu napínat luk. Lov byl pro něho jen záminkou, aby mohl být chvíli sám a přemýšlet. Rozhovor s Alyssou u snídaně ho uvrhl do rozjímavé nálady, přiměl k zamyšlení nad podivným zvratem osudu, který ho po válce zavedl do tohoto údolí. A po tvrzi běhaly děti a dělaly nepředstavitelný rámus. Občas se až podivil, proč ho jejich křik vyvádí z míry víc než bitevní vřava. Usmál se, když si vzpomněl, jak se Jurgen, jeho prvorozený, pokoušel zvednout otcův štít, přestože mu byly pouhé čtyři roky.
Zastavil se na vrcholu malého stoupání na cestě vedoucí k tvrzi. Byl to rituál, z něhož se stal zvyk - poklonit se hrobu, v němž se nacházel popel Wolfgara, Richarda, Alwina a dalších, dokonce i Sugamy. Posadil se k němu. Podíval se na malou desku, která označovala místo jejich posledního odpočinku, a řekl: "Tak, Wolfgare, ty starý parchante, už zase budeš dědečkem. Alyssa čeká další dítě." Zadíval se dolů do údolí.
Tam, kde kdysi stávala stará usedlost, se teď pyšně vypínala tvrz. Tiše se zasmál nad ironií života.
Co kdysi bývalo jeho zemí, bylo po skončení války darováno Tsuranům. Lord Kasumi, nyní hrabě z LaMutu, obdržel tento dar přímo od krále Lyama poté, co se starý Brucal odebral na odpočinek a hrabě Vandros získal úřad yabonského vévody. Dennisovi v žádném případě nevadilo, že král přijal do svých služeb Kasumiho a další Tsurany, kteří po válce zůstali v Midkemii. Lépe než kterýkoli jiný voják v královském vojsku znal přednosti těchto mužů. Na jednoho Sugamu

připadala stovka Asayagů, vojáků, kteří byli ochotni položit za člověka život ave jménu cti a povinnosti obětují cokoli. Ne, vítal je jako spojence na severní hranici, kteří mu pomohou držet moredhel v uctivé vzdálenosti. Nedokázal však přenést přes srdce, že pozemky jeho rodiny připadly tsuranskému vazalovi hraběte Kasumiho.
Ta zpráva jím hluboce otřásla, protože oddaně bojoval ve válce deset dlouhých let a pak se dozvěděl, že se musí vzdát svého domova. Povzdechl si, když si vzpomněl, jak strašlivě se tehdy rozzlobil.
Věděl, že na jeho jméně lpí stín. Protože někdo skutečně promluvil. Nic jiného však ani nečekal. Vojáci jsou vojáci, a tak se hned v příštích dnech po jejich návratu ke královským jednotkám začaly šířit fámy o zázračném znovuobjevení "ztracené hlídky", a nakonec někdo očividně neudržel jazyk na uzdě a prozradil, co se vlastně stalo.
Pak přišla noc, kdy si ho dal do svého stanu zavolat starý vévoda Brucal a přednesl mu obvinění, že se spolčil s nepřítelem a vědomě nechal uniknout elitní tsuranskou jednotku.
Bylo ironií, že případ řešil právě Brucal, protože byl znám jako jeden z nejpragmatičtějších vojáků na frontě. Ale povinnost byla povinnost, a kdyby se ukázalo, že kolující pověsti mají pravdivý základ, čekalo by Dennise obvinění ze zrady.
Naštěstí žádný z jeho mužů nesvědčil proti němu, když stanul před tribunálem složeným z vévodů Brucala a Borrice a hraběte Vandrose z LaMutu.
Dennis byl zproštěn obvinění a vrátil se do služby, ale jeho pověst už byla poskvrněna. Záškodníci byli rozpuštěni a jeho poslali do služby k Vandrosovi. Hrabě rychle rozpoznal Dennisovy schopnosti a na konci války Dennis opět získal dřívější postavení a prestiž, ale řeči o jeho záhadném putování s tsuranským oddílem nikdy tak docela neutichly.
Svým způsobem pro něho nová služba představovala vítanou úlevu. Fronta byla klidná, hlídky nudně jednotvárné a tak to vydrželo až do konce války.
Asayagu viděl dvakrát. Poprvé v lesích skoro rok po jejich rozloučení. Tsurané útočili na jiné frontě a vyslali na území hlídané Dennisem menší jednotku, která měla odvést pozornost od hlavního útoku. Následoval krátký, ale zuřivý boj v hořícím hostinci a obě strany utrpěly značné ztráty. Právě se stahoval a odvlékal své zraněné, když zahlédl Asayagu s Tasemuem po boku.
Zůstal stát; nevěděl, co má od nich očekávat. Pak se mezi ně dostal hustý oblak dýmu, a když se rozptýlil, byli oba pryč a on mohl odvést svůj oddíl do bezpečí.
Podruhé to bylo toho dne, kdy se zavřela Trhlina. Dennis stál v pozoru s čestnou jednotkou vyslanou zúčastnit se historického setkání krále Lyama a císaře Ičindara, tsuranské Nebeské záře.
Dokonce ani teď, pět let po válce, Dennis plně nepochopil zradu elfů a trpaslíků. V jedné minutě seděli oba mladí vládcové společně s mladým mágem v černém, který jim tlumočil, a za chvíli z lesů vyrazili elfové s trpaslíky a zaútočili na Tsurany.
Byl to krvavý boj muže proti muži. Dennis se snažil zmocnit zařízení na otevření Trhliny, protože slyšel, jak králův bratr princ Arutha říká, že musí být získáno dřív, než Tsurané stihnou přivést skrz Trhlinu posily ze svého světa.
Mágovi v černém se společně s dalším, který na sobě měl hnědé roucho, podařilo zařízení zničit a Dennis by nikdy neuvěřil, jaké měl jejich čin následky, kdyby nebyl očitým svědkem. Ozval se hromový výbuch a země se otřásla tak, že popadali lidé i koně.
Tsurané, ti zatracení paličáci, se ale ani pak nevzdali, jejich císař se bezpečně vrátil na svůj svět, ale ti, kdo zůstali na midkemianské straně Trhliny, pokračovali v boji. Nakonec zvítězil rozum a velitel vojsk Kasumi ze Shinzawai nařídil kapitulaci, když na místo dorazilo královské vojsko.
Dennis si pamatoval, že během boje zahlédl Asayagu, a pocítil velkou úlevu, když ho pak spatřil mezi zajatci.
Nepřítomně poplácal Wolfgarův hrob, a když vstal, začal si broukat úryvek staré písně o králi. Už byl skoro čas na večerní nástup. Zítra vyšle hlídku za severní průsmyk, aby se podívala, jestli se v okolí nepotulují moredhel; chtěl dnes dát mužům volno dřív, aby si dobře odpočinuli. Většina byli nováčci, trochu příliš dychtiví, ale takoví už nováčci obvykle bývají.
Došel k otevřené bráně na nádvoří tvrze a viděl, jak se muži řadí. Ale způsob, jakým se na něho dívali, byl zvláštní; někteří se usmívali, zvlášť staří veteráni ze Záškodníků. Uprostřed nádvoří stál malý podsaditý voják s tabardou hraběte z LaMutu.
Byl to Asayaga.
Tsuran se otočil, široce se usmál a formálně zasalutoval. Pak k němu přistoupil a sevřel jeho ruku ve svých.
"Dennisi, jak se ti daří?"
"Asayago! U všech bohů, myslel jsem, že dorazíš až zítra." Dennis si všiml odznaku nad vlčí hlavou na tabardě.
"Zeman?"
"Ano, příteli. Vazal svého pána hraběte Kasumiho."
"Blahopřeji."
"Děkuji. Teď už vím, jak jsi to myslel, když jsi mluvil o baronu Moyetovi. Čestný muž, ale občas je s ním těžké vyjít."
"Namyšlený puntičkář, chtěl jsi říct," odpověděl Dennis.
Asayaga se zasmál. "To jsi řekl ty, ne já."
"A kde jsou tvoje pozemky?" zeptal se Dennis, zatímco vedl svého hosta do nově vybudované tvrze.
Asayaga zaváhal a pak tiše řekl: "Valinar."
Dennis se zastavil. "No, to mě omyjte." Pak zaklonil hlavu a rozesmál se. "Tak to je tedy žert."
Asayaga zavrtěl hlavou. "Měly zůstat tvoje. Je mi líto, že jsem ti způsobil potíže."
"To je v pořádku. Udělali jsme, co bylo správné. Kdyby ne, byli bychom dnes oba mrtví a Království by přišlo o dobrého tsuranského zemana."
"A dobrého kapitána na severní hranici. Aspoň podléháš baronu z Vysokého hradu a ne Moyetovi."

"To je pravda," připustil Dennis. "A kromě toho se mi tady líbí. Země je bohatá: je to dobré místo k vybudování nového domova, k životu a dokonce i k občasnému dobrodružství. Začnu tady novou hartraftskou tradici, Asayago. Mám teď rád klid. A pak, na tom místě, které našel Wolfgar, je něco výjimečného. Myslím, že tu zůstala část jeho duše, protože jsem zdědil jednoznačnou nechuť k pobytu na královských dvorech."
Asayaga přikývl. "To mě nepřekvapuje."
Dennis se usmál. "Někdo tu na tebe čeká, aby tě přivítal. Už dva synové a na cestě je třetí. Ty to děvče udřeš, milý příteli. Wolfgar by byl pyšný."
"Ano, to by byl."
Právě v té chvíli se ve dveřích tvrze objevily dvě ženy. Alyssa se rozběhla a vrhla se Asayagovi do náruče. "Stýskalo se mi po tobě!" vykřikla.
Zasmál se. "A mně se stýskalo po tobě. Jak probíhala tvoje návštěva?"
"Skvěle. Ale je lepší, že už jsi tady. Jak dlouho ještě můžeme zůstat?"
Asayaga ji objal a políbil. "Týden, ale pak budeme muset zpátky ke dvoru. Manželka lorda Kasumiho tvrdí, že jí chybí její nejoblíbenější dvorní dáma, a já se taky musím vrátit ke svým povinnostem."
Dennis se otočil k seržantu Jenkinsovi. "Proveď nástup, výměnu hlídek a pak dej mužům rozchod."
Seržant zasalutoval a otočil se, aby vyplnil rozkaz.
Roxanne, která čekala, až se Asayaga přivítá s Alyssou, k němu teď přistoupila a políbila ho na tvář. "Ráda tě zase vidím," řekla.
"Já tebe taky."
Výkřik z nitra budovy následovaný vzteklým pláčem přiměl obě sestry vyměnit si pohledy. Roxanne řekla: "To je můj Jurgen." Rozběhla se do tvrze. "Co zase provedl? Je celý po tobě, Dennisi!"
Alyssa se otočila ke svému manželovi. "Půjdu se podívat, jestli do toho není zapleten i některý z našich synů."
Oba muži zůstali stát ve dveřích Dennisova nového domova, a zatímco slunce pomalu zapadalo, dívali se do údolí, kde před lety bojovali bok po boku.
Asayaga řekl: "Je to dobré místo, kde začít novou rodinnou tradici."
"Nemohl bych být šťastnější," odpověděl Dennis. "Roxanne je zázrak a naši synové jsou... nemožní." Zasmál se. "Má pravdu. Jsem si jist, že se můj otec dívá dolů z Lims-Kragminy síně a baví se tím, jak se příroda pomstila jeho synovi. Ale ano, život je dobrý. Pojď si odpočinout. Dám připravit lázeň, pokud bys měl zájem se vykoupat."
Asayaga se zasmál. "Ano. Je dobré vidět, že jsi přejal aspoň nějaké civilizační návyky, barbare."
Dennis se zamračil. "Barbare?"
Asayaga ho přátelsky poplácal po paži. "Tak se pojď ponořit do horké vody, uvolníme se a ty mi povíš, ve kterém valinarském potoku žijí ti nesmyslně velcí pstruzi, jak jsi mi o nich vyprávěl."
"Nesmyslně velcí?" přimhouřil Dennis oči, zatímco vcházeli do tvrze. "Přísahám na hlavu svého syna, že ta ryba, kterou jsem viděl, měla nejméně tři stopy!"
Asayaga ho obdařil pochybovačným pohledem, ale držel smích na uzdě, když kráčeli za svými manželkami a dětmi, aby s nimi povečeřeli.

RAYMOND E. FEIST & W. R. FORSTCHEN
ČESTNÝ NEPŘÍTEL
/Honoured Enemy/
překlad (c) 2003 J. Radková
ilustrace na obálce (c) 1993 Don Maitz via Agentur Schlůck
české vydání (c) 2003 Václav Soukup - Wales
Veškerá práva vyhrazena
Vydalo nakladatelství Wales
jako svou 61. publikaci
ISBN 80-86390-50-0

Distribuce tel.: 241 741 952
e-mail: wales@volny.cz